

University of Groningen

De zitting bij de bestuursrechter

Marseille, A.T.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2009

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Marseille, A. T. (2009). *De zitting bij de bestuursrechter*. Boom Juridische uitgevers.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

De zitting bij de bestuursrechter

De zitting bij de bestuursrechter

*Een onderzoek naar het belang van de zitting voor een adequate
afdoening van bestuursrechtelijke beroepsprocedures*

Mr. dr. A.T. Marseille

Boom Juridische uitgevers
Den Haag
2009

Tekstopmaak: Ellen Steenhuis

© 2009 A.T. Marseille/Boom Juridische uitgevers

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers, en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN
NUR 823
www.bju.nl

Voorwoord

Dit boek is in zekere zin een historische studie. Van juni tot oktober 2002 heb ik, op het spoor gezet door de toenmalige voorzitter van de sector bestuursrecht van de rechtbank Utrecht, mr. D.A.C. Slump, de behandeling ter zitting van 123 bestuursrechtelijke beroepszaken bijgewoond en allerlei daaraan gerelateerde informatie verzameld, nieuwsgierig naar de bijdrage van de zitting aan de oordeelsvorming door de bestuursrechter. Ik bevond mij op dat moment in de laatste vier maanden van mijn aanstelling als postdoc bij de vakgroep bestuursrecht & bestuurskunde van de Rijksuniversiteit Groningen. Ik dacht: nu heb ik nog tijd, straks – als ik geen postdoc meer ben, maar universitair docent – niet meer, dus als ik ooit nog onderzoek wil doen naar de betekenis van de bestuursrechtelijke zitting, dan moet het nu.

Ik bleek het goed te hebben gezien, want vanaf oktober 2002 was er van alles waarvan ik vond dat het mijn aandacht meer opeiste dan het uitwerken van het in de zomer van 2002 verzamelde onderzoeksmateriaal. De verslagen van de bijgewoonde zittingen en de daar omheen verzamelde informatie bleven liggen. Een eerste aanleiding om er weer naar te kijken bood zich eind 2005 aan, toen de vakgroep bestuursrecht & bestuurskunde samen met de collega-vakgroep uit Leiden een deel van het derde evaluatieonderzoek naar de werking van de Algemene wet bestuursrecht ging uitvoeren. Voor dat onderzoek was het mooi dat gebruik kon worden gemaakt van het materiaal dat ik drie jaar daarvoor had verzameld, maar voor het materiaal zelf betekende het dat het slechts gedeeltelijk werd benut. Dat besef leidde nog niet direct tot verdergaande activiteit, maar het prachtige boek van Ippel & Heeger-Hertter over de civiele en de strafzitting, in combinatie met gesprekken begin 2008 met vertegenwoordigers van het Sectorprogramma Bestuursrecht van de Raad voor de rechtspraak over de mogelijkheid onderzoek te doen naar alternatieven voor de reguliere wijze van afhandeling van bestuursrechtelijke beroepszaken, leidde bij mij tot de gedachte: nu of nooit meer. Gelukkig is het ‘nu’ en niet ‘nooit meer’ geworden, al was het maar omdat het in dit boek gepresenteerde onderzoeksmateriaal binnenkort een mooi contrapunt kan vormen met de resultaten van het inmiddels in uitvoering genomen onderzoek naar de alternatieve afhandeling van de bestuursrechtelijke beroepsprocedure.

Het resultaat van het nu-of-nooit-meer-besef is in de hiernavolgende pagina's te vinden. Het schrijven heb ik alleen gedaan, maar niet zonder hulp van vele anderen, waarvan ik er drie wil noemen, omdat die hebben gezorgd voor het best denkbare werkklimaat, niet alleen buiten de vakgroep (Gjalt Reidsma), maar zeker ook binnen de vakgroep (Jan Jans) en vooral op onze werkkamer (Kars de Graaf).

Groningen, 1 december 2008

Bert Marseille

Inhoud

Voorwoord

Hoofdstuk 1: Inleiding	1
-------------------------------	----------

Hoofdstuk 2: Wettelijk kader

2.1 Inleiding	5
2.2 Behandeling van het beroep ter zitting	5
2.3 De uitnodiging voor de zitting	9
2.4 De bevoegdheid van de rechter om partijen en getuigen op te roepen	11
2.5 De bevoegdheid van partijen getuigen en/of deskundigen mee te nemen of op te roepen	12
2.6 Het horen van getuigen	14
2.7 Het openbare karakter van de zitting	14
2.8 Nieuwe stukken en argumenten ter zitting	15
2.9 De zitting al dan niet als afsluiting van het vooronderzoek	18
2.10 Conclusie	18

Hoofdstuk 3: Functies van de zitting

3.1 Inleiding	21
3.2 <i>Day in court</i>	22
3.3 Forum	23
3.4 Laatste kans	23
3.5 Losse eindjes	24
3.6 Open kaart	25
3.7 Zoeken naar een oplossing voor het conflict	26
3.8 Finale beslechting	27
3.9 Conclusie	28

Hoofdstuk 4: Onderzoeksopzet

4.1 Inleiding	29
4.2 Selectie van beroepszaken	30
4.3 Wijze van gegevensverzameling	32
4.4 Resultaat van de gegevensverzameling	33

Hoofdstuk 5: De zitting in de praktijk

5.1 Inleiding	35
5.2 Algemeen beeld	35
5.3 Activiteit van partijen ter zitting	42
5.4 Activiteit van de rechter ter zitting	44
5.5 Effect van de zitting op de uitkomst van de procedure?	48

Hoofdstuk 6: De functies van de zitting geanalyseerd

6.1 Inleiding	53
6.2 <i>Day in Court</i>	53
6.3 Forum	57
6.4 Laatste kans	59
6.5 Losse eindjes	61
6.6 Open kaart	64
6.7 Zoeken naar een oplossing voor het conflict	73
6.8 Finale beslechting	78

Hoofdstuk 7: Conclusie

7.1 Inleiding	79
7.2 Bevindingen	79
7.3 Alternatief	85

Literatuur	91
-------------------	----

Bijlage: Onderzoeksmateriaal	93
-------------------------------------	----

Hoofdstuk 1

Inleiding

De zitting als onderdeel van de procedure bij de bestuursrechter

De taak van de bestuursrechter kan in twee woorden worden omschreven: besluiten beoordelen. De besluiten zijn afkomstig van overheidsinstanties en betreffen rechtshandelingen ter uitoefening van hun overheidstaak. De beoordeling, die plaatsvindt in reactie op een door een belanghebbende ingesteld beroep, houdt in dat de rechter toetst of het besluit rechtmatig is. Zo ja, dan wordt het beroep ongegrond verklaard blijft het besluit in stand; zo nee, dan verklaart de rechter het beroep gegrond en vernietigt hij het besluit.

Hoe komt de bestuursrechter tot een oordeel over de rechtmatigheid van bij hem aangevochten overheidsbesluiten? Een begin van een antwoord op die vraag is te vinden in hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht, waarin de procedure bij de bestuursrechter is geregeld. De bepalingen die daar zijn te vinden, maken ten minste drie dingen duidelijk. In de eerste plaats dat de rechter de rechtmatigheid van het besluit beoordeelt op grond van de daartegen door de appellant aangevoerde beroepsgronden, in de tweede plaats dat het bestuursorgaan wiens besluit ter discussie staat de rechter voorziet van alle op de besluitvorming betrekking hebbende schriftelijke stukken, in de derde plaats dat partijen de gelegenheid hebben hun standpunten over de (on)rechtmatigheid van het besluit zowel schriftelijk als mondeling, op een zitting, naar voren te brengen.¹

Wordt de beroepsprocedure bekeken vanuit het gezichtspunt van de rechter, dan vormt dat wat hij ter zitting van partijen hoort, samen met wat hij heeft gelezen in de stukken die partijen hem ter hand hebben gesteld, de bron voor zijn oordeel over de rechtmatigheid van het besluit van het bestuur. Wordt de beroepsprocedure bekeken vanuit het gezichtspunt van partijen, dan geldt dat de zitting het complement vormt van de periode die daaraan voorafgaat. Vanaf het moment dat beroep wordt ingesteld tot tien dagen voor de zitting kunnen partijen de rechter bestoken met schriftelijke stukken waarin zij hun standpunt naar voren brengen,² ter zitting kunnen zij hun standpunt opnieuw naar voren brengen, maar nu mondeling.

Wat is de functie van de zitting in de procedure bij de bestuursrechter? Het eenvoudigste antwoord op die vraag is dat de zitting partijen de mogelijkheid

---

1 Respectievelijk art. 8:69 lid 1 Awb, art. 8:42 Awb en de artt. 8:58 en 8:56 Awb.

2 Art. 8:58 Awb

biedt een onlosmakelijk aan de procedure bij de rechter verbonden prerogatief uit te oefenen: hun zaak voor het gehoor van de rechter te bepleiten.³ Dit antwoord bevredigt echter slechts ten dele. Want enerzijds geldt dat de zitting ook voor de rechter van betekenis kan zijn, anderzijds kan worden getwijfeld aan de toegevoegde waarde van de zitting ten opzichte van de schriftelijke discussie tussen partijen die daaraan vooraf is gegaan, en ten opzichte van de beoordeling van de zaak door de rechter aan de hand van de hem ter beschikking gestelde schriftelijke stukken, voorafgaand aan de zitting. De vraag is derhalve: hoe groot is de toegevoegde waarde van de zitting ten opzichte van alles wat daaraan vooraf is gegaan?

Twijfel over de toegevoegde waarde van de zitting

Er zijn verschillende redenen voor twijfel aan de toegevoegde waarde van de zitting. Zo zou het bestuderen van de op de zaak betrekking hebbende stukken, eventueel in combinatie met de aanwending van andere rechterlijke bevoegdheden in het kader van het aan de zitting voorafgaande vooronderzoek (schriftelijke vragen aan partijen, advies van een deskundige, onderzoek ter plaatse, comparitie⁴), de rechter in beginsel voldoende informatie moeten kunnen verschaffen voor een oordeel over het aangevochten besluit. Daarnaast is opvallend dat het relatief weinig voorkomt dat de rechter de aanwezigheid van partijen ter zitting afdwingt, door hen op te roepen.⁵ Blijkbaar acht hij hun aanwezigheid ter zitting in de regel niet van essentieel belang voor de totstandkoming van zijn oordeel. Daar komt bij dat voor partijen de mogelijkheden om hun stellingen met kracht van argumenten en bewijsmiddelen te onderbouwen, ter zitting beperkter zijn dan tijdens het aan de zitting voorafgaande vooronderzoek. Wie in een procedure bij de bestuursrechter zijn sterkste troeven op de zitting wil uitspelen, loopt het risico dat de rechter hem de kans daartoe niet gunt, met als argument dat hij dit eerder had kunnen en moeten doen, met name om zijn wederpartij voldoende gelegenheid tot reactie te geven.⁶

Ondanks deze twijfels over de betekenis van de zitting is een gegeven dat de bestuursrechter bijna nooit gebruik maakt van de mogelijkheid partijen te vragen de zitting achterwege te laten,⁷ en dat partijen in de grote meerderheid van de gevallen gehoor geven aan de uitnodiging op een door de rechter uitgeschreven zitting aanwezig te zijn.⁸ Dat wijst er op dat de verschillende spelers die betrokken zijn bij de procedure bij de bestuursrechter, hechten aan de zitting als bestanddeel van die procedure.

Dat maakt nieuwsgierig naar de daadwerkelijke betekenis van de zitting in bestuursrechtelijke procedures. Die nieuwsgierigheid staat niet op zichzelf. De

3 Art. 6 EVRM.

4 De artt. 8:44 tot en met 8:51 Awb.

5 Marseille 2004, p. 92-93.

6 Schreuder-Vlasblom 2008, p. 68-70.

7 Marseille 2004, p. 90-91.

8 Marseille 2004, p. 97-98.

afgelopen jaren is er sprake van een voortgaande discussie over de manier waarop de procedure bij de bestuursrechter het beste kan worden georganiseerd.⁹ De zitting vormt een van de cruciale procedurele stappen die de rechter neemt ter beoordeling van de gegrondheid van een beroep. De zitting neemt echter ook een substantiële hoeveelheid tijd en energie van alle betrokkenen partijen in beslag. Zodra de vraag aan de orde is welke activiteiten van de rechter het meest kunnen bijdragen aan een inhoudsvolle beoordeling van een aan hem voorgelegde beroepszaak, is de vraag naar de toegevoegde waarde van de zitting nadrukkelijk in beeld.

Vanuit een juridisch perspectief betreft de vraag naar de toegevoegde waarde van de zitting louter de vraag welke waarde het verhandelde ter zitting heeft voor de oordeelsvorming door de rechter. De betekenis van de procedure bij de bestuursrechter kan echter verder strekken dan de beslissing van de rechter over de rechtmatigheid van het bij hem bestreden besluit. Bekend is dat tevredenheid van bij rechterlijke procedures betrokken partijen niet alleen afhangt van de vraag of zij het idee hebben dat de rechter een juridisch juiste beslissing in hun zaak heeft genomen, maar ook of zij zich serieus genomen voelen door de rechter. Anders gezegd: behalve de ‘substantive justice’ (is de beslissing van de rechter juist, vanuit het oogpunt van het geldende recht?) is ook de ‘procedural justice’ (is de beslissing aanvaardbaar voor de betrokken partijen?) van belang.¹⁰

Vraagstelling

De hierboven weergegeven overwegingen leiden tot de volgende onderzoeksvraag:

Welke betekenis heeft de behandeling van een beroep ter zitting bij de bestuursrechter voor de adequate afdoening van dat beroep?

Bij de formulering van de onderzoeksvraag is gekozen voor de termen ‘adequate afdoening’ om recht te doen aan de hiervoor genoemde uiteenlopende functies die aan het beroep bij de bestuursrechter in het algemeen, en aan de zitting in het bijzonder, kunnen worden toegekend. Denkbaar is immers dat de behandeling van een beroep ter zitting weinig toegevoegde waarde heeft voor het juridisch oordeel van de rechter, maar er wel toe bijdraagt dat partijen de uitspraak van de rechter aanvaarden, of andersom.

Onderzoek naar de betekenis van de zitting

Op ten minste twee verschillende manieren kan onderzoek naar de betekenis van de zitting plaatsvinden. Twee mogelijke insteken zijn: ‘vragen stellen’ en ‘observeren’. De eerste insteek is er op gericht van de verschillende bij de proce-

---

9 Zie onder meer: Barkhuysen, Damen e.a. 2007; Marseille 2007.

10 Laemers, De Groot-van Leeuwen & Fredriks 2007, p. 22-26 met verwijzingen naar relevante literatuur.

dure bij de bestuursrechter betrokken partijen – en van de rechter – te weten te komen wat voor hen de betekenis van de zitting is. Bij de tweede insteek gaat het er om aan de hand van informatie over het verloop van de zitting, in samenhang met informatie over andere aspecten van de procedure, te achterhalen wat de betekenis van de zitting is in het geheel van de procedure bij de bestuursrechter. De ideale optie is uiteraard om beide insteken te combineren, door informatie over het feitelijke verloop van de zitting in verband te brengen met de visie van partijen op de zitting.

In het onderzoek waar dit boek het verslag van vormt, is voor de tweede insteek gekozen. De motivering van die keuze heeft een negatief en een positief aspect. Het negatieve aspect is dat de voor het onderzoek beschikbare tijd het niet mogelijk maakte zowel te observeren als vragen te stellen. Het positieve aspect van de keuze is dat een onderzoek naar de feitelijke gang van zaken ter zitting bij de bestuursrechter, zonder dat dit vergezeld gaat van een inventarisatie van de opvattingen van betrokkenen, van grotere waarde kan worden geacht dan een onderzoek dat zich beperkt tot een inventarisatie van de opvattingen van betrokkenen over de zitting, zonder dat die worden getoetst aan wat er daadwerkelijk ter zitting gebeurt.

Onderzoek naar het verloop van de zitting bij de bestuursrechter, in combinatie met een inventarisatie van het verloop en de uitkomst van de procedure bij de bestuursrechter, kan op twee verschillende soorten vragen een antwoord opleveren. In de eerste plaats kan het iets zeggen over de functies van de zitting. In hoeverre is de zitting – blijkens wat daar gebeurt – van waarde voor partijen en de rechter? In de tweede plaats kan het onderzoek inzicht bieden in de vraag naar de relatie tussen de behandeling van het beroep ter zitting en de oordeelsvorming door de rechter. In welke mate wordt het oordeel van de rechter over de gegrondheid van het beroep bepaald door wat er ter zitting is voorgevallen?

Opbouw van dit boek

Dit boek is het verslag van een onderzoek naar de betekenis van de zitting in de procedure bij de bestuursrechter. De verslaglegging bestaat uit drie onderdelen. In de komende drie hoofdstukken wordt het fundament voor het onderzoek gelegd. In hoofdstuk 2 wordt het wettelijk kader van de zitting in de procedure bij de bestuursrechter geschetst. Vervolgens komen de in het onderzoek aan de orde zijnde vragen aan bod, gerelateerd aan veronderstellingen over de betekenis van de zitting (hoofdstuk 3) en ten slotte wordt verantwoord hoe de gegevensverzameling ten behoeve van het onderzoek – in hoofdzaak: observaties ter zitting – in z'n werk is gegaan (hoofdstuk 4). Het tweede onderdeel van het onderzoek betreft de beschrijving van de bevindingen van de observaties ter zitting en het daaraan gekoppelde dossieronderzoek (hoofdstuk 5). Het derde deel betreft de analyse van de bevindingen (hoofdstuk 6) en de conclusies (hoofdstuk 7). Op hoofdstuk 7 volgt dan nog een uitgebreide bijlage, bestaande uit de verslagen van de 113 in de kader van het onderzoek bijgewoonde zittingen.

Hoofdstuk 2

Wettelijk kader

2.1 Inleiding

De zitting vormt een van de kernelementen van de procedure bij de bestuursrechter. Uitgangspunt is dat een bij de bestuursrechter ingesteld beroep, voordat de rechter tot een uitspraak komt, ter zitting wordt behandeld. Dit uitgangspunt is neergelegd in hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), dat een regeling bevat van de zitting.

In dit hoofdstuk worden de wettelijke regels met betrekking tot de zitting, alsmede de uitwerking die daaraan in de jurisprudentie is gegeven, besproken. De bespreking vindt plaats aan de hand van de beslissingen die de rechter over en op de zitting dient te nemen.

Achtereenvolgens komen aan de orde, beslissingen van de rechter over het al dan niet houden van een zitting, het al dan niet oproepen van partijen en/of getuigen ter zitting, het al dan niet horen van door partijen opgeroepen en/of meegebrachte getuigen, het openbare karakter van de zitting, de geoorloofdheid van het ter zitting nog inbrengen van nieuwe stukken en/of nieuwe argumenten en de voortzetting van de behandeling van het beroep na de zitting.

2.2 Behandeling van het beroep ter zitting

Uitgangspunt: het beroep wordt ter zitting behandeld

In beginsel wordt elk bij de bestuursrechter ingesteld beroep ter zitting behandeld. Dat blijkt uit art. 8:56 Awb, waarin is bepaald dat partijen na afloop van het vooronderzoek – het onderdeel van de procedure waarin de rechtbank zich, aan de hand van de schriftelijke stukken, een beeld van de zaak vormt – worden uitgenodigd op een zitting van de rechtbank te verschijnen.

De mogelijkheid van partijen om hun zaak op een zitting te bepleiten kan worden gezien als een fundamenteel beginsel van procesrecht.¹ Het is neergelegd in art. 6 lid 1 van het Europese verdrag inzake de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), waarin onder meer is bepaald dat een ieder recht

---

¹ Asser 1992, p. 11.

heeft op een openbare behandeling van zijn zaak. Uit de jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de mens (EHRM) komt naar voren dat uitzonderingen op de regel dat partijen aanspraak kunnen maken op de behandeling van hun zaak te zitting niet snel worden aangenomen.

Als in een rechterlijke procedure zowel vragen over het recht als over de feiten aan de orde kunnen zijn, is het vaste rechtspraak van het EHRM dat in dat geval art. 6 lid 1 EVRM een aanspraak op een mondelinge behandeling ('oral hearing') biedt.² Dat is alleen anders als de betrokken partij hiervan afstand heeft gedaan.³ Een uitzondering is slechts aanwezig als het gaat om een niet van individuele omstandigheden afhankelijke beantwoording van een eenvoudige rechtsvraag.⁴

Het belang van het recht van een partij om zijn zaak ter zitting te bepleiten heeft als consequentie dat de rechter de nodige zorgvuldigheid moet betrachten bij het uitnodigen van partijen ter zitting en onder omstandigheden actief moet optreden om de aanwezigheid van een partij ter zitting mogelijk te maken.

Voor wat betreft dat eerste punt is het riskant als de rechtbank een uitnodiging niet aangetekend of met ontvangstbevestiging verstuurt, zoals in art. 8:37 Awb is voorgeschreven, maar per fax.

Ter illustratie kan een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak dienen. Eiser noch zijn advocaat waren ter zitting van de rechtbank verschenen. In hoger beroep voerden zij aan dat zij de uitnodiging van de zitting niet hadden ontvangen. De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelde dat nu het faxjournaal van de rechtbank geen uitsluitsel gaf over de vraag of de fax met daarin de uitnodiging voor de zitting door de geadresseerde was ontvangen, er van moest worden uitgegaan dat de rechtbank uitspraak had gedaan zonder dat de appellante de gelegenheid had gehad zijn standpunt ter zitting kenbaar te maken.⁵

Ook voor wat betreft het tweede punt (actief optreden is onder omstandigheden geboden) kan een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak als illustratie dienen.

Appellant in de procedure bij de rechtbank zat in vreemdelingenbewaring. De rechtbank weigerde in te gaan op zijn verzoek om, teneinde hem in de gelegenheid te stellen de zitting bij te wonen, een transportorder te geven, omdat de rechtbank zijn aanwezigheid niet nodig achtte voor de beoordeling van de zaak. In hoger beroep oordeelde de Afdeling dat de rechtbank het verzoek van appellant niet had mogen afwijzen om de enkele reden dat de aanwezigheid van appellant voor de behandeling van de zaak niet nodig zou zijn geweest.⁶

---

2 EHRM 23 februari 1994, Series A no. 283-A (Fredin t. Zweden) en EHRM 26 april 1995, Series A no. 312 (Fischer t. Oostenrijk), *AB* 1996, 1 m.nt. Van der Vlies.

3 EHRM 21 februari 1990, Series A no. 171-A (Håkansson en Stureson).

4 EHRM 19 februari 1998 (Jacobsson c. Zweden), *JB* 1998/124 m.nt. Heringa.

5 ABRvS 5 januari 2004, *JV* 2004/80. Zie voor een vergelijkbare uitspraak: Hof Leeuwarden 20 maart 2002, *AB* 2002, 316 m.nt. A.M.L. Jansen; CRvB 23 december 2003, *JB* 2004/92.

6 ABRvS 11 december 2003, *JB* 2004/55.

Dat de rechter niet te allen tijde tot het uiterste hoeft te gaan om de aanwezigheid van een appellant ter zitting mogelijk te maken, blijkt uit een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

De betrokkene woonde in Marokko en had een visum nodig om ter zitting te kunnen verschijnen. De Centrale Raad had hem om die reden meer dan drie maanden van tevoren op de hoogte gesteld van de datum waarop zijn zaak ter zitting zou worden behandeld. De Nederlandse ambassade weigerde een visum. De Centrale Raad liet de zitting doorgang vinden zonder dat appellant daarbij aanwezig was, en overwoog in zijn uitspraak dat het in art. 6 EVRM verankerde recht op een eerlijke openbare behandeling dient te worden afgewogen tegen andere in die bepaling opgenomen rechten, zoals dat van een behandeling van een zaak binnen een redelijke termijn. Omdat in deze zaak alleen rechtsvragen en geen feitelijke vragen aan de orde waren, oordeelde de Centrale Raad dat de behandeling van de zaak zonder dat appellant daarbij aanwezig kon zijn, in dit geval niet in strijd was met art. 6 EVRM.⁷

Uitzondering I: partijen stemmen toe in het achterwege laten van de zitting

De eerste uitzondering op de regel dat een beroep ter zitting wordt behandeld, kan zich voordoen als de rechter de mening is toegedaan dat behandeling ter zitting geen zinnige bijdrage kan leveren aan zijn oordeelsvorming. Als hij uit het beroepschrift, het verweerschrift en de overige gedingstukken een compleet beeld van de zaak heeft gekregen, volledig op de hoogte is van de standpunten van partijen, geen vragen heeft die hij op de zitting zou willen stellen en hij het niet goed denkbaar acht dat een van de partijen ter zitting nog iets naar voren zal brengen dat bij hem tot een andere kijk op de zaak zal leiden, kan hij toepassing geven aan art. 8:57 Awb. Hij vraagt dan aan partijen of die er meer akkoord gaan dat de behandeling van het beroep ter zitting achterwege blijft.

De rechter kan niet een dergelijk verzoek doen als partijen niet over alle stukken beschikken.

Een voorbeeld biedt een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.⁸ Partijen hadden toestemming ex art. 8:57 Awb gegeven, maar de rechtbank bleek te hebben verzuimd een nadere reactie van een deskundige aan partijen te sturen. De Centrale Raad achtte de handelwijze van de rechtbank in strijd met de goede procesorde.

Als na de gegeven toestemming nieuwe stukken aan het procesdossier worden toegevoegd, moet opnieuw toestemming worden gevraagd.⁹

Als de betrokken partijen allemaal laten weten dat ze met het verzoek van de rechter akkoord gaan, blijft de zitting achterwege. Gaat één van de partijen niet akkoord, dan wordt alsnog een zitting gehouden. De toestemming moet zonder voorbehoud zijn gegeven.

⁷ CRvB 22 augustus 2003, *NJB* 2003, p. 1970.

⁸ CRvB 11 april 1995, *RSV* 1996/15.

⁹ CRvB 4 december 2003, *TAR* 2004, 104.

Een voorbeeld biedt weer een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep. De casus was als volgt. In reactie op het verzoek van de rechtbank om de zaak zonder zitting af te doen had gedaagde toestemming verleend, appellante stuurde nog een rapport van een KNO-arts toe met de mededeling dat als dit voor de rechtbank duidelijk was, wat haar betreft kon worden afgezien van de zitting. De rechtbank zag vervolgens af van het houden van een zitting. De Centrale Raad oordeelde dat de rechtbank niet alleen gedaagde opnieuw had moeten benaderen, maar dat de rechtbank ook van appellante niet had mogen aannemen dat die akkoord was met het achterwege laten van de zitting. De rechtbank had na ontvangst van het rapport van de KNO-arts opnieuw toestemming aan appellante moeten vragen voor het achterwege laten van de zitting.¹⁰

Uit de jurisprudentie blijkt voorts dat het uitblijven van een reactie op een verzoek om toestemming niet als stilzwijgende toestemming kan worden opgevat,¹¹ en daarnaast dat uit den boze is dat de rechter partijen benadert met de mededeling dat geen zitting zal worden gehouden, tenzij een van de partijen laat weten prijs te stellen op een zitting.¹²

Is van partijen toestemming gekregen de zitting achterwege te laten, dan is er geen wettelijke bepaling die van de rechter eist dat deze binnen een bepaalde termijn uitspraak doet. De expliciete toestemming van partijen aan de rechter om art. 8:57 Awb toe te passen, houdt dus tevens de impliciete toestemming aan de rechter in om naar eigen inzicht een termijn voor het doen van een uitspraak te bepalen. Echter, in art. 19 van de Procesregeling Bestuursrecht 2008 hebben de rechtbanken zich er op vastgelegd dat binnen vier weken nadat van partijen toestemming ex art. 8:57 is verkregen, wordt meegedeeld of het onderzoek is gesloten. De mededeling dat het onderzoek is gesloten, heeft als consequentie dat binnen zes weken na die mededeling een uitspraak tegemoet kan worden gezien.

Uitzondering II: redelijkerwijs geen twijfel over de uitkomst van het beroep

Als de rechter vindt dat er redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan over de beslissing die op het beroep moet worden genomen (de wet gebruikt de term 'kennelijk'), kan hij uitspraak doen met toepassing van art. 8:54 Awb.¹³ De uitspraak hoeft niet te worden voorafgegaan door een zitting en tegen de uitspraak staat geen hoger beroep open. Om die reden wordt gesproken van een vereenvoudigde behandeling. Wel is verzet tegen mogelijk tegen de uitspraak. Wordt verzet ingesteld, dan beoordeelt een andere rechter of het oordeel van de eerste rechter, dat redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over de uitkomst van het beroep, juist is. Vindt de rechter die het verzet beoordeelt het oordeel van de eerste rechter onjuist, dan is het verzet gegrond en wordt de behandeling van het beroep voort-

10 CRvB 20 maart 1998, *NJB* 1998, p. 1079.

11 CRvB 30 december 1998, *ABkort* 1999, 114.

12 CRvB 5 december 2000, *RSV* 2000, 39.

13 Zie art. 8:54 Awb. De rechter kan van deze bevoegdheid gebruik maken als evident is hoe de uitspraak op het beroep dient te luiden en om die reden een zitting overbodig is. Zie: Schreuder-Vlasblom 2008, p. 410-412.

gezet in de stand waarin dit zich bevond toen de eerste rechter uitspraak deed. De mogelijkheid van vereenvoudigde afdoening wordt vooral gebuikt in situaties waarin het beroep te laat is ingesteld of geen griffierecht is betaald. Het beroep wordt dan kennelijk niet-ontvankelijk verklaard.

2.3 De uitnodiging voor de zitting

Termijn

Als een beroep ter zitting wordt behandeld, stuurt de rechtbank de uitnodiging voor de zitting tenminste drie weken voorafgaand aan de zitting aan partijen toe, zo blijkt uit art. 8:56 Awb. In de praktijk wordt de uitnodiging voor de zitting – conform de in art. 16 lid 1 van de Procesregeling bestuursrecht 2008 neergelegde beleidslijn – veelal zelfs zes weken voor de zitting aan partijen gezonden. Bovendien, zo bepaalt art. 16 lid 5 van de Procesregeling, wordt een verzoek om verlenging per definitie ingewilligd, als dat binnen een week gebeurt en bij het verzoek de verhinderdata worden vermeld. De ruime termijn gaat gepaard met een streng uitstelbeleid. In art. 16 lid 6 van de Procesregeling is vastgelegd dat een verzoek om verdaging van de behandeling ter zitting dat langer dan een week na de uitnodiging wordt gedaan, slechts wordt ingewilligd in uitzonderlijke omstandigheden en indien daarom zo spoedig mogelijk is verzocht.

De inhoud van de uitnodiging

In de uitnodiging voor de zitting moet ten minste staan waar en wanneer de zitting plaatsvindt (art. 8:56 Awb). Voorts moeten partijen op de hoogte worden gebracht van het feit dat ze tot tien dagen voor de zitting nadere stukken kunnen indienen (art. 8:58 Awb), dat ze getuigen en/of deskundigen kunnen meebrengen of oproepen en onder welke voorwaarden zij dat kunnen doen (art. 8:60 lid 4 Awb). Als de rechtbank zelf getuigen oproept, dient ook dat in de uitnodiging te worden vermeld, evenals de feiten waarover de getuigen zullen worden gehoord (art. 8:60 lid 3).

Het staat de rechtbank vrij om in de uitnodiging voor de zitting meer informatie op te nemen. In de Procesregeling bestuursrecht 2008 staat dat de rechtbank in de uitnodiging vermeldt of de zaak door een enkelvoudige of een meervoudige kamer wordt behandeld en welke rechter of rechters de zaak behandelen (art. 16 lid 1). Als zaken ter zitting gevoegd of gesplitst worden behandeld en de rechtbank heeft dat nog niet eerder laten weten, wordt ook dat in de uitnodiging vermeld (art. 16 lid 4).

Of de uitnodiging nóg meer informatie bevat, verschilt per rechtbank. Soms wordt in de uitnodiging vermeld dat partijen ter zitting de gelegenheid hebben een nadere toelichting op hun respectievelijke standpunten te geven, en dat het wordt gewaardeerd als hetgeen een partij naar voren wil brengen op schrift is gesteld, ten behoeve van het door de griffier op te maken proces-verbaal van de

zitting. Ook komt het voor dat de rechtbank vermeldt hoeveel tijd er voor de behandeling van het beroep is uitgetrokken.

Wat niet of nauwelijks voorkomt, is dat de uitnodiging voor de zitting wordt gebruikt om partijen inzicht te verschaffen over zaken die de rechter ter zitting aan de orde wil stellen.¹⁴ Voor partijen is het daardoor vaak moeilijk in te schatten hoe de zitting zal verlopen. Zal de rechter volstaan met het aanhoren van hun standpunten, of heeft hij allerlei vragen voor partijen? Wanneer partijen weten of de rechter gerichte vragen heeft over bepaalde aspecten van het bestreden besluit of het daartegen ingestelde beroep, en zo ja, welke dat zijn, zullen zij beter in staat zijn zich op de zitting voor te bereiden. Hoe dat ook zij, in de ‘gemiddelde’ uitnodiging voor een zitting wordt geen inhoudelijk voorschot gegeven op wat ter zitting aan de orde komt. Dat kan anders liggen als de uitnodiging vergezeld gaat van een oproep aan één of meerdere van de bij het geschil betrokken partijen om ter zitting te verschijnen.

Geen verplichting ter zitting te verschijnen

Wie voor een zitting is uitgenodigd, is vrij om daar al dan niet te verschijnen; partijen zijn wat dat betreft tot niets verplicht. Niet ter zitting verschijnen kan echter riskant zijn, zeker als de rechter de zitting had willen benutten om meer duidelijkheid te krijgen over het standpunt van de niet-verschenen partij. Een voorbeeld biedt een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak, waarin werd overwogen:

“Nu appellant ter zitting niet is verschenen, heeft hij dit betoog, dat vragen oproept en niet zonder meer duidelijk is, niet nader toegelicht en verhelderd, en met name niet aangegeven dat en waarom de aangevallen uitspraak zich niet zou verdragen met de ter zake van belang zijnde algemeen verbindende voorschriften dan wel anderszins onjuist zou zijn.”¹⁵

Uit het citaat blijkt dat de Afdeling denkbaar acht dat de aanwezigheid van appellant ter zitting informatie had opgeleverd die van cruciaal belang was geweest voor de rechterlijke beoordeling. Zo bezien is het riskant om geen gebruik te maken van de uitnodiging ter zitting te verschijnen.

Echter, het risico van niet-verschijnen is in zoverre beperkt, dat nieuwe kwesties niet ter zitting kunnen worden opgeworpen zonder dat partijen de kans hebben daarop te reageren. Een voorbeeld biedt een uitspraak van de Hoge Raad in diens hoedanigheid van belastingrechter, waarin het Hof wordt gekapitteld, omdat dat pas ter zitting (waar appellant niet aanwezig was) de ontvankelijkheid van appellant in bezwaar aan de orde had gesteld.¹⁶ Het Hof had vervolgens het bestreden besluit vernietigd en de appellant niet-ontvankelijk verklaard in zijn bezwaar. De Hoge Raad oordeelt dat het Hof niet tot het oordeel had kunnen

---

14 Barkhuysen, Damen e.a. 2007, p. 298-299.

15 ABRvS 7 augustus 2002, 200101852.

16 HR 19 november 2004, *JB* 2005/3.

komen dat het bezwaar niet-ontvankelijk was, zonder dat de belanghebbende de gelegenheid was geboden zich hierover uit te laten.

2.4 De bevoegdheid van de rechter om partijen en getuigen op te roepen

Partijen

Als de rechter er van verzekerd wil zijn dat een partij daadwerkelijk ter zitting verschijnt, dient hij die partij op te roepen. De bevoegdheid daartoe is neergelegd in art. 8:59 Awb. Het artikel vermeldt dat een partij kan worden opgeroepen, hetzij in persoon, hetzij – naar keuze – in persoon of bij gemachtigde,¹⁷ al dan niet voor het geven van inlichtingen. Wordt een partij opgeroepen, dan voegt de rechtbank bij de uitnodiging een afzonderlijke brief, die de oproep bevat. De memorie van toelichting bij de Awb noemt als ratio van het oproepen van een partij het feit dat onder omstandigheden de aanwezigheid of verklaring van een partij ter zitting noodzakelijk kan zijn om tot een goede beoordeling van het geschil te komen.¹⁸

Waar art. 8:59 Awb meldt dat een partij wordt opgeroepen in persoon of – naar keuze – in persoon of bij gemachtigde, kan de vraag rijzen hoe de rechtbank moet handelen als de partij een rechtspersoon of bestuursorgaan is. Art. 8:27 lid 2 Awb biedt uitkomst. Het bepaalt dat indien de oproep een rechtspersoon betreft of een bestuursorgaan dat een college is, de rechtbank een of meer bepaalde bestuurders (van de rechtspersoon) of een of meer bepaalde leden (van het bestuursorgaan, zijnde een college) kan oproepen.

Wie is opgeroepen is verplicht ter zitting te verschijnen, zo is in art. 8:27 Awb bepaald. Voldoet een partij niet aan die verplichting, dan kan de rechtbank uit diens weigering ‘de gevolgtrekkingen maken die haar geraden voorkomen’, aldus art. 8:31 Awb. De oproeping bevat zowel de uit art. 8:27 voortvloeiende verplichting, als op de in art. 8:31 neergelegde bevoegdheid van de rechter. De rechtbank heeft een grote vrijheid in de keuze van de ‘gevolgtrekkingen’. Wat naar alle waarschijnlijkheid tenminste zal gebeuren, is dat de rechter alles wat de andere partij naar voren brengt, beschouwt als ‘niet weersproken’ door de opgeroepen maar niet-verschenen partij. Dat heeft als gevolg dat de visie van de ter zitting verschenen partijen een groter gewicht krijgt ten opzichte van die van de niet-verschenen partij.

17 De vermelding in art. 8:59 Awb dat sprake is van een oproeping ‘in persoon’, danwel ‘in persoon of bij gemachtigde’ heeft als consequentie dat de rechter wel kan bewerkstelligen dat de indiener van het beroep ter zitting aanwezig is, maar niet dat diens gemachtigde ter zitting aanwezig is.

18 Daalder, De Groot & Van Breughel 1994, p. 456.

Getuigen

Behalve dat de rechtbank partijen kan oproepen, is hij ook bevoegd getuigen ter zitting op te roepen (art. 8:60 lid 1 Awb). In de oproeping wordt de plaats en het tijdstip van de zitting vermeld, alsmede de feiten waarop het horen betrekking zal hebben (art. 8:33 lid 2 Awb). Degene die als getuige is opgeroepen, is verplicht te verschijnen (art. 8:33 lid 1 Awb en 8:60 lid 2 Awb). In de oproeping wordt melding gemaakt van de gevolgen die zijn verbonden aan het niet verschijnen (art. 8:33 lid 2 Awb). De mogelijke consequentie van het niet verschijnen staat genoemd in art. 172 Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering (Rv), dat in art. 8:33 lid 3 Awb en art. 8:60 lid 2 Awb van overeenkomstige toepassing is verklaard: 'De rechter kan bevelen, dat de (...) getuige door de openbare macht voor hem wordt gebracht (...).' Blijkens art. 173 Rv, dat in art. 8:33 lid 2 Awb van overeenkomstige toepassing is verklaard, kan een weigerachtige getuige zelfs voor maximaal een jaar in gijzeling worden genomen, zij het alleen als de rechter vindt dat het belang van de waarheidsvinding die maatregel rechtvaardigt.

Als de rechtbank getuigen oproept, worden partijen zo veel mogelijk geïnformeerd over de naam en woonplaats van de getuigen, en over de feiten waarop het horen betrekking zal hebben. De informatie wordt opgenomen in de uitnodiging voor de zitting (art. 8:60 lid 3 Awb).

2.5 De bevoegdheid van partijen getuigen en/of deskundigen mee te nemen of op te roepen

De bevoegdheid van partijen om getuigen en/of deskundigen ter zitting te doen verschijnen, is neergelegd in art. 8:60 lid 4 Awb. Art. 8:60 spreekt van meenemen en oproepen. Als een door een partij opgeroepen getuige niet ter zitting verschijnt, kan de rechtbank de getuige zelf oproepen. Als de rechtbank daartoe besluit, is de betreffende getuige verplicht te verschijnen (art. 8:33 lid 3 Awb en art. 8:60 lid 2 Awb).

Als een partij met een getuige ter zitting verschijnt, is daarmee nog niet gezegd dat deze door de rechter zal worden gehoord. Of de door een partij meegebrachte of opgeroepen getuige wordt gehoord, is van twee factoren afhankelijk. In de eerste plaats moeten rechtbank en andere partij(en) uiterlijk een week voor de zitting van de komst van de getuigen op de hoogte zijn gebracht (art. 8:60 lid 4 Awb).

Het is de vraag hoe hard die termijn is. Er is veel voor te zeggen dat het gaat om een termijn van orde,¹⁹ wat inhoudt dat bij overschrijding de rechter beslist of getuigen die korter dan een week voor de zitting zijn aangekondigd wel of niet ter zitting kunnen verschijnen. Bij het nemen van die beslissing is van belang of het de betreffende partij kan worden verweten de getuige(n) niet eerder te hebben aangemeld,²⁰ en zal tevens van

19 Tak (losbl.), commentaar art. 8:60 Awb; Simon 1997, p. 299.

20 CRvB 30 maart 2004, *JB* 2004/218.

belang zijn in hoeverre de andere partij door de te late aanmelding in haar verdedigingsmogelijkheden wordt geschaad.

Zijn de getuigen op tijd aangemeld, of heeft de rechter de te late aanmelding gepardonneerd, dan is nog steeds niet zeker dat de getuigen ook daadwerkelijk gehoord zullen worden. Het is aan de rechter om te beslissen of hij het opportuun vindt dat dit gebeurt. Art. 8:63 lid 2 Awb bepaalt dat de rechtbank van het horen kan afzien, als zij van oordeel is dat het horen redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak. Een noodzakelijke voorwaarde om daarover een beslissing te kunnen nemen, is dat de rechter de relevantie van de getuigenis ten volle kan beoordelen.²¹ Dat kan hij alleen als de betrokken partij concreet en duidelijk aangeeft waarom de getuige zou moeten worden gehoord.²²

Als getuigen op tijd zijn aangemeld en de rechter is in staat te beoordelen of het horen kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak, wat zijn dan redenen een getuige niet te horen? De jurisprudentie biedt verschillende voorbeelden.

Zo billijkte de Afdeling de weigering van de rechtbank een getuige te horen die iets kon zeggen over het rijgedrag van appellant, wiens rijbewijs ongeldig was verklaard, omdat diens rijgedrag niet de grond was geweest voor de ongeldigverklaring.²³

Een weigering kan ook aan de orde zijn als het logisch onmogelijk is dat de getuige iets kan verklaren wat voor de beoordeling van de zaak van belang is.²⁴ De weigering kan daarnaast gelegen zijn in het feit dat de bestuursrechter de verklaring van te weinig betekenis acht voor de beoordeling van de zaak.

Zo werd een getuige geweigerd, die iets zou kunnen vertellen over de consequenties voor appellant van terugkeer naar Afghanistan maar zelf al vijf jaar in Nederland woonde,²⁵ evenals een getuige van wie zich al schriftelijke verklaringen in het dossier bevonden.²⁶

De rechter moet de weigering een getuige te horen motiveren.²⁷ Raadselachtig is – gezien de verplichting tot motivering – de overweging in een uitspraak van de Afdeling dat het besluit om af te zien van het horen van getuigen, niet in de uitspraak hoeft te worden vermeld. Immers, de verplichting om de weigering een getuige te horen te motiveren, veronderstelt dat die weigering wordt vermeld in de uitspraak.²⁸

21 CRvB 30 juni 2005, *ABkort* 2005, 565.

22 ABRvS 30 september 2002, 200204746, CRvB 29 april 2008, *AB* 2008, 242 m.nt. Bröring onder *AB* 2008, 243.

23 ABRvS 2 februari 2005, *JB* 2005/95 m.nt. Bok.

24 ABRvS 26 november 2003, 200304127, ABRvS 24 maart 2004, 200304800.

25 ABRvS 19 juli 2004, *JB* 2004/310.

26 ABRvS 26 januari 2005, *AB* 2005, 374 m.nt. De Bock.

27 ABRvS 20 mei 2005, *JV* 2005/284 m.nt. Schuurmans, CRvB 6 mei 2008, *AB* 2008, 243 m.nt. Bröring.

28 ABRvS 26 januari 2005, *AB* 2005, 374 m.nt. De Bock.

2.6 Het horen van getuigen

Voordat getuigen worden gehoord, vraagt de rechter naar hun naam, voornamen, leeftijd, beroep en woon- of verblijfplaats, of zij bloed- of aanverwant zijn van de partijen of van een van hen, en zo ja in welke graad, alsmede of zij in dienstverband staan tot partijen of een van hen (art. 8:33 Awb juncto art. 177 lid 1 Rv). De rechtbank beslist of het nodig is dat de getuigen die worden gehoord, de eed of de belofte afleggen (art. 8:33 lid 4).

Hoe gaat het horen van getuigen in z'n werk? Art. 8:63 lid 1 Awb verwijst daartoe naar art. 179 Rv. Heel belangrijk in die bepaling is het uitgangspunt dat als er meerdere getuigen zijn, een getuige niet wordt gehoord in aanwezigheid van een andere getuige die nog gehoord moet worden (art. 179 lid 1). Als er meerdere getuigen bij een zitting aanwezig zijn, verlaten zij – met uitzondering van de getuige die als eerste zal worden gehoord – de zittingszaal op het moment dat het horen begint. Nadat de eerste getuige is gehoord, kan deze in de zittingszaal blijven zitten; hij is dan dus aanwezig bij het horen van de andere getuigen – met als gevolg dat als er na afronding van het horen van latere getuigen nog vragen zijn aan eerdere getuigen, die niet meer aan de orde kunnen komen.

Voorts is in art. 179 Rv bepaald dat zowel de rechter als partijen vragen aan getuigen kunnen stellen (art. 179 lid 2). Het is aan de rechter te bepalen wie het eerst de gelegenheid krijgt vragen te stellen. Het ligt voor de hand dat als een getuige aanwezig is als gevolg van een oproep van de rechter, de rechter als eerste de getuige ondervraagt, en dat als een van de partijen verantwoordelijk is voor de aanwezigheid van de getuige, deze het spits afbijt. Wanneer een verklaring van een getuige daartoe aanleiding geeft, kan de rechter partijen vragen stellen over dat wat de getuige heeft gezegd, en ook kunnen partijen elkaar vragen stellen naar aanleiding van de verklaring van de getuige (art. 179 lid 3).

2.7 Het openbare karakter van de zitting

De zitting is openbaar, zo bepaalt art. 8:62 Awb. Het openbare karakter van de zitting houdt in dat iedereen die dat wil bij een zitting van de bestuursrechter aanwezig kan zijn. Op de regel dat de zitting openbaar is, kunnen uitzonderingen worden gemaakt. Ze staan vermeld in art. 8:62 lid 2 Awb. Ingevolge die bepaling kunnen de deuren worden gesloten als (a) het belang van de veiligheid van de Staat, (b) de openbare orde, (c) de goede zeden, (d) een goede rechtspleging, (e) de belangen van minderjarigen of (f) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen in het geding zijn.

Als een zitting achter gesloten deuren wordt gehouden, betreft dat veelal procedures waarin medische zaken aan de orde zijn. De rechter kan in dat soort zaken toepassing geven aan art. 8:32 lid 2 Awb, waarin is bepaald dat de rechtbank, als kennisneming van stukken door een partij de persoonlijke levenssfeer van een ander onevenredig zou schaden, kan beslissen dat deze kennisneming is

voorbehouden aan een gemachtigde die advocaat is of arts, en in het verlengde daarvan kan besluiten dat de zitting geheel of gedeeltelijk achter gesloten deuren plaatsvindt.²⁹

2.8 Nieuwe stukken en argumenten ter zitting

Het kan voorkomen dat partijen vlak voor de zitting nog stukken aan de rechtbank toesturen of ter zitting stukken meenemen en aan de rechter vragen of hij bereid is die stukken als gedingstukken in zijn oordeelsvorming mee te nemen. Ook kan het voorkomen dat een partij in zijn pleidooi ter zitting met een argument komt dat nieuw is voor de rechter en de andere partij(en). Wat doet de rechter in zo'n geval?

De rechter kijkt primair naar art. 8:58 Awb, waarin is bepaald dat partijen tot tien dagen voor de zitting nadere stukken kunnen indienen. De eerste vraag die de rechter zich zal stellen, is of wat hem is toegestuurd of waar een partij ter zitting mee aankomt, moet worden gezien als een stuk of stukken in de zin van art. 8:58. Blijkens de jurisprudentie heeft art. 8:58 betrekking op stukken die een toelichting op of een uitwerking van eerder ingenomen standpunten bevatten.³⁰ Kunnen de stukken (of de mondeling ter zitting naar voren gebrachte argumenten) niet worden gekwalificeerd als een toelichting op of een uitwerking van eerder ingenomen standpunten, omdat het in plaats daarvan gaat om nieuwe beroepsgronden, dan is de termijn van art. 8:58 niet van toepassing. Dat de stukken langer dan tien dagen voor de zitting zijn ingediend, is dan geen garantie dat de rechtbank ze bij haar oordeelsvorming wil betrekken.

Dat ervoer een appellant bij de Afdeling bestuursrechtspraak die net voor het begin van de tien-dagetermijn nieuwe beroepsgronden aan de Afdeling deed toekomen. De Afdeling ontving ze op 22 januari, twaalf dagen voor de zitting. In de uitspraak werd overwogen dat, omdat de ingezonden stukken niet slechts een toelichting op of uitwerking van eerder ingenomen standpunten bevatten, maar nieuwe beroepsgronden, de termijn van art. 8:58 Awb niet van toepassing was. De Afdeling overwoog dat nieuwe gronden wel in een erg laat stadium van de procedure waren aangevoerd en achtte dat in strijd met de goede procesorde, met als consequentie dat ze niet bereid was die bij haar beoordeling te betrekken.³¹

Waar nieuwe beroepsgronden kunnen gelden als 'meer' dan een stuk in de zin van art. 8:58 Awb, is blijkens de jurisprudentie van de Afdeling een ter zitting

29 In art. 109 WIA (de opvolger van de WAO) is hiervoor een speciale regeling opgenomen, die inhoudt dat als art. 8:32 lid 2 Awb is toegepast, het onderzoek ter zitting, voor zover dat betrekking heeft op medische gegevens, in afwijking van art. 8:62 lid 1 Awb met gesloten deuren plaatsvindt, tenzij de rechtbank bepaalt dat het onderzoek openbaar is.

30 ABRvS 28 juni 2005, 200500803, *ABkort* 2005, 589, ABRvS 4 mei 2005, 200407087, *ABkort* 2005, 448.

31 ABRvS 18 februari 2004, 200304817.

meegebrachte foto in zekere zin ‘minder’ dan een stuk in de zin van art. 8:58. De Afdeling vindt het geen probleem ter zitting meegebrachte foto’s bij haar beoordeling te betrekken, ook al hadden die eerder kunnen worden overgelegd. De tien-dagetermijn is op foto’s niet van toepassing.³²

Als de rechter vindt dat de termijn van art. 8:58 Awb van toepassing is op de door een van de partijen toegestuurde of meegebrachte documenten, moet hij vervolgens beoordelen of de stukken al dan niet binnen de tien-dagetermijn zijn ingediend. In de jurisprudentie wordt als regel aangehouden dat een stuk op z’n laatst elf dagen voor de zitting moet zijn ingediend om binnen die termijn te vallen:

“(…) bij de toepassing van art. 8:58 lid 1 Awb [moet] de laatste dag waarop nog nadere stukken kunnen worden ingediend, worden bepaald op de elfde dag voor de zitting, opdat – conform de strekking van de bepaling – tussen die dag en de dag van de zitting tien volle dagen beschikbaar zijn voor de rechter en voor de wederpartij(en) voor het bestuderen ervan en voor de voorbereiding van de behandeling ter zitting.”³³

De Afdeling onderbouwt deze uitleg van art. 8:58 als volgt:

“Indien de stukken eerst op de laatste dag bij de griffie van de desbetreffende rechterlijke instantie binnenkomen en zij nog overeenkomstig art. 8:39 lid 1 Awb voor doorzending naar de wederpartij(en) dient te zorgen, zal daarmee ook enige tijd gemoeid kunnen zijn. Hierdoor wordt de termijn voor de wederpartij(en) verder bekort. Om een behoorlijk verloop van de procedure te verzekeren, dient daarom in het algemeen strikt de hand te worden gehouden aan de gestelde termijn.”³⁴

Als de rechter tot de conclusie is gekomen dat sprake is van te laat ingediende stukken, zal hij niet als automatisme beslissen dat die stukken niet meer bij zijn oordeel kunnen worden betrokken. Het is veeleer andersom: voor te late stukken (en voor ter zitting nieuw aangevoerde argumenten) geldt dat het geen automatisme is dat de rechter ze *niet* bij zijn oordeel betreft. Zijn beslissing wordt bepaald door de goede procesorde:

“Indien een nader stuk niet binnen de (...) daarvoor gestelde termijn is ingediend, is het aan de rechtbank om te beslissen of de goede procesorde zich ertegen verzet dat dit stuk bij de beoordeling van de besluiten wordt betrokken.”³⁵

Hoe komt de rechter tot een beslissing over de vraag of de goede procesorde zich verzet tegen het meenemen van wat een partij hem te laat heeft toegestuurd of ter zitting voor het eerst naar voren brengt? Een dergelijke beslissing bestaat uit twee

---

32 ABRvS 3 oktober 2001, *AB* 2001, 313.

33 ABRvS 24 december 2002, *AB* 2003, 158; zie ook ABRvS 21 november 1996, *JB* 1997/7.

34 ABRvS 24 december 2002, *AB* 2003, 158; zie ook ABRvS 21 november 1996, *JB* 1997/7.

35 ABRvS 27 mei 2004, 200403247.

stappen.³⁶ De beslissing vergt in de eerste plaats dat de rechter beziet of het accepteren van de termijnoverschrijding afbreuk doet aan (a) de gelijke proceskansen van de bij de procedure betrokken partijen en (b) de voortgang van de procedure. Is dat het *niet* het geval, dan kan worden verwacht dat de rechter er geen probleem van zal maken dat een van de partijen later dan van hem mocht worden verwacht standpunten, stukken en/of getuigen heeft ingebracht of aangekondigd.

Is de rechter van oordeel dat acceptatie wel afbreuk doet aan de gelijkheid van proceskansen en/of de voortgang van de procedure, dan is de tweede stap aan de orde. De rechter moet dan een belangenafweging maken. Daarbij staat het belang van de partij die in een laat stadium nog van alles heeft ingebracht en die hoopt dat de rechter dat nog bij zijn oordeel wil betrekken, tegenover het belang van de andere partij(en) bij een snelle afhandeling van de beroepsprocedure. Hoe die belangenafweging uitvalt, is onder meer afhankelijk van de vraag (a) hoezeer het voor de partij die op een laat moment nog iets naar voren wil brengen van belang is dat de rechter daarmee in zijn oordeelsvorming rekening houdt, (b) in hoeverre het die partij te verwijten is dat hij er in een zo laat stadium mee komt en (c) in welke mate de andere partij wordt benadeeld als de afhandeling van de procedure vertraging oploopt als gevolg van de ruimhartigheid van de rechter.

Bij de belangenafweging door de rechter is de mening van de andere partij een factor van betekenis. In uitspraken waarin de rechter beslist om te laat ingebrachte stukken niet bij zijn beoordeling te betrekken, wordt vaak gewezen op het standpunt van de andere partij.³⁷ Juist omdat de mening van de andere partij van belang is, zal de rechter de beslissing over wat te doen met de te late stukken of nieuwe argumenten, in de regel ter zitting aan de orde stellen.³⁸ Als de wederpartij niet ter zitting verschenen is, staat de rechter voor een dilemma. Enerzijds heeft de partij die te laat met de stukken is gekomen daarmee het risico genomen dat die niet meer bij de beoordeling door de rechter zullen worden betrokken, anderzijds heeft de partij die niet ter zitting is verschenen het risico genomen dat de rechter niet naar zijn mening over de stukken kan vragen, en derhalve kan redeneren dat wie zwijgt, toestemt. Een mogelijke uitweg uit het dilemma is om enerzijds de stukken niet te accepteren, maar om anderzijds de inhoud ervan wel bij de rechterlijke beoordeling te betrekken, althans, voor zover de inhoud van de stukken in de pleitnota is verwerkt.³⁹

Als de rechter stukken die pas ter zitting zijn overgelegd accepteert, moet hij vervolgens wel bezien of de omvang en inhoud van de stukken het noodzakelijk maken om de zitting te schorsen of te verdagen, om de wederpartij de gelegenheid te geven de stukken te bestuderen en er op te reageren.⁴⁰

36 Schreuder-Vlasblom 2008, p. 69-70.

37 CRvB 10 oktober 2001, *RSV* 2001/281, ABRvS 24 december 2002, *AB* 2003, 158.

38 Schreuder-Vlasblom 2008, p. 405-406.

39 CRvB 17 oktober 2001, *JB* 2001/324.

40 CRvB 4 april 2003, *JB* 2003/156.

2.9 De zitting al dan niet als afsluiting van het vooronderzoek

In beginsel vormt de zitting de afsluiting van het vooronderzoek en volgt uiterlijk zes weken na de zitting een uitspraak (art. 8:65 lid 1 en art. 8:66 lid 1 Awb). Maar niet altijd. Soms ziet de rechter in hetgeen ter zitting aan de orde is gekomen aanleiding het ‘sluiten van het onderzoek’ uit te stellen.

De Awb-wetgever is er, blijkens de tekst van de relevante wetsbepalingen, van uitgegaan dat de rechter alleen een zitting uitschrijft als hij verwacht dat hij na die zitting uitspraak kan doen, en dat hij eerst iets anders onderneemt (zoals: vragen stellen aan partijen, stukken opvragen bij partijen, een deskundige benoemen) als hij het onwaarschijnlijk acht dat hij zonder die acties direct na de zitting uitspraak kan doen. Dat neemt niet weg dat het kan voorkomen dat de rechter tijdens of na afloop van de zitting constateert dat de tijd nog niet rijp is voor een uitspraak. De rechter kan dat op verschillende manieren aan partijen laten weten.

De rechter kan het uitstel mondeling bekend maken op de zitting zelf (art. 8:64 Awb) of schriftelijk op een tijdstip ergens na de zitting (art. 8:68 Awb).⁴¹ In art. 8:64 is sprake van ‘schorsing’ en van het ‘hervatten’ van het vooronderzoek, in art. 8:68 van het ‘heropenen’ van het vooronderzoek. Ondanks de verschillende termen die worden gebruikt, is het effect van de toepassing van beide bepalingen hetzelfde: de rechter stelt het doen van een uitspraak uit, om zelf iets te ondernemen en/of partijen in de gelegenheid te stellen om nog iets te ondernemen.

Als de rechter besluit om na de zitting niet direct uitspraak te doen, maar het vooronderzoek te hervatten, betekent dit per definitie dat het beroep nogmaals ter zitting zal worden behandeld. Dit is alleen anders als de rechter, met toepassing van art. 8:57 Awb, partijen met succes vraagt de (tweede) zitting achterwege te mogen laten.

2.10 Conclusie

Wanneer het geheel van de verplichtingen en bevoegdheden van de bestuursrechter met betrekking tot de zitting wordt overzien, valt direct op dat de rechter maar heel weinig moet, en vooral heel erg veel mag.

Er is eigenlijk maar één punt waarop de rechter in het geheel geen speelruimte heeft. Dat betreft de beslissing om het beroep ter zitting te behandelen. De rechter is verplicht het beroep op een zitting te agenderen. Hij kan alleen onder die verplichting uit als partijen er mee akkoord zijn dat een zitting achterwege blijft, of als er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over de te geven uitspraak.

---

41 In feite geeft art. 8:68 Awb de rechter de mogelijkheid om, ook al was hij aanvankelijk van plan uitspraak te doen, tot aan het moment dat hij de uitspraak ondertekent, van gedachten te veranderen en – in plaats van uitspraak te doen – het vooronderzoek te heropenen.

Aan het andere eind van het spectrum staan de bevoegdheden van de rechter. Daar is zijn speelruimte zo goed als onbeperkt. De rechter is geheel vrij in de beslissing partijen al dan niet op te roepen, in de beslissing om getuigen en/of deskundigen ter zitting op te roepen en in de beslissingen over zijn eigen opstelling ter zitting. De rechter kan er voor kiezen zich ter zitting te beperken tot het vervullen van de rol van technisch voorzitter, die partijen beurtelings het woord geeft om er overigens het zwijgen toe te doen. De rechter kan echter ook voor een actieve of zelfs activistische opstelling kiezen, door partijen het hemd van het lijf te vragen, hetzij om hen de gelegenheid te geven hun standpunt zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen, hetzij om te proberen vragen die er bij hemzelf nog leven over de zaak, zo veel mogelijk beantwoord te krijgen.

Tussen die uitersten bevinden zich de beslissingen van de rechter op mogelijke verzoeken van partijen. De rechter heeft op dat punt een grote mate van vrijheid, zij het dat die niet onbeperkt is. Verzoeken van partijen kunnen op twee zaken betrekking hebben. In de eerste plaats op het mogen horen van door partijen meegebrachte of opgeroepen getuigen. In de tweede plaats op het bij de rechterlijke beoordeling betrekken van op de zitting meegebrachte stukken. Uitgangspunt is dat een getuige die een partij heeft meegenomen of opgeroepen, door die partij mag worden gehoord. Uit de jurisprudentie komt echter naar voren dat de rechter een behoorlijke speelruimte heeft om het horen niet toe te staan. Voor wat betreft de nadere stukken geldt dat het aan de discretie van de rechter is overgelaten of hij die al dan niet bij zijn beoordeling wil betrekken.

Al met al verschaft de regeling van de zitting in de Algemene wet bestuursrecht en de uitwerking daarvan in de jurisprudentie de rechter een grote mate van vrijheid in de wijze waarop hij gebruik maakt van de instrumenten die hem in het kader van de zitting ten dienste staan, en in de wijze waarop hij zich ter zitting tegenover partijen opstelt.

Hoofdstuk 3

Functies van de zitting

3.1 Inleiding

Wat is de betekenis van de zitting voor de adequate afdoening van een bij de bestuursrechter ingesteld beroep? Een antwoord op die in het eerste hoofdstuk geformuleerde onderzoeksvraag kan worden gevonden door te kijken naar de functies die de zitting idealiter weet te vervullen.

Een voor de hand liggend startpunt van iedere inventarisatie van de functies van de zitting bij de bestuursrechter is de wet waarin de regeling van de bestuursrechtelijke zitting is neergelegd, de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De bepalingen die de Awb over de zitting bevat, maken ons echter niet veel wijzer. Ze betreffen stuk voor stuk procedurele aspecten van de zitting, en bieden daarmee slechts indirect inzicht in de betekenis van de zitting. Afgaande op de bepalingen van de Awb is de zitting er in ieder geval voor bedoeld partijen de kans te geven hun standpunt onder het gehoor van de rechter te brengen (art. 8:65 lid 2), biedt de zitting voorts de rechter de vrijheid onderzoek naar de feiten te doen (zie onder meer art. 8:60 lid 1) en aan partijen de mogelijkheid om hun standpunten met hulp van getuigen en deskundigen nader te onderbouwen (art. 8:60 lid 4), tenminste, als de rechter daarmee akkoord is (art. 8:63 lid 2).

Noch de tekst van de Awb, noch de toelichting daarop zoals die in de memorie van toelichting is te vinden,¹ geven echter een duidelijk beeld van de functies die de zitting in de ogen van de wetgever zou moeten vervullen in de bestuursrechtelijke beroepsprocedure.

Als, in het vervolg van deze constatering, langs andere wegen wordt gezocht naar functies van de zitting, is het van belang om te onderscheiden tussen twee manieren waarop naar de zitting bij de bestuursrechter kan worden gekeken. In de eerste plaats kan de zitting worden gezien als fase in het proces van oordeelsvorming door de rechter naar aanleiding van een bij hem tegen een besluit van het bestuur ingesteld beroep. In de tweede plaats kan de zitting worden gezien als een fase in een conflict tussen bestuur en burger, waar de burger – door het instellen van beroep – de bestuursrechter in betrokken heeft.

---

1 Daalder, De Groot & Van Breughel 1994, p. 455-459.

Voor zover de zitting wordt gezien als fase in het proces van oordeelsvorming door de rechter, zal voor het benoemen van de functie ervan vooral moeten worden gekeken naar de verschillende doelen die partijen en de rechter in de beroepsprocedure voor ogen staan. Voor de rechter is het doel van de beroepsprocedure te komen tot een juiste beoordeling van de rechtmatigheid van het in beroep aangevochten besluit, voor partijen is het doel het verkrijgen van een zo gunstig mogelijke rechterlijke uitspraak.

Voor zover de zitting wordt gezien als fase in een conflict tussen bestuur en burger, waar de burger de bestuursrechter in heeft betrokken, zal voor het benoemen van de functies van de zitting inspiratie kunnen worden gezocht in de procedural justice-benadering.² Een functie van de zitting kan dan zijn, het leveren van een bijdrage aan een bevredigende uitkomst van het conflict tussen bestuur en burger.

Worden beide benaderingswijzen gecombineerd, dan zijn tenminste zeven verschillende functies van de zitting te onderscheiden, die van de volgende benamingen kunnen worden voorzien: ‘*Day in Court*’, ‘Forum’, ‘Laatste kans’, ‘Losse eindjes’, ‘Open kaart’, ‘Zoeken naar een oplossing voor het conflict’ en ‘Finale beslechting’. Op elk van deze functies wordt in het vervolg van dit hoofdstuk ingegaan.

3.2 *Day in court*

Uit sociaal-wetenschappelijke onderzoek naar procedures bij de rechter blijkt dat de tevredenheid van de bij een dergelijke procedure betrokken partijen niet alleen wordt bepaald door de uitkomst van de procedure, maar evenzeer door het verloop daarvan. Zo blijkt dat de tevredenheid van betrokkenen over juridische procedures sterker wordt bepaald door de vraag of ze de procedure zelf als ‘fair’ hebben ervaren, dan of ze de uitkomst fair vinden.³ Of betrokkenen een juridische procedure als fair beschouwen, heeft te maken met de vraag of ze hun verhaal hebben kunnen doen, vertrouwen hebben in de persoon die de beslissing neemt, respectvol zijn bejegend en het idee hebben dat de procedure van voldoende professioneel niveau was.

Zo gezien kan de zitting een belangrijke functie vervullen in de waardering van de betrokkenen – in het bestuursrecht met name: de procederende burgers – voor de procedure. Verondersteld kan worden dat procederende burgers meer tevreden zijn over de procedure bij de bestuursrechter, en er tegelijkertijd minder moeite mee hebben als de uitkomst daarvan negatief voor hen is, als zij tijdens de zitting met respect zijn bejegend en door de rechter in de gelegenheid zijn gesteld hun verhaal te doen.

---

2 Laemers, De Groot-van Leeuwen & Fredriks 2007, p. 22-26.

3 Laemers, De Groot-van Leeuwen & Fredriks 2007, p. 23-24.

Met het begrip *Day in court* wordt hier bedoeld op het gegeven dat voor burgers – hoe zeer zij ook voorafgaand aan de zitting gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun standpunt schriftelijk onder de aandacht van de rechter te brengen – de zitting het moment is dat zij daadwerkelijk in aanwezigheid van de rechter hun zaak kunnen bepleiten. Een noodzakelijke voorwaarde voor het vervullen van de *Day in Court*-functie is dat appellerende burgers ook gebruik maken van de mogelijkheid ter zitting aanwezig te zijn. De *Day in Court*-functie kan vervolgens in sterkere mate gerealiseerd worden geacht, naarmate de partijen met meer egards door de rechter tegemoet worden getreden en in meer in staat zijn hun verhaal te doen.

3.3 Forum

De tweede functie van de zitting heeft net als de eerste te maken met de gerichtheid van de rechter op de mogelijkheden van partijen hun verhaal te doen, maar nu meer gezien vanuit het belang van partijen om van de rechter een voor hen gunstige beslissing te krijgen. Waar uit de Awb valt op te maken dat een van de functies van de zitting is, het bieden van gelegenheid aan partijen hun standpunten naar voren te brengen, kan de rechter zich op dat punt meer of minder royaal en/of initiatiefrijk opstellen. Aan het ene eind van het spectrum staat de rechter die partijen weliswaar de gelegenheid biedt hun visie op de zaak te geven, maar hen daarbij op het hart drukt het kort te houden omdat hij het dossier kent en op de hoogte is van hun standpunten, en die zich vervolgens beperkt tot het aanhoren van de betogen van eiser en verweerder. Mocht de rechter vragen hebben aan partijen, dan zijn die er niet primair op gericht partijen de gelegenheid te bieden hun standpunten verder te verduidelijken. Aan het andere eind van het spectrum staat de rechter die partijen niet alleen royaal de gelegenheid biedt voor het naar voren brengen van hun standpunten, maar hen daarnaast ook uitdrukkelijk uitnodigt om op die aspecten waarvoor geldt dat verduidelijking van hun standpunt geboden is, een nadere toelichting te geven.

De functie van de zitting als forum voor partijen om hun standpunten verder te verduidelijken wordt beter vervuld, naarmate de rechter zowel passief (hij maant partijen niet tot spoed of beknoptheid) als actief (hij stelt partijen vragen die gericht zijn op het verder verduidelijken van hun standpunten) meer ruimte geeft aan appellant en verweerder.

3.4 Laatste kans

Na de zitting volgt, uitzonderingen daargelaten, de uitspraak van de rechter. De zitting is daarmee in de procedure het laatste moment voor partijen om zaken naar voren te brengen waarvan ze hopen dat de rechter die wil betrekken bij zijn oordeel. Het kan daarbij gaan om argumenten die een partij nog niet eerder heeft

genoemd, of om (bewijs)stukken die nog niet eerder in het geding zijn gebracht. De zitting is het moment om de rechter te vragen of hij de op de valreep nog naar voren gebrachte zaken bij zijn oordeelsvorming wil betrekken. Twee vragen zijn daarbij van belang. De eerste is hoe vaak het voorkomt dat partijen ter zitting nog argumenten en/of (bewijs)stukken komen die nieuw zijn, de tweede in welke mate de rechter zich bereid toont de op het laatste moment aangevoerde argumenten en/of (bewijs)stukken bij zijn oordeel te betrekken.

3.5 Losse eindjes

We stappen over van partijen naar de rechter. Niet alleen voor partijen geldt dat de zitting een laatste kans is (na de zitting hebben ze niet meer de mogelijkheid het oordeel van de rechter te beïnvloeden), ook voor de rechter zelf is de zitting een laatste kans. De zitting is voor de rechter de laatste mogelijkheid om informatie van partijen te krijgen die van belang kan zijn voor het oordeel dat hij over het bestreden besluit moet vellen. Weliswaar beschikt de rechter voorafgaand aan de zitting in de meeste gevallen al over een schat aan informatie ten behoeve van de beslissing op het beroep (de ‘op de zaak betrekking hebbende stukken’,⁴ alsmede de toelichting van partijen op hun respectievelijke standpunten), dat wil niet zeggen dat er bij de rechter, op het moment dat de zaak ter zitting wordt behandeld, geen vragen meer leven waarop hij een antwoord wil hebben voordat hij zich aan het schrijven van de uitspraak zet. De rechter heeft de keuze of hij partijen voorafgaand aan de zitting (tijdens het vooronderzoek) met die vragen confronteert, of dat hij dat ter zitting doet. Een voordeel van het stellen van vragen aan partijen ter zitting, ten opzichte van een vragenronde tijdens het vooronderzoek, is dat het tijd en energie spaart.⁵ Bovendien kan de rechter bij een ontoereikend antwoord direct doorvragen. Het wachten met het stellen van vragen tot de zitting heeft ook een risico. Partijen kunnen zich overvallen voelen door de vragen van de rechter en met minder adequate antwoorden komen dan wanneer dezelfde vragen tijdens het vooronderzoek zouden zijn gesteld.

Het is interessant te bezien in hoeverre de rechter de zitting ziet als mogelijkheid de losse eindjes van zijn oordeel aan elkaar te knopen. De meest duidelijke indicatie daarvoor is het oproepen van de partij of partijen voor wie hij nog vragen heeft. Maar ook als partijen niet worden opgeroepen, kan de rechter gerichte vragen aan partijen stellen die beogen hem verder te helpen in zijn oordeelsvorming. Hoe vaak doet zich dat voor? Informatie daarover kan het inzicht vergroten in de functie die de zitting voor de rechter vervult in het verzamelen van de

---

4 Zie art. 8:42 Awb. Onder ‘de op de zaak betrekking hebbende stukken’ moeten worden verstaan, alle stukken waarop het bestreden besluit uitdrukkelijk is gebaseerd. Zie: Schreuder-Vlasblom 2008, p. 399.

5 Marseille 2004, p. 81 en p. 83.

informatie die hij nodig heeft om tot een afgewogen oordeel over het beroep te komen.

3.6 Open kaart

Partijen in de procedure bij de bestuursrechter dingen in zekere zin naar de gunst van de rechter. Ze hopen dat zij de rechter, door de argumenten die zij voor of tegen het ter discussie staande besluit naar voren brengen, tot een voor hen gunstige uitspraak kunnen bewegen. Partijen maken daarbij een inschatting van de inspanningen die nodig zijn om dat doel te bereiken. Een appellant die een sterke zaak denkt te hebben, zal zich in zijn beroepschrift beperken tot een opsomming van argumenten tegen het besluit van het bestuur en zal wellicht overwegen de zitting te laten schieten. Een bestuursorgaan dat zich realiseert dat op het besluit waar beroep tegen is ingesteld nogal wat af te dingen valt, zal de procedure kunnen aangrijpen om de rechter (en daarmee indirect ook de andere partijen) nog wat uitvoeriger uit te leggen waarom juist dit besluit is genomen.

Voor partijen (en zeker voor appellanten) is het vaak moeilijk in te schatten hoe sterk hun procespositie is.⁶ Het helpt daarbij niet dat het eerste directe contact met de rechter veelal pas ter zitting plaatsvindt. Het vooronderzoek kan voor partijen op dit punt enige duidelijkheid bieden (bijvoorbeeld als de rechter uitgebreide schriftelijke vragen stelt, of een verzoek van appellant om een deskundige te benoemen expliciet afwijst), maar de fase van het vooronderzoek kan ook voorbijaan zonder dat partijen enige indicatie van de rechter hebben gekregen over hoe sterk hun zaak is.

Waar in het civiele recht de comparitie na antwoord het moment is waarop de rechter met partijen het geschil doorneemt en partijen te weten kunnen komen in hoeverre het nodig is actie te ondernemen om de rechter van hun standpunt te overtuigen,⁷ zijn er in de procedure bij de bestuursrechter in theorie twee momenten waarop dat kan gebeuren. Het ene is de in artikel 8:44 Awb geregelde comparitie (maar die wordt zelden gehouden door de bestuursrechter⁸), het andere moment is de zitting. De zitting biedt aan de rechter in beginsel de mogelijkheid om met partijen van gedachten te wisselen over de overtuigingskracht van de argumenten die zij hebben aangevoerd, vooral die met betrekking tot de feiten.⁹ Zo is het denkbaar dat de rechter de zitting benut om partijen te vertellen in hoeverre hij overtuigd is door hun argumenten en/of het bewijs waarmee zij hun stellingen over de feiten hebben onderbouwd. Waar in uitspraken van rechters met enige regelmaat is te lezen dat zij vinden dat een partij een bepaalde stelling over de feiten wel of juist niet voldoende aannemelijk heeft gemaakt, is denkbaar dat de rechter

6 Barkhuysen, Damen e.a. 2007, p. 299-303.

7 Hugenholtz/Heemskerk 2006, p. 76-77, Ippel & Heeger-Hertter 2006, p. 72-93.

8 Marseille 2004, p. 75.

9 Verburg 2008, p. 171.

de zitting gebruikt om partijen met zijn voorlopige inschatting over de houdbaarheid van hun stellingen over de feiten te confronteren. Daarnaast kan de rechter de zitting gebruiken om met partijen het mogelijke vervolg van de procedure te bespreken. Voor zover de rechter overweegt om na de zitting het vooronderzoek te heropenen, kan hij dat meer of minder expliciet ter zitting aan de orde stellen. Vragen die in dat kader gesteld kunnen worden, kunnen inhouden dat partijen in de gelegenheid worden gesteld hun visie op een mogelijke heropening te geven of hun visie over de inhoud van activiteit van de rechter na de heropening.

In alle gevallen speelt de rechter open kaart. Hij gunt partijen een blik in de staat waarin zijn gedachtevorming zich bevindt en biedt hen de mogelijkheid die te beïnvloeden.

3.7 Zoeken naar een oplossing voor het conflict

Het is de taak van de bestuursrechter een oordeel te geven over de rechtmatigheid van een besluit van het bestuur. De vraag om dat te doen, impliceert het bestaan van een conflict tussen bestuur en burger(s). De reikwijdte van het conflict kan verschillen. Denkbaar is dat het conflict zich beperkt tot het bestreden besluit en dat de appellant het er louter om te doen is zekerheid te verkrijgen over de juistheid van de beslissing van het bestuur. De uitspraak van de rechter is dan het perfecte instrument om het conflict te beslechten. Denkbaar is echter ook dat het conflict tussen appellant en bestuur slechts deels over het bestreden besluit gaat (of – niet ondenkbaar – in het geheel niet). De waarde van de uitspraak van de rechter als middel ter oplossing van het conflict is dan beperkt. Dat kan voor de rechter reden zijn om te bezien of hij meer kan doen voor partijen dan de juridische vraag die hen verdeeld houdt, in een uitspraak beantwoorden.¹⁰

De zitting lijkt het moment bij uitstek waarop het de rechter duidelijk kan worden of het conflict tussen partijen zich beperkt tot het in beroep bestreden besluit, of dat het verder strekt dan dat. Mocht de rechter ter zitting vaststellen dat het conflict tussen het bestuur en de appellant meer betreft dan het besluit, dan kan hij proberen ook voor het conflict, voor zover dat verder strekt dan het bestreden besluit, van nut te zijn voor partijen. De rechter kan zich op dit punt meer of minder terughoudend opstellen. Aan de ene kant staat de rechter die – ook als hij beseft dat het niet alleen het bestreden besluit is dat partijen verdeeld houdt – zich beperkt tot het besluit dat ter discussie staat en het bestaan van het verderstreckende conflict negeert. Aan de andere kant staat de rechter die, zodra hij merkt dat er tussen partijen meer aan de hand is dan onenigheid over de rechtmatigheid van het in beroep bestreden besluit, beziet in hoeverre hij een rol kan spelen bij het beslechten van het verderstreckende conflict.¹¹

---

10 Combrink-Kuiters, Niemeijer & Ter Voert 2003, p. 23-25.

11 Pach 2001.

Het bijwonen van zittingen biedt de mogelijkheid te bezien hoe vaak het voorkomt dat ter zitting duidelijk wordt dat het conflict tussen bestuur en burger verder strekt dan het bestreden besluit en welke opstelling de rechter in zo'n geval kiest.

3.8 Finale beslechting

Een laatste functie van de zitting betreft de finale beslechting van het geschil. Dit ideaal van bestuursrechtspraak houdt in dat zo veel als mogelijk met de uitspraak van de rechter de rechtspositie van partijen vastligt.¹² Dat is steeds het geval als de rechtbank het beroep ongegrond verklaart (het aangevochten besluit blijft dan zoals het is), maar niet noodzakelijk als het beroep gegrond wordt verklaard en het bestreden besluit wordt vernietigd. De vernietiging van het besluit van het bestuur en de daaruit voortvloeiende opdracht aan het bestuur een nieuw besluit te nemen, betekenen dat de uitspraak van de rechtbank onzekerheid laat bestaan over de rechtsverhouding tussen de bij de beroepsprocedure betrokken partijen. Dit is alleen anders als de rechter het niet laat bij een vernietiging, maar tevens bepaalt dat de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand blijven (art. 8:72 lid 3 Awb) of zijn uitspraak in de plaats stelt van het vernietigde besluit (ook wel 'zelf in de zaak voorzien' genoemd; art. 8:72 lid 4 Awb). In het eerste geval blijft de rechtsverhouding tussen partijen, ondanks de vernietiging, precies zoals die door het bestuur in het bestreden besluit is vastgelegd, in het laatste geval bepaalt de rechtbank in zijn uitspraak welke rechtsverhouding tussen partijen zal hebben te gelden.¹³

Hoe kan de zitting bijdragen aan finale geschilbeslechting? Verburg beredeneert dat de rechtbank in elke zaak waarin hij overweegt het bestreden besluit te vernietigen, maar niet zonder meer gebruik kan maken van zijn bevoegdheid zelf in de zaak te voorzien, ter zitting aan het bestuur de vraag te stellen welk besluit dat voor het bestreden besluit in de plaats zou stellen, mocht dit worden vernietigd.¹⁴ Als de rechtbank van oordeel is dat het alternatieve besluit, zoals door het bestuur omschreven ter zitting, wel een rechtmatige bevoegdheidsuitoefening inhoudt (en niet ongunstiger is voor de appellant dan het oorspronkelijke besluit), stelt dat de rechter in staat – op basis van de ter zitting verkregen informatie – het niet bij een vernietiging te laten maar zelf in de zaak te voorzien en daarmee het aan hem voorgelegde geschil finaal te beslechten.

---

12 Marseille 2004, p. 16.

13 Zelf in de zaak voorzien is in beginsel alleen mogelijk als zeker is dat het bestuursorgaan de voor het besluit relevante feiten juist heeft vastgesteld en als het bestuursorgaan bij het nemen van het vervangende besluit niet over beleidsvrijheid beschikt. Zie Schreuder-Vlasblom 2008, p. 451-458.

14 Verburg 2008, p. 192-196.

3.9 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn zeven verschillende functies van de zitting onderscheiden. Idealiter draagt de zitting zo veel als mogelijk bij aan een zo adequaat mogelijke afdoening van het beroep. Dat is het geval als – indachtig de zeven in dit hoofdstuk behandelde functies – partijen met alle egards zijn behandeld (de *‘Day in Court’*-functie, die kan bijdragen het realiseren van procedural justice), maximaal de gelegenheid hebben gehad voor het naar voren brengen van hun standpunten (de *‘Forum’*-functie en de *‘Laatste kans’*-functie, die er toe kunnen bijdragen dat voor zover partijen een punt hebben, de rechter dat ook daadwerkelijk meekrijgt, en dat partijen de uitspraak accepteren, ook al stemt de inhoud daarvan niet overeen met wat ze hoopten), de rechter partijen ter zitting zo nodig confronteert met de lacunes in de onderbouwing van hun standpunten (de *‘Open kaart’*-functie, die de kans kan vergroten op een materieel juiste uitkomst van het geschil, alsmede op de acceptatie door partijen van de uitspraak van de rechter), de uitspraak die in het vervolg op de zitting wordt gedaan een eventueel hoger beroep overleeft (de *‘Losse eindjes’*-functie, die – net als de *‘Open kaart’*-functie – zowel kan bijdragen aan een materieel juiste uitspraak als aan de acceptatie daarvan), de rechter aandacht besteedt aan het eventuele onderliggende conflict (de *‘Oplossing zoeken voor het conflict’*-functie, die er toe kan bijdragen dat behalve het juridische geschil over het bestreden besluit ook – indien aanwezig – het onderliggende conflict tussen partijen wordt opgelost) en ter zitting zo nodig de basis legt voor de finale beslechting van het geschil.

In hoeverre levert de behandeling van het beroep ter zitting bij de bestuursrechter in de praktijk een bijdrage aan het realiseren van al deze idealen van bestuursrechtspraak? In de komende hoofdstukken zal hier meer over duidelijk worden.

Hoofdstuk 4

Onderzoeksopzet

4.1 Inleiding

De vraag die in dit onderzoek centraal staat, betreft de betekenis van de behandeling van het beroep ter zitting bij de bestuursrechter voor de adequate afdoening van dat beroep. Om die vraag te beantwoorden, is het noodzakelijk te weten te komen hoe het er op de zitting bij de bestuursrechter aan toe gaat, maar is het daarnaast ook van belang kennis te vergaren over wat er aan de zitting vooraf gaat en met name over wat er op volgt.

Allereerst is informatie noodzakelijk over wat er op de zitting bij de bestuursrechter gebeurt. Het gaat daarbij enerzijds om op het oog prozaïsche zaken als het tijdsbeslag van de behandeling van de beroepszaak, het wel of niet aanwezig zijn van partijen, gemachtigden, getuigen en deskundigen, de tijd die partijen krijgen hun standpunten nader toe te lichten, de mogelijkheid die hen eventueel wordt geboden nadere stukken te overleggen; anderzijds gaat het om het handelen van de rechter, zowel bij de voorbereiding (heeft hij al dan niet oproepingen uit laten gaan, hoeveel tijd heeft hij voor de behandeling van het beroep uitgetrokken?) als ook en vooral op de zitting zelf. De observaties ter zitting dienen te leiden tot een inventarisatie van het handelen van de ter zitting aanwezige partijen van het geschil, maar met name van dat van de rechter: beperkt de rechter zich tot het aanhoren van partijen, of doet hij meer, zoals het stellen van vragen (en zo ja: waar zijn die op gericht: op formele aspecten van het verloop van de besluitvorming? op het verhelderen van feiten? op de juridische kwalificatie van feiten?), het horen van getuigen en het confronteren van partijen met mogelijke oplossingen van het geschil.

De ter zitting verzamelde gegevens zijn van essentieel belang voor de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag, maar kunnen nog aan betekenis winnen wanneer ook informatie beschikbaar is over andere zaken, met name het vervolg van de procedure. Om iets te kunnen zeggen over de relatie tussen de behandeling van het beroep ter zitting enerzijds en de beslissing van de rechter op het beroep anderzijds, dient kennis te worden genomen van de uitspraken die de rechter in de ter zitting behandelde zaken doet. Aan de hand van de uitspraak kan de uitkomst van het geschil worden gerelateerd aan de activiteiten van de rechter en partijen ter zitting.

4.2 Selectie van beroepszaken

Met de constatering dat het ter beantwoording van de centrale onderzoeksvraag nodig is om gegevens te verzamelen over de verschillende stadia van de behandeling van beroepszaken door de bestuursrechter, is nog niet gegeven welke beroepszaken voor bestudering in aanmerking komen. In deze paragraaf zal ik aangeven op grond van welke overwegingen hoeveel zaken bij welke bestuursrechtelijke instanties zijn geselecteerd.

Welk soort bestuursrechter: de rechtbank

De vraagstelling van het onderzoek richt zich op het handelen van de bestuursrechter. Maar op welke bestuursrechter? Kwantitatief vindt de meeste bestuursrechtspraak plaats binnen de rechtbanken, die het leeuwendeel van het bestuursrechtelijke beroep in eerste aanleg behandelen. Omdat het overgrote deel van de indieners van beroep tegen besluiten van de overheid gewoon bij één van de negentien rechtbanken moet zijn, is er voor gekozen het onderzoek te richten op bestuursrechtspraak door de rechtbank.

Hoeveel rechtbanken: vijf van de negentien

Om een representatief beeld te krijgen van betekenis van de behandeling van een beroep ter zitting voor de adequate afdoening van beroepszaken door de bestuursrechter, zou idealiter onderzoek moeten worden gedaan naar zaken die afkomstig zijn van alle negentien rechtbanken die Nederland rijk is. Vanwege alle praktische problemen die dat met zich mee zou brengen, is er voor gekozen het onderzoek te beperken tot vijf rechtbanken, waarvan er zich twee in het noorden/oosten van het land bevinden, twee in het midden/westen, en één in het zuiden. De rechtbanken verschillen ten opzichte van elkaar in grootte. Drie van de vijf rechtbanken behoren tot de tien grotere rechtbanken (gemeten naar de instroom van zaken), de twee andere rechtbanken behoren tot de negen kleinere rechtbanken. De vijf rechtbanken kunnen als redelijk representatief worden gezien voor het geheel van de negentien Nederlandse rechtbanken.

Welk soort zaken: enkelvoudig behandelde reguliere beroepszaken

De wijze van behandeling van de aan de bestuursrechter voorgelegde geschillen kan op drie manieren worden onderverdeeld. Een eerste onderverdeling is die naar de aard van het geschil. Geschillen bij de bestuursrechter gaan per definitie over besluiten, maar de aard van de besluiten en de geschillen die zich daarover voordoen, kunnen per deelgebied van het bestuursrecht enorm verschillen. Het maakt nogal wat uit of het besluit waarover de bestuursrechter een oordeel moet vellen de weigering betreft bijzondere bijstand toe te kennen voor de aanschaf van een nieuwe wasmachine, of de verlening van een vergunning voor gasboringen in Waddenzee.

Een tweede onderverdeling betreft het aantal rechters dat op een beroep beslist. Beroepszaken worden bij de rechtbank in beginsel door één rechter (een ‘en-

kelvoudige kamer') behandeld, maar die ene rechter kan de behandeling van het beroep doorverwijzen naar een college van drie rechters ('meervoudige kamer'). Zo'n 90% van de zaken die bestuursrechters behandelen, wordt behandeld door een enkelvoudige kamer.¹

Een laatste onderverdeling is die tussen reguliere beroepszaken en verzoeken om voorlopige voorziening. De hoofdtaak van de bestuursrechter is het beslissen op het beroep dat tegen besluiten wordt ingesteld, maar een belangrijke neventaak betreft het beoordelen van verzoeken om een voorlopige voorziening, ingediend hangende een beroepsprocedure of – voorafgaand aan een mogelijk beroep – hangende een bezwaarprocedure. In ongeveer 80% van de zaken die bestuursrechters behandelen, gaat het om reguliere beroepsprocedures.²

Er is voor gekozen om het onderzoek te beperken tot reguliere beroepszaken die door een enkelvoudige kamer worden behandeld. Verzoeken om voorlopige voorziening en meervoudig behandelde beroepszaken blijven buiten beschouwing. Voor wat betreft de aard van de beroepszaken is *geen* beperking gesteld: alle mogelijke beroepszaken op alle mogelijke deelterreinen van het bestuursrecht komen voor selectie in aanmerking.

Ter toelichting kan het volgende worden opgemerkt. De behandeling van een reguliere beroepszaak heeft een wezenlijk ander karakter dan de behandeling van een verzoek om voorlopige voorziening. Juist vanwege de korte behandelingsduur van verzoeken om voorlopige voorziening is het belang van de zitting als forum voor de standpuntbepaling door partijen en informatieverzameling door de rechter van andere orde dan bij reguliere beroepszaken. Al zou het hoogst interessant zijn een vergelijking te maken tussen reguliere zittingen en de zitting in het kader van de behandeling van voorlopige voorzieningen, de omvang van het te verzamelen onderzoeksmateriaal (zie hierna) laat een dergelijke vergelijking niet toe. Hetzelfde geldt voor de beroepszaken die door een meervoudige kamer worden behandeld.

Het aantal bij het onderzoek te betrekken zaken: ruim 100

Het aantal beroepsprocedures waar onderzoek naar moet worden gedaan om betrouwbare antwoorden te kunnen geven op de te beantwoorden onderzoeksvragen, wordt onder meer bepaald door het aantal beroepszaken waartussen kan worden vergeleken. Als opvallende verschillen worden geconstateerd tussen de behandeling van beroepszaken waar partijen wel of juist niet ter zitting zijn verschenen, waar de zitting kort of lang heeft geduurd, waar de rechter veel of weinig heeft gevraagd, zijn die van grotere betekenis als kan worden vastgesteld dat de kans dat ze op toeval berusten, verwaarloosbaar klein is. Hetzelfde geldt voor verschillen tussen beroepszaken op verschillende deelterreinen van het bestuursrecht, beroepen die gegrond of ongegrond zijn verklaard, verschillen

-
- 1 Overigens behandelen rechtbanken niet meer dan een op de tien zaken meervoudig. Zie: Marseille, De Graaf & Smit 2007, p. 118.
  - 2 Marseille 2006, p. 89.

tussen rechtbanken, verschillen tussen eisers die met of zonder beroepsmatige rechtsbijstand procederen en allerlei andere voor de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag relevante verschillen.

Echter, omdat het onderzoek met zich meebrengt dat van iedere geselecteerde beroepszaak de zitting dient te worden bezocht, is het aantal te selecteren zaken ook bepaald door de grenzen van de fysieke mogelijkheden om het benodigde onderzoeksmateriaal binnen de gegeven tijd (vier maanden) te verzamelen.

De onvermijdelijke discrepantie tussen wenselijkheden ('zo veel mogelijk zaken selecteren om zo veel mogelijk betrouwbare uitspraken te kunnen doen over het verloop van beroepsprocedure en de uitkomst van het beroep') en de realiteit (de beperking in de voor het bezoek van zittingen beschikbare tijd) heeft ertoe geleid dat als doelstelling is gekozen om bij 20 à 25 zittingen de behandeling van 100 à 125 beroepszaken bij te wonen. Uiteindelijk is de behandeling ter zitting van 113 beroepszaken bijgewoond.

4.3 Wijze van gegevensverzameling

Ten behoeve van het onderzoek is de behandeling ter zitting van 113 beroepszaken bijgewoond. Hoe heeft de selectie daarvan plaatsgevonden? Aan de vijf bij het onderzoek betrokken rechtbanken is gevraagd om gedurende de periode van juni tot en met september 2002 de aankondigingen van de door de enkelvoudig kamer van de rechtbank belegde zittingen aan de onderzoeker toe te zenden.

Deze aankondigingen bevatten de volgende informatie over de zitting: de datum en het tijdstip van de zitting en de namen van de handelende rechter en griffier. Over de ter zitting behandelde zaken bevatten de aankondigingen de volgende informatie: het nummer/kenmerk van de beroepszaak, het tijdstip waarop de zaak wordt behandeld, de naam van de eiser en diens eventuele gemachtigde, alsmede van het bestuursorgaan en de eventuele bij de procedure betrokken derde. Als een of meerdere partijen zijn opgeroepen, staat ook dat vermeld.

Uit het nummer/kenmerk van de beroepszaak kan worden afgeleid op welk deelgebied van het bestuursrecht de beroepszaak betrekking heeft. Uit de opeenvolging van de tijdstippen van behandeling van de verschillende zaken kan (behalve voor de laatste zaak die op een zitting staat geagendeerd) worden afgeleid hoe veel tijd voor de behandeling van iedere zaak is uitgetrokken.

De door de vijf rechtbanken toegezonden aankondigingen hebben betrekking op 1200 beroepszaken.

Al is aan de rechtbanken gevraagd de aankondigingen van alle enkelvoudig behandelde beroepszaken in afschrift toe te sturen, desondanks valt het op dat het aantal aankondigingen per maand nogal uiteenloopt, en tevens dat het aantal aankondigingen per rechtbank – in verhouding tot het aantal door die rechtbank behandelde beroepszaken – uiteenloopt.

Dat leidt tot het vermoeden dat de rechtbanken niet steeds alle aankondigingen van zittingen hebben toegestuurd, en tevens dat sommige rechtbanken een relatief groter aantal aankondigingen hebben verstuurd dan andere rechtbanken.

Omdat er geen aanleiding is te veronderstellen dat de aard van de zaken die voorkomen op de niet verzonden aankondigingen afwijkt van die van de wel verzonden aankondigingen, wordt er vanuit gegaan dat de 1200 beroepszaken die op de lijsten met aankondigingen voorkomen, representatief zijn voor de in de betreffende periode bij de vijf rechtbanken ter zitting geagendeerde beroepszaken.

4.4 Resultaat van de gegevensverzameling

Van de 1200 zaken zijn er 123 waarvan de zitting is bezocht. In 10 van die 123 zaken verscheen geen van de partijen ter zitting. Derhalve is uiteindelijk de behandeling ter zitting van 113 zaken bijgewoond. Die 113 zaken vormen een redelijk representatieve dwarsdoorsnede van de 1200 zaken op basis waarvan de selectie heeft plaatsgevonden, zoals in de onderstaande tabel is te zien.³

Tabel 4.1 Representativiteit bijgewoonde zittingen

<i>Soort zaak</i>	<i>Zitting bijgewoond?</i>		
	Nee	Ja	<i>Totaal</i>
Sociale verzekeringen	57%	41%	56%
Sociale voorzieningen	13%	20%	14%
Bouw	5%	12%	5%
Ambtenaren	6%	6%	6%
Overig	19%	21%	19%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%
N	1087	113	1200

De categorie ‘Sociale verzekeringen’ blijkt enigszins ondervertegenwoordigd, de categorie ‘Sociale voorzieningen’ enigszins oververtegenwoordigd en de categorie ‘Bouw’ tamelijk sterk oververtegenwoordigd. De afwijkingen geven weinig reden tot zorg, met name die met betrekking tot de categorie ‘Sociale verzekeringen’ niet, omdat die categorie in werkelijkheid wel een erg groot stempel drukt op het geheel van de ter zitting van de bestuursrechter geagendeerde zaken.

³ Zie over die indeling paragraaf 5.2.

In de onderstaande tabel is te zien hoe de zaken waarvan de zitting is bijgewoond zich verdelen over de verschillende rechtbanken en de verschillende deelgebieden van het bestuursrecht.

Tabel 4.2 Aanwezigheid partijen ter zitting (voor zover tenminste één van de partijen is verschenen)

<i>Aard van de zaak</i>	<i>Rechtbank</i>					
	Rb 1	Rb 2	Rb 3	Rb 4	Rb 5	<i>Totaal</i>
Sociale verzekeringen	13	12	4	9	8	46
Sociale voorzieningen	4	9	6	4	0	23
Bouw	2	2	1	1	8	14
Ambtenaren	1	0	2	2	2	7
Overig	2	2	5	6	8	23
<i>Totaal</i>	22	25	18	22	26	113

Uit de tabel blijkt dat bij alle rechtbanken ongeveer evenveel zittingen zijn bijgewoond. Voor wat betreft de aard van de zaken zijn er meer verschillen te zien. Bij sommige rechtbanken domineren (althans, relatief) de sociale verzekeringszaken (Rb 1 en Rb 2) bij andere de sociale voorzieningenzaken (Rb 3) of de bouwzaken (Rb 5). Desondanks geldt bijna zonder uitzondering dat bij alle rechtbanken een substantieel aantal van de verschillende onderscheiden categorieën zaken ter zitting is bijgewoond.

Hoofdstuk 5

De zitting in de praktijk

5.1 Inleiding

In hoofdstuk 5 en 6 worden de resultaten van het onderzoek naar de zitting bij de bestuursrechter gepresenteerd. Hoofdstuk 5 betreft een systematische presentatie van het onderzoeksmateriaal, hoofdstuk 6 de weergave en verwerking van het onderzoeksmateriaal in het licht van de zeven functies van de zitting die in hoofdstuk 3 zijn onderscheiden. Hoofdstuk 5 bestaat uit vijf onderdelen. Na de inleiding wordt in paragraaf 5.2 een beeld geschetst van aanwezigheid van partijen en hun gemachtigden ter zitting, de duur van de zitting en de mate waarin de verschillende partijen ter zitting aan het woord komen. Paragraaf 5.3 richt zich op de bijzondere acties van partijen ter zitting. In paragraaf 5.4 is het handelen van de rechter aan de orde. In paragraaf 5.5 ten slotte wordt ingegaan op de relatie tussen de behandeling van het beroep ter zitting en de uitspraak van de bestuursrechter.

5.2 Algemeen beeld

In deze paragraaf wordt een aantal algemene gegevens gepresenteerd over de zitting. Achtereenvolgens komen de volgende zaken aan bod: de mate waarin partijen ter zitting aanwezig zijn, de lengte van de zitting en het verloop van de zitting: wie van de aanwezige partijen is hoe lang aan het woord en hoe veel tijd wordt er besteed aan vragen van de rechter en discussie tussen partijen?

Aard van de ter zitting behandelde zaken

In het kader van het onderzoek is de behandeling van 123 zaken ter zitting bij 5 rechtbanken bijgewoond. In 113 van de 123 zaken was een of meerdere bij het geschil betrokken partijen aanwezig, en was dus daadwerkelijk sprake van een zitting. Om wat voor soort zaken ging het bij de bezochte zittingen? De zittingen betreffen uiteenlopende geschillen, zoals over (onder meer) de aanwijzing van een gemeentelijk monument, de weigering van een bevallingsuitkering, schade door vertraging bij het verlenen van een bouwvergunning, voorzieningen in het kader van de Regeling Opvang Asielzoekers, de weigering bijzondere bijstand

te verlenen voor de aanschaf van een koelkast, de intrekking van een WAO-uitkering, de weigering ziekgeld toe te kennen, de wijziging van het tracé van een hoofdwatgang, het verlenen van een bouwvergunning voor een hondenren, de urgentieverklaring voor een woning en subsidie voor grondsanering.

Al die uiteenlopende zaken zijn in drie categorieën ingedeeld: sociale verzekeringen, sociale voorzieningen en 'overige'. Onder de 113 zaken waarvan de zitting is bijgewoond, waren er 46 sociale verzekeringszaken, 23 sociale voorzieningszaken en 44 zaken behorend tot de categorie 'overig'. De grootste subcategorieën daarvan betroffen bouw- en ruimtelijkeordeningszaken (14 zaken), zaken betreffende besluiten op grond van gemeentelijke APV's (10 zaken) en ambtenarenzaken (7 zaken).

Wat er aan de zitting voorafgaat

De bestuursrechter agendeert een beroepszaak pas ter zitting als het procesdossier compleet is en er een inhoudelijke beoordeling van het beroep heeft plaatsgevonden (het zogeheten vooronderzoek). Die twee acties vergen nogal wat tijd. Voor de zaken van dit onderzoek geldt dat het, gerekend vanaf de datum van het indienen van het beroep, gemiddeld 304 dagen duurde voor dat het beroep ter zitting werd behandeld, derhalve bijna 10 maanden. Sociale voorzieningszaken komen relatief snel op een zitting (235 dagen, bijna 8 maanden), bij de categorie 'overig' duurt het relatief lang (349 dagen, ruim 11 maanden).

De periode voor de zitting wordt vooral in beslag genomen door het vooronderzoek. De rechter kan zich daarbij beperken tot het lezen van gedingstukken, maar hij kan ook gebruik maken van een of meerdere van zijn onderzoeksbevoegdheden. In 1 op de 6 van de in het onderzoek betrokken zaken maakte de rechter gebruik van een of meerdere van zijn onderzoeksbevoegdheden. Het ging daarbij 13 keer om het opvragen van informatie bij partijen (art. 8:45 Awb), 2 keer om het opvragen van stukken bij partijen (eveneens art. 8:45) en 7 keer om het benoemen van een deskundige voor het verrichten van een onderzoek (art. 8:47 Awb). In 2 gevallen was sprake van een situatie waarin zowel om informatie bij partijen werd gevraagd als een deskundige werd benoemd. In totaal waren er derhalve 20 zaken waarin de rechter van een of twee van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik maakte. Het stellen van vragen komt in alle categorieën zaken voor, de benoeming van een deskundige alleen in sociale verzekeringszaken.¹

Aanwezigheid van partijen

Hiervoor hebben we al gezien dat in 113 van de 123 zaken (derhalve in meer dan 90% van de gevallen) tenminste een van de partijen ter zitting aanwezig is. De constellatie waarin partijen ter zitting aanwezig zijn, kan nogal verschillen. Hoe vaak zijn zowel eiser als verweerder aanwezig? En als niet alle partijen ter zitting

---

1 Zie over de ontwikkeling van het gebruik van onderzoeksbevoegdheden door de rechter sinds 2002: Barkhuysen, Damen e.a. 2007, p. 205 e.v.

aanwezig zijn, komt het dan vaker voor dat eiser of dat verweerder ontbreekt? De onderstaande tabel geeft daarvan een beeld voor de drie onderscheiden categorieën zaken.

Tabel 5.1 Aanwezigheid partijen ter zitting

<i>Aanwezigheid partijen</i>	<i>Aard van de beroepszaak</i>			
	Sociale verzekeringen	Sociale voorzieningen	Overige	<i>Totaal</i>
Niemand	15%	8%	0%	8%
Alleen eiser	33%	16%	7%	20%
Alleen verweerder	7%	8%	9%	8%
Eiser en verweerder	44%	68%	71%	59%
Verweerder en derde	0%	0%	2%	1%
Eiser, verweerder en derde	0%	0%	11%	4%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
N	54	25	44	123

Het eerste wat opvalt in de tabel, is dat als niet alle partijen ter zitting aanwezig zijn, het vaker voorkomt dat alleen eiser aanwezig is dan dat alleen verweerder aanwezig is. Voorts zijn er aanzienlijke verschillen te zien tussen de verschillende soorten zaken. Bij de categorieën ‘sociale voorzieningen’ en ‘overige’ komt het veel vaker voor dat alle partijen aanwezig zijn dan bij sociale verzekeringszaken.

Om de verschillen nog wat duidelijker naar voren te halen, laten we hieronder dezelfde tabel zien, maar nu alleen voor die zittingen waar tenminste een van de partijen is verschenen en met samenvoeging van de laatste drie van de in tabel 5.1 genoemde categorieën.

Tabel 5.2 Aanwezigheid partijen ter zitting (voor zover tenminste één van de partijen is verschenen)

<i>Aanwezigheid partijen</i>	<i>Aard van de beroepszaak</i>			
	Sociale verzekeringen	Sociale voorzieningen	Overige	<i>Totaal</i>
Alleen eiser	39%	17%	7%	22%
Alleen verweerder	9%	9%	9%	9%
Verweerder en tenminste een van de andere partijen	52%	74%	84%	69%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
N	46	23	44	113

Uit de tabel komen hele duidelijke verschillen tussen de drie onderscheiden categorieën zaken naar voren. Als wordt vergeleken tussen zittingen waarop tenminste een van de partijen is verschenen, komt het bij sociale verzekeringszaken met grote regelmaat voor dat eiser er als enige is, bij sociale voorzieningszaken met enige regelmaat, bij de categorie ‘overige’ slechts heel af en toe. De mate waarin verweerder als enige partij ter zitting aanwezig is, is voor de verschillende categorieën zaken steeds ongeveer gelijk. Steeds geldt dat in minder dan 10% van de zittingen verweerder als enige van de partijen aanwezig is. Een opmerkelijk verschil betreft ten slotte de mate waarin zowel het verwerende bestuursorgaan als een andere partij aanwezig is. Bij sociale verzekeringszaken is dit slechts in de helft van de zittingen het geval, in de categorie ‘overig’ in 5 van de 6 zittingen.

Vertegenwoordiging appellanten ter zitting

Het bestuursrecht kent geen verplichte procesvertegenwoordiging. Partijen zijn vrij zich al dan niet door een professionele rechtshulpverlener te laten bijstaan. Bestuursorganen laten zich bij uitzondering door externe professionele rechtshulpverleners bijstaan, appellanten met enige regelmaat. In de onderstaande twee tabellen is te zien hoe vaak appellanten ter zitting aanwezig zijn, al dan niet vertegenwoordigd of vergezeld door een professionele rechtshulpverlener.

Tabel 5.3 Aanwezigheid / vertegenwoordiging appellant ter zitting

<i>Aanwezigheid / vertegenwoordiging appellant</i>	<i>Aard van de beroepszaak</i>			
	Sociale verzekeringen	Sociale voorzieningen	Overige	<i>Totaal</i>
Niemand aanwezig	22%	16%	11%	17%
Appellant aanwezig	26%	20%	27%	25%
Gemachtigde appellant aanwezig	9%	16%	11%	11%
Appellant en diens gemachtigde aanwezig	43%	48%	50%	46%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
N	54	25	44	123

Tabel 5.4 Mate van aanwezigheid / vertegenwoordiging appellant

<i>Aanwezigheid / vertegenwoordiging appellant</i>	<i>Aard van de beroepszaak</i>			
	Sociale verzekeringen	Sociale voorzieningen	Overige	<i>Totaal</i>
Appellant aanwezig en/ of vertegenwoordigd	78%	84%	89%	83%
Tenminste appellant zelf aanwezig	69%	68%	77%	71%
Tenminste de gemachtigde van appellant aanwezig	52%	64%	61%	57%
Zowel appellant als gemachtigde aanwezig	43%	48%	50%	46%
N	54	25	44	123

In tabel 5.3 is te zien hoe vaak appellanten wel of niet ter zitting aanwezig en/of vertegenwoordigd zijn. Tabel 5.4 concentreert zich op de vraag in welke constellatie appellanten ter zitting aanwezig en/of vertegenwoordigd zijn. In tabel 5.4. valt te zien dat de appellant op 83% van de zittingen aanwezig en/of vertegenwoordigd is. Uit tabel 5.4 blijkt voorts dat op 57% van de zittingen tenminste een rechtshulpverlener aanwezig is die appellant bijstaat. Wanneer die beide ge-

vens met elkaar in verband worden gebracht, kan worden geconcludeerd dat *als* appellant ter zitting aanwezig en/of vertegenwoordigd is, hij in twee op de drie gevallen wordt bijgestaan en/of vertegenwoordigd door een professionele rechtshulpverlener. Slechts in een op de drie gevallen is de appellant ter zitting op zich zelf aangewezen. Wordt gekeken naar de drie verschillende categorieën zaken, dan blijkt dat bij de sociale voorzieningszaken relatief het vaakst een gemachtigde ter zitting aanwezig is: in driekwart van de gevallen.²

Lengte van de zitting

Hoe veel tijd trekt de bestuursrechter uit voor de behandeling van een beroep ter zitting, en hoe veel tijd neemt de zitting daadwerkelijk in beslag?

Voor de behandelingen van een beroepszaak wordt gemiddeld 25 minuten uitgetrokken.³ Er zijn aanzienlijke verschillen tussen enerzijds zaken betreffende sociale verzekeringen en sociale voorzieningen, en anderzijds de overige beroepszaken. Voor sociale verzekeringszaken wordt gemiddeld 22 minuten uitgetrokken, voor sociale voorzieningenzaken gemiddeld 24 minuten. Voor de zaken in de categorie ‘overig’ wordt gemiddeld 31 minuten uitgetrokken. Dat is een kwart langer dan voor een gemiddelde beroepszaak wordt uitgetrokken, en bijna de helft langer dan de tijd die voor de behandeling van een sociale verzekeringszaak beschikbaar is. Er zijn enige verschillen tussen de rechtbanken, maar die zijn geheel en al toe te rekenen aan hoe vaak een rechtbank wat voor categorie zaak behandelt.⁴

Wordt gekeken naar de daadwerkelijke duur van de behandeling van de beroepszaken, dan is het volgende te zien. Gemiddeld duurt de behandeling van een beroepszaak 23 minuten, derhalve iets korter dan gepland.⁵ Wordt gekeken naar drie onderscheiden categorieën zaken, dan geldt voor alle drie dat de zittingen iets korter duren dan gepland.⁶ Bepalend voor de lengte van de zitting is de mate waarin partijen aanwezig zijn. In de onderstaande tabel is dat te zien.

-
- 2 Zie de middelste kolom van tabel 5.4, de percentages in de eerste en derde rij tegen elkaar afgezet.
  - 3 Hoeveel tijd er voor de behandeling van een zaak ter zitting wordt uitgetrokken, valt af te leiden uit de zittingslijsten die door de rechtbank voor elke zitting wordt opgemaakt. Voor elk van die lijsten geldt echter dat de betreffende informatie voor de laatste op een zitting te behandelen zaak ontbreekt, omdat daarvoor wel het geplande begintijdstip staat aangegeven, maar – bij gebrek aan een er op volgende zaak – niet het geplande eindtijdstip. N = 85; missing = 28.
  - 4 Als een rechtbank gemiddeld relatief weinig tijd lijkt uit te trekken voor de behandeling van een beroepszaak ter zitting, is de reden daarvoor dat het bij die zittingen vaak om sociale zekerheidszaken gaat.
  - 5 N = 109; missing = 4; overigens, als alleen wordt vergeleken tussen de zaken waarvan bekend is hoeveel tijd er voor de zitting is uitgetrokken blijkt dat die zittingen gemiddeld 22 minuten duren (N = 84; missing = 1).
  - 6 ‘Overige’: gemiddeld 30 minuten; sociale verzekeringen: gemiddeld 20 minuten; sociale voorzieningen: gemiddeld 19 minuten.

Tabel 5.5 Lengte van de zitting

<i>Lengte zitting</i>	<i>Ter zitting aanwezige partijen</i>			
	Alleen eiser	Alleen verweerder	Eiser en verweerder	Eiser, verweerder en derde
Gemiddelde lengte in minuten	16	9	26	52
N	25	10	72	6

Uit de tabel blijken grote verschillen. Hoe veel van de partijen aanwezig zijn, is van grote invloed op de lengte van de zitting. Opvallend is met name dat zittingen waar drie partijen aanwezig zijn, ruim twee keer zo lang duren als een gemiddelde zitting, maar ook dat het nogal uitmaakt of alleen eiser, dan wel alleen verweerder ter zitting aanwezig is. Dat zittingen waar drie partijen aanwezig zijn, zo lang duren, heeft waarschijnlijk niet alleen te maken met het feit dat er meer partijen zijn die iets willen zeggen, maar ook met het feit dat het vaker om relatief gecompliceerde zaken gaat.

Verloop van de zitting

Een volgende vraag is hoeveel tijd welke van de verschillende partijen op de zitting aan het woord is. Regel is dat allereerst partijen de gelegenheid krijgen hun visie op het ter discussie staande besluit te geven (eerst eiser, dan verweerder), dat vervolgens de rechter een aantal vragen aan partijen stelt en dat er ten slotte nog een tweede ronde voor partijen is. Het blijkt dat ongeveer de helft van de tijd die een zitting duurt, bestaat uit de pleidooien van partijen, en de andere helft uit vragen van de rechter en de reactie van partijen daarop. Wordt het aandeel van eiser en verweerder met elkaar vergeleken, dan blijkt dat eiser gemiddeld anderhalf keer zo lang aan het woord is als verweerder.

Uitgaande van een zitting met een gemiddelde duur van 25 minuten, betekent dit dat de eiser zo'n 7½ minuut aan het woord is om zijn visie op het bestreden besluit te geven, verweerder zo'n 4½ minuut, en dat de rechter gedurende ongeveer 12 minuten met partijen in discussie is. De laatste van de 25 minuten betreft de introductie van de rechter ("Van harte welkom...") en de afsluiting ("Zo mogelijk binnen zes weken krijgt u de uitspraak van de rechtbank toegestuurd...").

Voor de lengte van de pleidooien van eiser en verweerder maakt het niet uit welke van de partijen wel en niet ter zitting aanwezig zijn; partijen zijn niet langer of korter van stof als de andere partij niet of juist wel aanwezig is. Wat wel uitmaakt, is of eiser al dan niet wordt bijgestaan door een gemachtigde, zoals in onderstaande tabel is te zien.

Tabel 5.6 Lengte pleidooi eiser

<i>Lengte pleidooi</i>	<i>Ter zitting aanwezige partijen</i>		
	Alleen de gemachtigde van eiser is aanwezig	Eiser is aanwezig, zonder gemachtigde	Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde
Lengte pleidooi in minuten	4	7	10
N	14	31	57

Uit de tabel blijkt dat als eiser wordt vertegenwoordigd door een gemachtigde en niet zelf aanwezig is, het pleidooi van de gemachtigde relatief kort is: het duurt gemiddeld niet meer dan 4 minuten. Zijn eiser en diens gemachtigde samen ter zitting aanwezig, dan duurt het pleidooi van de gemachtigde juist relatief lang: gemiddeld 10 minuten. Eisers die zonder gemachtigde ter zitting verschijnen, nemen een tussenpositie in. Hun pleidooien duren gemiddeld 7 minuten.

Voor de tijd die de rechter aan het stellen van vragen besteedt, maakt het uit of alle partijen aanwezig zijn. Wanneer zowel eiser als verweerder aanwezig zijn, is de rechter gemiddeld 13 minuten bezig met het stellen van vragen, is alleen eiser aanwezig, 10 minuten, is alleen verweerder aanwezig, 7 minuten.

5.3 Activiteit van partijen ter zitting

Algemeen beeld

De zitting biedt partijen de gelegenheid nogmaals hun standpunt met betrekking tot het bestreden besluit naar voren te brengen. In veel gevallen zullen zij zich beperken tot een meer of minder beknopte weergave van hun standpunt voor of tegen het bestreden besluit, zoals dat eerder te vinden was in het beroepschrift (eiser), dan wel het verweerschrift (verweerder), alsmede in de door hen tijdens het vooronderzoek gewisselde stukken.

Partijen kunnen echter op tenminste vier manieren meer doen dan het weergeven van de reeds bekende standpunten. In de *eerste* plaats kunnen ze getuigen meenemen, in de *tweede* plaats kunnen ze nieuwe argumenten naar voren brengen, in de *derde* plaats kunnen ze met nieuwe bewijsstukken komen en in de *vierde* plaats kunnen ze de rechter vragen het vooronderzoek te heropenen, om de betrokken partij de gelegenheid te geven diens standpunt nog nader te onderbouwen, of om (alsnog) gebruik te maken van zijn onderzoeksbevoegdheden.

In alle vier de gevallen kan van de rechter een reactie worden verwacht. Gaat de rechter er mee akkoord dat nieuwe argumenten over de feiten naar voren worden gebracht? Accepteert hij de bewijsstukken? Is hij bereid de getuigen te (laten) horen? Is hij bereid het vooronderzoek te heropenen?

Wordt gekeken naar de 113 beroepszaken waar de behandeling van het beroep ter zitting is bijgewoond, dan valt op dat het slechts sporadisch voorkomt dat partijen op de zitting met nieuwe argumenten, met nieuw bewijs of met getuigen komen, of dat ze een verzoek doen het vooronderzoek te heropenen. De partij die de actie onderneemt is nimmer het verwerende bestuursorgaan, maar steeds de eiser (en één keer een derde-partij).

Tabel 5.7 Door partijen ter zitting verrichte activiteiten ten aanzien van de feiten

<i>Activiteit verricht?</i>	<i>Activiteit</i>			
	Getuigen meegenomen	Nieuwe argumenten	Nadere stukken	Verzoek aan Rb: gebruik ondz. bevoegdheden
Ja	3%	2%	8%	2%
Nee	97%	98%	92%	98%
Totaal	100%	100%	100%	100%
N	113	113	113	113

Uit de tabel blijkt dat het maar zelden voorkomt dat partijen ter zitting met nieuwe argumenten of nadere stukken komen, dat ze een getuige meenemen of dat ze de rechtbank om heropening verzoeken, zodat een door de rechtbank te benoemen deskundige een onderzoek naar de voor de zaak relevante feiten kan doen of zij zelf hun standpunt nog nader kunnen onderbouwen. Worden de verschillende mogelijke activiteiten in samenhang met elkaar bekeken, dan kan worden geconstateerd dat voor 88% van de bijgewoonde zittingen geldt dat er noch sprake is van het naar voren brengen van nieuwe argumenten, noch van het inbrengen van stukken, noch van het meenemen van getuigen, noch van een verzoek om heropening.⁷

Een volgende vraag is hoe de rechter reageert op elk van de vier acties. Voor wat betreft de *getuigen* bood de rechter in alle drie de zaken waarin de eiser met een of meer getuigen kwam, aan eiser de gelegenheid de getuigen te horen.⁸ Voor wat betreft de *nieuwe argumenten* bleek in beide zaken waarin die naar voren werden gebracht, dat de rechter er geen probleem van maakte en ze bij de beoordeling van het beroep betrok.⁹ Voor wat betreft de nadere stukken ligt het genuanceerder. In 9 van de 113 zittingen kwam een van de partijen met nadere stukken. In 6 van de 9 gevallen accepteerde de rechter de stukken, in de overige

⁷ Op 101 van de 113 zittingen was van geen van de vier acties sprake.

⁸ Zie hierover verder paragraaf 6.3.

⁹ Zaak 52 en 79.

3 gevallen niet.¹⁰ Ten slotte de verzoeken aan de rechter om het *vooronderzoek te heropenen*. In de beide gevallen waarin de eiser ter zitting een dergelijk verzoek deed, betrof het de benoeming van een deskundige. In een van de twee gevallen werd het verzoek gehonoreerd, in het andere geval niet.¹¹

5.4 Activiteit van de rechter ter zitting

De rechter heeft een grote mate van vrijheid ter zake van de opstelling die hij ter zitting kiest. Het ene uiterste wordt gevormd door de rechter die zich ter zitting beperkt tot de rol van technisch voorzitter en niet meer doet dan het aanhoren van partijen. Het andere uiterste is dat de rechter de zitting benut om uitgebreid feitenonderzoek te doen, legio vragen voor partijen heeft en, om zijn ambitie te kunnen waarmaken, in ieder geval partijen oproept en mogelijk daarnaast ook nog getuigen hoort.

Oproepen van partijen

Van de ter zitting bijgewoonde zaken waren er vier waarin partijen waren opgeroepen. In drie van de vier gevallen hield de oproeping verband met het onderzoek naar de feiten,¹² in het vierde geval betrof de oproeping de kwalificatie van de feiten door het bestuur.¹³

In de eerste van de drie zaken waarin onduidelijkheid over de feiten de reden was om partijen op te roepen, stond een besluit van het UWV ter discussie, waarin aan eiser te kennen werd gegeven dat hij niet verzekeringsplichtig was.¹⁴ Beide partijen waren ter zitting opgeroepen. De rechter benutte de aanwezigheid van partijen om hen uitgebreid te bevragen over de in geding zijnde arbeidsverhouding, om zodoende zelf te kunnen vaststellen of het UWV in zijn besluit eiser terecht niet als verzekeringsplichtig had aangemerkt.

In de andere twee zaken waarin de oproeping te maken had met de onduidelijkheid over de feiten, betrof de oproeping het verwerende bestuursorgaan, in beide gevallen het UWV. In de eerste van de twee zaken was de vraag aan de orde of het UWV, bij de beoordeling van de arbeidsongeschiktheid van eiser, wel een correcte inschatting had gemaakt van de functies waarvoor hij nog geschikt was.¹⁵ In de tweede zaak, die eveneens betrekking had op een arbeidsongeschiktheidsbeoordeling, was de vraag aan de orde of het UWV de gezondheidssituatie van eiser wel juist had ingeschat, gezien de afwijkende beoordeling daarvan door eisers bedrijfsarts.¹⁶ In beide gevallen bood de zitting aan het UWV de mogelijk-

---

10 Zie hierover verder paragraaf 6.4.

11 Het verzoek werd gehonoreerd in zaak 55, niet in zaak 57.

12 De zaken 14, 16 en 81.

13 Zaak 60.

14 Zaak 16.

15 Zaak 14.

16 Zaak 81.

heid het bestreden besluit alsnog van een draagkrachtige motivering te voorzien. In de eerste van de twee zaken had het UWV daarmee succes en werd het beroep ongegrond verklaard. In de tweede zaak slaagde het UWV er niet in de rechtbank er van te overtuigen dat het besluit op een juiste feitenvaststelling was gebaseerd; het beroep werd gegrond verklaard, het bestreden besluit vernietigd.

Vragen

De zitting is niet alleen het moment voor partijen om hun standpunt over de zaak nog eens naar voren te brengen, het is ook het moment waarop de rechter partijen met vragen kan bestoken. Er gaat bijna geen zitting voorbij, of de rechter heeft vragen voor partijen, zoals in de onderstaande tabel is te zien. In de tabel wordt een onderscheid gemaakt tussen de situatie dat alle partijen ter zitting aanwezig zijn en de situatie dat alleen eiser of alleen het bestuursorgaan ter zitting aanwezig is.

Tabel 5.8 Vragen van de rechter: tot wie gericht?

Heeft de rechter vragen gesteld?	Aanwezigheid partijen ter zitting		
	Alle partijen aanwezig	Alleen eiser aanwezig	Alleen verweerder aanwezig
Geen vragen	5%	4%	10%
Alleen aan eiser	16%	96%	nvt
Alleen aan verweerder	22%	nvt	90%
Aan alle partijen	56%	nvt	nvt
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%
N	78	25	10

Uit de tabel blijkt in de eerste plaats dat het nauwelijks voorkomt dat de rechter geen vragen aan de ter zitting aanwezige partijen heeft. Wel komt het zeer regelmatig voor dat de rechter, ook al zijn beide partijen ter zitting aanwezig, slechts voor een van de partijen vragen heeft.

Waarover gaan de vragen die de rechter aan partijen stelt? Verschillende categorieën vragen zijn te onderscheiden. Een eerste categorie valt aan te merken als *symbolisch*. De rechter vraagt een partij iets wat voor de beoordeling van de zaak niet van belang is (zoals de vraag: “Hoe gaat het op dit moment met u?” aan iemand die beroep heeft ingesteld tegen de wijziging van zijn arbeidsongeschiktheidsuitkering waarvoor slechts de gezondheidstoestand op de datum van het besluit van belang is). Een tweede categorie vragen is als *uitnodigend* te

karacteriseren. De rechter vraagt een partij, hetzij in reactie op iets wat die partij in haar beroepschrift naar voren heeft gebracht, hetzij in reactie op wat een andere partij heeft gezegd, in algemene bewoordingen haar standpunt nader toe te lichten. Een derde categorie betreft *juridische* vragen. De rechter vraagt de partij haar visie te geven over de uitleg van bepaalde wettelijke bepalingen, of over de kwalificatie van bepaalde voor het bestreden besluit relevante feiten. De vierde categorie betreft vragen over de *feiten* zelf. De rechter stelt vragen aan partijen om onduidelijkheid die bij hem over de feiten leeft, op te helderen. Dan zijn er nog vragen die als *procedureel* zijn aan te merken, bijvoorbeeld de vraag aan de gemachtigde van verweerder of die er bezwaar tegen heeft dat een stuk dat eiser vlak voor de zitting nog heeft toegestuurd, bij de gedingstukken wordt gevoegd. Tot slot zijn er vragen over *ambtshalve* te beoordelen zaken, zoals die betreffende de kwalificatie van de beslissing waar beroep tegen is ingesteld (is die beslissing al dan niet als een besluit aan te merken?).

In onderstaande tabel is te zien hoe vaak de rechter wat voor soort vragen aan de appellerende burger, respectievelijk het verwerende bestuursorgaan stelt.

Tabel 5.9 Vragen van de rechter: waarover?¹⁷

Soort vraag	Partij	
	Eiser	Verweerder
Symbolisch	20%	15%
Uitnodigend	59%	52%
Juridisch	9%	28%
Over de feiten	38%	39%
Over de procedure	16%	15%
Over ambtshalve te beoordelen zaken	6%	6%
N	102	88

Opvallend is vooral het grote aantal ‘uitnodigende’ vragen in vergelijking met de andere soorten vragen: voor zowel eiser als verweerder geldt dat als zij ter zitting aanwezig zijn, de rechter in de meerderheid van de gevallen een of meer als ‘uitnodigend’ te kwalificeren vragen voor hen heeft. Daarnaast valt op dat aan eisers relatief vaak symbolische vragen worden gesteld, en aan het bestuur juist relatief vaak juridische vragen. Tenslotte wordt duidelijk dat de rechter in een aanzienlijk

¹⁷ Omdat de rechter aan een partij ter zitting verschillende soorten vragen kan stellen, overtreft de som van de in de beide kolommen te vinden percentages de 100.

aantal gevallen vragen over de feiten stelt. De dominantie van de uitnodigende vragen duidt er op dat de rechter de zitting vooral als forum voor partijen ziet om hun standpunten naar voren te brengen.

Maakt het voor de hoeveelheid en het soort vragen dat de rechter aan eiser stelt uit of deze al dan niet door een gemachtigde wordt bijgestaan? Dit is in de volgende tabel te zien.

Tabel 5.10 Aard van de vragen van de rechter en wijze van vertegenwoordiging van eiser¹⁸

Soort vraag	Eiser ter zitting vergezeld door gemachtigde?		
	Eiser zonder gemachtigde	Gemachtigde zonder eiser	Eiser samen met gemachtigde
Vragen gesteld?	84%	71%	77%
Symbolisch	16%	29%	19%
Uitnodigend	65%	50%	39%
Juridisch	6%	21%	7%
Over de feiten	45%	14%	40%
Over de procedure	19%	0%	14%
Over ambtshalve te beoordelen zaken	6%	0%	7%
N	31	14	57

Het opvallendste aspect van de tabel is dat de rechter zich het meest toeschietelijk toont ten opzichte van eiser, als deze zonder gemachtigde ter zitting verschijnt. Dat blijkt niet alleen uit het feit dat in die situatie de kans het grootst is dat de rechter vragen voor eiser heeft (zie de eerste rij van de tabel: 'Vragen gesteld?'), maar vooral uit het feit dat wanneer eiser zonder een gemachtigde ter zitting verschijnt, de kans aanzienlijk groter is dat de rechter vragen voor eiser heeft die hem de kans bieden zijn standpunt nader toe te lichten dan wanneer eiser vergezeld wordt, of zich laat vertegenwoordigen door een gemachtigde (zie de derde rij: 'Uitnodigend').

¹⁸ Omdat de rechter aan een partij ter zitting verschillende soorten vragen kan stellen, overtreft de som van de in de beide kolommen te vinden percentages de 100.

Foto's en kaarten

Het komt regelmatig voor dat ter zitting wordt gediscussieerd aan de hand van kaarten en/of foto's. Op 1 op de 10 zittingen (11 van de 113) komen foto's en/of kaarten ter tafel. Is dat veel of weinig? Dat hangt af van het aantal zaken waarin denkbaar is dat wordt gediscussieerd aan de hand van kaarten en/of foto's. In sociale verzekeringszaken en sociale voorzieningen zaken (69 van de 113) ligt het niet voor de hand. Voor de overige zaken geldt dat het in zaken over bouwvergunningen zeker voor de hand ligt, net als in een aantal andere zaken, zoals die over handhaving of planschade. In de onderstaande tabel is te zien in hoe veel van de zittingen waarin denkbaar is dat wordt gediscussieerd mede aan de hand van foto's en/of kaarten, dit ook daadwerkelijk gebeurt.

Tabel 5.11 Aard van de vragen van de rechter en wijze van vertegenwoordiging van eiser

<i>Discussie ter zitting mede aan de hand van foto's en kaarten?</i>	<i>Soort zaak</i>		
	Bouw	'Overig' ¹	<i>Totaal</i>
Foto's en/of kaarten	29%	43%	36%
Foto's noch kaarten	71%	57%	64%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%
N	14	14	28

In de tabel is te zien dat in ruim eenderde van de zaken waarin het denkbaar is dat mede aan de hand van kaarten en/of foto's wordt gediscussieerd, dit ook daadwerkelijk gebeurt. Tevens is te zien dat in bouwzaken aanzienlijk vaker niet dan wel mede aan de hand van foto's en/of kaarten wordt gediscussieerd. In de overige zaken waarin denkbaar is dat aan de hand van foto's en/of kaarten wordt gediscussieerd, komen deze vaker ter tafel.

5.5 Effect van de zitting op de uitkomst van de procedure?

Verwijzing in de uitspraak naar de zitting

In hoeverre draagt de behandeling van het beroep ter zitting bij aan het oordeel van de rechter over het ingestelde beroep? Het verzamelde onderzoeksmateriaal kan niet meer dan een indicatie geven van de waarde die de behandeling van het beroep ter zitting heeft voor het oordeel van de rechter. Die indicatie wordt gevormd door verwijzingen in de uitspraak naar de zitting.

Het blijkt met enige regelmaat voor te komen dat de rechter in zijn uitspraak refereert aan de behandeling van het beroep ter zitting. Wordt gekeken naar de

110 uitspraken van zaken waarvan de zitting is bijgewoond,¹⁹ dan kan worden geconstateerd dat in 28% daarvan (29 uitspraken) wordt gerefereerd aan de zitting en in 72% (76 uitspraken) niet. Maakt het voor het al dan niet verwijzen naar de zitting uit wat voor soort zaak aan de orde is?

Tabel 5.12 Verwijzing in de uitspraak naar de zitting

<i>Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?</i>	<i>Soort zaak</i>			
	Sociale verzekeringen	Sociale voorzieningen	‘Overig’	<i>Totaal</i>
Ja	18%	30%	37%	28%
Nee	82%	70%	63%	72%
<i>Totaal</i>	100%	100%	100%	100%
N	44	20	41	105

Uit de tabel blijkt dat in uitspraken in sociale verzekeringszaken relatief het minst vaak aan de zitting wordt gerefereerd en in uitspraken in de categorie ‘overig’ het vaakst.

In uitspraken in zaken uit de categorie ‘overig’ wordt meer dan twee keer zo vaak naar de zitting verwezen als in sociale verzekeringszaken. Een mogelijke verklaring biedt het feit dat partijen veelvuldiger aanwezig zijn op zittingen van zaken die vallen in de categorie ‘overig’ dan op zittingen van sociale zekerheidszaken die

Aard van de verwijzing

Bij de verwijzingen naar de zitting die in de uitspraak zijn te vinden, gaat het zonder uitzondering om een verduidelijking door een van de ter zitting aanwezige partijen over (a) het standpunt van die partij, of over (b) de voor de beoordeling van het beroep relevante feiten.

Ter illustratie enkele voorbeelden. Allereerst twee voorbeelden van een verwijzing in de uitspraak naar een door eiser respectievelijk verweerder ter zitting ingenomen standpunt:

‘Ter zitting heeft eiser aangevoerd dat hij extra kosten heeft gemaakt, aangezien hij in verband met zijn lichamelijke klachten, te weten cara en astma, geen gebruik kan maken van de opvang voor dak- en thuislozen.’²⁰

¹⁹ Niet in alle zaken waarvan de zitting is bijgewoond is een uitspraak gedaan; de reden is de intrekking van het beroep.

²⁰ Zaak 13.

‘Ter verklaring van dit beleid is door verweerder ter zitting gewezen op het feit dat de gemeente Utrecht jaarlijks wordt geconfronteerd met vele van dergelijke verzoeken.’ [volgt een uitleg ter zitting van de inhoud van het beleid]²¹

Dan nog twee voorbeelden van een verwijzing in de uitspraak van verklaringen van eiser en verweerder over de feiten:

‘De rechtbank tekent hierbij nog aan dat (...) eiseres ter zitting heeft verklaard dat zij onmiddellijk nadat haar het voorschrift gegeven was, een bedrust van tien dagen in acht heeft genomen.’²²

‘Uit de door verweerder ter zitting overgelegde kaart, waarop de situatie ter plekke is weergegeven, is gebleken dat het bedrijf van eiseres normaal bereikbaar blijft.’²³

Waar hebben de verwijzingen in de uitspraak naar de zitting het vaakst betrekking op? Op door partijen naar voren gebrachte argumenten of op door hen gestelde feiten? En betreffen de verwijzingen vaker argumenten of stellingen van eiser of van verweerder? In de onderstaande tabel is dit te zien.

Tabel 5.13 Verwijzing naar de zitting

<i>Wat was de inhoud van de opmerkingen waarnaar wordt verwezen?</i>	<i>Naar wiens opmerkingen ter zitting wordt verwezen?</i>			
	Eiser	Verweerder	<i>Totaal</i>	N
Feitelijke informatie	28%	17%	45%	13
Argumenten	17%	38%	55%	16
<i>Totaal</i>	45%	55%	100%	29
N	13	16	29	

Van de uitspraken waarin naar de zitting wordt verwezen, betreft de verwijzing in ruim de helft van de gevallen iets wat verweerder heeft verklaard, in de overige gevallen iets wat eiser heeft verklaard. In eveneens ruim de helft van de gevallen heeft de verwijzing in de uitspraak betrekking op een door een van de partijen ingenomen standpunt, in de overige gevallen gaat het om een verklaring van een van de partijen over de feiten.

Het opvallendste verschil tussen eiser en verweerder is dat als in de uitspraak wordt verwezen naar iets wat eiser ter zitting heeft gezegd, dit in de meerderheid van de gevallen een uitspraak over de feiten betreft, terwijl het bij een verwijzing

21 Zaak 58.

22 Zaak 8.

23 Zaak 11.

naar iets wat verweerder ter zitting heeft verklaard veelal om een door verweerder ingenomen standpunt gaat.

Betekenis van de zitting voor de oordeel van de rechter

In hoeverre blijkt uit een verwijzing in de uitspraak naar iets wat een partij ter zitting heeft gezegd dat wat er ter zitting is gebeurd van betekenis is voor de uitkomst van het geschil? Voor zover in de uitspraak wordt gerefereerd aan een standpunt dat door een van de partijen ter zitting is ingenomen, betreft dat zonder uitzondering standpunten die ook al in het beroeps- respectievelijk verweerschrift naar voren zijn gebracht. De verwijzing naar de zitting lijkt hier vrij willekeurig. In plaats van in de uitspraak te vermelden: ‘Ter zitting heeft eiser aangevoerd...’, had ook kunnen worden vermeld: ‘In zijn beroepschrift heeft eiser aangevoerd...’.

Als in de uitspraak wordt verwezen naar iets wat door een van de partijen ter zitting over de feiten is verklaard, ligt dat vaak anders: de uitspraak wettigt dan het (sterke) vermoeden dat de zitting heeft bijgedragen aan het inzicht van de rechtbank in de feiten. Dit is in de eerste plaats het geval als de verwijzing naar de zitting kaarten en foto’s betreft die op de zitting zijn getoond. Ter toelichting een citaat uit een uitspraak waarin naar de zitting wordt verwezen:

‘Dat van de zijde van verweerder ter zitting is aangegeven op welke wijze de omgedraaide rijrichting bijdraagt aan de veilige oversteek van fietsers ter hoogte van de Bonfut aan de hand van een plattegrond en overgelegde foto’s kan niet afdoen aan het ontbreken van enige motivering op dit punt in het bestreden besluit.’²⁴

Dit is voorts het geval als de verwijzing naar de zitting feiten betreft waarvan de uitspraak expliciet vermeldt dat die voor het eerst ter zitting naar voren zijn gebracht. Ook hier weer een voorbeeld:

‘Tijdens de zitting is namens verweerder het schriftelijke advies van de selectiecommissie ter zake van eiser getoond. Hoewel het de rechtbank heeft bevreemd dat dit stek in een zo laat stadium in de procedure is ingebracht, ziet zij onvoldoende reden dit stuk niet in haar overwegingen te betrekken, mede gelet op de onvoldoende betwisting door eiser van de juistheid van dit stuk.’²⁵

In deze twee situaties toont de verwijzing naar de zitting dat het aannemelijk is dat de zitting een toegevoegde waarde heeft gehad voor de oordeelsvorming door de rechter. Van de 13 keer dat in uitspraken wordt verwezen naar verklaringen van partijen ter zitting over de feiten, gaat het 2 keer om foto’s en/of kaarten en 1 keer om ‘nieuwe feiten’. In de overige 10 gevallen lijkt het er op dat de verwijzing naar de zitting vooral indiceert dat het ter sprake brengen van de feiten ter zitting heeft gezorgd voor de aanvulling of completering van het beeld van de rechter

²⁴ Zaak 88.

²⁵ Zaak 5.

over de feiten. Dit lijkt met name het geval als de uitspraak duidelijk maakt (of als uit het verslag van de zitting blijkt) dat de vermelding ter zitting door een van de partijen van voor het geschil relevante feiten het gevolg is van een vraag van de rechter. Dit was het geval in 5 van de 10 uitspraken waarin wordt verwezen naar door een van de partijen ter zitting vermelde feiten.²⁶ Een voorbeeld:

‘Ter zitting heeft eiser desgevraagd ook bevestigd dat hij sinds juni 2001 nog maar één keer per maand een bezoek aan Franeker bracht voor het ophalen van zijn uitkering.’²⁷

Beschouwing

Wordt het geheel van de verwijzingen in de uitspraken naar de zitting in oogenschouw genomen, dan valt vooral op dat er niet of nauwelijks uitspraken zijn waaruit naar voren komt dat hetgeen ter zitting is voorgevallen, van beslissende invloed is geweest op het uiteindelijke oordeel van de rechter. Een voorzichtige schatting op grond van de in deze paragraaf gepresenteerde gegevens levert een aantal van 8 uitspraken op (de twee uitspraken waarin gerefereerd wordt aan ter zitting getoonde foto's en/of kaarten, de ene uitspraak waarin gerefereerd wordt aan de ter zitting aan de orde gekomen 'nieuwe feiten' en de vijf zaken waarin in de uitspraak gerefereerd wordt aan iets wat een partij ter zitting 'desgevraagd' over de feiten heeft verklaard) waarvan kan worden beredeneerd dat hetgeen ter zitting is voorgevallen van substantiële betekenis is geweest voor de uiteindelijke beslissing van de bestuursrechter. Die voorzichtige schatting impliceert weliswaar niet dat er niet meer zittingen zijn die een substantiële invloed hebben op de beslissing van de rechter, maar feit is wel dat voor zover er meer van dergelijke zittingen zijn, dit niet uit de bijbehorende uitspraak is af te leiden.

---

26 De zaken 19, 23, 82, 87 en 109.

27 Zaak 109.

Hoofdstuk 6

De functies van de zitting geanalyseerd

6.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is een beschrijving gegeven van het verloop van de zitting bij de bestuursrechter. Het hoofdstuk bevatte een systematische presentatie van het daarover verzamelde onderzoeksmateriaal. In dit hoofdstuk wordt opnieuw naar de zitting gekeken, maar nu vanuit de zeven functies die de zitting kan vervullen en die zijn onderscheiden in hoofdstuk 3. Nagegaan wordt in hoeverre de zitting bij de bestuursrechter elk van de verschillende daaraan toe te kennen functies vervult. Achtereenvolgens komen de functies ‘*Day in Court*’, ‘Forum’, ‘Laatste kans’, ‘Losse eindjes’, ‘Open kaart’, ‘Zoeken naar een oplossing voor het conflict’ en ‘Finale beslechting’ aan de orde.

6.2 *Day in Court*

Een eerste functie van de zitting is die van de *Day in Court* voor eiser. Met het begrip *Day in Court* wordt bedoeld op het gegeven dat voor burgers – hoe zeer zij ook voorafgaand aan de zitting gebruik hebben kunnen maken van de mogelijkheid om hun standpunt schriftelijk onder de aandacht van de rechter te brengen – de zitting het moment is dat zij daadwerkelijk in aanwezigheid van de rechter hun zaak kunnen bepleiten. Er is dan ook sterker sprake van een *Day in Court*, naarmate de appellant meer de gelegenheid van de rechter krijgt zijn standpunt naar voren te brengen. Een ander aspect van het begrip *Day in Court* betreft de bejegening van partijen, met name van de appellant, door de rechter. Naarmate de appellant door de rechter met meer egards wordt benaderd, wordt de functie van de zitting als *Day in Court* voor de appellant in sterkere mate gerealiseerd.

Noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen vervullen van de functie van *Day in Court* is dat de appellant ook daadwerkelijk ter zitting verschijnt. Dat is lang niet altijd het geval. Eerder onderzoek heeft laten zien dat appellanten in de procedure bij de bestuursrechter in 1 op de 5 zittingen verstek laten gaan.¹ Voor wat betreft het onderhavige onderzoek is te constateren dat de appellant in 83% van de zittingen ter zitting aanwezig of vertegenwoordigd was. Wordt gekeken

---

¹ Marseille 2004, p. 97.

naar de zittingen waar appellant zelf als persoon aanwezig is, dan blijkt dat dit in 71% van de zittingen het geval is. We kunnen derhalve concluderen dat appellanten in 5 van de 6 gevallen ervoor zorgen dat ze hetzij aanwezig, hetzij vertegenwoordigd zijn, en dat ze in 7 van de 10 gevallen zelf ter zitting aanwezig zijn.

Of appellanten die ter zitting aanwezig zijn, daar ook een *Day in Court*-gevoel zullen krijgen, is van ten minste twee zaken afhankelijk. In de eerste plaats is van belang hoe ze door de rechter worden benaderd. In het algemeen kan de sfeer van de zitting bij de bestuursrechter worden gekarakteriseerd als weliswaar zakelijk en formeel, maar tegelijkertijd ook tamelijk ontspannen. Het zakelijke karakter komt tot uitdrukking in het feit dat als regel snel ter zake wordt gekomen: de rechter concentreert zich op het besluit dat ter discussie staat en waarvan hij de rechtmatigheid moet beoordelen. Behalve zakelijk is de zitting ook een formeel gebeuren. Zittingen zijn waarschijnlijk de enige categorie vergaderingen waar de koffie niet klaar staat, waar een aantal van de aanwezigen zich in toga's verkleed en waar geen van de aanwezigen elkaar een hand geeft ter begroeting. Bovendien loopt de discussie geheel en al via de rechter; partijen worden geacht niet rechtstreeks met elkaar in gesprek te gaan. Maar behalve zakelijk en formeel is de zitting ook een tamelijk ontspannen gebeuren. Dat blijkt met name uit de opstelling van de rechter. Die is meestal de vriendelijkheid zelve en geeft partij in hoge mate de ruimte.

Wanneer we het geheel van de verslagen van de bijgewoonde zittingen analyseren, komt vooral het zakelijke aspect van de zitting naar voren. Blijkens de verslagen staat ter zitting de vraag naar de rechtmatigheid van het bestreden besluit centraal. Daar gaat het over, en veel andere zaken zijn niet aan de orde. Toch blijkt met regelmaat van opmerkingen van de rechter die er op gericht zijn (of als uitwerking hebben) dat het *Day in Court*-gevoel van eisers wordt versterkt, omdat zij met aandacht en respect door de rechter worden benaderd. Waar gaat het daarbij concreet om?

Een eerste categorie opmerkingen betreft het late begin van de zitting. Het komt regelmatig voor dat zittingen uitlopen en de behandeling van een zaak later begint dan gepland. Al is het niet de gewoonte van de rechter, af en toe verontschuldigt hij zich aan het begin van de zitting voor het feit dat de behandeling van de zaak later begint dan gepland.²

Opvallend is daarnaast dat rechters soepel omgaan met onverwachte gebeurtenissen. In een zaak over de weigering bijzondere bijstand te verlenen kwam eiseres niet samen met een gemachtigde de zittingszaak binnen, maar samen met haar dochtertje van drie. De rechter vond het geen probleem.³ In een andere zaak over bijzondere bijstand kwam eiser – op dat moment zonder vaste woon- of verblijfplaats – de zittingszaak binnen met een kar waarop al zijn (schamele) bezittingen waren geladen. Ook dat vond de rechter geen probleem.⁴

---

2 De zaken 2, 4, 8 en 9.

3 Zaak 24.

4 Zaak 15.

Een derde manier waarop de rechter bijdraagt aan het *Day in Court*-gevoel is door de aandacht die hij voor appellant heeft. In een zaak waar, op het moment dat de zitting zou beginnen, de gemachtigde van verweerder nog niet aanwezig was, overbrugde de rechter het wachten door met eiser een gesprek te beginnen over de achtergrond van de zaak en de omvang van het dossier.⁵ Opmerkingen aan het begin van de zitting als, “Bent u naar genoeg geïnstalleerd?”, “Welkom in de rechtbank!” en “Wilt u niet een rij naar voren komen?” duiden eveneens op aandacht voor de appellant.⁶ Datzelfde geldt voor opmerkingen – aan het eind van de zitting – als: “Ik dank u voor uw komst”, of, inhoudsvoller: “Heeft u alles gezegd wat u te berde wilde brengen?”⁷ Een voorbeeld van meer expliciete aandacht biedt een zaak waarin de gemachtigde van verweerder tegen appellante nogal persoonlijk in de aanval ging. De rechter liet de gemachtigde expliciet weten het niet nodig te vinden in deze emotionele setting bepaalde zaken nog eens extra aan te zetten.⁸ Als de rechter blijkt geeft van aandacht, betreft die meestal de appellant. Maar ook verweerders mogen zich soms in de expliciete aandacht van de rechter verheugen, zoals de gemachtigde van een college van B&W, die van de rechter te horen kreeg: “Ik heb u overrompeld met een groot aantal vragen. U kan nu uw verhaal houden.”⁹

Aandacht en empathie kunnen van elkaar worden onderscheiden. Empathie gaat verder dan aandacht. Af en toe laat de rechter zijn zakelijke opstelling varen, en geeft hij expliciet aan oog te hebben voor het achterliggende menselijke aspect van de zaak. Het blijkt voor de rechter echter niet gemakkelijk om steeds een juiste balans te vinden tussen zakelijkheid en empathie. Waar een rechter de zitting begint met de opmerking jegens appellante: “Het gaat vandaag allemaal om u!”¹⁰, om vervolgens de zaak in sneltreinvaart en nogal over het hoofd van appellant heen te behandelen, is het de vraag hoeveel waarde die empathisch bedoelde opmerking heeft. Dat de balans tussen een zakelijke en empathische opstelling delicaat is, laat een zaak over een vervoersvoorziening zien, waarin de rechter tegen appellante zegt dat hij vindt dat, gezien het verhaal dat appellante vertelt, de beslissing die het bestuur heeft genomen ‘niet kan’, maar vervolgens – noodgedwongen – in het midden moet laten of dat betekent dat hij het besluit zal vernietigen.¹¹ Beter op z’n plaats lijkt de reactie van de rechter op een bij tijd en wijle emotioneel betoog van appellante: “Uw punten zijn mij nu volledig duidelijk. Ik begrijp ook dat het allemaal nogal emotioneel is”, en een opmerking aan het eind van de zitting: “Bedankt voor uw komst; ik hoop dat het vandaag een beetje ging.”¹² Het valt echter op dat de rechter in de overgrote meerderheid

---

5 Zaak 20

6 Respectievelijk de zaken 110, 113 en 52.

7 Respectievelijk de zaken 87 en 24.

8 Zaak 106.

9 Zaak 51.

10 Zaak 31.

11 Zaak 19.

12 Respectievelijk zaak 5 en 56.

van de gevallen zijn best doet de eventueel latent aanwezige emotie niet naar de oppervlakte te brengen, of wellicht beter gezegd: geen pogingen doet latent aanwezige emotie manifest te maken.

Een mogelijkheid die de rechter echter bijna zonder uitzondering wel benut, is om partijen op allerlei manieren van dienst te zijn. Als een van de partijen te weinig exemplaren van de pleitnota bij zich heeft, wordt de bode gebeld om de pleitnota te kopiëren. Als een partij op zoek gaat naar een stuk omdat hij aan de hand daarvan iets duidelijk wil maken, helpt de rechter met zoeken. Ook komt het regelmatig voor dat de rechter, als een appellant zonder gemachtigde procedeert, aanbiedt bepaalde zaken nog eens uit te leggen. Ten slotte komt het af en toe voor dat de rechter aan het eind van de zitting zegt dat hij ervan uitgaat niet de beschikbare zes weken nodig te hebben om uitspraak te doen, maar dat hij op kortere termijn de uitspraak aan partijen zal doen toekomen.

Een laatste manier waarop de rechter een *Day in Court*-gevoel kan bewerkstelligen, doet zich voor bij zittingen waar eiser wordt bijgestaan door een gemachtigde. In die situatie fungeert de gemachtigde als gesprekspartner van de rechter (tenzij de rechter gerichte vragen aan de appellant heeft), maar desondanks richt de rechter zich met enige regelmaat ook nog tot appellant zelf, met de expliciete vraag of die nog iets naar voren wil brengen.

Al met al is sprake van een grote variëteit aan situaties waarin de rechter iets zegt, vraagt, doet of laat wat kan worden beschouwd als bevorderlijk voor het *Day in Court*-gevoel van partijen.

Naast ‘*Day in Court*-gevoel versterkende’ acties van de rechter komt het ook voor dat de opstelling van de rechter het omgekeerde effect teweeg brengt. Tijdens 5 van de 113 zittingen waren daar voorbeelden van te zien. Zo was er een zitting waar de rechter, door een nogal intimiderende wijze van ondervragen, appellante in tranen bracht.¹³ In een andere zaak leidde een vergelijkbare wijze van ondervraging tot een omgekeerde reactie. De appellante vond dat ze te veel door de rechter werd onderbroken en voegde de rechter toe: “Mag ik ook even uitpraten!”¹⁴ In nog weer een andere zaak sloeg de rechter, zo bleek, precies de verkeerde toon aan tegen de appellante, door aan het eind van de zitting, na een lange en ingewikkelde discussie tussen de rechter en de gemachtigden van beide partijen, aan haar te vragen: “Wat vindt u er eigenlijk van, mevrouw? Kunt u het nog een beetje volgen?”, waarop appellante afgemeten antwoordde: “Ik kan het prima volgen, edelachtbare.”¹⁵

Voor zover een *Day in Court*-gevoel ook bij professionele procesvertegenwoordigers kan worden waargenomen, zijn er twee voorbeelden van zittingen waarop de rechter daar afbreuk aan deed, in het ene gaval door de gemachtigde van appellant expliciet te laten merken dat hij de manier waarop deze voor zijn

---

13 Zaak 64.

14 Zaak 65.

15 Zaak 95.

cliënt procedeerde, ver beneden de maat vond, in het andere geval door de gemachtigde op een in zekere zin even informele als overassertieve manier te benaderen, zoals uit de onderstaande weergave van de zitting blijkt:¹⁶

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van de SVB: “Als ik nu ook even mag! U heeft ook boter op uw hoofd. Is het fair om meneer de volle mep te laten terugbetalen?”

De gemachtigde van de SVB: “Die afweging hebben we gemaakt.”

De rechter: “Ik geef toe dat het een gepasseerd station is, die terugvordering staat vast, daar valt niets meer aan te doen. Wat ik niet begrijp is... als je zelf ook boter op je hoofd hebt... u bent een grote uitvoeringsorganisatie, dat kan je niet van meneer Van Vlijmen zeggen. Ik zeg dit, omdat ik er van overtuigd ben dat meneer Van Vlijmen over het eerste kwartaal geen recht op kinderbijslag had. Kunnen we daar nog iets aan doen, meneer de gemachtigde?”

Acties van de rechter die afbreuk doen aan het *Day in Court*-gevoel van partijen vormen echter de uitzondering op de regel dat de bestuursrechter zich ter zitting jegens partijen een zeer genereuze gastheer of gastvrouw toont.

6.3 Forum

Een van de functies van de zitting is partijen de gelegenheid te bieden hun standpunten naar voren te brengen. De rechter kan zich op dat punt meer of minder royaal en/of initiatiefrijk opstellen. Royaal is de rechter als hij partijen alle tijd gunt om hun standpunt naar voren te brengen. Initiatiefrijk is de rechter als hij partijen, door het stellen van vragen, uitdrukkelijk uitnodigt om op die aspecten waar verduidelijking van het standpunt geboden is, een nadere toelichting te geven.

Hoe royaal en initiatiefrijk is de rechter? Royaal is de rechter zeker. Uit de verzamelde verslagen van de 113 bijgewoonde zittingen blijkt dat de rechter partijen zelden tot spoed maant. De twee keer dat het gebeurde,¹⁷ ging het om zaken waar het overduidelijk was dat een van de partijen of beide partijen absoluut geen maat konden houden, zich steeds herhaalden of in hun verhaal voortdurend afdwaalden. Dat het niet meer dan twee keer voorkwam dat de rechter partijen beperkte in de mogelijkheid hun standpunten naar voren te brengen, heeft ook te maken met het feit dat partijen in het algemeen kort en bondig zijn in hun pleidooien. De tijd die partijen nemen om hun standpunt uiteen te zetten is beperkt. Eisers (of hun gemachtigden) nemen gemiddeld minder dan 8 minuten voor hun pleidooi, het verwerende bestuursorgaan is gemiddeld in minder dan 5 minuten klaar.

Behalve royaal is de rechter in veel gevallen ook initiatiefrijk. Veel van de vragen die hij stelt zijn er op gericht partijen de gelegenheid te geven hun stand-

¹⁶ Respectievelijk de zaken 62 en 90.

¹⁷ De zaken 20 en 89.

punten nader toe te lichten. Zoals in het vorige hoofdstuk was te zien, gaat er bijna geen zitting voorbij, of de rechter heeft vragen voor partijen. Veel van de vragen die de rechter stelt, zijn bedoeld om partijen de gelegenheid te bieden hun standpunt verder te onderbouwen. In het vorige hoofdstuk zijn die vragen als ‘uitnodigend’ betiteld. Op 52% van de zittingen waar het bestuur aanwezig is, stelt de rechter aan de vertegenwoordiger van het bestuur uitnodigende vragen. Jegens eisers stelt de rechter zich nog uitnodigender op. Op 59% van de zittingen waar eiser aanwezig of vertegenwoordigd was, stelde de rechter uitnodigende vragen aan (de gemachtigde van) eiser.

Er is één punt waarvoor geldt dat de bestuursrechter wel een zekere mate van terughoudendheid laat zien. Het betreft het verzoek van partijen om ter zitting meegebrachte partijen te mogen horen. In het vorige hoofdstuk is aangegeven dat zich dat op 3 van de 113 bijgewoonde zittingen voordeed. In alle drie de zaken waarin de eiser met een of meer getuigen kwam, wilde de rechter eerst weten om welke reden de getuige was meegenomen. In de eerste van de drie zaken zegt de rechter dat hij de meegenomen getuigen niet gaat beëdiggen, maar dat ze gewoon kunnen aanschuiven naast de partij die ze heeft meegenomen.¹⁸ In de tweede zaak zegt de rechter dat hij het wat zwaar aangezet vindt om de meegenomen getuige in de hoedanigheid van getuige te gaan horen, maar dat hij er geen bezwaar tegen heeft dat de betreffende persoon als mede-gemachtigde zal optreden.¹⁹ In de derde zaak stemt de rechter er schoorvoetend mee in dat de meegebrachte getuige zal worden gehoord, zoals uit het onderstaande verslag van de zitting blijkt.

De rechter inventariseert wie er aanwezig zijn. Tegen de advocaat van eiser zegt ze: “U heeft mevrouw Valk als getuige meegenomen, waarom?”

De advocaat zegt dat mevrouw Valk een verklaring heeft afgelegd, maar dat het allemaal heel anders blijkt te zijn dan in die verklaring staat. Mevrouw Valk is ook mee geweest naar de strafzaak, en omdat de eerste verklaring helemaal niet klopt, wil de advocaat haar laten horen.

De rechter vraagt de advocaat of zij bekend is met de jurisprudentie dat de eerste verklaring het uitgangspunt is.

De advocaat zegt dat de situatie waaronder de verklaring is afgelegd, heel bijzonder was. Mevrouw Valk had extra medicijnen vanwege haar dochter, ze was verward. De strafrechter zal mevrouw Valk nog een keer laten horen door de rechter-commissaris.

De rechter zegt dat nu de advocaat zo veel waarde blijkt te hechten aan het horen, dit kan plaatsvinden, maar kort, omdat de getuige kort voor de zitting pas is aangekondigd, en andere zaken ook nog tijd vergen.²⁰

Het is niet mogelijk om op basis van de enkele zaken waarin getuigen worden aangekondigd, in het algemeen iets te zeggen over de opstelling die de rechter kiest als een partij getuigen wil laten horen. Opvallend in de hierboven vermelde zaken

---

18 Zaak 51.

19 Zaak 91.

20 Zaak 78.

is echter wel dat, hoewel de bestuursrechter op het eerste gezicht een nogal terughoudende opstelling lijkt te kiezen, bij nadere beschouwing elk van de partijen die getuigen hebben meegenomen in de gelegenheid is gesteld die te laten horen.

De algemene conclusie kan zijn dat bestuursrechters zich over de gehele lijn bijzonder geïnteresseerd tonen in wat partijen naar voren hebben te brengen. Partijen krijgen alle ruimte om hun standpunt uiteen te zetten en in ruim de helft van de gevallen nodigt de rechter partijen daarnaast expliciet uit die standpunten nog verder toe te lichten.

6.4 Laatste kans

De zitting is het laatste moment voor partijen om zaken naar voren te brengen waarvan ze hopen dat de rechter die wil betrekken bij zijn oordeel. Het kan daarbij gaan om argumenten die nog niet eerder naar voren zijn gebracht, of om stukken die nog niet eerder aan de rechtbank zijn toegezonden.

Het komt met enige regelmaat voor dat partijen de zitting proberen te benutten om nog niet eerder ingebrachte stukken of aangevoerde argumenten onder de aandacht van de rechter te brengen. Op 14 van de 113 bijgewoonde zittingen was sprake van een discussie over nieuwe stukken of nieuwe argumenten.²¹

Vier situaties zijn te onderscheiden. In de *eerste* plaats kan het voorkomen dat ter zitting de vraag aan de orde is of stukken die vlak voor de zitting of ter zitting worden ingebracht nog een rol kunnen spelen bij de oordeelsvorming door de rechter. Deze vraag was bij 9 zittingen aan de orde. Het ging daarbij 1 keer om stukken die door verweerder in een laat stadium waren ingebracht, 8 keer betrof het door eiser ingebrachte stukken, 1 keer een door de bij de procedure betrokken derde-partij ingebracht stuk. In 6 van de 9 gevallen stelde de rechter zich soepel op. De reden voor de soepele opstelling verschilt. Het komt voor dat de soepelheid het gevolg is van overleg met de andere partij, die er geen bezwaar tegen blijkt te hebben dat de stukken bij de beoordeling worden betrokken,²² of dat de afwezigheid van de andere partij voor de rechter reden is om soepel te zijn.²³ Een reden voor soepelheid kan ook zijn dat de partij die te laat met de stukken komt, geen verwijt treft.²⁴ In 2 van de 6 gevallen waarin de rechter soepel was, was onduidelijk wat daarvan de reden was.²⁵ In 2 van de 3 gevallen waarin de rechter streng was, was de reden dat de andere partij het er niet mee eens was dat de stukken bij de beoordeling zouden worden betrokken.²⁶ Ter illustratie een fragment uit een verslag van een zitting.

---

21 Het betreft de zaken met de nummers 5, 13, 25, 31, 37, 47, 50, 52, 53, 67, 73, 79, 95 en 104.

22 De zaken 95 en 104.

23 Zaak 53.

24 Zaak 13.

25 De zaken 5 en 25.

26 De zaken 31 en 73.

Gemachtigde van de derde-partij: "Ik heb nog een aantal stukken."

Rechter: "Ik ga eerst aan eiser vragen of hij er mee akkoord is; en wat is het eigenlijk?"

Gemachtigde van de derde-partij: "Het zijn brochures over wat het bedrijf is."

Gemachtigde eiser: "Ik ga het thuis lezen, maar ik begrijp niet wat het in deze procedure doet; ik zou ze er graag buiten willen laten."

Rechter: "De gemachtigde van eiser heeft bezwaar gemaakt tegen de stukken, dus ik accepteer ze niet."²⁷

In het derde geval waarin de rechter streng was, ging het om stukken die appellant na de sluiting van de zitting nog wilde overleggen.

Rechter: "Ik sluit de zitting."

Eiser: "Wij hebben hier nog allemaal stukken."

Rechter: "Dat is nu te laat; overigens heb ik al een heel dossier en daar zitten ze vast bij."²⁸

In de *tweede* plaats komt het voor dat in de discussie ter zitting naar aanleiding van een door een van de partijen naar voren gebracht standpunt die partij aanbiedt dit standpunt nader te onderbouwen met alsnog aan de rechtbank te overleggen stukken. Op 2 zittingen was dit het geval. In de ene zaak had de rechtbank verweerder tijdens het vooronderzoek om een nader stuk gevraagd. Verweerder had niet aan het verzoek voldaan. Ter zitting kwam dit aan de orde. De gemachtigde van verweerder zei dat het verzoek van de rechtbank verweerder nimmer had bereikt en bood aan het betreffende stuk alsnog in te zenden. De rechtbank negeerde het aanbod van verweerder.²⁹ In de andere zaak meldt eiser in een discussie over de feiten dat hij over stukken beschikt die zijn standpunt kunnen staven. De rechter reageert met te zeggen: "Ik ga bekijken of ik voldoende heb om tot een oordeel te komen. Zo niet, dan laat ik weten dat u nog met stukken kunt komen, dan heropen ik het onderzoek en krijgt verweerder de gelegenheid te reageren."³⁰

In de *derde* plaats kan het voorkomen dat de rechtbank naar aanleiding van de discussie ter zitting aan een van de partijen verzoekt alsnog een stuk in te sturen. Dat was in 1 zaak aan de orde.³¹ Het betrof een deel van het voor de beoordeling van de zaak relevante bestemmingsplan. Voordat de rechter verweerder definitief om het bestemmingsplan vroeg, checkte hij bij eiser of die bezwaar had. Dat was niet het geval.

In de *vierde* en laatste plaats komt het voor dat eiser ter zitting met nieuwe argumenten komt. Dit deed zich op 2 zittingen voor.³² In de eerste van de twee

27 Zaak 73

28 Zaak 67.

29 Zaak 37. Overigens stuurde verweerder het gevraagde stuk na de zitting, dezelfde dag nog, aan de rechtbank. In de uitspraak motiveert de rechtbank uitvoerig waarom desondanks geen reden is gezien het vooronderzoek te heropenen.

30 Zaak 47. De rechtbank heeft van het aanbod van eiser geen gebruik gemaakt. Het beroep is ongegrond verklaard.

31 Zaak 50.

32 De zaken 52 en 79.

zittingen noemde de gemachtigde van verweerder in zijn pleidooi een argument ter ondersteuning van het bestreden besluit dat nog niet eerder was genoemd. De rechter maakte daar wel een opmerking over, maar liet in het midden of hij het argument zou betrekken bij de beoordeling van de zaak. Uit de uitspraak blijkt dat de rechter niet op het nieuwe argument behoefde in te gaan, omdat hij het besluit reeds op andere gronden onrechtmatig achtte. In de tweede zitting kwam de gemachtigde van eiser met een geheel nieuw argument. Verweerder was niet aanwezig. De rechter vraagt waarom de gemachtigde hier niet eerder mee is gekomen. De gemachtigde antwoordt zonder veel overtuigingskracht dat wat hem betreft het nieuwe argument in het verlengde van al eerder aangevoerde argumenten ligt. In de uitspraak wordt ook het nieuwe argument bij de beoordeling betrokken, maar zonder dat dit eiser helpt: het beroep wordt ongegrond verklaard.

Al met al blijkt dat partijen slechts af en toe een poging doen de zitting te gebruiken als laatste mogelijkheid om nog niet eerder naar voren gebrachte stukken of argumenten naar voren te brengen, en voorts dat als ze dat doen, de kans groot is dat ze een gewillig oor bij de rechter vinden, maar dat niet altijd even helder is waarom hij het verzoek van de partij wel of juist niet honoreert.

6.5 Losse eindjes

De zitting is voor de rechter de laatste mogelijkheid om informatie van partijen te krijgen die van belang kan zijn voor het oordeel dat hij over het bestreden besluit moet vellen. Die informatie kan hij verkrijgen door vragen aan partijen te stellen. Het zal daarbij in hoofdzaak om vragen over de feiten gaan. Van welke vragen over de feiten kan worden aangenomen dat de rechter die stelt omdat hij een lacune in zijn kennis over de voor zijn beslissing relevante feiten wil opvullen?

De vragen die de rechter aan partijen over de feiten stelt, zijn uiteenlopend van aard. In hoofdzaak geldt een tweedeling. De vragen van de rechter kunnen als insteek hebben dat hij eiser en/of verweerder de gelegenheid geeft de door hen in de procedure ingenomen standpunten over de feiten nader toe te lichten of te onderbouwen. De vraag van de rechter wordt dan als het ware gesteld ‘over de band van’ de door partijen ingenomen standpunten. De rechter biedt partijen de gelegenheid tot nadere toelichting of onderbouwing. Deze insteek is hiervoor betiteld als ‘uitnodigend’. Ik geef twee voorbeelden:

- (1) Vraag aan eiser in een zaak betreffende een arbeidsongeschiktheidsbeoordeling: “Kunt u iets vertellen over uw ziekte op het moment dat u een second opinion vroeg?”
- (2) Vraag aan eiseres in het kader van een beroep tegen de afwijzing van een vervoersvoorziening, in reactie op de opmerking van eiseres dat haar sociale contacten zijn afgenomen: “Kunt u aangeven aan wat voor soort sociale contacten u nog toekomt?”³³

---

33 Respectievelijk de zaken 23 en 19.

Beide vragen zijn uitnodigend van karakter. Er is echter ook een verschil te zien. Waar de eerste vraag heel algemeen is gesteld, geldt voor de tweede vraag dat die veel specifiek is.

De andere insteek is dat de rechter, zich ervan bewust dat bepaalde feiten ter discussie staan tussen partijen, maar onzeker over de voor het besluit relevante feiten, probeert om – door middel van vragen aan partijen – daar meer over te weten te komen. De rechter maakt gebruik van partijen om te proberen zekerheid te verkrijgen over dat wat hem uit het dossier over de feiten nog niet duidelijk is geworden. Deze insteek kan worden betiteld als ‘directief’. Ook hier weer twee voorbeelden:

(1) In een zaak betreffende de afwijzing van een subsidieverzoek ten behoeve van de aanpassing van de werkplek van een werknemer: “Waarom is in eerste instantie subsidie voor iets heel anders aangevraagd, en later pas voor de kraan/wasbak?”

(2) In een zaak over de vraag of iemand die bijstand naar de norm van een alleenstaande krijgt, niet samenwoont: “Waar doet u de was? Waar gaat u onder de douche? Eet u vaak samen, en waar doet u dat dan?”³⁴

Voor beide vragen geldt dat ze directief zijn, maar ook hier geldt weer dat de eerste vraag meer algemeen van karakter is, terwijl de tweede (mede vanwege het feit dat het een serie vragen betreft) een stuk specifiek is.

De twee insteken (‘uitnodigend’ versus ‘directief’) zijn in de praktijk niet altijd even gemakkelijk van elkaar te onderscheiden. Desondanks kan worden geprobeerd elke zitting te karakteriseren naar de aard van de vragen over de feiten die de rechter aan partijen heeft gesteld. Voor zover op een zitting verschillende soorten vragen zijn gesteld, wordt de karakterisering van de zitting gebaseerd op de meest verstrekkende of indringende vragen die de rechter heeft gesteld.

De vragen van de rechter kunnen in hoofdzaak weliswaar worden onderverdeeld in de categorieën ‘uitnodigend’ en ‘directief’, maar die beide categorieën dekken niet het geheel van de vragen die rechters ter zitting over de feiten stellen. Naast deze beide categorieën zijn er nog enkele andere categorieën te onderscheiden.

De *eerste* daarvan betreft vragen waarvoor geldt dat het antwoord ook in de gedingstukken is te vinden. Als rechters dergelijke vragen stellen, lijkt het alsof ze de zitting benutten om de losse eindjes aan elkaar te knopen, zonder dat dit daadwerkelijk het geval is. Een voorbeeld biedt de vraag: “Hoeveel kostte de koelkast?”, in een zaak waarin een verzoek om bijzondere bijstand ten behoeve van een koelkast was afgewezen, of de vraag: “In hoeverre was het verzoek om vrijstelling geconcretiseerd”, gericht aan het bestuursorgaan in een zaak betreffende de weigering vrijstelling te verlenen op grond van artikel 19 van de Wet op de ruimtelijke ordening.³⁵ De tweede categorie betreft kaarten en foto’s die zich in het dossier kunnen bevinden. Maken kaarten en/of foto’s deel uit van het dossier, dan komt het regelmatig voor dat de rechter partijen vraagt om hem aan de

34 Respectievelijk de zaken 86 en 110.

35 Respectievelijk de zaken 24 en 73.

hand daarvan een toelichting te geven op de situatie ter plaatse. Een dergelijke toelichting zorgt er voor dat de rechter een beter beeld krijgt van de voor zijn beslissing relevante feiten. Een derde categorie betreft de situatie dat een of meerdere partijen zijn opgeroepen omdat de rechter ter zitting uitvoerig onderzoek naar de feiten wil doen.

In de onderstaande tabel is te zien in hoeverre de rechter ter zitting door middel van vragen over de feiten probeert de losse eindjes aan elkaar te knopen en, als dat het geval is, welke vragen dominant zijn. De vragen zijn daarbij gerangschikt naar de intensiteit waarmee de bestuursrechter probeert ter zitting de losse eindjes ter zake van de feiten aan elkaar te knopen.

Tabel 6.1 Verschillende soorten vragen van de rechter over de feiten

	%	N
Geen vragen	43%	49
Vragen waarvan het antwoord in het dossier is te vinden	4%	4
Uitnodigende algemene vragen	19%	22
Uitnodigende specifieke vragen	4%	4
Vragen naar aanleiding van kaarten en/of foto's	4%	5
Directieve algemene vragen	19%	21
Directieve specifieke vragen	5%	6
Vragen ten behoeve van uitgebreid feitenonderzoek	2%	2
<i>Totaal</i>	100%	113

Het eerste wat opvalt, is dat de rechter in bijna de helft van de zittingen in het geheel geen vragen over de feiten stelt. Doet hij dat wel, dan loopt de intensiteit van zijn vragen nogal uiteen. Van de categorieën 'vragen waarvan het antwoord in het dossier is te vinden' en de beide categorieën 'uitnodigende' vragen kan worden verondersteld dat die er zelden of nooit op zijn gericht de losse eindjes waar de rechter nog mee zit, aan elkaar te knopen. Bij vragen naar aanleiding van kaarten en foto's en bij de categorie 'directieve algemene vragen' is dit mogelijk het geval, bij de categorieën 'directieve specifieke vragen' en 'vragen ten behoeve van uitgebreid feitenonderzoek' zeker.

De ter zitting verzamelde gegevens rechtvaardigen derhalve het vermoeden dat het 'aan elkaar knopen van de losse eindjes door de rechter' in 70% van de zittingen niet aan de orde is, in 23% van de zittingen mogelijk, en in 7% van de zittingen zeker.³⁶

36 Respectievelijk de eerste vier rijen, de vijfde en de zesde rij en de zevende en achtste rij van de tabel.

6.6 Open kaart

De zitting biedt de rechter de mogelijkheid partijen te confronteren met zijn voorlopige inschatting over de houdbaarheid van door hen ingenomen standpunten. Voor partijen kan dit van grote waarde zijn, omdat zij zo nodig in reactie op de opmerkingen van de rechter kunnen proberen hun standpunt nog nader te onderbouwen. Daarnaast kan de rechter de zitting gebruiken om met partijen het mogelijke vervolg van de procedure te bespreken. Als de rechter ter zitting zegt te overwegen het vooronderzoek te heropenen, kunnen partijen de gelegenheid te baat nemen om de rechter te bevestigen in dat voornemen, of om te proberen hem er juist van af te houden.

Op 16 van de 113 bezochte zittingen speelde de rechtbank in meer of mindere mate open kaart.³⁷ In 3 gevallen betrof het de mogelijkheid van het heropenen van het vooronderzoek, in 13 gevallen liet de rechter zich (meer of minder duidelijk) uit over de houdbaarheid van de door partijen ingenomen standpunten.

De rechter laat zich uit over het standpunt van (een van de) partijen

We kijken eerst naar de 13 zittingen waarop de rechter zich uitlaat over de door partijen ingenomen standpunten. In 4 gevallen laten de opmerkingen van de rechter niets aan duidelijkheid te wensen over en bieden ze de partij tot wie hij zich richt een goed aanknopingspunt voor een reactie. In 4 andere gevallen zijn de opmerkingen meer impliciet van karakter, en lijkt de rechter er op te gokken dat de geadresseerde van zijn opmerking een ‘goede verstaander’ is die aan een half woord genoeg heeft. In de overige 5 gevallen is het onduidelijk hoe partijen de stellingname van de rechter kunnen benutten om hem ervan te overtuigen dat hij hun standpunt zou moeten volgen.

We kijken eerst naar de vier situaties waarin de opmerkingen van de rechter niets aan duidelijkheid te wensen overlaten.³⁸

Hoe moet artikel 3 van de Algemene nabestaandenwet (ANW) worden geïnterpreteerd?

In een geschil over de vraag of een ontvanger van een ANW-uitkering een gezamenlijke huishouding voert, komt de discussie op de uitleg van het door de Sociale verzekeringsbank (SVB) in het bestreden besluit toegepaste artikel 3 ANW.

De rechter: “Het lijkt me apert onredelijk wat hier gebeurt – ik zeg het wat cru. Ik moet beoordelen of het beleid waarop u dit besluit baseert, juist is.” (...) En aan het eind van de zitting: “U heeft het recht om te weten dat mijn gevoel zegt dat uw standpunt onjuist is.”

De opmerking van de rechter laat niets aan duidelijkheid te wensen over. De rechter deelt het standpunt van de SVB over de interpretatie van artikel 3 ANW niet. De vertegenwoordiger van de SVB zal dus nog iets moeten ondernemen als hij wil voorkomen dat de

³⁷ De zaken 11, 18, 19, 32, 34, 48, 57, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 97 103 en 110.

³⁸ Respectievelijk de zaken 18, 82, 97 en 110.

rechter het bestreden besluit vernietigt omdat hij vindt dat de SVB een verkeerde uitleg heeft gegeven aan artikel 3 ANW.

Zijn eisers werkzaamheden in 1999 en 2000 van invloed op de hoogte van het dagloon?

In een geschil over de vraag of het UWV de aan eiser toegekend WAO-uitkering op een juiste vaststelling van het dagloon heeft gebaseerd, zegt de rechter op een bepaald moment op de zitting dat hij niet denkt dat er een relatie is tussen het dagloon en het werk dat eiser eind 1999 en begin 2000 heeft gedaan en hij vraagt aan eiser waarom die denkt dat die relatie er wel is.

Met die opmerking van de rechter laat deze duidelijk weten dat, gegeven de informatie waarover hij beschikt, hij er bij zijn beslissing op het beroep ervan zal uitgaan dat er geen relatie is tussen het dagloon en het werk dat eiser eind 1999 en begin 2000 heeft gedaan. Als eiser de rechter ervan wil overtuigen dat die relatie er wel is, zal hij dus iets moeten ondernemen.

Terugbetaling WAO-premie

In een zaak over de terugbetaling van een WAO-premie door een werkgever zegt de rechter op een bepaald moment dat een sterk punt in het verhaal van het UWV wat hem betreft is, dat in de systematiek van de wet de werkgever bij korting niet diens extra geld terugkrijgt.

Voor appellant is daarmee duidelijk dat de rechter zijn standpunt over de juiste interpretatie van de relevante wettelijke regeling niet deelt. Wederom is het aan hem om iets te ondernemen.

Samenwonen of burenhulp?

In een zaak over de weigering bijstand toe te kennen omdat de aanvrager met een ander zou samenwonen, licht de rechter op een bepaald moment een tipje van de sluier op over hoe hij tegen de zaak aankijkt, wat zijn overwegingen zijn en wat hij moeilijk vindt aan de zaak. B&W vinden blijkens hun besluit de haveloze toestand in het huis van eiseres een indicatie dat ze er feitelijk niet woont, maar – aldus de rechtbank – evengoed kan dat het gevolg zijn van het feit dat ze niet goed in staat is voor zichzelf te zorgen. Voor B&W zal de boodschap duidelijk zijn: de rechter vindt het bestreden besluit niet goed gemotiveerd.

Zoals gezegd laten de opmerkingen van de rechter in de vier hiervoor genoemde gevallen niets aan duidelijkheid te wensen over. Partijen hebben daar in principe baat bij. Immers, door de duidelijkheid die de rechter biedt, weten zij wat hen te doen staat: de rechter van de onjuistheid van diens standpunt overtuigen.³⁹ Maar proberen ze dat ook? In de eerste van de vier zaken gebeurt er niets, de opmerking van de rechter fungeert in zekere zin als de conclusie van de zitting, iets wat ook in de derde zaak het geval is. In de tweede zaak volgt er wel een reactie van eiser, maar die is dermate vlak dat de rechter op zijn beurt niet nog een keer reageert. In de vierde zaak is de aangesproken partij (verweerder) niet aanwezig, en valt er dus überhaupt niets te reageren.

---

39 Overigens is een noodzakelijke voorwaarde dat de partij wiens standpunt de rechter blijkens zijn uitspraken niet deelt, wel ter zitting aanwezig is om dat te vernemen. Bij de laatste van de vier zaken ('Samenwonen of burenhulp') was dat niet het geval: B&W waren niet ter zitting vertegenwoordigd.

Dan de vier zittingen waarin de opmerkingen van de rechter over de bewijspositie van (een van de) partijen impliciet van karakter zijn.

*Werkzaam als zelfstandige op het moment van toename van arbeidsongeschiktheid?*⁴⁰

Bij de behandeling van het beroep van eiser tegen de weigering van het UWV om diens WAZ-uitkering te herzien, omdat de toename van eisers arbeidsongeschiktheid een andere oorzaak heeft dan die op grond waarvan hij een uitkering ontvangt (art. 13 lid 2 WAZ), stelt eiser dat het UWV ten onrechte niet heeft onderzocht of eiser wellicht voor een herziening in aanmerking had kunnen komen op grond van het feit dat hij, op het moment dat zijn gezondheidssituatie achteruit ging, als zelfstandige werkzaam was (art. 13 lid 3 WAZ).

Voor de vraag of eiser een beroep kan doen op art. 13 lid 3 WAZ is van belang wat de werkzaamheden precies inhielden en hoe omvangrijk ze waren. Citaat uit het verslag van de zitting:

De gemachtigde van eiser: “Uit gedingstuk 27 blijkt dat eiser diverse keren heeft aangegeven dat hij heeft meegewerkt in de winkel van zijn echtgenote.”

Rechter: “Ik lees in gedingstuk 27 niets over het meewerken van eiser.”

De gemachtigde van eiser: “Er is ook nog een brief van eiser zelf, stuk 35.”

Rechter: “U zegt: ze hadden het moeten weten en daar onderzoek naar moeten doen.”

De gemachtigde van eiser: “Ja, eiser heeft het in 1999 heel duidelijk aangegeven, zoals ook blijkt uit gedingstuk 101.”

Rechter: “Maar er zijn niet meer stukken waar het uit op te maken valt.”

De rechter biedt eiser slechts impliciet inzicht in zijn bewijspositie, maar uit wat hij zegt zou het volgende kunnen worden opgemaakt: op grond van de waardering van de zich in het dossier bevindende gegevens valt niet de conclusie te trekken dat eiser in de periode voorafgaand aan de toename van zijn arbeidsongeschiktheid werkzaam was als zelfstandige, en dat het UWV om die reden had moeten onderzoeken of hij wellicht in aanmerking kon komen voor een herziening van zijn uitkering op grond van art. 13 lid 3 WAZ. De impliciete boodschap aan de gemachtigde is daarmee: ‘Probeer mij als rechter maar te overtuigen dat ik het vooronderzoek moet heropenen om jou de gelegenheid te geven jouw stelling dat eiser als zelfstandige werkzaam was, van een overtuigender onderbouwing te voorzien.’ Er ontspint zich vervolgens een discussie, maar die levert voor eiser niet zo veel op, omdat hij zijn stelling niet hard kan maken vanwege het ontbreken van ondersteunende stukken in het dossier.

*Toezegging in het kader van functiebeschrijving?*⁴¹

In de beroepsprocedure over een besluit betreffende de functiebeschrijving van senior zwemonderwijzeres stelt eiseres (de zwemonderwijzeres) dat haar zou zijn toegezegd dat een onderzoek zou worden gedaan naar de leidinggevende structuur in het zwembad waarin zij werkzaam is. Zo’n onderzoek is voor haar van belang, want het zou kunnen uitwijzen dat de werkzaamheden die zij feitelijk uitvoert, zwaarder zijn dan in de beschrijving staat verwoord. Citaat uit het verslag van de zitting:

Rechter: “Wat hield de toezegging in?”

Gemachtigde van de zwemonderwijzeres: “De functiebeschrijving zou overeenind blijven staan, maar als uit onderzoek zou blijken dat de feitelijke situatie anders

40 Zaak 79.

41 Zaak 103.

was, zou daar rekening mee worden gehouden. Uit recente jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep blijkt: wat je feitelijk doet is ook van belang, en niet alleen de functiebeschrijving.”

Rechter: “Ik kan er alleen iets mee als sprake is van een rechtens te honoreren toezegging.”

Ook in dit geval geldt dat, voor zover de rechter inzicht verschaft in de bewijspositie van eiseres, dit slechts impliciet gebeurt. De rechter laat de gemachtigde weten dat hij nog onvoldoende duidelijkheid heeft over de aard van de toezegging die zou zijn gedaan, om die een rol te kunnen laten spelen bij de beoordeling van het beroep. De gemachtigde geeft geen duidelijke reactie, en ontnemt zich daarmee de kans om van de rechter te horen te krijgen dat hij nog de gelegenheid krijgt zijn standpunt nader toe te lichten.

*Telefoongesprek gevoerd?*⁴²

De procedure betreft de weigering van het college van B&W om aan appellante een bijstandsuitkering toe te kennen, omdat appellante niet aanwezig was tijdens een door B&W ter beoordeling van de aanvraag aangekondigd huisbezoek. Voor de vraag of de uitkering terecht is geweigerd, is mede van belang of appellante al dan niet telefonisch aan de sociale dienst heeft laten weten dat het haar niet lukte om op tijd op de afspraak te zijn. B&W stellen dat het telefoontje waar appellante het over heeft, niet bij hen is binnengekomen. Citaat uit het verslag van de zitting:

Rechter: “Hoe ziet u het punt van het telefoongesprek, waar ligt het bewijsrisico?”

Gemachtigde eiseres: “Het klopt dat zij het aannemelijk moet maken.”

Voor wat betreft het telefoongesprek blijft het bij deze dialoog. Ook hier is weer te zien dat de rechter wel een fingerwijzing doet, in die zin dat hij de gemachtigde in de mond legt dat het aan eiseres is om aannemelijk te maken dat het telefoongesprek is gevoerd, maar verder gaat zij niet. Op de bevestiging door de gemachtigde dat hij zich dat realiseert, volgt niet nog een vraag in de trant van: ‘Ziet u nog mogelijkheden het telefoongesprek aannemelijk te maken?’ Als de gemachtigde daartoe nog een poging had willen ondernemen, had hij dat op eigen initiatief aan de rechtbank kenbaar moeten maken.

*Omzetting als gevolg van een verkeersmaatregel?*⁴³

De procedure betreft een verkeersbesluit, inhoudend dat een aantal wegen in Oranjestad, bij Heerenveen, voor het verkeer worden afgesloten. Eiser – een keukenhandel – keert zich tegen het besluit, omdat als gevolg van het besluit zijn klandizie zou zijn teruggelopen. De terugloop betreft vooral dagjesmensen. Hun aandeel zou zijn teruggelopen van 10% naar 2%. Citaat uit het verslag van de zitting:

Gemachtigde eiseres: “Er is sprake van een afname van 10% naar 2%.”

Rechter: “Weet u dat zeker?”

De gemachtigde eiseres geeft een niet zo’n duidelijk antwoord.

Ook in dit geval is weer sprake van een nogal impliciete boodschap van de rechter. Door op een stelling van de gemachtigde van eiseres te reageren met de vraag, ‘Weet u het zeker?’, geeft ze aan dat ze de stelling van eiseres in geen geval zonder nadere toelichting zal volgen. Dat de toelichting die de gemachtigde geeft, de rechter niet weet te overtuigen.

42 Zaak 77.

43 Zaak 11.

gen, blijkt uit de uitspraak: ‘De schatting dat voorheen 10% van de omzet gerelateerd was aan dagjesmensen, en dat dit nu nog slechts circa 2% bedraagt is namens eiseres evenmin hard gemaakt.’ Opgemerkt dient te worden dat de rechter ter zitting verder niet reageert op de toelichting van de gemachtigde.

Voor alle vier de hierboven beschreven zaken geldt dat de opmerkingen waarmee de rechter – tamelijk impliciet – refereert aan lacunes in de stellingen van appellanten over de feiten, er uiteindelijk niet in resulteren dat de geadresseerde van de opmerking met voor de beoordeling van de zaak relevante aanvullingen op diens standpunt komt.

In de overige vijf gevallen is de rechter weliswaar openhartig over wat hij vindt van het bestreden besluit of van het standpunt van appellant daarover, maar zonder dat duidelijk is hoe partijen die stellingname kunnen benutten voor een poging de rechter ervan te overtuigen dat die hun standpunt moet volgen. Een voorbeeld biedt een zaak waarin de rechter enerzijds duidelijk tot uitdrukking laat komen dat hij de uitkomst van de besluitvorming door B&W onacceptabel vindt, maar niet uitsluit dat hij, gezien de relevante wettelijke bepalingen, moet concluderen dat het besluit van B&W gewoon rechtmatig is.⁴⁴ Ook duidelijk, en tegelijkertijd lastig voor de aangesproken partij om op te reageren, is de opmerking van de rechter: “Ik weet voldoende om te kunnen beslissen; ik heb geen vragen meer voor u.”⁴⁵ Partijen hebben meer aan een opmerking als: “Ik twijfel of we hier met een besluit te maken hebben”,⁴⁶ want die opmerking geldt voor allebei de partijen als een aansporing om het eigen standpunt nog eens met kracht van argumenten naar voren te brengen.

Zinspelen op een mogelijke hervatting van het vooronderzoek

Dan de zaken waarin de rechter zinspeelt op een mogelijke hervatting van het vooronderzoek. In de eerste van de vier zaken waar dit aan de orde is, constateert de rechter een discrepantie tussen de inhoud van het bestreden besluit en het daaraan ten grondslag liggende ambtelijke advies en suggereert hij dat hij het vooronderzoek zou kunnen heropenen.⁴⁷ In de tweede zaak laat de rechter het bij de opmerking dat hij nog gaat beslissen of hij een deskundige zal benoemen.⁴⁸ In de derde zaak zegt de rechter dat als hij twijfels heeft bij de juistheid van de medische beoordeling door het bestuursorgaan, hij het bestreden besluit niet direct zal vernietigen, maar een deskundige zal benoemen.⁴⁹ In de laatste zaak biedt de eiser aan nog met nadere stukken te komen. De rechter reageert door te zeggen

44 Zaak 19.

45 Zaak 32.

46 Zaak 34.

47 Zaak 83.

48 Zaak 84. De rechtbank heeft uiteindelijk geen deskundige benoemd. Wel is het beroep gegrond verklaard en het bestreden besluit vernietigd, maar dat is gebeurd vanwege de gebrekkige arbeidskundige grondslag.

49 Zaak 57. Ook in deze zaak heeft de rechtbank geen deskundige benoemd.

dat hij zich gaat beraden of hij eiser de gelegenheid zal geven die gegevens nog te overleggen.⁵⁰

In twee van de vier zaken hervatte de rechter het vooronderzoek.⁵¹ In de eerste van de twee zaak benoemde de rechter een deskundige. Het beroep werd uiteindelijk gegrond verklaard. In de tweede kreeg eiser alsnog de gelegenheid stukken te overleggen, iets wat hem echter uiteindelijk niet baatte: zijn beroep werd ongegrond verklaard. Overigens waren er onder de onderzochte zaken ook nog twee waarin de rechter het vooronderzoek na de zitting hervatte zonder dat die mogelijkheid op de zitting ter sprake was gekomen.⁵²

Beschouwing

In veel van de situaties waarin de rechter een tipje van de sluier oplicht over hoe hij tegen de zaak aankijkt, geldt dat het moment waarop of de context waarin hij dat doet, er toe leidt dat de waarde van zijn opmerkingen geringer is dan die had kunnen zijn. De hierboven geciteerde opmerking dat verweerder er recht op heeft te weten dat de rechter diens standpunt onjuist acht,⁵³ is de voorlaatste zin die de rechter ter zitting uitsprekt. De laatste is: “Hierbij sluit ik de zitting.” En de opmerking dat de geringe overtuigingskracht van het oordeel van B&W over de vraag of eiseres woont waar ze zegt te wonen,⁵⁴ wordt gemaakt op een zitting waarop B&W niet aanwezig zijn.

Als de rechter open kaart speelt, is dat derhalve met name van waarde als hij aan de stellige articulatie van zijn opvatting een uitnodiging verbindt, gericht aan de partij met wie hij het niet eens is, om hem van repliek te dienen. Van de 113 zittingen deed zich die situatie slechts een enkele keer voor.⁵⁵

Er is overigens nog een reden waarom het open kaart spelen door de rechter minder als een kans voor partijen moet worden gezien dan het op het op het eerste gezicht wellicht lijkt. Bijna zonder uitzondering blijkt er een eenduidige relatie tussen de inhoud van de opmerkingen van de rechter en de uitkomst van de rechterlijke besluitvorming. De opmerkingen van de rechter: “Ik vind de interpretatie door verweerder van deze wettelijke regeling onbegrijpelijk”, “Ik vind het besluit qua inhoud onredelijk”, “Ik twijfel of hier wel sprake is van een besluit” en “Ik vind de redenering die B&W aan het besluit ten grondslag hebben gelegd zwak”,⁵⁶ blijken alle vier de voorbode van een vernietiging te zijn. De opmerkingen van de rechter: “Ik heb geen vragen meer aan eiser en weet voldoende om te kunnen beslissen”, “Ik kijk anders tegen het besluit aan dan eiser” en “Ik vind dit een sterk

---

50 Zaak 20.

51 Zaak 83 en 20.

52 De zaken 15 en 70.

53 Zaak 18.

54 Zaak 110.

55 Zaak 82.

56 Respectievelijk de zaken 18, 19, 34 en 110.

punt in het verhaal van verweerder”,⁵⁷ blijken stuk voor stuk de voorbode van de ongegrondverklaring van het beroep.

Ook de opmerkingen over de eventuele heropening van het vooronderzoek en benoeming van een deskundige geven goed weer hoe de bal uiteindelijk zal rollen (“Als ik twijfel heb over de medische beoordeling, ga ik niet vernietigen, maar een deskundige benoemen”: geen deskundige benoemd; “Ik constateer een discrepantie tussen het besluit en het daaraan ten grondslag liggende advies”: wel een deskundige benoemd; “Ik ga nog beslissen of ik een deskundige ga benoemen”: geen deskundige benoemd⁵⁸).

Derhalve: in veel gevallen lijkt de boodschap van het open kaart spelen niet dat de rechter graag de visie van de visie van de partijen hoort, maar juist dat hij er geen behoefte meer aan heeft, omdat hij genoeg weet. Als hij twijfelt hoe hij gaat beslissen, houdt de rechter zijn twijfel voor zich, weet hij hoe hij gaat beslissen, dan spreekt hij zich uit, zo lijkt het.

Onderbenutting van de mogelijkheid van de rechter open kaart te spelen?

We hebben gezien dat er weinig zittingen zijn waar de rechter open kaart speelt door partijen te informeren over zijn (voorlopig) oordeel over hun bewijspositie. Dat betekent echter niet noodzakelijk dat sprake is van een onderbenutting door de rechter van de mogelijkheid om ten opzichte van partijen open kaart te spelen. Of daarvan sprake is, wordt vooral bepaald door het aantal zaken waarvan kan worden aangenomen dat partijen er baat bij hebben als de rechter zich over hun bewijspositie uitlaat.

Of partijen daar baat bij hebben, is met name afhankelijk van de vraag of zij hun standpunten gedegen hebben onderbouwd. Is dat niet het geval, dan kan het van waarde zijn dat de rechter partijen daar op wijst, omdat hen dit (in ieder geval in theorie) de mogelijkheid biedt hun standpunt nader te onderbouwen. Heeft een partij diens standpunt al gedegen onderbouwd, dan maakt het weinig uit of de rechter al tijdens de procedure laat merken of hij dat standpunt overtuigend vindt, of pas in de uitspraak. Open kaart spelen heeft derhalve met name zin als de opmerkingen van de rechter zien op het ontbreken van een voldoende onderbouwing van de standpunten van partijen, niet als zijn opmerkingen zien op de overtuigingskracht van de onderbouwing van het standpunt van partijen.

Hoe kan worden achterhaald of sprake is van de *onderbenutting* door de bestuursrechter van de mogelijkheid open kaart te spelen? Een goede indicatie biedt de uitspraak van de rechter, en dan met name de overwegingen daarin over de feiten. Voor zover de feiten waarop het bestuur zich in het bestreden besluit heeft gebaseerd in de procedure tussen partijen ter discussie staan, bevat de uitspraak per definitie een oordeel over de overtuigingskracht van de daarover door partijen naar voren gebrachte argumenten. Als het oordeel van de rechter negatief is, kan dat hetzij gelegen zijn in het feit dat de rechter de onderbouwing van het

⁵⁷ Respectievelijk de zaken 32, 82 en 97.

⁵⁸ Respectievelijk de zaken 57, 83 en 84.

standpunt van de betreffende partij niet overtuigend vindt, hetzij in het feit dat de rechter vindt dat het standpunt niet of onvoldoende is onderbouwd. In dat laatste geval is het van belang of de rechter op enig moment in de procedure open kaart heeft gespeeld ten opzichte van de in de uitspraak gekapittelde partij. Is dat niet het geval, dan kan worden gesproken van een onderbenutting van de mogelijkheid open kaart te spreken.

Gemakshalve en omdat appellanten het meest belang hebben bij een rechter die open kaart speelt,⁵⁹ beperk ik me bij de inventarisatie van de mogelijke onderbenutting door de rechtbank van het open kaart spelen tot uitspraken die de ongegrondverklaring van het beroep van eiser inhouden. Het blijkt dat daarin met enige regelmaat een negatieve kwalificatie is te vinden over de onderbouwing door eiser van diens standpunt over de feiten. Van de 115 uitspraken⁶⁰ van het onderzoek zijn er 71 die de ongegrondverklaring van het beroep van appellant inhouden. In 40% van de uitspraken (29 van die 71) breekt de rechter de staf over de onderbouwing door eiser van diens standpunt over de feiten.⁶¹

Afgaande op de formuleringen die de rechter hanteert, zijn drie categorieën ‘afwijzingen’ te onderscheiden. Een eerste soort formulering houdt in dat de rechter uitspreekt dat hij het standpunt van appellant over de feiten afwijst, omdat dit in het geheel niet is onderbouwd. Dit het geval was in 13 van de 29 uitspraken die een afwijzing van het standpunt van appellant inhielden. Twee voorbeelden:⁶²

“Tenslotte is de rechtbank van oordeel dat de door eisers gestelde geluidsoverlast vanuit en rondom de loods van het bouwbedrijf en de het bevoorradingsverkeer van de zuivelhandel evenmin als schadeveroorzakend kan worden beschouwd. Eisers hebben hun stellingen in dezen niet nader onderbouwd.”

“Eiser heeft verder gesteld dat in zijn omgeving veel agrarische bebouwing is verbouwd, zonder dat daartegen is opgetreden. Nu hij echter geen concrete, met zijn geval vergelijkbare gevallen heeft genoemd, ziet de rechtbank in deze stelling geen aanleiding voor het oordeel dat verweerder de onderhavige verbouwing had moeten toestaan.”

In de tweede plaats komt het voor dat de rechter uitspreekt dat hij de onderbouwing door appellant van diens standpunt onvoldoende en/of niet overtuigend

---

59 Als de rechter het standpunt van het bestuur onvoldoende onderbouwd vindt, heeft het bestuur steeds de kans diens standpunt in een nieuw besluit van een betere motivering te voorzien. Als de rechter het standpunt van eiser onvoldoende onderbouwd vindt, heeft eiser maar een mogelijkheid daar iets aan te doen: hoger beroep instellen.

60 Dat geen 123 uitspraken beschikbaar zijn, heeft enerzijds als reden dat niet elk beroep resulteert in een uitspraak (sommige beroepen worden na de behandeling ter zitting ingetrokken), anderzijds dat niet alle voor het onderzoek relevante uitspraken konden worden achterhaald.

61 In twee daarvan (de zaken 11 en 79) had de rechter de bewijspositie van appellant overigens wel ter zitting aan de orde gesteld.

62 Respectievelijk zaak 12 en 43.

vindt. Dit was het geval in 10 van de 29 uitspraken die een afwijzing van het standpunt van appellant over de feiten inhielden. Opnieuw twee voorbeelden:⁶³

“Naar het oordeel van de rechtbank is in hetgeen door eiseres is aangevoerd geen dringende reden in bovengenoemde zin gelegen, noch is hiervan de rechtbank op enige andere wijze gebleken.”

“Het overleggen van een beschikking van de gemeente Halderberge omtrent de toekenning van een bijstandsuitkering vanaf 25 juli 2001 geeft naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende bewijs dat eiser in die periode een uitkering ingevolge de TW heeft ontvangen.”

Ten slotte komt het voor dat de rechter uitspreekt dat appellant niet heeft voldaan aan de spelregels die in de procedure bij de bestuursrechter gelden, bijvoorbeeld omdat hij heeft verzuimd zijn stelling over de feiten te onderbouwen met een deskundigenrapport. Dit was het geval in 6 van de 29 uitspraken die een afwijzing van het standpunt van appellant over de feiten inhielden. Ook weer twee voorbeelden:⁶⁴

“De rechtbank ziet in de reactie van de eiser geen grond om het medisch standpunt van de deskundige voor onjuist te houden. Hierbij merkt de rechtbank nog op dat eiser niet met medische gegevens heeft onderbouwd dat de deskundige een onjuist beeld van hem heeft geschetst.”

“Nu eiser echter geen deskundig tegenadvies heeft ingebracht en de rechtbank ook overigens niet is gebleken dat het [geluids]onderzoek onjuist of onzorgvuldig is geweest, kon verweerder het bestreden besluit hierop baseren.”

Van de drie categorieën geldt in elk geval voor de eerste en de laatste dat *als* de rechter geen open kaart heeft gespeeld door zich ter zitting uit te laten over de bewijskracht van de stelling(en) van eiser, gesproken kan worden van onderbenutting. Immers, had de rechter ter zitting wel open kaart gespeeld (‘ik mis elke onderbouwing!’; ‘ik zie geen deskundigenrapport!’), dan had eiser kunnen proberen de rechter zo ver te krijgen dat die hem alsnog gelegenheid had gegeven zijn standpunt nader te onderbouwen. Bij de tweede categorie is minder reden om van onderbenutting te spreken. Het betreft hier situaties waarin appellant zijn stellingen over de feiten wel heeft onderbouwd, maar de rechter in de uitspraak concludeert dat de onderbouwing tekortschiet. Bij de eerste en laatste categorie gaat het om in totaal 19 zaken. Afgezet tegen de 71 uitspraken die de ongegrondverklaring van het beroep van eiser inhouden, kan worden geconcludeerd dat – afgaande op de uitspraak van de bestuursrechter – in ongeveer een kwart⁶⁵ van de zaken die tot een ongegrondverklaring van het beroep van appellant hebben

63 Respectievelijk zaak 87 en 25.

64 Respectievelijk zaak 55 en 45.

65 19 is 27% van 71.

geleid, denkbaar was geweest dat het open kaart spelen door de rechter ter zitting tot een ander verloop en een andere uitkomst van het geschil had geleid. In 2 van die 19 zaken heeft de rechter, zij het nogal impliciet, open kaart gespeeld ter zitting,⁶⁶ in de andere 17 niet.

Gezien de informatie die in de uitspraak van de bestuursrechter is te vinden, kan worden geconcludeerd dat sprake is van een aanzienlijke mate van onderbenutting van de mogelijkheid van de rechter om open kaart te spelen ten opzichte van partijen, door hen ter zitting te confronteren met zijn voorlopig oordeel over hun bewijpositie.

6.7 Zoeken naar een oplossing voor het conflict

De reikwijdte van het conflict tussen overheid en burger dat aanleiding is voor het instellen van beroep, kan verschillen. Denkbaar is dat het conflict zich beperkt tot het bestreden besluit en dat het enige doel van de appellant is, zekerheid te verkrijgen over de juistheid van de beslissing van het bestuur. De uitspraak van de rechter is dan het perfecte instrument om het conflict te beslechten. Het conflict tussen appellant en bestuur kan echter ook over meer gaan dan het besluit alleen, en denkbaar is zelfs dat het conflict over iets heel anders gaat. De zitting lijkt het moment bij uitstek waarop het de rechter duidelijk kan worden of het conflict tussen partijen zich beperkt tot het in beroep bestreden besluit of dat het verder strekt dan dat.

Het gegeven dat partijen zelf hun conflict niet hebben kunnen oplossen (blijkend uit het ingestelde beroep) in combinatie met de constatering/inschatting dat ook de uitspraak van de rechter niet tot de oplossing van het conflict zal leiden (blijkend uit de gang van zaken ter zitting), zorgt ervoor dat de betreffende zaak kan worden gekwalificeerd als ‘mogelijk geschikt voor mediation’. Daarmee wordt bedoeld dat een uitspraak van de rechter niet volstaat voor de oplossing van een conflict tussen bestuursorgaan en burger, en dat daarmee alternatieven voor de rechterlijke uitspraak in beeld zijn, zoals mediation.⁶⁷

Hoe blijkt uit de gang van zaken ter zitting dat we te maken hebben met een zaak die mogelijk geschikt is voor mediation? Daarvan is in de eerste plaats sprake als ter zitting blijkt dat het geschil tussen partijen over meer gaat dan alleen het bestreden besluit, of – niet ondenkbaar – over iets anders dan het bestreden besluit. In de tweede plaats is een zaak mogelijk geschikt voor mediation als de gang van zaken tijdens de zitting het vermoeden rechtvaardigt dat de beslissing om te gaan procederen niet alleen is ingegeven door de inhoud van het besluit, maar evenzeer of hoofdzakelijk door het verloop van de besluitvorming. Dat ter zitting een zaak wordt behandeld die mogelijk geschikt is voor mediation, kan

⁶⁶ De zaken 11 en 79.

⁶⁷ Mediation is een gefaseerd proces waarin een deskundige derde, vanuit een neutrale positie partijen tot effectief onderhandelen brengt. Zie: Brenninkmeijer 2004, p. 215.

ten slotte ook blijken uit het feit dat het – gezien de gang van zaken ter zitting – ondenkbaar lijkt dat het conflict tussen de bij de procedure betrokken partijen voorbij is als de bestuursrechter uitspraak heeft gedaan.

Van de 113 zaken waarvan de zitting is bijgewoond, waren er 10 waar zich een of meerdere van de drie hiervoor genoemde verschijnselen manifesteerden. Het betreft uiteenlopende categorieën beroepszaken, waarbij vooral opvalt dat het slechts in 2 gevallen om sociale zekerheidszaken gaat.

Dat een zaak mogelijk geschikt is voor mediation, zou er toe kunnen leiden dat op de zitting ter sprake komt dat het conflict tussen partijen de grenzen van de rechtsstrijd over het bestreden besluit te buiten gaat, en voorts dat aan de orde komt of een oplossing van het conflict tussen partijen (los van de uitkomst van de beroepsprocedure) mogelijk is en welke rol de rechter daarin zou kunnen spelen. Of het gebeurt, lijkt afhankelijk van de taakopvatting van de bestuursrechter.⁶⁸ Ziet de rechter zijn taak louter als toetsers van de rechtmatigheid van bestuursbesluiten, dan valt niet te verwachten dat hij iets doet met signalen die hij ter zitting opvangt over zaken die de reikwijdte van zijn toetsende taak te buiten gaan. Vat hij zijn taak breder op, en ziet hij zich ook als geschilbeslechter (dat wil zeggen als instantie die de verantwoordelijkheid heeft om – voor zover mogelijk – te proberen ook een bijdrage te leveren aan de oplossing van het conflict tussen de bij de procedure betrokken partijen dat aanleiding was voor het beroep tegen het besluit van het bestuur), dan is denkbaar dat de rechter in reactie op de signalen die hij ter zitting opvangt, beziet in hoeverre hij een bijdrage kan leveren aan de oplossing van het conflict tussen partijen.

Hoe ontvouwen zich de zittingen waar een zaak wordt behandeld die als ‘mogelijk geschikt voor mediation’ kan worden gekwalificeerd? Er zijn verschillende scenario’s zichtbaar. Een *eerste* scenario is dat uit de interactie ter zitting weliswaar blijkt dat een mogelijk voor mediation geschikte zaak aan de orde is, maar dat noch partijen, noch de rechter in hun uitlatingen aangeven zich daar bewust van te zijn en daar ook iets mee te willen. Dit scenario was in 2 van de 10 zaken aan de orde.⁶⁹ In de eerste van die twee zaken bleek sprake van een grote mate van wantrouwen van eiser jegens het college van B&W dat zijn verzoek om vrijstelling had afgewezen. Het wantrouwen bleek niet alleen ter zitting, waar eiser duidelijk liet weten van mening te zijn dat de gemeente hem dwars zit bij het realiseren van zijn plannen, maar ook voorafgaand aan de zitting, toen hij de ambtenaar tegenkwam die B&W ter zitting vertegenwoordigde. “Ik krijg geen vrijstelling, omdat ik Porcelijn heet”, zei eiser tegen de ambtenaar, die reageerde met: “Ja, dat u dat idee heeft, daar kunnen we niets aan doen.” Ter zitting bleef het echter bij de klacht van eiser. Hij koppelde er geen vraag, verzoek of voorstel aan, en de gemachtigde van B&W en de rechtbank beperkten zich ertoe het verhaal van eiser aan te horen. De tweede zaak betrof een conflict tussen twee

⁶⁸ Brenninkmeijer 2004.

⁶⁹ De zaken 60 en 76.

meubelbedrijven. De ene had B&W verzocht handhavend te gaan optreden tegen de andere, omdat die zich schuldig zou maken aan detailhandel. Dat sprake was van meer dan een geschil over de afwijzing van het handhavingsverzoek, bleek op vele momenten tijdens de zitting, maar evenzeer bleek dat partijen niet direct behoefte hadden aan een interventie van de rechter om hen er toe te bewegen buiten het formele kader van de beroepsprocedure met elkaar in onderhandeling te gaan.

Een *tweede* scenario lijkt in zoverre op het eerste dat uit de interactie tussen partijen ter zitting wel blijkt dat een mogelijk voor mediation geschikte zaak aan de orde is, maar niet dat partijen hopen of verwachten dat de rechter daar iets mee doet. Echter, de rechter doet wel iets, zij het beperkt. Hij toont empathie met de partij die dat blijkens de gang van zaken ter zitting het meeste nodig heeft. In 2 van de 10 mogelijk voor mediation geschikte zaken gebeurde dit.⁷⁰ De eerste van de twee was een ambtenarenzaak over een mislukte interne sollicitatie. Appellant was niet alleen teleurgesteld over het resultaat van de sollicitatie, maar ook over de gang van zaken tijdens de procedure, en over de opstelling van zijn leidinggevenden, wat de rechter op een gegeven moment tot de opmerking brengt: “Ik begrijp ook dat het allemaal nogal emotioneel is.” De tweede zaak gaat over een arbeidsongeschiktheidsuitkering van een voormalig werknemer van een provinciale organisatie. Een groot deel van de discussie ter zitting staat in het teken van de vraag of de provincie genoeg heeft gedaan om appellante na haar ziekte te re-integreren in ander werk. De advocaat van de provincie kiest gedurende de zitting voor een nogal confronterende opstelling, wat de rechter er op een gegeven moment toe brengt appellante in bescherming te nemen, door tegen de advocaat te zeggen dat het niet nodig is om in deze emotionele setting bepaalde zaken nog eens extra aan te zetten. En even later springt de rechter opnieuw voor appellante in de bres, als de gemachtigde met nogal wat nadruk zegt dat appellante uitdrukkelijk heeft geweigerd inzage te geven in de medische gegevens. De rechter reageert dan met: “Dat is haar goed recht.”

Een *derde* scenario is dat rechter aandacht besteedt aan het onderliggende of verderstrekkende conflict door te laten weten dat hij daar niet iets mee kan en dat partijen daar op een andere plaats een oplossing voor moeten zien te vinden. In 1 van de 10 zaken was dit aan de orde.⁷¹ Het beroep richtte zich tegen de vaststelling van een gespreksverslag dat was opgemaakt in het kader van een personeelsbeoordeling. Een dergelijk verslag is geen besluit. De rechter zegt ter zitting nog net niet met zo veel woorden dat hij geen inhoudelijk oordeel over het beroep zal vellen, maar laat wel twee keer aan appellant weten – overigens zonder dat zijn opmerkingen enig zichtbaar effect sorteren – dat hij niets kan met de bezwaren tegen de inhoud van het gespreksverslag, en dat appellant het verslag aan de orde moet stellen bij degene die dat heeft opgemaakt.

---

70 De zaken 5 en 106.

71 Zaak 101.

Het *vierde* scenario dat zich kan afspelen op een zitting waar een voor mediation geschikte zaak aan de orde is, is dat een van de partijen het achterliggende of verderstrekkende conflict ter sprake brengt en de rechter meer of minder expliciet de gelegenheid biedt of uitnodigt zich daar mee te gaan bemoeien, maar dat de rechter geen gehoor geeft aan die uitnodiging. Dit was in 4 van de 10 zaken aan de orde.⁷² De eerste van de vier zaken betrof de vergoeding voor de kosten van een rolstoel. Uit het verhaal van appellante, haar echtgenoot en haar gemachtigde kwam naar voren dat appellante een moeizame verhouding heeft met het gemeentebestuur. Elke aanvraag en beslissing over voorzieningen in verband met haar handicap leidt tot gedoe. Aan het eind van de zitting zegt de gemachtigde van B&W: "Wij willen graag on speaking terms komen met appellant." De rechter geeft daar geen reactie op. De andere drie zaken betreffen ruimtelijke ordeningskwesties. In de eerste daarvan is de vraag aan de orde of B&W terecht hebben geweigerd mee te werken aan het verlenen van vrijstelling van de bepalingen van het bestemmingsplan ter realisatie van een bouwplan. Uit het pleidooi van de gemachtigde van eiser komt naar voren dat eiser vindt dat B&W hem geen faire kans hebben gegeven om zijn plannen te realiseren, maar de gemachtigde zegt over het contact met de gemeente ook: "Misschien kunnen we er nog uitkomen." Verweerder noch de rechter gaan in op die opmerking. In de tweede ruimtelijke ordeningszaak gaat het eveneens over de weigering mee te werken aan een bouwplan dat alleen zou kunnen worden gerealiseerd door het verlenen van vrijstelling. De gemachtigde van eiser zegt aan het begin van zijn pleidooi dat hij het erg jammer vindt dat de gemeente niet mee wil denken, zoals de bezwaarcommissie heeft gesuggereerd, en op een later moment op de zitting zegt hij tegen de rechter: "Mocht u het beroep afwijzen, dan zou het mooi zijn als u wat handreikingen zou kunnen doen over wat wel zou kunnen." De laatste ruimtelijke ordeningszaak betreft de weigering van B&W om de bewoonster van een historisch grachtenpand aan te schrijven onderhoud aan haar woning te plegen. Het beroep is ingesteld door de buurman, die B&W heeft verzocht zijn buurvrouw aan te schrijven. De buurman komt aan het eind van de zitting met een voorstel. Hij zou graag in overleg treden met de gemeente. Dat zou er toe moeten leiden dat een inspecteur echt op onderzoek uitgaat. De gemachtigde van verweerder reageert daarop met te zeggen dat hij zich daar wel voor wil inspannen, maar dat hij ook graag een principiële uitspraak van de rechtbank wil. De rechter geeft geen reactie op de suggestie van eiser.

Het *vijfde* scenario dat zich ter zitting kan afspelen, is in zekere zin het omgekeerde van het vierde scenario: de rechter biedt een handreiking, maar partijen grijpen die niet aan. Dit deed zich in 1 van de 10 zittingen voor.⁷³ Het betreft een zaak over een vergunning om met rondvaartboten door een historische stadscentrum te varen, waar bewoners van de binnenstad tegen zijn opgekomen. Op een bepaald moment vraagt de rechter aan partijen: "Heeft u geprobeerd met elkaar

72 De zaken 39, 41, 48 en 58.

73 Zaak 45.

te praten over een oplossing?” en later op de zitting merkt hij op het jammer te vinden dat onderling overleg blijkbaar niet mogelijk is. De eerste opmerking van de rechter ontlokt geen duidelijke reactie aan partijen, de tweede wel, maar uit die reactie blijkt dat de gemeente eerder pogingen heeft ondernomen om tot overleg te komen, zonder dat dit resultaat heeft opgeleverd, en uit de reactie van partijen blijkt tevens dat die er niet om staan te springen opnieuw met elkaar in overleg te treden.

Behalve deze vijf scenario's zijn er nog andere scenario's denkbaar (een van de partijen of beide partijen brengen het onderliggende of verderstrekkende conflict ter sprake en de rechter gaat daar op in; de rechter brengt onderliggende of verderstrekkende conflict ter sprake en partijen gaan daar op in), maar die deden zich niet voor. Wat zich wel voordeed, op 1 van de 113 zittingen, was dat in een allerm minst als geschikt voor mediation te kwalificeren zaak de rechter partijen confronteerde met een schikkingspoging. Het betrof een geschil over een uitkering op grond van de Algemene kinderbijslagwet. De rechter deelde partijen tamelijk onverhoeds mee dat zij vond dat op de standpunten van elk van de partijen wel wat viel af te dingen en stelde de gemachtigde van verweerder voor om eiser halverwege tegemoet te komen.

De rechter: “Komt u nu op het besluit terug?”

De gemachtigde van de SVB: “Nee, dan heeft u mij verkeerd begrepen. De uitwerking van het beleid op deze casus is dat terecht niet is teruggekomen op het besluit.”

De rechter: “Dat zei u toch, of heb ik u daar ook verkeerd begrepen? Volgens mij is het zo: meneer een fout, u een fout.”

De gemachtigde van de SVB zegt dat de SVB op het verkeerde been is gezet, doordat eiser direct de kinderen op zijn naam heeft gezet. In reactie op wat eiser heeft gezegd zegt hij dat de ziekte van de moeder niet relevant is en dat de financiële situatie ook niet relevant is.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van de SVB: “Als ik nu ook even mag! U heeft ook boter op uw hoofd. Is het fair om meneer de volle mep te laten terugbetalen?”

De gemachtigde van de SVB: “Die afweging hebben we gemaakt.”

De rechter: “Ik geef toe dat het een gepasseerd station is, die terugvordering staat vast, daar valt niets meer aan te doen. Wat ik niet begrijp is... als je zelf ook boter op je hoofd hebt... u bent een grote uitvoeringsorganisatie, dat kan je niet van meneer Van Vlijmen zeggen. Ik zeg dit, omdat ik er van overtuigd ben dat meneer Van Vlijmen over het eerste kwartaal geen recht op kinderbijslag had. Kunnen we daar nog iets aan doen, meneer de gemachtigde?”

Uit de reactie van de gemachtigde van verweerder blijkt dat deze weinig voor het voorstel van de rechter voelt, maar hij gaat er desondanks in mee, overrompeld door de rechter.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van de SVB: “Zou er iets te regelen zijn?”

De gemachtigde van de SVB: “Bij de herziening kan het geen rol spelen. Wellicht bij de terugvordering, maar daar moet ik dan wel overleg over plegen met collega's.”

De rechter legt aan eiser uit wat zij de gemachtigde van de SVB heeft gevraagd. “Hoe zullen we verder gaan? Ik heb het idee dat als ik de zaak uit handen geef... dan heb ik het gevoel dat er niets gebeurt... Maar ik kan het niet bij deze zaak betrekken, omdat die er niet over gaat. Hoe gaan we het nu verder doen?”

De gemachtigde van de SVB: “Ik moet daar over overleggen. Kijken of we het onder het beleid kunnen schuiven.”

De rechter: “Hoe lang denkt u er voor nodig te hebben?”

De gemachtigde van de SVB: “Twee weken.”

De rechter: “Zo lang?”

De gemachtigde van de SVB: “Ja, over twee weken kan ik uitsluitel geven.”

De rechter: “Meneer Van Vlijmen, bent u bereid het beroep in te trekken als de SVB over de brug komt?”

Van Vlijmen: “Als ze de helft teruggeven, dan wil ik het intrekken.”

Al met al kan worden geconcludeerd dat in zaken waarvan op de zitting blijkt dat het conflict tussen partijen verder strekt dan het besluit waar het beroep zich tegen richt, noch partijen, noch de rechter er op gespitt is te bezien of het ahangig zijn van het beroep aanleiding kan zijn voor pogingen tevens voor het achterliggende conflict een oplossing te vinden.

6.8 Finale beslechting

In theorie kan de rechter de zitting benutten om, als hij overweegt het beroep gegrond te verklaren en het bestreden besluit te vernietigen, te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om zelf in de zaak te voorzien, om daarmee het geschil tussen partijen finaal te beslechten. De 113 zittingen die in het kader van dit onderzoek zijn bezocht, resulteerden in 105 uitspraken,⁷⁴ waarvan er 31 de gegrondverklaring van het beroep en de vernietiging van het bestreden besluit inhielden. Op geen enkele van de zittingen waar een geschil aan de orde was over een besluit dat uiteindelijk door de rechter werd vernietigd, verrichtte de rechter enige actie die zou kunnen worden aangemerkt als ‘onderzoek naar de mogelijkheid om zelf in de zaak te voorzien en daarmee het geschil finaal te beslechten’.

---

74 Althans, voor zover bekend.

Hoofdstuk 7

Conclusie

7.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is de gang van zaken ter zitting bij de bestuursrechter geanalyseerd aan de hand van informatie over 123 ter zitting geagendeerde beroepszaken. Die analyse had als doel een antwoord te vinden op de vraag welke betekenis de zitting bij de bestuursrechter heeft voor de adequate afdoening van de bij hem aanhangig gemaakte geschillen. In dit afsluitende hoofdstuk zal worden geprobeerd die vraag te beantwoorden. Het zal blijken de zitting niet in alle opzichten een optimale bijdrage levert aan de adequate afhandeling van bestuursrechtelijke beroepszaken. Dat roept de vraag op welke veranderingen in de organisatie van de procedure en/of de opstelling van de rechter ter zitting er aan zouden kunnen bijdragen dat de kwaliteit van de behandeling en afdoening van het bestuursrechtelijke beroep wordt vergroot.

In paragraaf 7.2 wordt een samenvattende beschrijving van de resultaten van het onderzoek gegeven en wordt de centrale onderzoeksvraag beantwoord, in paragraaf 7.3 is de vraag aan de orde hoe de behandeling van het beroep ter zitting in sterkere mate kan bijdragen aan een kwalitatief hoogwaardige bestuursrecht-spraak.

7.2 Bevindingen

Wat heeft het onderzoek naar de zitting bij de bestuursrechter opgeleverd? De bevindingen van het onderzoek kunnen worden samengevat door te beschrijven in welke mate de gang van zaken op de bijgewoonde zittingen een bijdrage leverde aan elk van de zeven aan de zitting te onderscheiden functies en door na te gaan in hoeverre het belang van de zitting is terug te vinden in de uitspraken van de ter zitting behandelde beroepszaken.

Maar om te beginnen worden enkele opmerkingen gemaakt over de ter zitting bijgewoonde zaken. Het onderzoek betreft 123 procedures bij de bestuursrechter, verdeeld over vijf rechtbanken. Voor al die zaken geldt dat ze tussen juni en oktober 2002 ter zitting zijn geagendeerd. In 10 van de 123 zaken verscheen geen van de bij het geschil betrokken partijen ter zitting, zodat uiteindelijk de

behandeling ter zitting van 113 beroepszaken is bijgewoond. 46 daarvan betroffen een besluit op het terrein van de sociale verzekeringen, 23 een besluit op het terrein van de sociale voorzieningen. De overige 44 besluiten betroffen uiteenlopende deelgebieden van het bestuursrecht, waaronder het ruimtelijk ordeningsrecht (14 besluiten) en het ambtenarenrecht (7 besluiten). Bij 94% van de zaken ging het om een tweepartijengeschil, bij de overige 6% van de zaken waren drie of meer partijen betrokken. Over de tegen de uiteenlopende besluiten naar voren gebrachte beroepsgronden kan worden gemeld dat die – niet verrassend – een grote mate van variëteit vertonen, maar dat in 92% van de beroepszaken (mede) de feitenvaststelling door het bestuur ter discussie werd gesteld. Voor de bij het onderzoek betrokken zaken gold dat de zitting gemiddeld bijna 10 maanden na het instellen van het beroep werd gehouden. In 84% van de zaken beperkte het aan de zitting voorafgegangene vooronderzoek zich tot het bestuderen van de gedingstukken door de rechter. Voor de behandeling van het beroep ter zitting werd gemiddeld 25 minuten per beroepszaak uitgetrokken.

De functies van de zitting

Een eerste functie van de zitting bij de bestuursrechter is die van ‘*Day in Court*’: de zitting biedt partijen de mogelijkheid hun zaak voor het gehoor van de rechter te bepleiten, en tegelijkertijd biedt het de rechter de kans zijn betrokkenheid bij het aan hem voorgelegde geschil te tonen. Bij de vraag in hoeverre de zitting de functie van *Day in Court* vervult, is een eerste opvallende constatering dat het met regelmaat voorkomt dat partijen geen gebruik maken van de mogelijkheid ter zitting aanwezig te zijn. Partijen zijn in 86% van de gevallen bij de behandeling van het beroep ter zitting aanwezig, in 14% van de gevallen zijn ze niet aanwezig. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de appellerende burger en het bestuur, en tussen de verschillende mogelijke besluiten die ter discussie kunnen staan. Appellerende burgers zijn bij alle soorten zaken ongeveer even vaak aanwezig als afwezig. Het bestuur is met name bij socialeverzekeringszaken veelvuldig afwezig. Dit heeft tot gevolg dat in socialeverzekeringszaken slechts in 44% van de zittingen beide partijen aanwezig zijn, waar ze in socialevoorzieningenzaken in 68% van de gevallen allebei aanwezig zijn en in de ‘overige’ zaken in 82%. In vergelijking met de appellerende burger geldt voor het bestuur niet alleen dat dit minder vaak naar de zitting komt, maar vooral ook dat het selectiever is. Het bestuur is bewuster bezig met de vraag of het al dan niet de moeite loont op een zitting te verschijnen.

Voor zover partijen ter zitting aanwezig zijn, valt op dat er legio voorbeelden te geven zijn van acties van de rechter waaruit blijkt dat die oog heeft voor het *Day in Court*-aspect van de zitting. Rechters verontschuldigen zich als de zitting te laat begint, ze reageren soepel op onverwachte gebeurtenissen, ze stellen onzekere appellanten op hun gemak, bieden appellanten die met een gemachtigde procederen regelmatig de gelegenheid zelf ook nog iets te zeggen, reageren in emotioneel lastige situaties veelal adequaat en benutten de mogelijkheid om de in het gerechtsgebouw aanwezige bodes hand- en spandiensten te laten verrichten

optimaal. Tekenend voor de hoge standaard van gastvrijheid van de rechter is dat situaties waarin hij of zij dat *niet* is, des te meer opvallen. Zittingen waarin de rechter voor een ‘omgekeerd’ *Day in Court*-gevoel bij partijen zorgt, zijn echter op de vingers van een hand te tellen.

Het positieve beeld van de opstelling van de bestuursrechter ter zitting wordt bevestigd als wordt gekeken naar de functie van de zitting als ‘Forum’ voor partijen. De Forum-functie houdt in dat de rechter partijen ter zitting de mogelijkheid biedt om hun standpunten voor het voetlicht te brengen. Om tenminste twee redenen zorgt de opstelling van de rechter ter zitting ervoor dat de Forum-functie van de zitting bijzonder goed wordt vervuld. In de eerste plaats geeft de rechter partijen alle ruimte om hun standpunten naar voren te brengen. Het komt slechts sporadisch voor dat hij partijen tijdens hun pleidooi tot spoed maant of afkapt. Opmerking daarbij verdient wel dat partijen zelden misbruik maken van de ruimte die ze van de rechter op dat punt krijgen. Hun pleidooien duren gemiddeld minder dan acht minuten (appellanten) en minder dan vijf minuten (verweerders).

Dat laat de rechter de tijd om zich vervolgens met vragen tot partijen te richten. Bijna steeds heeft de rechter een of meerdere vragen voor partijen. Hij richt zich daarbij in gelijke mate tot de appellant en het bestuursorgaan. Wordt gekeken naar het soort vragen dat de rechter aan partijen stelt, dan is te zien dat de belangrijkste categorie vragen wordt gevormd door ‘uitnodigende’ vragen, dat wil zeggen vragen waarmee de rechter partijen de gelegenheid biedt hun standpunten nader te onderbouwen. Als de rechter ter zitting vragen aan partijen stelt, zijn dat in meer dan de helft van de gevallen mede ‘uitnodigende’ vragen. De opstelling van de rechter versterkt daarmee de Forum-functie van de zitting.

De derde van de zeven onderscheiden functies van de zitting, ‘Laatste kans’, houdt in dat de zitting kan fungeren als mogelijkheid voor partijen om zaken die ze nog niet eerder aan de orde hebben gesteld onder de aandacht van de rechter te brengen. Het blijkt dat partijen op dit punt tamelijk terughoudend zijn, en dat de rechter opvallend welwillend is.

In niet meer dan 12% van de zittingen proberen partijen, door het naar voren brengen van nieuwe argumenten, het indienen van nadere stukken, het meenemen van getuigen of het doen van een verzoek om heropening van het vooronderzoek, een duidelijk vervolg of een andere wending te geven aan de tot dan toe gevoerde discussie over het besluit van het bestuur. De rechter reageert in de regel welwillend op de acties van partijen. Nadere stukken worden in de meeste gevallen geaccepteerd, getuigen steeds gehoord. Vanwege de terughoudendheid van partijen leidt de zitting echter niet vaak tot een – door partijen veroorzaakte – betekenisvolle wending van de procedure.

Gezien de *Day in Court*-, Forum- en Laatste kans-functies is de zitting er in ieder geval voor partijen. Dat wil echter niet zeggen dat de zitting niet ook van betekenis kan zijn voor de oordeelsvorming door de rechter. Hij kan de kennis die hij tijdens het vooronderzoek over de zaak heeft verworven ter zitting aanvullen,

onder meer door getuigen op te roepen, de aanwezige (al dan niet opgeroepen) partijen met vragen te bestoken en door zich in voorkomend geval aan de hand van foto's en kaarten door partijen over ruimtelijk relevante aspecten van het bestreden besluit te laten voorlichten. De zitting kan op die manier voor de rechter als functie hebben dat hij er de 'Losse eindjes' van zijn oordeelsvorming aan elkaar knoopt. De rechter blijkt niet vaak van die mogelijkheid gebruik te maken. Onder de 123 zittingen was er geen enkele waarin getuigen waren opgeroepen, en slechts vier waar de rechter het nodig vond een of meerdere partijen op te roepen. Foto's en kaarten worden wel regelmatig bekeken (in ongeveer een op de drie zittingen waar dit een bijdrage zou kunnen leveren aan de oordeelsvorming door de rechter) en de rechter stelt ter zitting vele vragen aan partijen. Zoals hiervoor al was te zien, zijn echter de 'uitnodigende' vragen dominant, en komt het minder vaak voor dat de rechter partijen bestookt met vragen waarvan zonder meer duidelijk is dat die er toe dienen lacunes in zijn oordeelsvorming op te vullen. Een inventarisatie van de door de rechter ter zitting ontplooiende activiteit leert dat het 'aan elkaar knopen van de losse eindjes' in 70% van de zittingen niet aan de orde is, in 23% van de zittingen mogelijk, en slechts in 7% van de zittingen met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid.

De vijfde functie van de zitting, 'Open kaart', houdt in dat de rechter partijen confronteert met zijn voorlopige oordeel over de houdbaarheid van de door hen ingenomen standpunten en over de kwaliteit van het bewijs dat zij ter onderbouwing daarvan naar voren hebben gebracht. Weliswaar komt het af en toe voor dat de rechter zich ter zitting over de standpunten van partijen uitlaat, maar dit heeft nauwelijks of niet tot gevolg dat de betreffende partij diens standpunt verduidelijkt, of aan de rechter vraagt hem daartoe gelegenheid te geven door met nader bewijs te komen. Uit de verslagen van de zittingen komt als beeld naar voren dat in de meerderheid van de (spaarzaam voorkomende) gevallen waarin de rechter partijen met zijn voorlopige oordeel over de onderbouwing van hun standpunt en het door hen aangevoerde bewijs confronteert, de rechter daarmee ook niet heel bewust beoogt de betreffende partij uit te nodigen of uit te dagen tot een nadere onderbouwing.

De vraag kan worden gesteld in hoeverre en onder welke omstandigheden er voor de rechter aanleiding zou kunnen zijn open kaart te spelen. Ter beantwoording van die vraag is gekeken naar de uitspraken die de rechter na de behandeling van het beroep ter zitting heeft gewezen. Voor zover daarin over door eiser gestelde feiten wordt opgemerkt dat die niet of onvoldoende zijn onderbouwd, kan dat worden gezien als indicatie dat de eiser er bij gebaat was geweest dat de rechter hem tijdens de procedure met diens oordeel daarover had geconfronteerd en hem in de gelegenheid had gesteld een nadere onderbouwing daarvan te leveren. Het blijkt met regelmaat voor te komen (in 40% van de uitspraken waarin het beroep ongegrond wordt verklaard) dat de rechter in zijn uitspraak wijst op een onvoldoende onderbouwing door eiser van diens standpunt over de feiten. In combinatie met het vrijwel ontbreken van acties van de rechter ter zitting die

appellant inzicht verschaffen in diens bewijspositie, wijst dat op een aanzienlijke onderbenutting van de mogelijkheid van de rechter om, door het spelen van open kaart, eiser de mogelijkheid te bieden met meer bewijs of betere argumenten voor zijn standpunt te komen.

De zesde functie, ‘Oplossing conflict’, betreft het ter sprake brengen door de rechter van een mogelijk conflict tussen partijen dat verder strekt dan het juridische geschil over het besluit van het bestuur waar het beroep zich formeel tegen richt. Blijkens het verloop van de zitting is er in minder dan 10% van de zittingen sprake van een situatie waarin behalve een juridisch geschil tevens een verderstrekkend conflict tussen het bestuur en de appellerende burger (of tussen de appellerende burger een derde bij het geschil betrokken partij) aan de orde is. Het valt niet alleen op dat de rechter in de meeste gevallen dit mogelijk verderstrekkende conflict volledig onbesproken laat, maar ook dat als hij het wel ter sprake brengt, partijen niet de indruk wekken behoefte te hebben aan enige vorm van interventie van de rechter in dat conflict.

Voor wat betreft de laatste van de zeven functies, ‘Finale beslechting’, is geconstateerd dat er geen zittingen waren waarop de rechter van het bestuursorgaan probeerde te weten te komen welke beslissing dat voor het mogelijk door de rechtbank te vernietigen besluit in de plaats zou willen stellen, zodat de rechtbank op grond van die informatie zelf in de zaak zou kunnen voorzien.

Als we de zeven onderscheiden functies van de zitting in ogenschouw nemen, kan worden geconstateerd dat de bestuursrechter zich ter zitting gastvrij en genereus opstelt, geïnteresseerd is in wat partijen te vertellen hebben, partijen daar alle gelegenheid toe biedt en hen er ook toe aanmoedigt, maar dat de overige mogelijkheden die de zitting aan zowel rechter als partijen biedt om hun respectievelijke doeleinden te bereiken slechts in zeer geringe mate worden benut. Voor een deel kan dit als positief worden aangemerkt (de zitting hoeft niet vaak dienst te doen als plaats waar zaken die partijen al eerder onder de aandacht van de rechter hadden kunnen brengen, alsnog naar voren worden gebracht), voor een ander deel wijst het op de onderbenutting van de mogelijkheden van de zitting. Zo gebruikt de rechter de zitting nauwelijks voor nader onderzoek naar de feiten en evenmin om partijen te confronteren met onduidelijkheden in hun argumentatie en lacunes in hun bewijsvoering. Het verbaast dan ook niet dat er weinig aanwijzingen zijn die de veronderstelling rechtvaardigen dat het verhandelde ter zitting van beslissende invloed is op de uitkomst van de bestuursrechtelijke beroepsprocedure. Voor zover in uitspraken wordt gerefereerd aan de zitting (dit gebeurde in een kwart van de uitspraken die na de bijgewoonde zittingen werden gedaan) is zelden sprake van een verwijzing die er op duidt dat de zitting van substantiële betekenis is geweest voor het uiteindelijke oordeel van de rechter.

Twee algemene observaties over de bestuursrechtelijke zitting

Wordt vervolgens enige afstand genomen van de zeven onderscheiden functies van de zitting, dan kunnen tenminste twee opvallende constatering over de zitting bij de bestuursrechter worden gedaan. Een eerste constatering betreft de verhouding tussen de bestuursrechtelijke beroepsprocedure als geheel en de plaats van de zitting daarin. De procedure bij de bestuursrechter valt te karakteriseren als een proces waarin de schriftelijke informatie-uitwisseling dominant is. De procedure is georganiseerd als opeenvolging van activiteiten die de rechter in staat moeten stellen de rechtmatigheid van een besluit van het bestuur te beoordelen. Daartoe is de rechter aangewezen op informatie van de bij het geschil betrokken partijen. De rechter is enerzijds geïnteresseerd in het bij het bestuur berustende dossier over het besluit, anderzijds in de beroepsgronden van de appellant en de reactie daarop van het bestuur. Al die informatie (desgewenst aangevuld met op initiatief van de rechter verkregen extra informatie) moet hem in staat stellen in een uitspraak zijn oordeel over de rechtmatigheid van het bij hem ter discussie gestelde besluit neer te leggen. Zo bezien is de zitting niet meer dan een schakel in de rechterlijke besluitvormingsketen. Het belang ervan wordt vooral bepaald door de vraag of de rechter, op het moment dat partijen ter zitting voor hem verschijnen, behoefte heeft aan door partijen of anderen mondeling aan hem te verschaffen informatie ten behoeve van zijn oordeelsvorming, en door de vraag of partijen ter zitting nog met informatie of argumenten komen die van invloed kunnen zijn op het oordeel van de rechter. Zoals eerder al was te zien, is de betekenis van de zitting in dit opzicht beperkt.

Wordt echter naar de zitting gekeken, geïsoleerd van de context waarin die plaatsvindt, dan is het *beeld* heel anders. De zitting lijkt dan welhaast een procedure ‘op zichzelf’ of ‘in het klein’, waar partijen hun standpunt over het ter discussie staande besluit voor de rechter presenteren, de rechter zich vervolgens, door het stellen van vragen aan partijen, een beter beeld daarvan vormt en daarnaast aanvullende informatie verzamelt ten behoeve van de door hem in het vervolg op de zitting te nemen beslissing.

Dat beeld stemt echter niet overeen met de werkelijke betekenis van de zitting. Het lijkt niet gewaagd te stellen dat de zitting, voor zover partijen daar hun standpunten naar voren brengen, zelden een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van wat er eerder in de procedure is gebeurd. Hetzelfde geldt grosso modo voor de activiteiten van de rechter ter zitting. Dat noopt er toe na te denken of het niet geboden is veranderingen aan te brengen in de functie van de zitting of in de plaats van de zitting in het geheel van de bestuursrechtelijke beroepsprocedure.

Een tweede constatering is dat het nauwelijks voorkomt dat de bestuursrechter beleid voert ten aanzien van de zitting. In theorie is denkbaar dat de rechter zich bij elke beroepszaak de vraag stelt of het de moeite loont die op een zitting te behandelen (of om, als alternatief, te proberen van partijen toestemming te krijgen

de zitting achterwege te laten¹) en zo ja, in hoeverre het aangewezen is partijen te informeren over aspecten van het geschil die hij ter zitting aan de orde wil stellen en/of partijen (of anderen) ter zitting op te roepen. In de praktijk gebeurt dit niet, of voorzichtiger gezegd: als het al gebeurt, dan leidt de gedachtevorming door de rechter over wat hij met de zitting wil in 95% van de gevallen tot precies dezelfde uitkomst: de rechter ziet er enerzijds van af partijen te vragen om toestemming voor het achterwege laten van de zitting, maar anderzijds acht hij het evenmin noodzakelijk partijen of anderen op te roepen of om partijen te informeren over wat hij ter zitting aan de orde wil stellen. Dat duidt er op dat de rechter de zitting vooral ziet als het domein van partijen, en minder als een element van de procedure dat voor hemzelf van bijzondere betekenis is.

Conclusie

De rondgang langs de functies van de zitting, alsmede de twee meer algemene constateringingen brengen ons terug bij de in het eerste hoofdstuk opgeworpen vraag welke betekenis de behandeling van een beroep ter zitting bij de bestuursrechter heeft voor de adequate afdoening van dat beroep. Het (voorzichtige) antwoord daarop luidt dat voor zover de afdoening van dat beroep mede het aspect van de ‘procedural justice’ (partijen zijn tevreden over de procedure, mede vanwege de wijze waarop ze door de rechter zijn benaderd) omvat, met recht kan worden aangenomen dat de zitting een substantiële bijdrage aan de verwezenlijking daarvan levert, maar tevens dat moet worden aangenomen dat de bijdrage van de zitting aan de ‘substantive justice’ (de beroepsprocedure mondt uit in een rechtens juiste uitspraak) gering is.

7.3 Alternatief

Uit het onderzoek naar de zitting bij de bestuursrechter is gebleken dat de zitting niet in alle opzichten een optimale bijdrage levert aan de adequate afhandeling van bestuursrechtelijke beroepszaken. Zou dat moeten leiden tot veranderingen in de organisatie van de procedure en/of de opstelling van de rechter ter zitting?

Bij het zoeken van een antwoord op die vraag is volgende van belang. De bestuursrechtelijke beroepsprocedure kent tenminste één moment dat partijen met de rechter bijeenkomen. Idealiter draagt die bijeenkomst maximaal bij aan een zo adequaat mogelijke afdoening van het beroep. Wanneer kan na afloop van een procedure bij de bestuursrechter worden gezegd dat de afdoening daarvan ‘maximaal adequaat’ is geweest? Enerzijds is van belang dat partijen er van overtuigd zijn dat ze serieus zijn genomen door de rechter, dat ze voldoende mogelijkheden hebben gehad hun standpunten onder diens aandacht te brengen, dat ze voldoende bekend waren met de mogelijkheden en beperkingen van de procedure bij de bestuursrechter ter oplossing van hun conflict en ten slotte dat ze tijdens de

---

1 Art. 8:57 Awb.

procedure voldoende op de hoogte waren van de door hen te leveren inspanningen om de kans zo groot mogelijk te maken dat de rechter zich aan hun kant zou scharen. Anderzijds is voor een maximaal adequate afdoening van belang dat de rechter beschikt over alle informatie die nodig is om een uitspraak te doen die is gebaseerd op een zo volledig mogelijk beeld van de standpunten van partijen en van alle rechtens relevante feiten.

In hoeverre kan een als ‘zitting’ aan te duiden bijeenkomst van partijen met de rechter er toe bijdragen dat de afdoening van een beroep maximaal adequaat plaatsvindt? Welke functies dient zo’n zitting met name te vervullen, welke zijn in mindere mate of in het geheel niet van belang (omdat ze ook op een andere wijze kunnen worden gerealiseerd), op welk tijdstip in de procedure dient zo’n zitting te worden gehouden, wat moet er in ieder geval aan de orde komen, welke zaken kunnen achterwege blijven?

Wanneer wordt gekeken hoe het instrument van de zitting het beste kan worden uitgebuit ter realisering van de doelstellingen van de beroepsprocedure, is het in de eerste plaats van belang te onderkennen welke van die doelstellingen met name kunnen worden gerealiseerd in het directe contact tussen de rechter en partijen en welke ook op een andere manier kunnen worden verwezenlijkt.

Als ter beantwoording van die vraag wordt teruggegrepen op de zeven mogelijke functies van de zitting die hiervoor bij voortduring zijn onderscheiden, is de functie waarvan de betekenis het geringst is, die van ‘Laatste kans’. In elke procedure is er een moment aan te wijzen dat als ‘Laatste kans’ kan worden gekwalificeerd: het uiterste moment dat partijen de rechter van argumenten en bewijsmiddelen kunnen voorzien. Van zo’n moment is vooral van belang dat het voor partijen volstrekt duidelijk is wanneer het valt. Het is echter geenszins noodzakelijk dat het samenvalt met het moment dat partijen en rechter op een zitting bijeenkomen. Een functie waarvan het belang eveneens kan worden gelineariseerd, is die van ‘Forum’. De reden is kort gezegd dat het uitdragen van standpunten even effectief schriftelijk als mondeling kan plaatsvinden.

Voor elk van de resterende functies van de zitting geldt dat die onlosmakelijk met de zitting verbonden zijn. Zo geldt voor de functie ‘Oplossing conflict’ dat de gezamenlijke aanwezigheid van partijen de rechter kan helpen bij het herkennen van een conflict tussen partijen dat verder strekt dan het bestreden besluit. Ook voor de functie ‘Losse eindjes’ geldt dat de zitting van meerwaarde kan zijn. Als de rechter ten behoeve van de totstandkoming van zijn oordeel vragen heeft voor partijen, is het van belang dat hij ook kan doorvragen. Doorvragen is alleen mogelijk als de betreffende partij zich onder het gehoor van de rechter bevindt. Voor de functies ‘Open kaart’ en ‘Finale beslechting’ geldt dat die alleen is te vervullen in samenspraak tussen de rechter en de betreffende partij(en) en voor de functie ‘*Day in Court*’ ten slotte geldt dat een geïnteresseerde en betrokken opstelling van de rechter ter zitting kan bijdragen aan de tevredenheid van partijen over de wijze waarop de procedure is verlopen.

Een andere plaats voor de zitting

Gewapend met de kennis over het belang van de verschillende onlosmakelijk met de zitting verbonden functies voor een adequate afdoening van het beroep, kan de vraag worden gesteld wat er nodig is om de bestuursrechter die functies zo goed mogelijk te laten vervullen. Noodzakelijk is *niet* dat de rechter meer of andere bevoegdheden krijgt. Het instrumentarium dat hoofdstuk 8 van de Awb bevat, biedt de rechter voldoende mogelijkheden meer inhoud aan de zitting te geven. Noodzakelijk is *wel* dat de rechter selectiever is in de keuze voor een zitting, zittingen vaker op een eerder moment in de procedure laat plaatsvinden en dat hij voor elke ter zitting geagendeerde zaak expliciet bepaalt wat die zitting zou moeten opleveren.²

Ter toelichting zij het volgende vermeld. Op het moment dat de rechter in een door hem te behandelen beroep beschikt over de beroepsgronden van de appellant en over alle aan het bestreden besluit ten grondslag liggende stukken, dient hij zich de vraag te stellen of het beleggen van een zitting kan bijdragen aan een zo adequaat mogelijke afhandeling van het beroep. Als het antwoord van de rechter ontkennend is, zal hij partijen verzoeken de zitting achterwege te laten.³ Reageren partijen positief op het verzoek, dan scheelt dat tijd, die de rechter aan andere zaken kan besteden. Is de reactie van een van de partijen of van beide partijen negatief, dan bestaat er bij de betreffende partij(en) tenminste behoefte aan een *Day in Court*, waarmee de verplicht te houden zitting alsnog tot een zinvolle aangelegenheid wordt.

Is het antwoord van de rechter op de vraag of het beleggen van een zitting noodzakelijk is bevestigend, dan moet hij zich vervolgens de vraag stellen op welk moment een zitting moet worden gehouden, en wat daar aan de orde moet komen.

Als de rechter het noodzakelijk vindt dat een zitting wordt gehouden, zou hij er, uitzonderingen daargelaten, voor moeten kiezen die zo snel mogelijk te beleggen nadat hij over standpunten en stukken beschikt. Partijen worden standaard voor die zitting opgeroepen. Ten minste de '*Day in Court*', 'Open kaart'-en 'Oplossing Conflict'-functies zijn daarmee gediend. Een zitting op een vroeg moment in de procedure biedt de rechter de kans duidelijkheid te krijgen over de inhoud en de omvang van het geschil, om partijen te wijzen op lacunes in hun argumentatie en/of bewijsvoering, om van partijen te horen of die hun gronden van beroep dan wel verweer nog willen aanvullen of nader onderbouwen, en tevens om zijn gedachten te bepalen over de mogelijke aanwending van de bevoegdheden die hij in het kader van het vooronderzoek bezit.⁴

---

2 Reeds in 2001 kwam Van Ettekoven met het voorstel in voorkomend geval de zitting vroeger in de procedure te houden en meer als startpunt dan als (bijna) eindpunt van de procedure te zien. Diens voorstel was vooral ingegeven door de overweging de procedure bij de bestuursrechter sneller te laten verlopen.

3 Art. 8:57 Awb.

4 Afdeling 8.2.2 Awb.

Een vroege zitting, waarop de rechter met partijen het geschil doorspreekt, kan onder meer tot gevolg hebben dat *appellant* bepaalde beroepsgronden laat vallen en/of nog nadere gronden aanvoert en/of zijn stellingen van (nader) bewijs voorziet, dat *verweerder* nog met een nadere onderbouwing van zijn besluit komt of beslist om een gewijzigd besluit in de procedure te brengen,⁵ dat de *rechter* gebruik gaat maken van een of meerdere van de onderzoeksbevoegdheden van afdeling 8.2.2 Awb, dat *partijen gezamenlijk* afspreken om op een (on)bepaald moment in de toekomst nog een zitting te houden of om, ook al zullen in het vervolg op de zitting nog allerlei acties van partijen volgen, nu al de rechter toestemming te geven voor het afdoen van de zaak zonder nadere zitting. Denkbaar is ook dat partijen gezamenlijk tot de conclusie komen dat hun geschil wellicht niet op de goede plek is bij de bestuursrechter en dat de rechter op hun verzoek besluit de procedure te verdagen om partijen de kans te geven buiten de procedure om tot overeenstemming te komen.

Soms zal de aan het begin van de procedure gehouden zitting het eigenlijke startpunt van de procedure blijken te zijn, soms tevens het eindpunt. De aard van het geschil en vragen die dat oproept, alsmede de inzet van partijen zijn daarbij bepalend. Van belang is voorts dat de rechter bij de zitting het voortouw neemt, dat hij weet wat hij van partijen te weten wil komen en waarover hij met hen afspraken wil maken. Zo kan de zitting voor alle bij de procedure betrokken partijen maximaal effect sorteren.

Risico's

Als bestuursrechters zaken sneller ter zitting brengen en daar de regie steviger in handen nemen, kan dat er toe leiden dat meer beroepszaken 'maximaal adequaat' worden afgedaan. Dat neemt niet weg dat een meer assertieve opstelling van de rechter ook gevaren in zich bergt. Ik noem er drie. Een eerste gevaar is dat een vroegtijdige intensieve bemoeienis van de rechter met het bij hem aanhangig gemaakte geschil leidt tot een groot aantal relatief bewerkelijke en tijdrovende activiteiten, die per saldo tot gevolg hebben dat de procedure langer gaat duren. Een tweede gevaar kan zijn dat de rechter, als hij zich minder als afstandelijke scheidsrechter en meer als regisseur opstelt, er niet steeds in weet te slagen de vereiste afstand tot partijen te bewaren. De rechter die zich beperkt tot de rol van scheidsrechter loopt niet het gevaar dat hij met een van de partijen, of met beide partijen gaat meeproceduren. Een rechter die de regie neemt, loopt dat risico wel. De grens tussen – om een willekeurig voorbeeld te nemen – de constatering dat een bepaalde stelling niet is onderbouwd en het advies die stelling alsnog te onderbouwen, is smal. Want is de constatering niet tevens een impliciet advies? De regierol vergt dus wel enige voorzichtigheid. Een derde gevaar betreft de situatie dat de rechter vermoedt of constateert dat het geschil over het besluit deel uitmaakt van een verderstrekkend conflict tussen appellant en het bestuur, of (in een geschil waarbij meer dan twee partijen zijn betrokken) tussen appellant

---

5 Als hij daartoe de bevoegdheid bezit; zie art. 6:18 en 6:19 Awb.

en een derde. Partijen kunnen er baat bij hebben dat de rechter hen op het spoor zet van een alternatieve oplossing voor hun conflict, maar ook hier bestaat een gevaar, namelijk dat de rechter partijen een kant op stuurt waar ze helemaal niet naartoe willen.

Balans

Zouden de risico's reden moeten zijn om vast te houden aan de traditie van een zitting laat in de procedure met een lijdelijke rechter? Daar lijkt weinig aanleiding toe. De wetenschap dat bij late lijdelijkheid vele mogelijkheden van de zitting onderbenut blijven, zou voldoende reden moeten zijn om, uiteraard met inachtneming van de risico's, te opteren voor het vroege en actieve alternatief.

Literatuur

Asser 1992

W.D.H. Asser, *Salomo's wijsheid; hoor en wederhoor: een rechterlijk oor voor partijen*, Arnhem: Gouda Quint 1992

Barkhuysen, Damen e.a. 2007

T. Barkhuysen, L.J.A. Damen, K.J. de Graaf, A.T. Marseille, W. den Ouden, Y.E. Schuurmans & A. Tollenaar, *Feitenvaststelling in beroep*, BJU 2007

Brenninkmeijer 2004

A.F.M. Brenninkmeijer, 'Mediation als middel voor effectieve en efficiënte conflictoplossing in het bestuursrecht', *NTB* 2004, 33, p. 212-220

Combrink-Kuiters, Niemeijer & Ter Voert 2003

L. Combrink-Kuiters, E. Niemeijer & M. ter Voert, *Ruimte voor Mediation. Evaluatie van projecten bij de rechterlijke macht en de gefinancierde rechtsbijstand*, Den Haag: BJU 2003.

Daalder, De Groot & Van Breughel 1994

E.J. Daalder, G.R.J. de Groot & J.M.E. van Breughel, *De parlementaire geschiedenis van de Algemene wet bestuursrecht, Tweede Tranche*, Alphen aan den Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1994

Van Ettekoven 2001

B.J. van Ettekoven, Alternatieven van de bestuursrechter (observaties vanuit de eerste lijn), preadvies VAR, in: B.J. van Ettekoven, M.A. Pach & I.C. van der Vlies, *Alternatieven van en voor de bestuursrechter* (VAR-reeks 126), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2001, p. 7-97

Hugenholtz/Heemskerk 2006

W. Hugenholtz & W.H. Heemskerk, *Hoofdpijnen van Nederlands burgerlijk procesrecht*, Den Haag: Elsevier juridisch 2006

Ippel & Heeger-Hertter 2006

Pieter Ippel & Susanne Heeger-Hertter, *Sprekend de Rechtbank. Alledaagse communicatie in de Utrechtse zittingszaal*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2006

Laemers, De Groot-van Leeuwen & Fredriks 2007

M.T.A.B. Laemers, L.E. de Groot-van Leeuwen & R. Fredriks, *Awb-procedures vanuit het gezichtspunt van de burger. Stand van zaken in theorie en eerder onderzoek*, Den Haag: BJu 2007

Marseille 2004

A.T. Marseille, *Effectiviteit van bestuursrechtspraak*, Den Haag: BJu 2004

Marseille 2006

A.T. Marseille, 'Voorlopige oordelen, verstrekkende beslissingen', preadvies VAR, in: Th.G.M. Simons, A.T. Marseille & B.W.N. de Waard, *De voorlopige voorziening in het bestuursrecht*, Den Haag: BJu 2006

Marseille 2007

A.T. Marseille, 'De bestuursrechter en diens vrijheid. Van actief naar lijdelijk (en weer terug?)', *Trema* 2007, p. 423-431

Marseille, De Graaf & Smit 2007

A.T. Marseille, K.J. de Graaf & A.J.H. Smit, *Ruimte voor rechtsvorming*, Den Haag: BJu 2007

Pach 2001

M.A. Pach, 'Mediation in het bestuursrecht. Het kan, het mag en het werkt', preadvies VAR, in: B.J. van Ettekoven, M.A. Pach & I. C. van der Vlies, *Alternatieven van en voor de bestuursrechter*, Den Haag: BJu 2001, p. 99-143

Schreuder-Vlasblom 2008

M. Schreuder-Vlasblom, *Rechtsbescherming en bestuurlijke voorprocedure*, Deventer: Kluwer 2008.

Simon 1997

H.J. Simon, *Handboek bestuursprocesrecht volgens de Awb*, Den Haag: Sdu 1997

Tak (losbl.)

A.Q.C. Tak, *Commentaar Algemene wet bestuursrecht*, art. 8:60, Den Haag: Elsevier (losbladig)

Verburg 2008

D.A. Verburg, *De bestuursrechtelijke uitspraak en het denkmodel dat daaraan ten grondslag ligt*, Zeist/Zutphen: Uitgeverij Kerkenbosch/SSR 2008

Bijlage

Onderzoeksmateriaal

In deze bijlage zijn de verslagen van de ter zitting bijgewoonde beroepszaken opgenomen. Elk van de verslagen bestaat uit tien elementen.

1. Het nummer dat de zitting heeft meegekregen en een korte, eenregelige karakterisering van de betreffende zitting.
2. De vermelding wanneer bij welke rechtbank de zaak ter zitting is behandeld (de vijf rechtbanken zijn, om ze van elkaar te onderscheiden, met nummers aangeduid), wie partijen in het geschil zijn (de namen van appellant en de eventuele derde-partij zijn overigens gefingeerd), alsmede een beknopte aanduiding van de inhoud van de zaak.
3. De tijd die voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken, en de vermelding van de eventuele vertraging van het begin van de zitting.
4. De ter zitting aanwezige personen.
5. Het eigenlijke verslag van de zitting. Daarbij staan in de kantlijn hier en daar nummers vermeld die verwijzen naar de lengte in minuten van de verschillende onderdelen van de zitting. Tevens staan cijfers of aanduidingen achter citaten of parafraseringen van vragen van de rechter. Deze verwijzen naar de aard van de door de rechter gestelde vraag, en refereren aan onderscheidingen die in hoofdstuk 4 worden gemaakt. De cijfers/aanduidingen hebben de volgende betekenis: [1]: symbolische vraag; [2]: uitnodigende vraag; [3]: juridische vraag; [4]: vraag over de feiten; [proc]: vraag over procedurele zaken; [ambtsh]: vraag over ambtshalve door de rechter te toetsen zaken.
6. Het commentaar van de onderzoeker naar aanleiding van de zitting. Het betreft de weergave van die elementen van de zitting die de onderzoeker in het bijzonder opvielen.
7. Informatie over het gebruik door de rechter tijdens het vooronderzoek van diens onderzoeksbevoegdheden.
8. Referenties in de uitspraak aan de zitting. Als in de uitspraak aan de zitting wordt gerefereerd, wordt het betreffende gedeelte van de uitspraak geciteerd.
9. Overwegingen in de uitspraak waarin impliciet of expliciet wordt gesteld dat de appellant is tekortgeschoten in zijn bewijsvoering. Als in de uit-

spraak dergelijke overwegingen zijn te vinden, wordt het betreffende gedeelte van de uitspraak geciteerd.

10. De uitkomst van de procedure. Steeds wordt het dictum van de uitspraak vermeld, en in voorkomend geval wordt tevens melding gemaakt van relevante procedurele stappen van de rechter tussen het moment dat de zitting is gehouden en de uitspraak is gedaan.

1. De *Blokker* wil geen monument zijn

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/1501 BESLU.

Aanwijzing van een gemeentelijk monument: Blokker BV, eiseres, tegen B&W R., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Eiseres heeft zich laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en zegt waar de zaak over gaat: de aanwijzing van een gemeentelijk monument.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij zegt dat de aanwijzing belemmerend werkt op de bedrijfsvoering van Blokker. Als Blokker ooit uit het pand verdwijnt, moet er van alles aan het pand veranderd worden. Heel veel panden in het centrum van Rotterdam zijn tegen de vlakte gegaan, heel veel panden zijn gerenoveerd, en wij zijn nu het kind van de rekening. Rotterdam dacht ineens: we moeten toch nog wat panden op de lijst zetten.

Voorts voert de gemachtigde aan dat het pand niet erg monumentaal is, en dat, mocht het toch een monument worden, die status pas geldt vanaf de eerste verdieping.

(00.06) De rechter: “Zijn er bouwplannen?” [1]

De gemachtigde van eiseres: “Ja, want het is een van de best lopende filialen.”

(00.07) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij geeft een beschrijving van de feitelijke situatie ter plekke. Onder aanhaling van Kroonjurisprudentie zegt hij dat geen belemmering is dat het pand zich niet helemaal meer in de oorspronkelijke staat bevindt. Voorts zegt hij dat verweerder niets bekend was over bouwplannen, dat hoort hij nu pas. Overigens heeft Blokker geen bezwaar gemaakt tegen het bestemmingsplan Laurensgebied.

(00.10) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Kunt u reageren op het beroep dat Blokker doet op het gelijkheidsbeginsel?” [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat er heel veel gebouwen van architect Kraayevanger zijn. Echter, voor het gebouw van V&D geldt dat daarin zo veelvuldig is verbouwd, dat dat niet meer van waarde is. Een ander punt is dat het beleid met betrekking

tot monumenten van na de oorlog pas tot wasdom is gekomen vanaf 1997. Als het gaat over wat er in de periode daarvoor is afgebroken, is dat nakaarten.

De rechter: “Kan de aanwijzing beperkt blijven tot een deel van de gevel?” [1]

De gemachtigde van verweerder: “Dat kan wel, maar het gebeurt niet zo vaak. Hier speelt mee dat het een ensemble is van drie warenhuizen, die als geheel bijzonder zijn. In de aanwijzing gaat het vooral om de gevel.”

(00.15) De gemachtigde van eiseres: “Net als bij V&D is bij ons ook van alles verbouwd.”

De rechter: “Wanneer is V&D verbouwd?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Voor het nieuwe beleid.”

De rechter: “Dat is wel een punt van belang.”

De gemachtigde van eiseres: “Dat begrijp ik. Maar het doet niet af aan mijn eerdere punt, dat men de put dempt als het kalf verdronken is. V&D is ongestraft op de schop gegaan. Voor ons is heel belangrijk dat het nu weliswaar loopt, maar dat als we straks iets met het pand willen doen, de status van monument een belemmering is.”

(00.20) De gemachtigde van verweerder: “Wij willen graag dat er meer glas in het gebouw komt, zoals Blokker wil, want zo was het vroeger ook.” De gemachtigde laat een foto zien van de oorspronkelijke situatie.

(00.22) De rechter: “Ik zal binnen twee à drie weken een schriftelijke uitspraak aan u doen toekomen.”

(00.23) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Rechter komt zelf met niets; vragen die hij stelt, zijn hoogstens de vertaling van vragen van eiser in vragen aan verweerder. Met andere woorden, de rechter vraagt verweerder te reageren op stellingen van eiser.
- Discussie gaat niet over feitenvaststelling en -kwalificatie, maar alleen over algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “(...) niet is gebleken dat er op dit moment concrete verbouwingsplannen bestaan. Het enkele argument dat periodiek winkelformules aangepast worden, is daartoe niet toereikend, terwijl namens verweerder ter zitting aan de hand van een foto van het oorspronkelijke gebouw genoegzaam aangetoond is dat eventuele verbouwingsplannen waarbij door het aanbrengen van meer glas in de pui een grotere openheid bewerkstelligd wordt, niet op overwegende bezwaren zal stuiten.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “(...) niet is gebleken dat er op dit moment concrete verbouwingsplannen bestaan. Het enkele argument dat periodiek winkelformules aangepast worden, is daartoe niet toereikend, (...).”
- “(...) geen aanleiding over te gaan tot vernietiging van het besluit, nu namens eiser geen concrete aanwijzingen zijn aangevoerd die tot de slotsom moeten leiden dat verweerder in gelijke gevallen (...) anders dan in de onderhavige zaak heeft beslist.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

2. Weigering bevallingsuitkering

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2072 WAZ.

Weigering bevallingsuitkering: A. van Merwede, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint een half uur later dan gepland.

Eiseres is in persoon verschenen, samen met haar gemachtigde. Ook het UWV is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter biedt zijn excuses aan voor het uitlopen van de vorige zaak. De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “Waarom is er geen Ziekte-wetuitkering aangevraagd door eiseres? Je zou zeggen dat we vrij snel klaar zijn. Heeft u wel een procesbelang?” [2/ambtsh]

(00.02) De gemachtigde van eiseres zegt in reactie op de vragen van de rechter dat ze een collega vervangt en dat haar collega op deze kwestie niet is ingegaan.

De rechter: “Ik zou een Ziektewetuitkering aanvragen.”

De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat verweerder bij zijn opvatting blijft dat de WAZ hier de relevante regeling is.

De rechter: “Ik kan geen beslissing nemen met betrekking tot het recht op een Ziektewetuitkering. Als er geen geschilpunt is, dan moet ik het beroep niet-ontvankelijk verklaren. Wilt u dat ik schors?”

De gemachtigde van eiseres: “Graag.”

(00.05) De rechter: “Ik schors de zaak voor 5 minuten.”

(00.13) De schorsing is ten einde.

De gemachtigde van eiser: “We gaan een aanvraag indienen.”

De rechter: “Gaat u dan een beslissing nemen over de verzekeringsplicht?”

De gemachtigde van verweerder: “Ja.”

(00.14) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter gebruikt de zitting om de gemachtigde van eiser duidelijk te maken dat die geen belang heeft bij een uitspraak, omdat hij (de gemachtigde) met verweerder (zij het op andere gronden) het er over eens is dat eiser geen aanspraak heeft op een WAZ-uitkering (eiser vindt dat hij aanspraak heeft op een Ziektewetuitkering).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep niet-ontvankelijk.

3. Rechter probeert eiser duidelijk te maken dat alleen de ontvankelijkheid van aan de orde is, niet de inhoud van zijn geschil met verweerder

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2118 BELEI.

Schade door vertraging bij verlenen bouwvergunning: J. Oosterman, eiser, tegen B&W B., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook B&W zijn ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vraagt een machtiging aan de gemachtigde van verweerder. Daarna vertelt hij kort waar de zaak over gaat. In reactie op een verzoek om schadevergoeding heeft verweerder besloten om geen vergoeding toe te kennen. De te vergoeden schade zou zijn geleden als gevolg van de lange duur van de totstandkoming van een bouwvergunning.

De rechter zegt dat het in deze zaak alleen gaat over de ontvankelijkheid, niet over de hoogte van de schadevergoeding.

(00.04) Eiser heeft een pleitnota die hij voorleest. In de pleitnota staat het feitelijke verloop van de totstandkoming van de bouwvergunning centraal. Tevens wordt uitgelegd waarom het allemaal zo lang heeft geduurd. Er was sprake van een opeenvolging van zaken die verkeerd gingen. Steeds is van de kant van de gemeente gezegd dat er onvoorziene omstandigheden waren. B&W stellen nu: 'Jullie hebben geen bezwaar gemaakt tegen het uitblijven van een besluit.' Echter, keer op keer is gezegd dat de vergunning er bijna aankwam. Dan kan ons niet worden verweten dat wij geen bezwaar hebben gemaakt tegen het uitblijven van een besluit, aldus eiser. Tot slot gaat eiser nog in op de aard van de schade die hij heeft geleden.

(00.17) De rechter zegt: "Nogmaals, het gaat alleen maar over de wijze waarop B&W uw verzoek om schadevergoeding procedureel hebben afgehandeld." De rechter probeert vervolgens het standpunt van B&W aan eiser uit te leggen.

(00.20) De gemachtigde van verweerder heeft ook een pleitnota. Hij leest die voor. Hij zegt dat nu is nagelaten bezwaar te maken tegen het niet tijdig beslissen, eiser geen been heeft om op te staan. Verweerder blijft dan ook bij zijn standpunt.

(00.22) De rechter, zich richtend tot gemachtigde van verweerder: “Is het dictum ‘niet-ontvankelijk’ wel juist?” [2/3]

De gemachtigde: “Het college gaat er vanuit dat er geen appellabel besluit aan de orde is.”

De rechter: “Maar waarom zou er geen sprake zijn van een appellabel besluit?” [3]

De gemachtigde van verweerder: “Het College interpreteert het anders. Waarom het College dat precies zo ziet, weet ik niet, want dit is ingezet door een voorganger. Overigens, het beginsel van de gelijkheid voor de publieke lasten is hier niet aan de orde, want het besluit is niet genomen in het algemeen belang, maar in het belang van de heer Oosterman.

(00.27) De gemachtigde van eiser zegt: “Ik heb er spijt van dat ik ooit heb geadviseerd de normale weg te volgen, eiser had beter gewoon kunnen beginnen met bouwen.”

(00.28) De zitting wordt gesloten.

Opmerkingen observant na de zitting:

- Eiser lijkt niet helemaal door te hebben dat de vraag naar de gebondenheid van verweerder om schade te vergoeden nog niet aan de orde is; de rechter probeert hem dat wel duidelijk te maken, maar het is zeer de vraag of dat (mede door de manier waarop de rechter het aanpakt) het beoogde resultaat heeft.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond.

4. De rechter op zoek naar nova

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2248 BESLU.

Voorzieningen in het kader van de Regeling Opvang Asielzoekers: M. Feher, eiser, tegen B&W R., verweerder.

Voor de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 33 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting verschenen, zijn gemachtigde is wel verschenen. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en zegt: “Excuses dat we zijn uitgelopen.” Hij vertelt kort waar de zaak over gaat.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiser: “Ik heb gehoord dat er een kort geding is geweest. Is daar al op beslist?” [1/4]

De gemachtigde van eiser: “Nee, dat loopt nog.”

Aan de gemachtigde van verweerder vraagt de rechter: “Is toepassing gegeven aan artikel 1a ROA?” [1]

De gemachtigde van verweerder bevestigt dit.

(00.03) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat er in vreemdelingenzaken een rechtsmiddel is dat herziening heet. Probleem is alleen dat, gegeven dat rechtsmiddel, er geen escape is als geen sprake is van nova.

De rechter: “Wat zijn de nova?” [2]

De gemachtigde van eiser zegt dat het gaat om een arrestatiebevel uit het land van herkomst. Eiser heeft daarover iets boven tafel gekregen en heeft ook een herzieningsverzoek ingediend.

De rechter: “Is dat gebeurd voor februari 2001?” [4]

De gemachtigde van eiser: “Ik dacht na februari 2001.”

De rechter: “Voor of na het nemen van het bestreden besluit?” [2]

De gemachtigde van eiser: “Ervoor.”

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij verwijst naar het verweerschrift. De gemachtigde zegt dat hij er vanuit is gegaan dat er nog een nieuwe aanvraag zou komen. Hij heeft nog navraag gedaan bij de IND, maar heeft daar niets over vernomen.

(00.09) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiser: “Ten tijde van het beroepschrift lag er toch nog geen herzieningsverzoek?” [2]

De gemachtigde van eiser: “Maar er is wel aangegeven dat het nog kan komen.”

De rechter: “Als er nova zijn, dan moet daar toch melding van worden gemaakt?” [3]

(00.11) De gemachtigde van verweerder: “Ik constateer dat sprake is van een nieuwe aanvraag. Wij kunnen niet anticiperen, bij het besluit dat we moeten nemen op een mogelijk herzieningsverzoek.”

(00.13) De rechter: “Ik blijf ruimschoots binnen de zes weken-termijn.”

(00.14) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De discussie gaat over de vraag of verweerder de feiten juist heeft vastgesteld (was sprake van een ‘nieuwe-aanvraag-achtige’ situatie?). De rechter wil van de gemachtigde van eiser horen waarom die vindt dat er van zo’n situatie sprake is. Activiteit van de rechter houdt in: eiser de gelegenheid geven zijn stellingen te verduidelijken.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

5. Onvervulde carrièrewensen, oplopende emoties; rijp voor mediation?

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2286 AW.

Weigering benoeming tot medewerker opsporing: R. Landman, eiser, tegen de Staatssecretaris van Financiën (de directeur van de FIOD-ECD), verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 34 minuten later dan gepland.

Eiser is in persoon ter zitting verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waarover de zaak gaat.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Er waren 81 sollicitanten, en maximaal 30 benoemingen. Was dat bekend?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Ja, dat was bij eiser bekend. Eiser zit namelijk in het ondernemingsraad-overleg.”

Eiser: “Ik wist dat niet.”

De rechter: “Wisten de selectiecommissies dat er maar 30 personen benoemd konden worden?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Nee.”

De rechter: “Was de heer Bongers lid van de selectiecommissie?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Ja.”

De rechter: “Het verweerschrift is wel heel erg laat, drie dagen voor de zitting.”

De gemachtigde van verweerder: “Het was een krappe planning, dit was het snelst haalbare.”

(00.06) Eiser krijgt een woord. Hij heeft een pleitnota, maar niet genoeg exemplaren.

De rechter: “We laten de bode een kopie maken.”

Eiser geeft een toelichting op de feiten. Hij geeft aan hoe lang hij in dienst is bij de FIOD-ECD. Hij heeft tijdens de sollicitatieprocedure voor de vacature voor de functie van medewerker opsporing een identiteitstest ondergaan en niet een persoonlijkheidstest.

Niet alles is conform de afspraak verlopen. Eiser vindt dat hij geschikt is voor de functie, maar ten gevolge van het feit dat er een maximum aantal mensen benoemd kon worden, is hij buiten de boot gevallen. Eiser zegt stukken te kunnen overleggen waaruit blijkt dat er toezeggingen zijn gedaan en afspraken zijn gemaakt over de hoeveelheid beschikbare plaatsen. Daarbij zijn de kandidaten door verschillende selectiecommissies beoordeeld. Er is dus geen adequate vergelijking tussen de kandidaten mogelijk geweest. De selectiecommissie heeft ten onrechte de kandidaten met elkaar vergeleken terwijl afgesproken was dat, nu er voldoende vacatureruimte was, per kandidaat bezien zou worden of deze geschikt was voor de functie.

De gemachtigde van verweerder zegt dat eiser is afgewezen vanwege zijn lage scores. In reactie daarop zegt eiser dat hem is verteld dat zijn antwoorden zijn vergeleken met andere antwoorden. Hem is verteld dat als je de HBO-test goed had gemaakt, er een selectiegesprek zou volgen, ook al had je een negatief dienstadvies. De rol van de selectiecommissie was veel groter dan van tevoren was afgesproken. Het nagesprek met de heer Bongers, lid van de selectiecommissie, was onbevredigend.

(00.27) De rechter, zich richtend tot eiser: “Kende u de heer Bongers?” [1/4]

Eiser: “Een beetje.”

Eiser geeft vervolgens voorbeelden van totaal verschillende beoordelingen van hoe eiser het liefst zou willen werken. Hij geeft ook voorbeelden van wat er allemaal vreemd is verlopen tijdens het selectiegesprek. Hij zegt dat hij bewijzen bij zich heeft die hij kan overleggen.

(00.32) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “De rechtbank heeft stukken bij verweerder opgevraagd. Hoe zit het daarmee?” [prc]

De gemachtigde van verweerder: “Ja, die hebben we niet ingezonden, maar ik heb ze nu wel bij me.”

De rechter: “Ik vind het wel opvallend dat eiser noemt hoe verschillend de leden van de selectiecommissie over hem denken. Het is wel moeilijk iets met een advies te doen als de meningen elkaar tegenspreken.” [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de leden van de commissie het uiteindelijk wel met elkaar eens zijn geworden en dat ze hun conclusie ook hebben toegelicht. De gemachtigde zegt dat hij uit de scoringsformulieren niet opmaakt dat de leden van de commissie heel verschillend over eiser dachten.

De rechter: “Je moet niet alleen eensluidend concluderen, maar ook draagkrachtig motiveren.”

De gemachtigde van verweerder zegt dat duidelijk is uitgelegd waarom eiser laag scoorde op een aantal punten. Hij biedt aan het beslismodel te overleggen.

De rechter: “Als eiser er geen bezwaar tegen heeft?” [prc]

Eiser: “Het beslismodel zit volgens mij gewoon in het dossier, maar ik heb geen bezwaar.”

(00.40) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Het zegt dat helemaal is gewerkt conform een vooropgesteld beslismodel. De selectiecommissie adviseert, de dienstleiding beslist. Er is een negatief advies uitgebracht omdat het bij eiser ontbrak aan creativiteit, initiatief en overtuigingskracht, en omdat daarmee niet was voldaan aan drie van de vijf criteria. Het advies is overgenomen door de dienstleiding. De drie commissieleden waren het er onafhankelijk van elkaar over eens dat eiser niet geschikt was. De motivering van het besluit was misschien niet zo uitvoerig, maar er was wel de mogelijkheid van een nagesprek, waarin de motivering kon worden toegelicht.

(00.47) Eiser krijgt weer het woord. Hij zegt dat het niet aan de selectiecommissie was om op basis van andere gegevens dan alleen het gesprek zelf een advies te geven.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Kopt het wat eiser zegt?” [3]

De gemachtigde van verweerder: “Nee, het zit anders.”

Eiser ontkent dat.

Verweerder geeft daarop een nadere toelichting.

De rechter: "Is er een schriftelijk advies van de selectiecommissie aan de dienstleiding?" [4]

Verweerder laat een document aan de rechter zien.

De rechter: "Wat u laat zien, dat is wat anders."

Verweerder laat daarop een ander document aan de rechter zien.

Eiser: "Het stuk dat verweerder nu aan de rechter laat zien, dat heb ik nooit gezien."

De rechter: "Wat ik wel vreemd vind, is dat ik het nu pas zie."

Eiser vraagt waarom niet het onderhavige eensluidende advies in het nagesprek aan de orde is geweest, maar in plaats daarvan alleen drie afzonderlijke formulieren met de adviezen van de drie afzonderlijke commissieleden.

De rechter: "Uw punten zijn mij nu volledig duidelijk, ik begrijp ook dat het allemaal nogal emotioneel is."

De gemachtigde van verweerder: "We hebben met alle aspecten rekening gehouden."

Eiser: "Er zijn heel veel zaken die niet kloppen." Partijen beginnen nu met elkaar te discussiëren. Eiser zegt: "Mij is onrecht aangedaan, ik ben afgerekend op het feit dat ik OR-lid ben."

Verweerder zegt dat de scores van de testen te laag waren. Ook los van een eventuele vergelijking was eiser afgevalen. Het OR-lidmaatschap van eiser heeft geen enkele rol gespeeld.

(01.03) De rechter zegt dat hij binnen 6 weken uitspraak zal doen en sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter geeft eiser veel gelegenheid om stoom af te blazen. Hij heeft gerichte vragen aan verweerder over de feitelijke gang van zaken.
- Voor wat betreft de discussie over het cruciale beoordelingsformulier: het blijkt uiteindelijk wel bij de stukken te zitten, maar eiser zegt dat hij er niet zeker van is dat het in elkaar is geflanst, later.
- De vragen van de rechter zijn er ook op gericht om voor zichzelf duidelijk te krijgen of verweerder heeft voldaan aan de norm van artikel 3:2 Awb (heeft verweerder zich voldoende van de kwaliteit van het advies vergewist?).
- Verweerder is nogal nalatig met stukken. Veel stukken kan hij niet goed vinden, en daarnaast komt hij pas ter zitting met stukken die veel eerder waren beloofd.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting is door de heer Mak, projectmanager bij de afdeling bedrijfsvoering, met klem gesteld dat hij de kandidaten – nadat zij met de betreffende selectiecommissie een toelichtend gesprek hadden gevoerd – individueel met de dienstleiding heeft besproken, waarna de dienstleiding in het geval van eiser tot het besluit is gekomen hem niet aan te stellen. Tijdens de zitting is namens verweerder het schriftelijke advies van de selectiecommissie ter zake van eiser getoond. Hoewel het de rechtbank heeft bevreemd dat dit stuk in een zo laat stadium in de procedure is ingebracht, ziet zij onvoldoende reden dit stuk niet in haar overwegingen te betrekken, mede gelet op de onvoldoende betwisting door eiser van de juistheid van dit stuk."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “De rechtbank overweegt voorts dat eiser zijn door verweerder nadrukkelijk betwiste stelling dat hij niet zou zijn benoemd in verband met zijn lidmaatschap van de Ondernemingsraad, niet aannemelijk heeft gemaakt.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

6. Verweerder verzoekt de rechtbank om zelf in de zaak te voorzien

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2432 WW.

Intrekking WW-uitkering: G. Aartsen, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zaak is 25 minuten uitgetrokken. De zitting begint 12 minuten later dan gepland.

Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook het UWV is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Vervolgens zegt hij: “Ik heb eerst nog een paar vragen, omdat ik nog niet alles helemaal goed heb begrepen.” De eerste vraag van de rechter gaat over de periode waarop het besluit ziet [4], de tweede vraag over de kwalificatie van een besluit dat verweerder gedurende de procedure heeft genomen [3/ambtsh]. Is dat een besluit in de zin van artikel 6:18 Awb of niet? Nadat de gemachtigde van verweerder zijn visie op beide zaken heeft gegeven, krijgt de gemachtigde van eiser het woord om zijn standpunt nader toe te lichten.

(00.09) De gemachtigde van eiser zegt dat in het beroepschrift een aantal zaken staan die voor hem onduidelijk zijn. Bovendien heeft eiser het verweerschrift van verweerder nog niet ontvangen.

De rechter: “We hebben het ontvangen en doorgezonden aan eiser. Maar ik zal schorsen om u de gelegenheid te geven het te lezen. Ik schors de zitting voor 10 minuten.”

(00.12) De rechter schorst de zitting.

(00.27) De zitting wordt voortgezet.

(00.27) De gemachtigde van eiser vervolgt haar verhaal. Eiser is bij het doorgeven van informatie over zijn werk afgegaan op een verkeerd advies. De toeslag die hij heeft ontvangen is ten onrechte teruggevorderd, want eiser heeft nooit een toeslag ontvangen, op een bepaald moment trouwens wel, maar de toeslag die wordt teruggevorderd, heeft hij nooit ontvangen. Verder is de opgelegde sanctie bijna twee maal zo hoog als het teruggevorderde bedrag, zodat deze sanctie strijdig is met het evenredigheidsbeginsel. De gemachtigde van eiser vraagt de rechtbank dit bedrag te verlagen.

(00.30) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde gaat allereerst in op de sanctie. Hij verwijst naar een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

Daarin is geconcludeerd dat een sanctie van 30% over 42 weken eigenlijk te veel is, een sanctie zou niet verder mogen gaan dan anderhalf keer het benadelingsbedrag. De gemachtigde noemt het bedrag dat wat hem betreft opgelegd zou moeten zijn en vraagt de rechtbank zelf in de zaak te voorzien door de sanctie lager vast te stellen.

De rechter: “Hoe zit het met de ingangsdatum van de toeslag?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Wat de gemachtigde van eiser zegt, stemt niet overeen met de gegevens die zich in ons dossier bevinden. Dus wat mij betreft hebben wij het wel goed gedaan.”

De betreffende stukken worden erbij gehaald, waarna de rechter de visie van het UWV bevestigt.

De gemachtigde van eiser zegt daarop dat hij begrijpt hoe het zit.

(00.38) De rechter zegt dat hij binnen 6 weken uitspraak zal doen.

(00.38) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Rechter is royaal ten opzichte van eiser, die zegt het verweerschrift nog niet te hebben ontvangen; de rechter laat schorsen om eiser het verweerschrift te laten lezen.
- Activiteit van de rechter: gerichte vragen aan verweerder, er op gericht te kijken of alsnog een kenbare motivering te voorschijn kan worden getoverd.
- In de discussie tijdens de zitting geeft eiser toe dat verweerder de feiten juist heeft vastgesteld.
- Verweerder geeft toe dat de sanctie onevenredig is, gaat er vanuit dat de rechter zal vernietigen en vraagt de rechtbank zelf in de zaak te voorzien.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Weliswaar is namens eiser gesteld dat de door verweerder in aanmerking genomen periodes onjuist zijn in die zin dat niet eiser, maar een ander (weliswaar op eisers sofi-nummer) werkzaam geweest zou zijn, maar de rechtbank vindt in deze niet nader geadstrueerde stelling onvoldoende reden om verweerder niet in zijn standpunt te volgen. Waar verweerder heeft geconstateerd dat een persoon die zich voor eiser heeft uitgegeven en die op eisers sofi-nummer werkzaamheden heeft verricht, kan vooralsnog als voldoende aannemelijk gelden dat het eiser was die de werkzaamheden heeft verricht. Dit is slechts anders als eiser voldoende aannemelijk maakt dat dit beginsel uitzondering dient te lijden. Daartoe volstaat niet een enkele en niet nader toegelichte betwisting.”

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Reden: de rechtbank is van oordeel – en door verweerder is ter zitting erkend – dat de hoogte van de sanctie onevenredig is ten opzichte van de ernst van de overtreding. Rechtbank voorziet niet zelf in de zaak.

7. Vrij spel voor het bestuur, al valt er al niets meer te bevechten

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2503 HUISV.

Urgentieverklaring voor een woning: L. Schat, eiseres, tegen B&W R., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Eiseres is, zonder bericht van verhindering, niet verschenen. B&W zijn wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet de gemachtigde van B&W welkom, en geeft hem het woord.

De gemachtigde zegt dat B&W advies hebben gevraagd bij de GGD. Dat was negatief. Vervolgens is de aanvraag afgewezen. Daarna is bezwaar gemaakt en is opnieuw advies ingewonnen. Daaruit kwam naar voren dat mevrouw Schat herstellende is en dat sprake is van zogenaamde restverschijnselen. Toch was de conclusie van het advies opnieuw: niet toekennen. De gemachtigde van B&W zegt dat het advies zorgvuldig tot stand is gekomen. In het beroepschrift staat niets nieuws. Als sprake is van nieuwe feiten, dan kan mevrouw Schat een nieuwe aanvraag indienen.

De rechter zegt dat in de brief van november sprake is van een nieuw feit, namelijk artrose. Mogelijk is dat aanleiding voor een nieuw aanvraag. De gemachtigde van B&W bevestigt dat.

(00.05) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

8. Terughoudende rechter, veel ruimte voor de gemachtigden

Rechtbank 4, 4 juni 2002, zaak 01/2588 WAO.

Weigering toekenning WIA-uitkering: S. Hansen, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Onbekend hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 36 minuten later dan gepland.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar gemachtigde. Ook het UWV is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en biedt excuses aan voor het feit dat eerdere zaken zijn uitgelopen.

De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Verweerder heeft eiseres per 5 februari 2000 een WAO-uitkering geweigerd.

De rechter vraagt aan verweerder: “In bezwaar is een rapport van de neuroloog overgelegd waarin staat dat eiseres strikte bedrust is voorgeschreven per 5 januari 2000. Hoe zit dat?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Het gaat om een kuur die moet worden gevolgd, en vanaf het moment dat die gevolgd gaat worden, kan sprake zijn van toegenomen arbeidsongeschiktheid. We weten niet wanneer eiseres die kuur is gaan volgen.”

Eiseres: “Ik ben die kuur direct gaan volgen, de kuur duurde ongeveer tien dagen.”

(00.05) Er volgt een discussie over de aanwezigheid van stukken.

(00.07) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij heeft geen pleitnota. De gemachtigde zegt dat hij een beperkte toelichting zal geven. Het gaat in deze zaak niet om de functies, maar om het medische probleem. De bezwaarverzekeringsarts zegt dat de huisarts van mevrouw geen melding maakt van depressieve klachten, maar de huisarts heeft wel gemeld dat mevrouw emotionele klachten heeft.

Het tweede punt is dat de bezwaarverzekeringsarts heeft geschreven dat de chirurg prozac heeft voorgeschreven. Echter, het voorschrijven is gemitigeerd door de huisarts. Verder is er onduidelijkheid over de vraag of er nu wel of niet fysieke activiteit mag plaatsvinden. De bezwaarverzekeringsarts heeft ook gezegd dat aan eiseres niets bijzonders was te zien. Echter, eiseres zal zich zo netjes en vriendelijk mogelijk presenteren, maar dat kan haar niet worden tegengeworpen.

(00.14) De gemachtigde van verweerder zegt nog terug te willen komen op eerdere punten. Het besluit op bezwaar bevat een kennelijke misslag. In het besluit op bezwaar had moeten worden vermeld dat geen WAO wordt toegekend per 4 januari. Zo heeft het namelijk ook in alle andere stukken gestaan. Ongetwijfeld zal er nog een nadere beoordeling moeten komen over de eventueel toegenomen arbeidsongeschiktheid. Medisch zit alles verder goed. Het medisch onderzoek heeft zorgvuldig plaatsgevonden.

(00.18) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Het zwakke punt van het besluit, daar gaat de rechter wel op in, de advocaat van eiser niet.
- De rechter wil van verweerder weten waarom die de feiten juist op deze wijze heeft gekwalificeerd (met andere woorden, hij geeft verweerder de gelegenheid de motivering van het besluit aan

te vullen, zodat dit alsnog voldoet aan artikel 3:47 Awb).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “De rechtbank tekent hierbij nog aan dat (...) eiseres ter zitting heeft verklaard dat zij onmiddellijk nadat haar het voorschrift gegeven was, een bedrust van tien dagen in acht heeft genomen.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. “Nu eiseres ten tijde hier van belang door haar behandelend neuroloog strikte bedrust was voorgeschreven, kan niet gezegd worden dat eiseres op dat moment in staat was gangbare arbeid te verrichten.”

9. De zitting is binnen vijf minuten voorbij; de enige vraag van de rechter is een symbolische

4 juni 2002, rechtbank 4, zaak 01/2700 WAO.

WAO-uitkering: F. Bon, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint drie kwartier later dan gepland.

Eiseres is aanwezig, evenals haar gemachtigde. Ook het UWV is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en maakt zijn excuses voor het feit dat de behandeling van de verschillende voorafgaande zaken is uitgelopen.

De gemachtigde van mevrouw Bon krijgt het woord. Hij zegt dat er geen nieuw medisch onderzoek heeft plaatsgevonden, maar alleen maar een beoordeling op grond van bestaande gegevens. En de artsen die mevrouw Bon behandelen, zijn niet geraadpleegd.

De rechter vraagt mevrouw Bon of zij onder behandeling is van een reumatoloog. [1] Mevrouw Bon zegt dat dat niet het geval is, maar dat ze wel pijnstillers en ontstekingsremmers van haar huisarts krijgt.

(00.03) De gemachtigde van het UWV krijgt het woord. Hij zegt dat er wel een herbeoordeling is geweest. Er is geen nadere medische informatie opgevraagd; die zou geen toegevoegde waarde hebben. Er zijn medische beperkingen aangenomen, maar desondanks is er sprake van restcapaciteit. In het belastbaarheidspatroon hebben een paar aanpassingen plaatsgevonden, maar dat heeft niet tot een ander besluit geleid.

De gemachtigde van mevrouw Bon krijgt nog een keer het woord. Hij zegt geen behoefte te hebben om te reageren.

(00.05) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Rituele dans. Rechter vraagt niets. Zinloze zitting. Advocaat schiet tekort, uit zich alleen maar in cliché's.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

10. Eiseres, die het rijk alleen heeft, doet uitgebreid haar verhaal

Rechtbank 3, 6 juni 2002, zaak 00/ 272 WAO.

Wijziging WAO-uitkering: J. Schouwman, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van het beroep is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten later dan gepland.

Eiseres is aanwezig. Verweerder is met kennisgeving niet verschenen.

(00.00) De rechter heet eiseres welkom, zegt waar de zaak over gaat en legt uit hoe het er op de zitting aan toe gaat.

(00.02) De rechter geeft eiseres het woord. Eiseres vertelt dat de arts zegt dat ze vlot kan hinkelen, maar dat kan ze helemaal niet, want ze zit nog met haar heup. Eiseres vertelt verder dat ze niet snel bij de pakken neer zit. De verzekeringsarts van het GAK zegt dat aan een whiplash heel weinig te doen is. Eiseres kan niets lang achter elkaar doen. Haar hele leven is op z'n kop is gezet. Ze wil van alles, maar zelfs een vakantie kan niet. De kinderen zijn de deur uit, haar man helpt met de dagelijkse bezigheden.

(00.04) De rechter: "De deskundige is het wel eens met de GAK-arts. Wat vindt u daar van?" [2]

Eiseres zegt dat ze niet snel laat merken dat het niet goed gaat. Er is ook een brief van een arts waarbij zij onder behandeling is en die zegt dat zij wel allerlei beperkingen heeft.

De rechter: "Ik heb verder geen vragen meer. Heeft u nog iets?"

Eiseres: "Ik ben geen klager, het is gemakkelijker als je van de buitenkant ziet wat er aan de hand is."

(00.08) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Eiseres vertelt dat er een brief is van een arts waarbij zij onder behandeling is en die zegt dat zij wel allerlei beperkingen heeft. Die opmerking zou je kunnen zien als bewijsaanbod. De rechter gaat er echter niet op in.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

11. Rechter en verweerder prikken gezamenlijk het standpunt van eiser door

Rechtbank 3, 6 juni 2002, zaak 00/1278 BESLU.

Schade als gevolg van verkeersbesluit: E. Veenstra, eiser, tegen het college van B&W H., verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 22 minuten later dan gepland.

Eiser is niet verschenen, zijn gemachtigde wel. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt in het kort waar de zaak over gaat. Het geschil betreft schade als gevolg van verkeersbesluiten.

(00.03) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. De gemachtigde wijst op twee zaken. In de eerste plaats is er het beroep tegen het uitblijven van een besluit. In de tweede plaats is er de beslissing op bezwaar van 11 januari 2001. Het nadeel ten gevolge van het verkeersbesluit betreft omzetsdaling ten opzichte van het jaar 2000. De afsluiting van wegen rond O. zal een verlies aan inkomsten tot gevolg hebben. Reeds in 1996 is er overleg geweest, toen zei de stedenbouwkundige nog dat hier niets zou gebeuren en dat het allemaal wel goed zou komen. Daarmee zijn belangen niet goed afgewogen.

(00.05) De rechter geeft de gemachtigden van verweerder het woord. Ook zij hebben een pleitnota. In reactie op de stelling over de belangenafweging geven zij aan dat met het verkeersbesluit een groot belang is gediend, namelijk de leefbaarheid van O. Het belang van Veenstra is in vergelijking daarmee klein. De gevolgen voor zijn bedrijf zijn bijna te verwaarlozen. Daarnaast is het niet waarschijnlijk dat als gevolg van de afsluiting het juist bij Veenstra drukker wordt. Hij heeft niet aangegeven hoe groot de omzetsdaling zal zijn en evenmin dat die het gevolg is van het verkeersbesluit. Wat betreft het

vertrouwensbeginsel geven de gemachtigden aan dat de opmerking van de ambtenaar niet meer is dan de verwoording van de inzichten van dat moment.

(00.09) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van Veenstra: “Kunt u iets zeggen over de omzetzaling?” [2]

De gemachtigde antwoordt dat de accountant met vakantie is, dus dat hij geen precieze gegevens kan overleggen. Hij voegt daar aan toe dat hij geen aanleiding heeft om te veronderstellen dat de omzetzaling aan iets anders kan liggen. Er komt namelijk minder verkeer langs het bedrijf en dus zijn er ook minder kopers. Er is een afname van 4% naar 2%.

De rechter: “Weet u dat zeker?” [2]

De gemachtigde laat in zijn antwoord wat in het vage of hij het zeker weet of niet.

Vervolgens wordt aan de hand van kaarten de situatie ter plekke doorgenomen. De uitleg van de situatie ter plekke komt vooral van de gemachtigden van verweerder. [4]

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van Veenstra: “Hoe kan het nu dat de bereikbaarheid is afgenomen ten gevolge van het verkeersbesluit?” [3]

De gemachtigde van Veenstra wijst een weg aan die als gevolg van het verkeersbesluit niet meer toegankelijk is.

De gemachtigde van verweerder zegt dat dit al een hele tijd een eenrichtingsverkeer weg was.

De gemachtigde van Veenstra zegt dat mensen hier niet kunnen omkeren.

De gemachtigde van verweerder zegt dat dat vroeger ook niet kon.

De rechter: “Legt u het nog een keer precies uit, wat is het verschil tussen vroeger en nu?” [2]

De gemachtigde van Veenstra geeft geen duidelijk antwoord.

De rechter dringt nog verder aan [2], waarop de gemachtigde zegt dat het misschien ook moeilijk is om hard te maken dat er een causaal verband is.

De rechter: “Hoe zit het met die toezegging?” [4]

De gemachtigde van verweerder antwoordt dat de betrokken ambtenaar het zich niet meer kan herinneren.

(00.20) De rechter vraagt of een van de partijen nog iets wil zeggen.

Partijen geven aan daar geen behoefte aan te hebben.

(00.21) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Goed voorbeeld van een zaak waarin de rechter de zitting benut om een antwoord te krijgen op de vragen die zij nog over de zaak heeft.
- De rechter geeft de gemachtigde van eiser uitgebreid de gelegenheid aan te geven waarom het bestreden besluit nadelig voor hem is. Het resultaat daarvan is, dat overduidelijk blijkt dat de gestelde omzetzaling niet het gevolg kan zijn van de verkeersmaatregel. Had de rechter minder doorgevraagd, dan had dat voor de uitkomst van het beroep overigens niet uitgemaakt: ze was dan tot de conclusie gekomen dat onvoldoende aannemelijk was geworden dat met het belang van eiseres onvoldoende rekening was gehouden.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Uit de door verweerder ter zitting overgelegde kaart, waarop de situatie ter plekke is weergegeven, is gebleken dat het bedrijf van eiseres normaal bereikbaar blijft."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Eisers heeft volstaan met de stelling dat haar omzet is gedaald, maar dit is niet met bewijsmiddelen gestaafd, ondanks de aankondiging bij brief van 12 februari 2001 dat eiseres ter onderbouwing van haar stelling een accountantsrapport wenst in te dienen. De schatting dat voorheen circa 10% van de omzet gerelateerd was aan dagjesmensen, en dat dit nu nog slechts circa 2% bedraagt, is namens eiseres evenmin hard gemaakt."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

12. Zitting benut ter verduidelijking van de feiten

Rechtbank 3 6 juni 2002, zaken 01/53 & 01/54.

Afwijzing verzoek vergoeding planschade: de heren G. de Beer en P. Ketelaar, eisers, tegen de raad van de gemeente M., verweerder.

Voor de zaak is 50 minuten uitgetrokken. De zitting begint 21 minuten later dan gepland.

De Beer is aanwezig, bijgestaan door zijn gemachtigde. Ketelaar is niet aanwezig. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom, zegt kort waar de zaak over gaat en legt uit hoe het er op de zitting aan toe gaat.

(00.03) De gemachtigde van eisers heeft een pleitnota. De gemachtigde geeft eerst in het kort de relevante feiten weer. Vervolgens gaat hij in op wat er allemaal bij de planvergelijking in aanmerking mag worden genomen. Hij concludeert dat er strijd is met artikel 3:46 Awb. Er heeft volgens eiser een onjuiste planologische vergelijking plaatsgevonden en daarmee is de motivering van het besluit ondeugdelijk. Over het rapport van de Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken (de SOAZ) te Rotterdam zegt de gemachtigde dat dit niet is gebaseerd op een juiste vaststelling van de feiten. De overlast voor eisers is groter dan aangegeven.

(00.07) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord en zegt dat hij niets nieuws hoort. Hij zegt dat als de rechter vragen heeft, hij dat graag wil horen.

(00.08) De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder of de geluidshinder is onderzocht en of die aanvaardbaar is en hoe hoog de geluidswaarden in het onderhavige geval zijn. [4]

De gemachtigde van verweerder antwoordt dat de geluidswaarden niet precies bekend zijn, maar dat daarover in het algemeen weinig te zeggen is. Waar het om gaat, dat zijn de mogelijkheden die het planologische regime biedt. Verweerder geeft aan dat partijen

van mening verschillen over de vraag of het ingevolge het huidige planologische regime mogelijk is een bepaalde weg aan te leggen.

De rechter zegt dat hij graag aan de hand van een kaart met partijen wil bespreken hoe de situatie ter plekke is. [4]

De rechter vraagt of in de verordening staat dat standaard advies wordt gevraagd. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat dit inderdaad zo is en dat bij het primaire besluit ten onrechte geen advies is gevraagd.

De gemachtigde van eisers krijgt vervolgens het woord en vertelt iets over de voorgeschiedenis van deze zaak.

De rechter vraagt aan de gemachtigde van eisers: "Hoe heeft u vastgesteld wat volgens u de kosten van het taxatierapport waren en wat het schadebedrag ex artikel 49 WRO was?" [4]

De gemachtigde van eisers geeft aan dat ze de waarde van de woningen hebben terugberekend en die vervolgens hebben vergeleken.

De rechter merkt op dat het verzoek van De Beer is afgewezen en dat Ketelaar recht heeft op 1000 gulden. De rechter vraagt aan De Beer of het juist is dat hij geen inkijk heeft. [4]

De gemachtigde van eisers geeft aan dat De Beer inderdaad geen inkijk heeft, maar dat dit het gevolg is van het feit dat hij zelf coniferen heeft geplant. De rechter vraagt partijen opnieuw om het een en ander uit te leggen aan de hand van de kaart. [4] De Beer zegt dat hij ondanks de coniferen nog steeds heel veel ziet van de nieuwe woningen.

(00.22) De gemachtigde van eisers zegt dat hij verder geen punten meer heeft die hij aan de orde wil stellen.

(00.23) De gemachtigde van verweerder zegt dat als er recht op planschade is, er uiteraard van harte wordt toegekend, maar dat dit hier niet aan de orde is.

(00.24) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Tenslotte is de rechtbank van oordeel dat de door eisers gestelde geluidsoverlast vanuit en rondom de loods van het bouwbedrijf en het bevoorradingsverkeer van de zuivelhandel evenmin als schadeveroorzakend kan worden beschouwd. Eisers hebben hun stellingen in dezen niet nader onderbouwd."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

13. Rechter vraagt alleen naar een nadere toelichting van de visie van verweerder

Rechtbank 3, 6 juni 2002, 01/495 WW.

Terugvordering WW-uitkering omdat eiser verwijtbaar werkloos is: A. Schipper, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Onbekend is hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 12 minuten later dan gepland.

Partijen zijn opgeroepen. Eiser is ter zitting aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vertelt waar de zaak over gaat: de terugvordering van voorschotten.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde memoreert dat de rechter heeft gevraagd om het civiele vonnis. De gemachtigde heeft dat gisteren pas gekregen, hij legt het nu over.

De rechter: "Dank u wel."

De gemachtigde van verweerder: "Ik had dat nog niet."

De gemachtigde van eiser: "Dat is mij toe te rekenen." De gemachtigde gaat over op de zaak zelf. Eiser is op staande voet ontslagen omdat hij gedronken zou hebben. Het enige wat hem verweten kan worden, is dat hij een fles bij zich had met sneeuwwitje, maar die had hij alleen maar voor 's avonds in het chauffeurscafé. Het is niet terecht dat hij nu ook geen WW krijgt. Verweerder heeft niet voldaan aan de eis van artikel 3:2 Awb, heeft alleen maar een eerdere verklaring gelezen, dat is alles.

(00.07) De rechter: "Bij wie is eiser weer gaan werken?" [2/4]

De gemachtigde van eiser: "Bij zijn zwager."

De rechter: "Om welke datum gaat het?" [2/4]

De gemachtigde van eiser: "1 februari."

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat de relevante datum 1 juli is. Tot dat moment had eiser nog loon. Eiser was een gewaarschuwd man, dus het is aan zijn eigen handelen te wijten dat hij per 1 juli werkloos is geworden. Immers, het ontslag per januari was nietig, dus toen was hij nog niet werkloos.

(00.10) De rechter: "Kunt u nog iets vertellen over het besluit op bezwaar, omdat u daarin voor verschillende ankers bent gaan liggen." [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de reden was dat nog niet bekend was of het ontslag op staande voet rechtsgeldig was gegeven.

De gemachtigde van eiser zegt dat dat nieuw is, omdat het eerder ging over artikel 22a WW, verwijtbare werkloosheid.

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij het probleem niet begrijpt.

De rechter: "Van januari tot juli lag het volgens de gemachtigde van eiser anders."

De gemachtigde van verweerder: "Ik baseer me op artikel 31 WW."

De rechter: "Kunt u nog iets zeggen over die twee ankers?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Eiser heeft het incident erkend, dus is sprake van verwijtbare werkloosheid."

(00.18) De gemachtigde van eiser: “Behalve het late opsturen van het vonnis hebben we alle producties op tijd doorgestuurd. Eiser is ten onrechte ontslagen.”

(00.21) De rechter vraagt aan eiser of die nog wat wil zeggen.

Eiser antwoordt ontkennend.

De gemachtigde van verweerder zegt ten slotte dat hij nog eens wil wijzen op de waarschuwing.

(00.22) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter vraagt wel enigszins naar de feiten, en naar de grondslag van het besluit, maar niet heel duidelijk is waarom partijen zijn opgeroepen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ter zitting is namens verweerder aangegeven dat een incident op 7 januari 2000 – met het gegeven dat eiser bij zijn indiensttreding door zijn werkgever is gewaarschuwd geen alcohol tijdens diensttijd te gebruiken – op zich voldoende is eiser als verwijtbaar werkloos aan te merken.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De rechter vindt dat niet voldoende aannemelijk is geworden dat eiser verwijtbaar werkloos is.

14. Rechter probeert te achterhalen of het besluit voldoende kan worden gemotiveerd

Rechtbank 3, 6 juni 2002, zaak 01/ 636 ZW.

Weigering toekennen ziekengeld: de heer M. van der Kolk, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 11 minuten te laat.

Verweerder is ter zitting opgeroepen. Eiser is (zonder zijn gemachtigde) aanwezig. Ook het UWV is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom, zegt waar de zaak over gaat en legt uit hoe het er op de zitting aan toe gaat.

De rechtbank geeft aan dat ze een deskundige heeft ingeschakeld, dr. Schuurmans, orthopedisch chirurg.

(00.01) Eiser krijgt het woord. Eiser geeft een nauwkeurige beschrijving van zijn werkzaamheden als frezer bij Inka Instruments Factory BV. Hij geeft daarbij aan welke beperkingen hij bij zijn werk ondervond. Hij toont een plaatje waarop is te zien waar

hij stond terwijl hij aan het werk was. De rechter stelt naar aanleiding daarvan nog een vraag aan eiser. [4]

(00.07) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde geeft aan dat het niet om een zittende functie gaat. Het UWV is er vanuit gegaan dat eiser beschikt over een sta-hulp. De beschikbaarheid daarvan is een vereiste voor de passendheid van de functie. De conclusie is dat eiser geschikt is voor de functie van frezer.

(00.09) De rechter zegt dat er een discussie is over het draaien en frezen. De deskundige, dr. Schuurmans, acht dat kniebelastend, het UWV vind van niet. “Maar waar leidt u dat uit af?”, vraagt de rechter aan de gemachtigde van verweerder. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat eiser zijn voeten kan verplaatsen. Dr. Schuurmans bedoelt de draaibeweging in de knie, maar dat is hier niet aan de orde.

De rechter: “Maar blijkt dat dan uit de functiebeschrijving?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Het komt niet voor, dus staat het ook niet in de beschrijving vermeld.”

De rechter citeert uit het rapport van dr. Schuurmans en vraagt vervolgens aan de gemachtigde van verweerder waarom eiser toch geschikt is geacht voor toegespitst staand / lopend werk. [2]

De gemachtigde van verweerder antwoordt dat het voor het grootste gedeelte gaat om een zittende functie en dat bij het staan gebruik kan worden gemaakt van een sta-hulp.

De rechter, zich richtend tot eiser: “Kunt u nog iets over de sta-hulp zeggen?” [2]

Eiser: “Als ik kon zitten, dan deed ik dat direct.”

(00.15) De rechter, zich opnieuw richtend tot eiser: “Wilt u nog iets zeggen?”

Eiser zegt dat hij bij sommige bewerkingen nog langer moest staan. Vervolgens maakt hij nog een opmerking over de geduide functies.

De rechter, in reactie op wat eiser zegt over de geduide functies: “Maar was dat niet een subsidiair standpunt, dat uit een WAO-zaak komt en hier niet aan de orde is?” [2]

Eiser: “Het klopt in ieder geval niet.”

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij geen gebruik maakt van de tweede termijn.

(00.19) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De oproeping wordt gebruikt om verweerder de kans te bieden een nadere motivering van het besluit te geven.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld en ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

15. Verwarde eiser, meegaande rechter

Rechtbank 3, 6 juni 2002, zaak 01/815 ABW.

Weigering bijzondere bijstand: F. Abazis, eiser, tegen B&W L., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

De heer Abazis is aanwezig. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(00.00) Partijen komen binnen, Abazis met een kar waarop het geheel van zijn weinige bezittingen is geladen. De rechter opent de zitting. Zij vertelt waar de zaak over gaat: een verzoek van Abazis om bijzondere bijstand voor een verblijf in de jeugdherberg te G. is afgewezen.

Abazis krijgt het woord. Hij vertelt dat hij dakloos en arbeidsongeschikt is. Hij zegt dat de Bijstandswet is bedoeld voor normale omstandigheden, maar dat hem allerlei van dat soort faciliteiten ontbreken, “ik hoop dat u dat begrijpt”. Hij zegt dat het in twijfel werd getrokken of hij echt wel in de jeugdherberg was, maar dat is wel na te gaan, B&W hebben het alleen niet gedaan. Abazis haalt een artikel uit het Friesch Dagblad tevoorschijn, dat gaat over de periode dat hij met een tentje bij D. bivakkeerde.

De rechter zegt dat het nu alleen over de jeugdherberg gaat.

Abazis zegt dat je als dakloze niet fatsoenlijk kunt eten. Van de nicotineopvang kon hij geen gebruik maken, omdat hij CARA-patiënt is. “Dus ik moet wel in eethuisjes eten. Vandaar dat ik daar bijzondere bijstand voor heb aangevraagd.”

(00.08) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij zegt dat het er op vast zit dat B&W moet weten dat er kosten zijn gemaakt, en hoeveel. Abazis moet dat zelf doen.

(00.10) De rechter stelt een aantal vragen aan de gemachtigde van B&W. Op de vraag hoe hoog de bijstandsnorm is [3], antwoordt de gemachtigde dat die minimaal ‘50 plus 5’ is, en dat Abazis niet gekort is, omdat hij geen woonkosten heeft. De rechter vraagt vervolgens of de afwijzing als reden heeft dat hij zijn aanvraag onvoldoende heeft onderbouwd [1], of omdat er geen noodzaak zou zijn voor bijzondere bijstand [1]. De gemachtigde zegt dat mogelijk dat laatste het geval is, want in een andere zaak van Abazis heeft de president van de rechtbank bepaald dat X. een kamer aan Abazis ter beschikking zou moeten stellen. Een volgende vraag van de rechter betreft de afwijzingsgrond [3]. Nu zegt de gemachtigde dat die is: geen gegevens overgelegd. Op de vraag welke wetsbepaling aan het besluit ten grondslag ligt komt geen antwoord van de gemachtigde. De gemachtigde vertelt nog wel hoe het chronologische verloop van de procedure is geweest en wat de inhoud van het besluit op bezwaar is.

Aan Abazis vraagt de rechter wat hij er van vindt dat B&W vinden dat hij nota's had moeten hebben [2]. Uit de reactie van Abazis blijkt dat die denkt dat het toch weer over een andere zaak gaat. De rechter probeert daarop nog een keer uit te leggen waar het in de zaak die op deze zitting aan de orde is wel en niet over gaat, waarop een lange discussie met Abazis volgt.

(00.26) De rechter vraagt Abazis of er nog dingen zijn die hij naar voren wil brengen. Abazis begint opnieuw over allerlei verschillende andere zaken, en wat daarin volgens hem aan de orde is.

In reactie daarop vraagt de rechter aan de gemachtigde van B&W of die nog wat kan zeggen over een van de andere zaken, die nu niet aan de orde is [1]. Na de vraag van de rechter te hebben beantwoord, zegt de gemachtigde vervolgens dat hij over deze zaak geen opmerkingen meer heeft.

(00.31) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting heeft eiser aangevoerd dat hij extra kosten heeft gemaakt, aangezien hij in verband met zijn lichamelijke klachten, te weten cara en astma, geen gebruik kan maken van de opvang voor dak- en thuislozen."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Eiser heeft slechts aangevoerd dat hij geen gebruik kan maken van de dak- en thuislozen-opvang, doch heeft deze stelling niet onderbouwd met relevante bewijsstukken. Voorts heeft hij geen bewijsstukken overgelegd van de kosten in verband met het verblijf in de jeugdherberg in Grou."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

16. Actief feitenonderzoek ter zitting

Rechtbank 3, 6 juni 2002, 01/1020 ALGEM.

Zodanige arbeidsrelatie dat sprake is van een verzekeringsplicht?: B. Planken, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Onbekend is hoeveel tijd voor de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 19 minuten later dan gepland.

Beide partijen zijn opgeroepen. Eiser is ter zitting verschenen. Ook het UWV is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting, inventariseert wie er aanwezig zijn en zegt waar het in deze zaak om gaat.

(00.01) Eiser krijgt het woord. Eiser zegt dat het bestuursorgaan zo min mogelijk met hem heeft gesproken en dat verder met niemand is gesproken. Hij is het niet eens met de inhoud van het rapport, daarom heeft hij bezwaar gemaakt.

De wettelijke situatie is volgens eiser dat zijn zoon leiding geeft in de BV. Het UWV vindt dat eiser eveneens feitelijk leiding geeft. “Als mijn zoon verzekeringsplichtig is, ten opzichte van wie heeft hij dan een gezagsverhouding en waarom kan ik dan niet een gezagsverhouding hebben ten opzichte van dezelfde persoon?”, zo vraagt eiser zich af.

(00.05) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde stelt dat het moeilijk is om aan te nemen dat de zoon iets te zeggen zou hebben over de vader. Het is moeilijk voor te stellen dat de situatie van de ene op de andere dag omkeert, dat de zoon gezag over de vader zou krijgen.

(00.07) De rechter vraagt aan eiser: “Hoe veel personeel is er?” [4]

Eiser: “Vier personen.”

De rechter: “Wat doet de heer Dekker?” [4]

Eiser: “Hij verzorgde de belastingaangifte toen we nog in Rotterdam zaten, nu doet hij alleen nog de vennootschapsbelasting.”

De rechter: “Hoe vaak doet hij dat?” [4]

Eiser: “Een middag en avond per maand, maar nu niet meer. Dekker doet meer de algemene administratie, controleert of dat in orde is en hij doet de verkoopactiviteiten. Mijn dochter en zoon doen ook belastingzaken.”

De rechter: “U heeft ook telefonische contact gehad met Dekker. Waarover ging dat?” [4]

Eiser: “Toen mijn zoon directeur werd, kwam er zoveel op hem af, wat hulp was wel nuttig.”

De rechter: “Wie bepaalt wanneer u komt?” [4]

Eiser: “Ik kom op redelijk vaste tijden, soms in onderling overleg.”

De rechter: “En hoe zit het met de vakanties?” [4]

Eiser: “Dan is het bedrijf dicht.”

De rechter: “Wat is de inhoud van zijn werk?” [4]

Eiser: “Als het gaat om zaken die hij niet precies weet, vraagt hij het aan mij.”

De rechter: “Leidt u uw zoon nog op?” [4]

Eiser: “Dat is een gepasseerd station. Er is een soort taakverdeling, mijn zoon kijkt bijvoorbeeld niet naar de loonadministratie.”

De rechter: “Wat doet u verder nog?” [4]

Eiser: “Ik doe de maandelijkse aanbiedingen.”

De rechter: “Waarom vindt u dat er een gezagsverhouding is tussen u en uw zoon?” [2]

Eiser: “Ik zie het meer als een gezagsverhouding ten opzichte van heer Dekker. Maar voor wat betreft mijn zoon en ik: gezien hoe het wettelijk is vastgelegd, heeft hij gezag over mij.”

De rechter: “Krijgt u opdrachten van uw zoon?” [4]

Eiser: “Jawel, maar soms doe ik ook suggesties aan mijn zoon. Maar uiteindelijk geldt dat het gebeurt zoals hij het wil. Een voorbeeld is dat hij minder coulant omgaat met slecht betalende klanten.”

De rechter: “Als u het in percentages moet uitdrukken, hoe groot is dan het deel loonadministratie en belastingaangifte?” [4]

Eiser: “De belasting is 40 procent, de maandelijkse aanbiedingen 35 procent. Klanten die we al heel lang hebben, daar vraagt mijn zoon of ik die wil benaderen.”

De rechter: “Hoe zit het met de gezagsverhouding met Dekker?” [2]

Eiser: “Dekker heeft aandelen van mij overgenomen. Dekker is aandeelhouder.”

De rechter: “Geeft Dekker u aanwijzingen?” [4]

Eiser: “Gezien mijn ervaring hoeft dat niet zo vaak.”

(00.29) De rechter heeft nog een vraag aan de gemachtigde van verweerder: “Wat vindt u van de relatie tussen eiser en de heer Dekker?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “We zien niet zo prominent de rol van Dekker. Eiser heeft zo veel ervaring, dat het niet voor de hand ligt dat aan eiser aanwijzingen worden gegeven.”

(00.30) De rechter vraagt aan eiser of die nog een reactie wil geven.

Eiser: “Ik voel het persoonlijk als onbillijk dat als ik precies dezelfde dingen zou doen in een bedrijf aan de overkant, dat ik dan wel in een gezagsverhouding zou staan, en dat ik nu wordt gezien als degene die gezag heeft.

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij verder geen opmerkingen meer heeft.

(00.33) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Een overduidelijk geval van toepassing van artikel 8:69 lid 3 Awb door de rechter. De rechter wil weten: oefent de zoon als werkgever gezag uit over de vader? Verweerder vindt van niet, eiser vindt van wel. Wat voor conclusie de rechter ook trekt, het feitenonderzoek heeft meerwaarde, want de rechter zal op grond van wat zij ter zitting heeft gehoord tot een eenduidig antwoord kunnen komen over de vraag of al dan niet sprake is van gezag.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond, omdat de rechter het met verweerder eens is dat geen sprake is van gezag.

17. Bij afwezigheid eiser krijgt verweerder uitgebreid de kans zijn besluit te verduidelijken

Rechtbank 3, 6 juni 2002, Zaak 99/1160.

Wijziging tracé hoofdwatgang: W. Riemersma, eiser, tegen GS van een provincie, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 6 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting verschenen. GS hebben zich wel ter zitting doen vertegenwoordigen. Ook het Waterschap (dat het primaire besluit heeft genomen waar eiser administratief beroep tegen heeft ingesteld) is op de zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter inventariseert wie ter zitting zijn verschenen, en memoreert waar de zaak over gaat. Hij constateert dat eiser niet aanwezig is.

De gemachtigde van GS krijgt het woord. De gemachtigde zegt het kort te zullen houden, omdat de zaak duidelijk is. Het Waterschap heeft het beoordeeld, GS zijn akkoord. Het is moeilijk in te schatten welk probleem eiser met het besluit heeft. De gemachtigde zegt dat hij de indruk heeft dat het probleem van eiser meer betrekking heeft op een voorliggend besluit. Eiser is ook al niet bij de hoorzitting aanwezig geweest.

De rechter: “Was het vorige besluit ook beroepbaar?” [3]

De gemachtigde van GS zegt dat besluiten zoals het eerdere besluit soms afzonderlijk beroepbaar zijn, soms in combinatie met het vervolgbesluit.

(00.04) De gemachtigde van het Waterschap krijgt het woord. Hij dacht dat eiser aanwezig zou zijn. De gemachtigde heeft weinig toe te voegen aan wat hiervoor aan de orde was. Over het eventuele voorafgaande besluit zegt hij dat alles in één besluit is vastgelegd.

De gemachtigde van GS zegt dat het lastig is dat GS wel toezicht moeten houden op de uitvoering, maar dat zij de techniek niet hoeven te controleren.

(00.07) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van GS: “Kunt u motiveren waarom de verkorting van het tracé noodzakelijk was?” [2]

De gemachtigde van GS zegt dat het Waterschap dat heeft gedaan vanuit doelmatigheidsoverwegingen.

De gemachtigde van het Waterschap zegt dat door de peilwijziging de aandacht van het Waterschap is gevestigd op het gebied. Toen is ook het idee ontstaan om het tracébesluit te wijzigen ter verkorting van het stelsel van hoofdwatertangen.

De rechter: “Maar waarom kon worden verkort?” [2]

De gemachtigde van het Waterschap noemt doelmatigheid, wijzigingen in de omgeving, zoals peilwijzigingen en het samenvoegen van percelen. Voorts zegt hij dat het gaat om het tracé dat je kiest voor de hoofdwatertang. Het stelsel van hoofdwatertangen kon worden bekort, hetgeen een kostenbesparing oplevert. Hiertegenover staan weliswaar eenmalige kosten voor verbetering, maar per saldo is een verkorting doelmatiger. Door de aanleg van een dam zullen de percelen van eiser met elkaar verbonden blijven.

De rechter: “Wilt u komen kijken bij een kaart, dan heb ik een vraag. Kunt u aan de hand van de kaart uitleggen hoe alles nu loopt?” [4]

De gemachtigde van het Waterschap geeft uitleg aan de hand van de kaart.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van GS: “Op basis van welke wetsartikelen maakt u een afweging?” [2]

De gemachtigde van GS noemt de onderhoudsverplichting, artikel 151 en 153 Waterschapswet. Het betreft een echte waterstaatkundige toetsing, waarbij de vraag wordt gesteld of het er een beetje goed uit ziet.

De rechter: “Gaaf het om doelmatigheid of rechtmatigheid?” [3]

De gemachtigde van GS: “Om doelmatigheid.”

Rechter: “Heeft u onderzocht hoeveel goedkoper het is?” [4]

De gemachtigde van GS: “Nee, maar het is evident dat het een forse kostenbeperking betekent.”

Rechter: “Heeft u ook gekeken naar de walbeschoeiing?” [4]

De gemachtigde van GS zegt dat daar niet specifiek naar is gekeken, maar dat het er allemaal goed uitzag. Als er gekke dingen bij zitten, dan wordt daar wel naar gekeken, maar verder kijken we marginaal. In het Waterschapsreglement staat dat we het toezicht tot het wezenlijke beperken.

De rechter: “Kunt u op de kaart aangeven waar de dam ligt?” [4]

De gemachtigde van het Waterschap geeft daarop een toelichting aan de hand van de kaart.

De rechter: “Wie onderhoudt de reidammen?” [4]

De gemachtigde van het Waterschap: “Dat doet het Waterschap.”

De rechter: “Er zou ook sprake zijn van strijd met ruilverkaveling, percelen zouden niet meer samenhangen.” [2]

De gemachtigde van GS zegt dat alleen als bijvoorbeeld een perceel dwars zou worden doorsneden, dat problemen zou opleveren. Eiser heeft echter nooit concreet aangegeven wat zijn probleem daarmee was.

De rechter: “Is hem dat nooit gevraagd?” [4]

De gemachtigde van GS antwoordt dat eiser niet aanwezig was op de hoorzitting. Volgens GS gaat het eiser er om dat de sloot wordt verbreed, maar daar krijgt hij compensatie voor.

De rechter: “Op grond van welke bepalingen heeft u uw besluit genomen?” [2]

De gemachtigde van het Waterschap zegt dat het een wijziging van staat van werken betreft, dat betreft ook weer de artikelen 151 en 153 van de Waterschapswet.

(00.24) De rechter geeft partijen der gelegenheid om in tweede termijn nog iets naar voren te brengen.

De gemachtigde van GS licht toe wat de achterliggende gedachte van de omlegging was.

De gemachtigde van het Waterschap maakt geen gelegenheid van de tweede termijn.

(00.26) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De aanwezige partijen hebben weinig behoefte hun standpunten nog uitgebreid toe te lichten.
- De rechter heeft enorm veel vragen: over de bevoegdheid van het bestuursorgaan, over het procedurele verloop van de besluitvorming, over de voor het bestreden besluit relevante feiten en over de kwalificatie van die feiten.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

18. Rechter laat duidelijk doorschemeren wat hij van de zaak vindt

Rechtbank 1, 13 juni 2002, zaak 02/121 ANW.

Gezamenlijke huishouding? A. van Rooijen, eiseres, tegen de Sociale Verzekeringsbank, de SVB, verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 37 minuten te laat.

Eiseres is niet verschenen. Haar gemachtigde is wel verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat. Mevrouw woont samen in een huis met de vriendin van haar zoon. De voorzieningenrechter heeft het besluit van de SVB vernietigd. Het gaat in de onderhavige beroepszaak om de vraag of mevrouw een gezamenlijke huishouding voert met de vriendin van haar zoon.

(00.02) De gemachtigde van eiseres zegt dat eiseres zich beroept op artikel 3 van de ANW; op grond daarvan zou zij haar uitkering moeten behouden.

(00.03) De gemachtigde van verweerder zegt dat deze zaak van groot belang is. Het verbaast verweerder dat de rechtbank dit standpunt inneemt. De interpretatie die de verweerder aan artikel 3 ANW geeft is de enige manier om te voorkomen dat artikel 3:2 Awb een lege huls wordt. De gemachtigde zegt dat SVB probeert te voorkomen dat gekeken moet worden wie met wie een relatie heeft. De wet kijkt niet naar de affectieve relatie.

(00.06) De rechter: “Ik heb geen gelegenheid gehad de Kamerstukken te lezen, maar waar ik problemen mee heb, dat is lid 7 van artikel 3, dat is bijna niet te lezen.” [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat lid 7 er in is gekomen omdat de SVB dat wilde. Hij legt uit hoe de SVB het artikel interpreteert en dat dit ook het landelijke beleid van de SVB is.

De rechter zegt nog eens dat hij artikel 3 lid 7 ANW niet kan begrijpen. [2]

De gemachtigde van verweerder: “Maar dan een ander voorbeeld. Als bij mevrouw X een zoon en de vriend van mevrouw X wonen, dan is er volgens ons geen sprake van een meerpersonen huishouding, maar van een gezamenlijke huishouding met een inwonende persoon.”

De rechter: “Het lijkt me apert onredelijk wat hier gebeurt – ik zeg het wat cru. Ik moet beoordelen of het beleid waarop u dit besluit baseert, juist is.”

(00.17) De rechter heeft nog een vraag aan de gemachtigde van eiseres: “Betwist u de door de SVB vastgestelde feiten?” [2]

De gemachtigde van eiseres zegt de feiten niet te betwisten, met uitzondering van de telefoonafsluiting.

Ten slotte zegt de rechter: “U heeft het recht om te weten dat mijn gevoel zegt dat uw standpunt onjuist is. De uitspraak komt binnen zes weken.”

(00.18) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De advocaat van de eiser speelt ter zitting geen rol van betekenis. De rechter is slechts geïnteresseerd in de uitleg van de relevante wettelijke bepaling, en wil alleen de mening van de gemachtigde van verweerder horen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De rechtbank voorziet zelf in de zaak en herroept het primaire besluit van de SVB. De rechtbank vindt dat de SVB in het bestreden besluit een onjuist interpretatie van de relevante wettelijke bepaling heeft gegeven.

19. Rechter zegt dat het besluit ‘niet kan’, maar wat vindt hij als rechter?

Rechtbank 1, 13 juni 2002, zaak 01/212 WVG.

Beëindiging vervoersvoorziening op grond van de WVG: G. Dekker, eiseres, tegen het college van B&W T., verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 9 minuten te laat.

Eiseres is ter zitting verschenen. Verweerder is met bericht van verhindering niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt dat de zaak over deeltaxivervoer gaat. Eiseres valt nu onder de Wet REA en is er daardoor financieel op achteruit gegaan.

De rechter vraagt aan eiseres of ze een rolstoeltaxi nodig heeft en hoeveel een gewone taxi kost. Eiseres noemt de bedragen.

(00.03) Eiseres krijgt het woord. Zij heeft een pleitnota. Eiseres vertelt dat ze bij de WSW werkt. Een taxi brengt haar naar het werk. Voor haar vrije tijd maakt eiseres gebruik van een deeltaxi. Twee jaar geleden is eiseres van baan veranderd. Ze heeft een functie waarin ze mobiel moet zijn. Eiseres vertelt dat ze een aanvraag heeft ingediend bij Cadans, maar daar heeft ze spijt van. Het is namelijk alleen voordelig als je zelf een

auto hebt. Het maakt voor eiseres geen verschil, want de taxi is erg duur. Volgens eiseres gaan veel mensen illegaal met de deeltaxi. Eiseres vat haar verhaal samen. Ze zegt dat ze regulier is gaan werken en dat de consequentie daarvan is dat ze nauwelijks nog de deur uit komt. Eiseres heeft bijvoorbeeld het sporten moeten opzeggen.

(00.07) De rechter: “Kunt u aangeven aan wat voor soort sociale contacten u nog toekomt?” [4]

Eiseres zegt dat ze een keer in de veertien dagen iets sociaals kan doen. Ze probeert twee keer in de maand te zwemmen. Eiseres vertelt dat veel vrienden van haar ook gehandicapt zijn. Als ze iets gezamenlijk willen ondernemen, kunnen ze met de deeltaxi, maar eiseres niet.

De rechter: “Uw problemen zijn mij duidelijk. Dat was voor de zitting trouwens ook al zo. Maar van de gemeente Tilburg is niemand aanwezig.”

Eiseres zegt dat zij nog enkele voorstellen heeft. Ze wil graag voor de privékilometers gebruik maken van de deeltaxi. Als dat niet lukt, wil eiseres dat de gemeente Tilburg al haar kosten overneemt. Ten slotte vraagt eiseres of de gemeente geen gebruik kan maken van de hardheidsclausule.

De rechter vraagt hoe het met de rolstoel zit. [4]

Eiseres vertelt dat het om één voorziening gaat, een soort rolstoelfiets.

De rechter vraagt hoe mobiel eiseres is met de rolstoelfiets. [2]

Eiseres vertelt dat ze met haar rolstoelfiets niet naar het zwembad kan. Als het mooi weer is, kan ze wel naar vrienden die dichtbij wonen.

De rechter: “Het duurt nog even voordat er een uitspraak komt.” Voorts zegt hij: “Ik zal u zeggen: ik moet u zeggen dat ik vind dat het niet kan. Maar ik weet niet zeker of de regels het toelaten dat ik gunstig voor u beslis.”

(00.19) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De functie van de zitting lijkt hoogstens dat de rechter zich een nog net wat beter beeld kan vormen van de omstandigheden van eiseres, maar de kern van het probleem zal al afdoende uit het dossier zijn gebleken: de overgang naar betaald werk leidt er toe dat eiseres voor hogere vervoerskosten komt te staan, waardoor zij beperkt wordt in haar mobiliteit.
- B&W zijn afwezig, maar waarschijnlijk hadden hun aanwezigheid van meer betekenis kunnen zijn voor de zaak dan die van eiseres. B&W hadden kunnen toelichten waarom aan het besluit, ondanks het perverse effect, toch niets was aan te merken.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Eiseres kan beschikken over een financiële tegemoetkoming (...). Ter zitting heeft zij aangegeven dat de kosten van een taxi ongeveer f 6,25 aan voorrijdkosten en f 3,50 per kilometer bedragen, hetgeen betekent dat zij voor een rit van 5 kilometer ongeveer f 25 moet betalen.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. "... concludeert de rechtbank dat eiseres met de aan haar toegekende vervoersvoorziening voor leefkilometers door Cadans niet beschikt over een verantwoorde voorziening in de zin van de WVG. Dit betekent dat verweerder in een geval als het onderhavige niet zonder meer kan weigeren (...) maar dat verweerder dient te beoordelen of sprake is van een onbillijkheid van overwegende aard, die aanleiding geeft voor toepassing van de hardheidsclausule."

20. Tragisch spektakel

13 juni 2002, rechtbank 1, zaak 01/667.

WAO-zaak: de heer M. van Delden, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten eerder dan gepland.

De heer Van Delden is aanwezig. Ook het UWV is vertegenwoordigd.

(00.00) Omdat de vorige zaak minder tijd in beslag heeft genomen dan gepland, vraagt de rechter om 9.20 uur aan de bode of die wil kijken of partijen er al zijn. Even later komt de bode binnen met de Van Delden.

De rechter heet Van Delden welkom en begint met hem een gesprekje over de achtergrond van de zaak en over de omvang van het (omvangrijke) dossier. De rechter vertelt Van Delden dat het GAK op de meeste zittingen niet meer komt, vanwege capaciteitsproblemen, waarop Van Delden zegt dat mevrouw K. van het GAK hem had verzekerd dat zij zou komen, in de hoedanigheid van gemachtigde van het UWV, en dat hij het jammer zou vinden als zij niet komt, omdat hij nog wel een aantal vragen heeft.

De rechter zegt dat er geen melding van het GAK is dat er niemand komt; hij schorst de zitting tot 9.30.

Van Delden verlaat daarop de zittingszaal, maar komt ook direct weer binnen met de mededeling dat de vertegenwoordiger van het GAK, mevrouw K. (hierna: de gemachtigde van het UWV) er inmiddels ook is.

De rechter begint met een beknopte samenvatting van de beroepszaak, waarbij hij direct al wordt aangevuld en in de rede gevallen door Van Delden. Aan de orde is een verzoek ex artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht. Binnen het toetsingskader dat voor de beoordeling van dergelijke verzoeken geldt, heeft Van Delden 'veranderde omstandigheden' aangevoerd, zo meldt de rechter. "U heeft gezegd: het is nodig om getuigen te horen. Maar ik ga u nu eerst aanhoren, en dan zien we wel verder."

Van Delden zegt dat zijn medische situatie destijds zodanig was, dat hij niet in staat was de relevante gegevens voor het verkrijgen van een WAO-uitkering op tijd aan te leveren. Van Delden meldt verder dat hij er op een bepaald moment van op de hoogte is gekomen dat er een dienst van het Ministerie van Justitie is waar hij die gegevens kon opvragen.

De rechter vraagt Van Delden sinds wanneer hij van het bestaan van die dienst op de hoogte is. [4]

In reactie op die vraag volgt een zeer uitgebreid verhaal van Van Delden, onder meer over een appartement waar hij heeft gewoond en over een gevangenisstraf die hem is opgelegd, maar uiteindelijk antwoordt hij dat hij van de medische rapportage al heel lang op de hoogte is.

(00.12) De rechter zegt dat het tijd is om naar de kern van de zaak te gaan. Hij zegt dat het dossier waar de rechtbank over beschikt voldoende gegevens bevat om te kunnen beoordelen of het UWV het verzoek van Van Delden, om het rechtens onaantastbaar geworden besluit alsnog te herzien, al dan niet terecht heeft afgewezen.

De rechter vraagt Van Delden vervolgens of die iets op papier heeft gezet.

Van Delden zegt dat hij een aantal punten heeft die hij aan de orde wil stellen. In reactie op de vraag van de rechter om hoe veel pagina's het gaat, zegt Van Delden dat het er drie zijn: "Ik heb mijn huiswerk gemaakt!"

(00.18) Van Delden begint met het voorlezen van zijn pleitnota. Hij vertelt dat hij 26 jaar ten onrechte in de WAO heeft gezeten, dat hij leiding gaf aan 200 man, dat hij aan de kant is gezet bij een reorganisatie, dat hij aan het solliciteren is gegaan om uit de gevangenis van de WAO te komen, dat hij door de toenmalige GMD, waar toen nog goede arbeidsdeskundigen zaten, in de gelegenheid is gesteld om te gaan studeren, dat hij in het onderwijs terecht is gekomen en daar vanaf 1987 allerlei projecten heeft gedaan en dat hij les heeft gegeven aan een LTS.

De rechter onderbreekt Van Delden. "U wijkt behoorlijk af van uw pleitnota. Daar gaan we weer naar terug." [prc]

Van Delden gaat verder met het voorlezen van zijn pleitnota. Hij vertelt dat zijn echtgenote hem heeft verlaten op Tweede Kerstdag, dat hij haar sindsdien nooit meer heeft gezien, dat hij tussentijds een auto-ongeluk bij Weert heeft gehad dat bijna zijn dood is geweest. Vervolgens vertelt hij dat hij met terugvorderingen is geconfronteerd, vanwege te hoge inkomsten uit arbeid en dat hij een leverziekte heeft gekregen als gevolg van een bloedtransfusie met besmet bloed, na het auto-ongeluk bij Weert. Een andere keer toen hij in het ziekenhuis lag, is het GAK begonnen met een fraude-onderzoek. In 1998, na een tweede echtscheiding, is hij naar Breda vertrokken. Van Delden zegt dat het GAK heeft verzuimd de juiste gegevens in het geding te brengen en dat hij zich ten onrechte voor fraude veroordeeld acht. Primair eist hij dat de terugvordering van tafel gaat, subsidiair dat 'door toedoen van' wordt veranderd in 'redelijkerwijs duidelijk'. Zijn verhaal raakt vervolgens weer verzeild in hele andere zaken, wat hem op een goed moment op de opmerking brengt dat hij nu even de weg kwijt is. Van Delden vervolgt met te zeggen dat er nooit een hoorzitting is geweest voorafgaand aan het besluit, dat hij twee echtscheidingen achter de rug heeft, dat hij geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, dat hij last heeft van chronische hyperventilatie als gevolg van sociaal-medische omstandigheden, dat hij nog steeds deurwaarders aan de deur krijgt en ook nog steeds bij het RIAGG is.

(00.38) De rechter vraagt Van Delden hoe het zit met de f 123.000. [4] Van Delden zegt dat hij dat allemaal heeft terugbetaald. De rechter heeft voor Van Delden geen vragen meer en geeft het woord aan de gemachtigde van het UWV.

(00.40) de gemachtigde van het UWV zegt dat het meeste van wat ze hoort, niet nieuw is. De medische rapportage van Justitie kent ze niet, maar ze vraagt zich af of die relevant is voor deze procedure. Er zijn verder geen punten aangevoerd waarop ze wil

reageren. Tot slot meldt ze dat het UWV het ombudsmandossier niet als nieuw feit heeft aangemerkt.

De rechter zegt dat hij aanneemt dat het UWV heeft beoordeeld of in de stukken die in het kader van het bezwaar zijn ingebracht nieuwe feiten zijn genoemd. [2]

De gemachtigde antwoordt dat het UWV in de bezwaarprocedure het standpunt heeft ingenomen dat er geen nieuwe feiten zijn, maar dat Van Delden heeft gezegd dat ze er wel zijn.

Van Delden vraagt waarom het GAK in de uitspraak van de Nationale ombudsman geen aanleiding heeft gezien zijn zaak te herzien. “Niemand heeft er ooit iets mee gedaan, zegt Van Delden. Met het advocatencollectief T. is er een informeel gesprek geweest met de heer Escher, die ik hier als getuige had willen horen”, zegt Van Delden.

De gemachtigde van het UWV zegt dat het rapport van de Nationale ombudsman over Zwolle gaat en dat er overigens geen beoordelingsfouten zijn gemaakt en er evenmin sprake is van een evidente onjuistheid. Het UWV zou nu weer precies hetzelfde besluit hebben genomen.

(00.53) De rechter zegt dat er niet al te veel tijd meer is om met de zaak door te gaan, omdat de zitting inmiddels al 40 minuten duurt, en bovendien beschikt hij over het hele dossier. Hij vraagt Van Delden te vertellen waarom die getuigen wil horen. [prc]

Van Delden zegt dat met ambtenaren van het GAK afspraken zijn gemaakt dat de zaak opnieuw inhoudelijk bekeken zou worden, maar dat dat niet is gebeurd. “Ik heb nog allerlei gegevens die u zo kunt inzien en die ik ook bij me heb. Er zijn ook allemaal fouten gemaakt bij de vaststelling van feiten, daar heb ik gegevens over.”

De rechter reageert door te zeggen dat hij zich gaat beraden of hij Van Delden de gelegenheid zal geven die gegevens nog te overleggen.

Van Delden zegt: “Ik bedank u voor de prettige wijze waarop u mij te woord heeft gestaan.”

De rechter zegt dat hij zal proberen binnen de termijn een uitspraak te doen.

Van Delden zegt dat hij van plan is om ondanks alles toch nog met vakantie te gaan.

De rechter: “Dat was het voor vandaag.”

De gemachtigde van het UWV vraagt aan Van Delden of hij hem nog moet helpen met het karretje. Van Delden antwoordt: “Nee, want het eerste wat je leert als je invalide bent, is: help jezelf.”

(01.04) Van Delden en de gemachtigde van het UWV verlaten de zittingszaal.

Commentaar observant na de zitting:

- Eiser, Van Delden, is chaotisch en dominant, de rechter ziet het rustig aan en grijpt nauwelijks in.
- Het belang van de zitting lijkt hoogstens te zijn gelegen in de mogelijke therapeutische waarde van de zitting voor eiser.
- De bijdrage van de gemachtigde van verweerder is nihil.
- Eiser heeft de rechter gevraagd getuigen op te roepen. De rechter is daar niet op ingegaan, omdat

hij van eiser op de zitting wilde horen waarom die getuigen wilde laten oproepen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

21. Zitting gaat alleen over de procedure, niet over de inhoud

Rechtbank 1, donderdag 13 juni 2002, zaak 01/904 WAO.

Terugvordering WAO: M. Verhaar, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 5 minuten te laat.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar partner en haar gemachtigde.

Verweerder is niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat.

(00.01) De gemachtigde van eiseres vertelt dat de Centrale Raad van Beroep (CRvB) het hoger beroep ongegrond heeft verklaard. Meer dan 100.00 gulden wordt teruggevorderd. Er volgt een discussie over de vraag of er sprake is van een dienstverband. De gemachtigde vertelt dat ze bij de CRvB een cassetteband hebben ingebracht waaruit blijkt dat er wel degelijk sprake is van een dienstverband. De CRvB wilde de cassette niet beluisteren. De gemachtigde: "Er is dus wel een bewijsstuk, maar het geeft eiseres een onbevredigend gevoel dat de CRvB niet wilde luisteren naar de cassette." De gemachtigde zegt dat het onduidelijk is hoe het nu verder moet. Daarbij loopt op dit moment tevens een strafrechtelijke zaak. De gemachtigde verzoekt de rechtbank de uitspraak in de strafzaak af te wachten.

(00.06) De rechter zegt dat indien de strafzaak voor eiseres gunstig afloopt, eiseres een artikel 4:6 Awb-verzoek kan indienen. De rechter vervolgt: "Ik zal nadenken of ik de zaak aanhoud", of dat ik nu beslis naar de stand waarin het geding zich nu bevindt." Hij vraagt aan eiseres of die nog iets te zeggen heeft.

(00.08) De echtgenoot van eiseres zegt: "De uitkerende instantie heeft wel een erg grote machtspositie."

De rechter: "U bent nog niet zo ver dat u wilt gaan nadenken over een betalingsregeling?" [1]

De echtgenoot: "Als je er zeker van bent dat je gelijk hebt, is het heel moeilijk is om akkoord te gaan met een betalingsregeling, dat zou een soort erkenning zijn dat de schuld bij ons ligt, en dat is niet zo."

De rechter: “Ik ga overwegen of ik de zaak aanhoud of dat ik de zaak afdoe. In het laatste geval duurt het wel een aantal weken.”

(00.14) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Behandeling van het beroep ter zitting lijkt geen enkele inhoudelijke betekenis voor de beoordeling van de zaak te hebben. De advocaat van eiser komt met niets, de rechter heeft geen vragen.
- De zitting biedt de echtgenoot van eiseres de gelegenheid te melden dat hij strijdt voor een rechtvaardige zaak.
- Hoewel alleen nog de invordering ter discussie staat, heeft eiseres nog steeds hoop dat een cassettebandje haar ‘onschuld’ kan bewijzen (maar de CRvB vond in de procedure over de terugvordering dat de feiten zo overduidelijk lagen, dat het beluisteren van het bandje niet noodzakelijk was).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

22. Eiser dreigt: “Ik ga stennis maken bij het GAK!”

Rechtbank 1, 13 juni 2002, zaak 01/1653 WW WOZ.

Invordering WW-uitkering: de P. Mulder, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zitting is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint een kwartier later dan gepland.

Eiser is ter zitting aanwezig. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vraagt de gemachtigde van verweerder om diens machtiging en vertelt vervolgens iets over de voorgeschiedenis van de zaak.

De rechter zegt dat in ieder geval in rechte vast staat dat eiser teveel geld heeft gekregen.

De besluiten waarin van herziening, terugvordering en boeteoplegging aan eiser mededeling is gedaan, staan in rechte vast.

(00.04) Eiser krijgt het woord. “Ik heb geld van hen tegoed, want de uitkering waar ik recht op had, die heb ik niet gekregen. Vanaf 1976 werk ik voor een busmaatschappij die me in de winter in de WW gooit. De terugvordering gaat over een periode dat ik een studie deed. Nu is het allemaal in orde, want ik ben privé-chauffeur bij Berenschot.

Ik heb 28 mensen bij het GAK gehad, maar niemand kon mij vertellen waar ik recht op had.”

(00.10) De rechter: “Wat u mij nu vertelt over die korting op de uitkering, daar is al op beslist.”

Eiser gaat verder met zijn verhaal. Er zijn veel verwickelingen met de sociale dienst. Hij zegt al 35 jaar te betalen aan het GAK. Hij is geen crimineel of profiteur. “Ik ben ooit voor 100% afgekeurd, ik wilde niet, maar ze zeiden: ‘Je krijgt toch mooi elke maand 1600 gulden.’ Ik heb al 35 jaar betaald.”

De rechter geeft het woord aan de gemachtigde van verweerder.

(00.14) De gemachtigde van verweerder zegt weinig toe te willen voegen. Hij benadrukt dat het terugvorderingsbesluit in rechte vaststaat. Verder heeft hij geen inhoudelijke opmerkingen.

(00.16) De rechter vraagt aan eiser of hij begrijpt wat de gemachtigde van verweerder zegt. Het besluit dat eiser geld moet terugbetalen en dat eiser een boete moet betalen staan in rechte vast. Juridisch kan eiser tegen de besluiten geen actie ondernemen.

Eiser: “De laatste keer heb ik in Tilburg met twee dames gesproken. Ik heb gevraagd: ‘Waar heb ik recht op gehad?’, en dat wisten ze niet. Als u het niet begrijpt, dan is het net zoals Pim Fortuyn zegt, dan wordt het artikeltje zus en zo. Anders zetten ze me maar vast.”

De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder wat er gebeurt als eiser niet betaalt.

De gemachtigde zegt dat er dan in ieder geval wettelijke rente bijkomt, en dan nog invorderingskosten.

De rechter zegt dat de standpunten van partijen inmiddels wel duidelijk zijn. De rechter zegt dat hij een oordeel gaat geven over de invordering van de bedragen.

Eiser: “Kunt u het niet nu zeggen, want dan ga ik direct naar het GAK, dan ga ik echt stennis maken.”

(00.25) De rechter reageert niet op die opmerking. Hij sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Verweerders aanwezigheid op de zitting heeft geen enkele toegevoegde waarde. Verweerder heeft zelf niets toe te voegen aan wat al eerder schriftelijk naar voren is gebracht, de rechter heeft geen vragen voor verweerder.
- Het belangrijkste wat er ter zitting gebeurt: eiser blaast stoom af.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

23. Eiser, als enige aanwezig, krijgt alle aandacht

Rechtbank 1, 13 juni 2002, zaak 02/24 AW.

Ingangsdatum uitkering: H. Weegenhuise, eiser, tegen de minister van OCW, verweerder.

Onbekend hoe veel tijd voor de zitting is uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting verschenen, verweerder is niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat. Het gaat om de vraag of verweerder de ingangsdatum van de uitkering juist heeft vastgesteld.

Eiser zegt dat het volgens hem niet klopt, omdat het ook gaat over de vraag of er een sanctie is.

De rechter overlegt daarop met de griffier en bestudeert de stukken.

De rechter vraagt vervolgens aan eiser of hij ten aanzien van een ander besluit beroep heeft ingesteld. [prc]

Eiser zegt dat tegen een ander besluit een beroepsprocedure loopt bij de Centrale Raad van Beroep.

De rechter zegt dat de griffier al heeft geconstateerd dat het USZO verwijst naar een besluit dat inmiddels is ingetrokken. De rechter: "Concluderend, ik weet niet of de zaak over beide punten gaat, of alleen over de ingangsdatum."

Eiser: "Het antwoord vindt u in de brief van 8 mei. Wachtgeld en ziektegeld zijn verschillende dingen, die moet je niet uit elkaar trekken."

De rechter: "We moeten even kijken hoe we dat het beste kunnen zien. Wat wilt u, als aanvulling op wat u al geschreven hebt, naar voren brengen?"

(00.07) Eiser zegt dat de weg voor verweerder vrij is om het ziektegeld te betalen. Daarbij wil eiser zich voor een bepaald deel beroepen op overmacht, vanwege de ernst van de aandoening.

(00.09) De rechter leest voor uit het rapport van de arts. Daaruit blijkt dat de arts geen reden zag waarom eiser zich niet eerder ziek had kunnen melden. [2]

Eiser zegt dat hij heeft gevraagd om een second opinion. Dat heeft het USZO niet goed afgehandeld.

De rechter: "Kunt u iets over uw ziekte op dat moment vertellen?" [2]

Eiser zegt dat hij angina had en dat hij een paar dagen helemaal niets kon doen.

De rechter: "Waarom heeft u zich niet ziekgemeld? Een telefoontje was toch voldoende geweest?" [2]

Eiser zegt dat hij niet in staat was om iemand te bellen.

De rechter: "Wanneer heeft u de huisarts ingeschakeld?" [4]

Eiser: "Na 17 mei."

De rechter: "En wanneer bent u bij de reumatoloog geweest?" [4]

Eiser: "Na dat weekend, meerdere malen."

De rechter: "Het probleem vind ik een beetje, u vertelt mij nu van alles, maar heeft u dat ook aan de heer Vegter verteld?" [2]

Eiser: "Op 8 juni 2001 ben ik daar geweest. Als de heer Vegter een onafhankelijke arts was geweest, had ik daar geen moeite mee gehad, nu wel."

De rechter: "Heeft u nog vragen?" [2]

Eiser: "Er lopen heel veel procedures. Dan weer wel, dan weer geen ziekengeld. Door het opschorten van het wachtgeld ben ik in allerlei procedures terecht gekomen. Het wachtgeld is gestopt omdat ik een formulier niet zou hebben ingestuurd, maar dat formulier was volgens mij al afgeschaft, ik hoefde dat al een tijdje niet meer in te leveren. Heel jammer dat het USZO zo functioneert, dat er niemand is die daar iets over zegt."

De rechter zegt dat hij zal proberen binnen zes weken uitspraak te doen.

(00.22) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Het lijkt een ingewikkeld dossier, omdat verschillende besluitvormingstrajecten door elkaar heen lopen.
- De rechter heeft de verwikkelingen niet allemaal in de vingers. Zo vindt eiser dat het geschil over meer gaat dan de rechter, zonder dat de rechter aan eiser weet duidelijk te maken dat zijn visie de juiste is (de rechter gaat daar trouwens gemakkelijk mee om).
- De betekenis van de zitting lijkt vooral te zijn dat eiser zijn visie op het gebeurde naar voren kan brengen en lucht kan geven aan zijn wanhoop over het Kafaëske USZO.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Hierbij heeft de rechtbank voorts in aanmerking genomen dat eiser ter zitting heeft verklaard dat hij in het weekend na (donderdag) 17 mei 2001 zijn huisarts heeft gebeld en dat hij op 24 of 25 mei 2001 al bij de reumatoloog is geweest."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Een bedrijfsarts van verweerders arbodienst daarentegen is (...) tot de conclusie gekomen dat er geen reden is om aan te nemen dat eiser niet eerder dan op 28 mei 2001 in staat was zich ziek te melden. (...) De rechtbank heeft geen enkele reden om aan te nemen dat de bedrijfsarts vooringenomen is geweest. Eiser heeft geen andersluidende medische gegevens overgelegd."

24. Weinig ter zake doende vragen van de rechter over een koelkast

Rechtbank 1, 13 juni 2002, 02/46 NABW.

Bijzondere bijstand ten behoeve van een koelkast: A. van Schie, eiseres, tegen het college van B&W van de gemeente T., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten eerder dan gepland.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar dochttertje. Verweerder is niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat. Het gaat over een koelkast. De eerste keer was eiseres te laat met het indienen van bezwaar tegen het besluit tot afwijzing van het verzoek om vergoeding van de kosten van een koelkast. Daarna heeft eiseres een koelkast gekocht en vergoeding aangevraagd. De aanvraag is afgewezen.

(00.02) Eiseres zegt dat ze dat onjuist vindt. Ze vertelt voorts dat ze een fornuis heeft gekocht.

(00.03) De rechter zegt: “De gemeente heeft ten onrechte gezegd: u krijgt de koelkast niet, omdat u al 1500 gulden had gekregen van het GKB. Hoe heeft u de koelkast betaald?” [1]

Eiseres: “Van eigen geld.”

De rechter: “Hoeveel kostte de koelkast?” [1]

Eiseres: “572 euro.”

De rechter: “Mag ik de nota zien?” Nadat eiseres de nota aan de rechter heeft gegeven, zegt deze: “De nota is niet van februari, maar van mei.” [1]

De rechter: “Ik heb verder geen vragen meer. Ik zal bij de uitspraak er rekening mee houden dat de gemeente in eerste instantie ten onrechte heeft afgewezen.” Dan zegt hij nog: “U heeft toch alles verteld wat u wilde vertellen?”

In reactie daarop zegt eiseres nog het een en ander over noodzakelijke kosten.

(00.08) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Verweerder is niet aanwezig. Uit informatie van de rechter blijkt dat verschillende overheidsorganen (in het betreffende arrondissement onder meer twee GAK-kantoren en een gemeente met meer dan 100.000 inwoners in bijstandszaken) niet ter zitting verschijnen, tenzij ze worden opgeroepen.
- De rechter vraagt wel van alles aan eiseres, maar waarschijnlijk geen zaken die niet ook in het dossier zijn te vinden.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. B&W hebben procedurele steken laten vallen bij de besluitvorming over de aanvraag om bijzondere bijstand.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

25. Bij afwezigheid van eiser: een gesprek van 17 minuten over het buiten behandeling stellen van een aanvraag

Rechtbank 1, 13 juni 2002, zaak 02/107 NABW.

Buiten behandeling stellen van een aanvraag: M. Aziz, eiser, tegen het college van B&W R., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting verschenen. Verweerder is wel vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter: "Eiser is er niet, maar hij heeft ons op 10 juni nog wel een overzicht met allerlei uitkeringsbedragen toegestuurd. Heeft u er bezwaar tegen dat we die bij de stukken voegen? Ik hoop het niet." [prc] De rechter nodigt de gemachtigde van verweerder uit om het betreffende stuk te komen bekijken.

(00.03) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij zegt dat de zaak in het kort er op neerkomt dat B&W voor het vaststellen van het recht op bijstand moeten weten of er een recht op een uitkering ingevolge de Toeslagenwet is. De gemachtigde zegt tot drie keer toe expliciet te hebben gevraagd om gegevens van het GAK. Verweerder zegt daartoe formuleren naar eiser te hebben gestuurd. Na een drietal pogingen heeft verweerder artikel 4:5 Awb toegepast. Eiser is niet bij de behandeling van het bezwaar aanwezig geweest. De gemachtigde zegt dat als eiser de gegevens in bezwaar had overgelegd, soepeler zou zijn gehandeld.

(00.07) De rechter vraagt wat verweerder ervan vindt dat eiser zegt dat verweerder zelf de gegevens bij het GAK had behoren op te vragen. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat betrokkene in beginsel zelf gegevens had moeten opvragen. Als een betrokkene aangeeft dat hij dat niet kan, dan wil het college die gegevens wel opvragen bij het GAK. Eiser heeft echter niets aangegeven bij verweerder.

De rechter stelt nog een enkele vraag over de eventuele ingangsdatum en de duur van de uitkering. [1]

De gemachtigde van verweerder beantwoordt de vragen.

De rechter zegt verder geen vragen meer te hebben. Hij zegt dat hij de stukken die eiser later heeft toegestuurd, aan het dossier zal toevoegen. In de uitspraak zal de vraag centraal staan of eiser inderdaad verzuimd heeft te doen wat van hem mocht worden verwacht.

(00.17) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter dringt er bij de gemachtigde van verweerder nogal op aan geen probleem te maken van het buiten de termijn door eiser ingebrachte stuk, en de gemachtigde doet dit dan ook niet.
- De rechter laat de gemachtigde zo'n beetje vertellen wat er allemaal is gebeurd, maar dat staat waarschijnlijk ook wel in het dossier, dus de toegevoegde waarde van de zitting is twijfelachtig.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Het overleggen van een beschikking van de gemeente Halderberge omtrent de toekenning van een bijstandsuitkering vanaf 25 juli 2001 geeft naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende bewijs dat eiser in die periode een uitkering ingevolge de TW heeft ontvangen."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

26. De rechter steekt zijn licht op bij de gemachtigde van verweerder

Rechtbank 2, 14 juni 2002, zaken 01/785 WW44 & 01/804 WW44.

Verlening bouwvergunning hondenren: de heer Luinge & en mevrouw Roodenhuis, alsmede de heer en mevrouw Veenman, tegen het college van B&W van de gemeente S.

Onbekend hoeveel tijd voor de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 6 minuten later dan gepland.

Eisers zijn, na voorafgaande kennisgeving niet verschenen. Verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat: een vergunning voor de bouw van een hondenren.

(00.02) De gemachtigde van verweerder zegt dat het beroep van eisers is gericht tegen het bouwwerk voor vijf honden.

De rechter: "Vijf, of twaalf?" [4]

De gemachtigde: "Vijf."

De rechter: "Dat begrijp ik niet." [2]

De gemachtigde: "Er zijn vijf buitenhokken en vijf binnenhokken. Ik heb een foto."

De rechter: "Laat u die maar zien."

De gemachtigde: "Ik ga uit van één hond per hok."

De rechter: "Uit de stukken valt dit allemaal niet af te leiden." [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat bij de milieucontrole is gebleken dat op dit moment vijf honden aanwezig zijn. Er is een uitspraak van de Raad van State. En kopie van de uitspraak ligt op kantoor.

De rechter: "U heeft vooral gekeken naar de vraag of sprake was van een bedrijfsmatige situatie, of van een hobby?" [2]

De gemachtigde: "Ja, want hobby hoort bij wonen. Als je naar de jurisprudentie op het gebied van milieuwetgeving kijkt, dan is de situatie dat je honden een goede oude dag wil geven, niet zo'n probleem. Wij vinden dat niet in strijd met het bestemmingsplan."

De rechter: "Stel, er waren twaalf honden, waaronder ook jongen?" [3]

De gemachtigde: "Ik denk dat het dan de andere kant op was gegaan, omdat er maar vijf hokken zijn."

De rechter: "Waarom is er een milieuvergunning afgegeven voor twaalf honden?" [2]

De gemachtigde: "Omdat er toen nog twaalf honden aanwezig waren."

De rechter: "Hoe kijkt u aan tegen de vele reclame die wordt gemaakt?" [2]

De gemachtigde: "Reclame en hobby sluiten elkaar niet uit. Volgens de milieuvergunning mogen de honden slechts een paar uur per dag in de buitenhokken verblijven."

De rechter: "Heeft u nog vragen?"

De gemachtigde van verweerder antwoordt ontkennend.

(00.13) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Belang van de zitting lijkt vooral te zijn dat de rechter beter op de hoogte raakt van de feitelijke situatie ter plaatse, met name door een foto die verweerder laat zien en die nog niet bij de stukken zat.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

27. Meerdere gegadigden voor een terrein waarop maar één bouwmarkt mag komen

Rechtbank 2 14 juni, zaak 01/828 WRO.

Vergunning voor de bouw van een Bouwmarkt: de heer P. van der Scheer, eiser, tegen het college van B&W W., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Eiser is ter zitting verschenen. Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waar de zaak over gaat.

(00.02) Eiser krijgt het woord. Eiser geeft een chronologisch verslag van wat er allemaal is gebeurd. Hij wil gaan bouwen en tegelijkertijd wil Formido ook gaan bouwen. Eiser heeft overleg gevoerd met de gemeente, maar wordt aan het lijntje gehouden. Het bezwaar is pas heel laat behandeld. Eiser zegt dat de gemeente hem heeft toegezegd dat hij grond zou krijgen, maar dat is niet gebeurd.

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij overlegt een pleitnota. Voor wat betreft de bouwvergunning voor Formido, dat gaat om de bouw van een groot-schalige detailhandel, wat is toegestaan volgens het bestemmingsplan. GS hebben een bovengrens gesteld. Van belang is voorts dat de gemeenteraad een beeldkwaliteitsplan heeft gemaakt. Dit plan is niet meer dan een toetsingskader. De aanvraag van Formido betreft de verplaatsing van bestaande bedrijven. Er is een vrijstellingsprocedure gevolgd vanwege de bovengrens die door GS is gesteld. Het bouwplan voldoet aan redelijke eisen van welstand. Daarbij is het beeldkwaliteitsplan gebruikt.

(00.14) De rechter zegt dat het belangrijkste bezwaar van eiser is dat verweerder hem een toezegging heeft gedaan. De rechtbank heeft de bewuste brief van 1 juli opgevraagd. Daarin staat dat verweerder heeft gezegd dat nog nader overleg zal volgen. [2]

(00.15) In reactie daarop zegt verweerder dat wat eiser met Formido heeft gehad, los staat van wat verweerder heeft gedaan. De feiten liggen anders dan eiser zegt. Bij het bedrijventerrein heeft Formido zich eerder gemeld dan eiser. Cruciaal is dat eiser heeft gezegd: 'Ik ben geen bouwmarkt, maar een breedpakket.'

De rechter: "Wat is het verschil, en wat is de relevantie van het verschil?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Er mocht maar één bouwmarkt zijn. Maar we hebben niet onderkend dat de Hubo ook een doe-het-zelf gebeuren is. Daar is ook de brief van 1 juli 1999 uit voortgekomen. Verweerder heeft, toen dit tot hem doordrong, duidelijkheid geschapen."

Eiser is niet aan het lijntje gehouden. Toen verweerder wist hoe de situatie precies was, is geprobeerd de plannen van eiser te realiseren. De randvoorwaarden waren: geen zaken die in W. niet passen. Daarom is er een distributieplanologisch onderzoek verricht. Dat zag er voor eiser wel goed uit. Daarnaast heeft eiser een schadevergoeding gevraagd, daar is verweerder ook mee bezig. Er is één punt waarin niet met eiser kan worden meegegaan, en dat betreft het 'fietsenverhaal'. Want dat mag niet op een bedrijventerrein. De gemachtigde zegt dat hij hoopt zo de vragen van de rechter te hebben beantwoord.

De rechter: "Een aantal vragen zijn zeker beantwoord. Maar hoe zit het nu met de status van het beeldkwaliteitsplan?" [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat 1500m² per branche het maximum is. Door het verhaal van eiser is verweerder op het verkeerde been gezet.

De rechter: "U zegt, voor zover de brief van 1 juli 1999 een toezegging bevat, hebben we die meegewogen in de besluitvorming over Formido."

(00.27) Eiser krijgt het woord. Eiser zegt dat hij het niet eens is met wat de gemachtigde van verweerder zegt. Op een bepaald moment zijn ze de Hubo gewoon helemaal

vergeten. Eiser zegt dat bij hem alles volgens het beeldkwaliteitplan moet, terwijl dat bij Formido blijkbaar geen rol speelde.

(00.29) De gemachtigde van verweerder legt uit wat het doel van het beeldkwaliteitplan is. GS hebben daar toen nog die eis van 1500 m2 aan toegevoegd.

(00.30) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft vooral vragen over de vaststelling en over de kwalificatie van de feiten. De eerste categorie worden duidelijker beantwoord dan de tweede, waarmee de betekenis van de zitting vooral de vaststelling van de feiten betreft.
- Voorts valt op dat eiser nauwelijks juridische argumenten heeft, maar wel een overmaat aan rancune.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

28. Partijen laten het impliciet aan de rechter, en die laat het expliciet aan partijen

Rechtbank 2, vrijdag 14 juni 2002, zaak 01/948 ABW.

Bijzondere bijstand in de kosten van lichaamsgerichte psychotherapie: J. Brandsma, eiseres, tegen het college van B&W W., verweerder.

Voor de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Eiseres is ter zitting verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waar de zaak over gaat. Op de aanvraag om bijzondere bijstand voor lichaamsgerichte psychotherapie is eerst geen besluit gekomen, later wel, maar toen is de aanvraag afgewezen op grond van artikel 4:6 Awb.

(00.01) Eiseres krijgt het woord. Eiseres laat weten dat ze niets heeft toe te voegen aan wat er in het beroepschrift is gesteld.

De rechter: "U heeft nog wel een brief toegestuurd, daar stel ik straks nog vragen over."

(00.02) Verweerder krijgt het woord. Verweerder zegt ook niets te hebben, de stukken zijn duidelijk.

(00.03) De rechter stelt een vraag aan eiseres over haar laatste brief. Daarin schrijft zij dat de zorgverzekeraar de kosten heeft vergoed. Verweerder zou tegen eiseres hebben gezegd dat er een voorliggende voorziening is. [2]

Eiseres: "Het is een cirkelredenering van verweerder."

De rechter heeft een vraag aan de gemachtigde van verweerder: "U zegt dat er al eerder een aanvraag was, en dat er geen sprake is van gewijzigde omstandigheden. Hoe zit dat?" [2]

De gemachtigde zegt dat er aan het beleid is getoetst en dat niet is voldaan aan de voorwaarden die in het beleid zijn neergelegd. Daarom is er ook geen sprake van gewijzigde omstandigheden.

De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder hoe het zit met de toezegging die is gedaan. [2]

Verweerder zegt dat uit de brief van eiseres wel zo iets blijkt. Het is een tekortkoming van de gemeente als er over die toezegging niets op schrift is gesteld.

De rechter: "Ik heb verder geen vragen meer. Als u nog iets naar voren wilt brengen?"

De gemachtigde van verweerder: "Het verhaal over de toezegging kan ik niet volgen."

(00.10) De rechter: "Dan sluit ik de zitting."

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft een paar vragen over de visie van partijen op de feiten(kwalificatie), maar die lijken meer voort te komen uit algemene interesse dan uit de noodzaak daar meer over te weten te komen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

29. Juridische discussie over ontvankelijkheidsvragen

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/1330 WAO.

Arbeidsongeschiktheidsuitkering werknemer gemeente S.: gemeente S., eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 35 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

De gemeente heeft zich ter zitting laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter zegt kort waar de zaak over gaat. Het geschil betreft de niet-ontvankelijkverklaring van het bezwaar, alsmede de vraag of het beroep van de gemeente bevoegd is ingesteld.

(00.02) De gemachtigde van de gemeente krijgt het woord. Hij vraagt de rechter of die zijn fax heeft ontvangen.

De rechter: "Ja. De vraag is dus: is het beroep bevoegd ingesteld?" [2]

De gemachtigde van de gemeente: "Volgens mij wel. De bevoegdheid om dat te doen is gedelegeerd."

De rechter: "Als ik naar het delegatie- en mandaatbesluit kijk, dan kom ik niet tot die conclusie." [2]

De gemachtigde van de gemeente: "Het blijkt uit de besluiten die het verder doormandateren betreffen."

De rechter: "Hebben wij die stukken?" [prc]

De gemachtigde van de gemeente: "In bijlage H, daar wordt daar iets over gezegd."

De rechter: "Ik vind niet zo snel waar u op doelt."

De gemachtigde probeert uit te leggen om welk stuk het gaat.

De rechter: "Dan de principiële vraag: Mag je een bevoegdheid om bezwaar of beroep in te stellen mandateren?" [3]

De gemachtigde van de gemeente: "Waarom niet? U weet het blijkbaar."

De rechter: "Ik weet het ook niet precies." De rechter stelt voor verder te gaan met het feit dat verweerder het beroep niet-ontvankelijk heeft verklaard.

(00.11) De gemachtigde van de gemeente krijgt het woord en overlegt een pleitnota. De gemachtigde zegt dat het gaat om een besluit dat verweerder heeft genomen over de arbeidsongeschiktheid van een ambtenaar. Verweerder is van mening dat de gemeente geen procespartij is. *De gemeente* zou volgens verweerder wel een procespartij zijn. Verweerder verlangde daarover informatie en duidelijkheid. De reactie van de burgemeester was dat de *rechtspersoon gemeente* als procespartij moet worden aangemerkt. Verweerder heeft het bezwaar vervolgens niet-ontvankelijk verklaard. Verweerder heeft niet uitdrukkelijk genoeg verklaard dat de rechtspersoon bezwaar heeft gemaakt.

(00.18) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt te hebben geconstateerd dat de gemeente zich de bevoegdheid toedicht om bezwaar te maken. Vervolgens geeft de gemachtigde de feitelijke informatie dat ook de geadresseerde bezwaar heeft gemaakt, en dat dat nog in behandeling is.

(00.21) De rechter: "Vindt u dat je de bevoegdheid om bezwaar te maken elke keer opnieuw moet delegeren, en dat je die niet in het algemeen kunt delegeren?"

De gemachtigde van verweerder antwoordt bevestigend.

Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid hun standpunt toe te lichten.

(00.24) Noch de gemachtigde van eiser, noch die van verweerder hebben behoefte van de tweede termijn gebruik te maken.

(00.25) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De zitting dient uitsluitend om de visie van partijen op de vraag of bevoegd beroep is ingesteld en de vragen van de rechter hebben louter als doel partijen in de gelegenheid te stellen die visie zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep niet-ontvankelijk.

30. Partijen hebben weinig te melden, de rechter heeft weinig te vragen

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2682 ZW.

Maatregel in verband met het niet nakomen van verplichting ingevolge de Ziektewet: G. Zoetebier, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van het beroep is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint een kwartier later dan gepland.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar moeder. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Het gaat om een maatregel die verweerder aan eiseres heeft opgelegd in verband met het niet nakomen van een verplichting ingevolge de Ziektewet.

De moeder van eiseres krijgt het woord.

De moeder vertelt dat eiseres ziek was en dat zij (moeder) de post heeft verzorgd. Omdat zij (moeder) met vakantie is gegaan, is de betreffende brief van verweerder niet beantwoord. Toen zij terug was van vakantie hebben ze meteen contact opgenomen met het GAK. De moeder van eiseres zegt dat ze de sanctie wel heel erg zwaar vindt. Haar dochter weet dat ze een fout heeft gemaakt, maar deze sanctie is wel erg zwaar.

(00.06) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat het duidelijk is dat eiseres een fout heeft begaan. Eiseres is voor 5 en 13 augustus opgeroepen, maar niet verschenen. Zij heeft zich niet afgemeld. Vervolgens is aan haar een artikel 45 Ziektewet-maatregel opgelegd. Wat betreft de hoogte van de sanctie is verweerder gebonden aan het Maatregelenbesluit. Er is geen sprake van verminderde

verwijtbaarheid, want het is de eigen verantwoordelijkheid van eiseres om op tijd te zijn.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Hoe lang van tevoren worden die brieven verstuurd?" [4]

De gemachtigde van verweerder: "Ongeveer een week van tevoren."

De rechter: "Wordt de brief de eerste keer gewoon, en de tweede keer aangetekend verstuurd?" [4]

De gemachtigde: "Dat weet ik niet."

(00.11) De moeder van eiseres: "Toen wij op 31 augustus weggingen, toen was de brief er nog niet. Een korting van 20% over negen weken vind ik een hele strenge straf."

De rechter vraagt aan eiseres en aan de gemachtigde van verweerder of zij nog iets willen zeggen.

Zij antwoorden beiden dat zij daar geen behoefte aan hebben.

(00.13) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter lijkt één voor de beoordeling van de zaak relevante vraag te stellen, namelijk de vraag hoe lang voor het spreekuur de oproep daarvoor wordt verstuurd. De gemachtigde van verweerder suggereert dat dat een week is, maar de moeder van eiseres maakt aannemelijk dat het niet meer dan vier dagen kunnen zijn.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Vast staat dat eiseres tweemaal geen gevolg heeft gegeven aan een verzoek van verweerder om op het spreekuur te verschijnen. Er is niet gebleken of aannemelijk geworden dat er een deugdelijke grond is voor haar nalaten, zodat verweerder op grond van artikel 45, eerste lid, aanhef en onder c, van de ZW in beginsel gehouden is een maatregel op te leggen."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

31. Terloopse weigering van ter zitting ingebracht stuk

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2748.

Intrekking WAO-uitkering: de heer Bosmans, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 17 minuten later dan gepland.

Eiser is aanwezig, evenals zijn gemachtigde. Ook het UWV is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter inventariseert wie er aanwezig zijn en zegt vervolgens dat de zaak zal worden behandeld door een rechterlijke ambtenaar in opleiding (raio), die naast hem zit.

De raio begint met tegen eiser te zeggen, “Het gaat vandaag allemaal om u”, waarna hij het woord aan de gemachtigde van eiser geeft.

(00.01) De gemachtigde overhandigt de rechter, de raio, de griffier en de vertegenwoordiger van het UWV een pleitnotitie. Hij zegt dat het UWV de stelling van eiser ongemotiveerd terzijde heeft gelegd en dat het besluit in strijd is met het protocol ‘Medisch arbeidsongeschiktheids criterium’ van het Lisv. Het besluit van het UWV is onvoldoende zorgvuldig voorbereid. Tot slot zegt de gemachtigde: “Ik heb nog een brief van de bedrijfsarts van een paar dagen geleden.”

De raio zegt dat hij zodadelijk aan de gemachtigde van het UWV zal vragen wat die daar van vindt.

(00.05) De gemachtigde van het UWV krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat het besluit tot stand is gekomen op basis van zorgvuldig onderzoek van de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige. Over het beroep zegt hij dat daarin nauwelijks argumenten zijn toegevoegd ten opzichte van het bezwaar.

(00.07) De raio zegt dat blijkens de stukken de bezwaarverzekeringsarts een constatering heeft gedaan die mogelijk van belang is voor de beoordeling van de zaak, en die betrekking heeft op een rapportage van bedrijfsarts Geelen. De rapportage van de bedrijfsarts zit echter niet in het dossier. De raio vraagt of het niet de taak van de verzekeringsarts was geweest daar iets mee te doen. [2]

De gemachtigde van het UWV zegt dat hij denkt dat de bezwaarverzekeringsarts het allemaal prima heeft gezien.

De raio vraagt vervolgens aan de gemachtigde van het UWV wat die er van vindt dat de gemachtigde van eiser nog een stuk wil overleggen. [prc]

De gemachtigde zegt dat hij nooit een beroepschrift van eiser heeft gezien, en dat hij daarom niet zo veel kan met nu nog eens een stuk van eiser.

De raio zegt dat hij niets met de brief van de bedrijfsarts zal doen.

(00.11) Partijen maken geen gebruik van de gelegenheid om nog een keer het woord te voeren. De raio beëindigt de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Eiser komt ter zitting nog met een stuk. Bij de beslissing of de rechter dat bij zijn beoordeling zal betrekken, kan van belang zijn of verweerder er al dan niet problemen mee heeft dat het wordt meegenomen. De rechter stelt verweerder daar een onduidelijke vraag over, verweerder geeft een onduidelijk antwoord (laat echter niet expliciet blijken er problemen mee te hebben), en vervolgens zegt de rechter dat hij niets met het stuk zal doen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft ten onrechte geen uitlooptermijn in acht genomen. Met andere woorden: op de intrekking valt niets af te dingen, maar die had op een later moment moeten plaatsvinden.

32. Zonder eiser heeft zijn gemachtigde niets te melden

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2768 WW.

Weigering WW-uitkering: P. Smelt, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Er is een half uur voor de behandeling van de zaak uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting aanwezig, maar zijn gemachtigde wel. Het UWV is evenmin ter zitting aanwezig.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt dat verweerder niet komt. Hij geeft de gemachtigde van eiser de gelegenheid zijn standpunt toe te lichten.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij zegt dat hij op de zitting aanwezig is, omdat zijn cliënt dat graag wilde. Maar nu eiser niet aanwezig is, heeft de gemachtigde niets wat hij naar voren wil brengen.

(00.03) De rechter zegt dat hij over voldoende gegevens beschikt om een beslissing te nemen en dat hij geen vragen meer heeft aan de gemachtigde.

(00.04) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Het is overduidelijk dat de gemachtigde van eiser geen behoefte heeft de zitting te benutten om zijn standpunt verder toe te lichten.
- Anderzijds heeft de rechter aan de gemachtigde ook geen vragen; hij zegt voldoende gegevens te hebben om op het beroep te beslissen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

33. Partijen hebben minder te melden dan de rechter heeft te vragen

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2770 WAO.

Weigering WAO-uitkering: mevrouw Bregman, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint een kwartier later dan gepland.

Eiseres is ter zitting aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Daarna draagt hij de behandeling van de zaak over aan een rechterlijke ambtenaar in opleiding (raio).

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde geeft een korte toelichting op het beroep. Hij zegt dat er een verschil bestaat tussen de visie van de huisarts en de verzekeringsarts. Het probleem is dat de klachten van eiseres moeilijk objectief bepaalbaar zijn.

(00.03) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde noemt de relevante feiten. Hij zegt dat de verzekeringsartsen geen neurologische verschijnselen hebben waargenomen.

(00.05) Eiseres zegt over de gegevens van de neuroloog dat de artsen andere dingen zeggen dan uiteindelijk in hun rapporten wordt vermeld. Dat eiseres last heeft van migraine staat nergens vermeld, maar uit de medicijnen die eiseres slikt blijkt dat er wel degelijk iets aan de hand is.

(00.07) De rechter vraagt eiseres naar de hernia: "Hoe was dat rond 3 oktober 2000?" [4]

Eiseres: "Die was er toen, maar dat zit het werken niet in de weg."

De raio: "Heeft u dat gemeld?" [4]

Eiseres zegt dat ze dat heeft gedaan.

De raio: "Wat in het revalidatieplan is opgenomen, is dat ook gebeurd?" [4]

Eiseres zegt dat dat niet het geval is.

De raio: "Bent u wel bij de neuroloog geweest?" [4]

Eiseres bevestigt dat.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Wat vindt u van de brief van de huisarts?" [2]

De gemachtigde zegt dat de brief van de huisarts niet strookt met de conclusie van de neuroloog.

De raio: "Kijkt u ook naar de beperkingen, ook als er niets objectiefs is te vinden?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Dat zijn twee losse vragen, zij het dat het systeem ook weleens iets koppelt."

De rechter neemt het van de raio over. Hij stelt de gemachtigde van verweerder een aantal vragen over of het verrichte onderzoek wel is uitgevoerd in overeenstemming met de MAOC-regeling. [2/3]

De gemachtigde van verweerder zegt niet precies te weten of de verzekeringsarts heeft getoetst aan de MAOC.

(00.12) Eiseres krijgt als laatste het woord en zegt dat als ze bij haar thuis zouden gaan kijken, dat ze dan wel zouden weten hoe het zat.

(00.12) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter weet de gemachtigde van verweerder de opmerking te ontlokken dat hij niet bij de verzekeringsarts heeft nagevraagd of die wel goed heeft gekeken of het verhaal van eiseres zodanig consistent is dat – ondanks dat de klachten moeilijk objectiveerbaar zijn – een uitkering wellicht toch tot de mogelijkheden behoort. Dat lijkt tot de conclusie te leiden dat niet met zekerheid kan worden gezegd dat zorgvuldig onderzoek heeft plaatsgevonden (overigens, het is zeer waarschijnlijk dat die conclusie ook louter op basis van het dossier al zou zijn getrokken).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De medische grondslag van het besluit is onvoldoende gemotiveerd.

34. Alleen verweerder vertegenwoordigd; rechter volstaat met één vraag

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2807.

Subsidie voor tanksanering en grondsanering: T. Heuvelhof, eiser, tegen de raad van de gemeente R., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 40 minuten uitgetrokken. De zitting begint 1 minuut later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting aanwezig. De gemeenteraad is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter verwelkomt de vertegenwoordiger van de gemeenteraad.

(00.01) De vertegenwoordiger van de gemeenteraad heeft een pleitnota, waarin staat vermeld wat de voor deze zaak van belang zijnde feiten zijn. Voorts meldt de vertegenwoordiger dat eiser niet tegen alle aspecten van het bestreden besluit bezwaar heeft gemaakt.

(00.05) De rechter: “Uit het administratief beroep lijkt op te maken dat dit zich richt tegen de factuur. Is de factuur wel een besluit?” [2]

De vertegenwoordiger van de gemeenteraad: “Wij vinden wel dat dit deel uitmaakt van het besluit.”

De rechter legt uit waarom hij zich afvraagt of wel sprake is van een besluit en vraagt opnieuw aan de vertegenwoordiger van de gemeenteraad wat die daar van vindt. [2]

De vertegenwoordiger van de gemeenteraad: “Ter verdediging heb ik gezegd dat ik het wel deel vind uitmaken van het besluit, maar voor het overige heb ik daar ook wel mijn twijfels bij.”

(00.09) De rechter sluit de zitting

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep is gegrond, maar, zelf in de zaak voorzienend verklaart de rechter het aan het beroep voorafgegane administratieve beroep alsnog niet-ontvankelijk.

35. Verbazing over verloop herplaatsing

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2821 AW.

Bezwaar tegen eervol verleend ontslag: B. Snoeck, eiser, tegen B&W R., verweerder.

Eiser is aanwezig ter zitting, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Het is onbekend hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 7 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en geeft het woord aan de gemachtigde van eiser.

(00.01) De gemachtigde van eiser zegt dat eiser hem allemaal namen heeft gegeven van collega's die wel zijn herplaatst. De gemachtigde noemt vervolgens de namen. Hij vraagt waarom deze collega's wel zijn herplaatst en eiser niet. De enige plausibele verklaring lijkt dat eiser en de heer Aardema niet goed met elkaar konden opschieten. Verder bevat de beslissing feitelijke onjuistheden. Een onvoldoende zuiver oogmerk duidt op willekeur aan de kant van verweerder.

De gemachtigde zegt dat hij nog geen opgave kan doen van de schade die zijn cliënt heeft geleden. Hij wijst op gedingstuk 29.1.

(00.08) Eiser krijgt het woord: “Het is allemaal heel raar hoe het is gelopen. Eerst zeiden ze dat het tussen mijn oren zat, maar dat bleek niet zo te zijn. Na de operatie zeiden ze: doe maar rustig aan. Daarna bleken ze mij vergeten. Er is bijna niets gedaan om mij te herplaatsen.”

(00.10) De gemachtigde van verweerder zegt dat eiser is ontslagen wegens ziekte. Als eiser al ontvankelijk is, dan is van belang dat hij vanaf 1998 doorlopend ziek is geweest. Voor wat betreft de plaatsing is al het mogelijke gedaan. De gemachtigde noemt allerlei functies. De inspanningsverplichting gaat niet zo ver dat de organisatie moet worden aangepast om iemand werk te kunnen bieden. Over het arbeidskundig onderzoek van het USZO zegt de gemachtigde dat voor een van de functies geldt dat die te belastend is voor eiser. Al met al heeft verweerder voldoende gedaan wat nodig was. Primair acht verweerder het beroep niet-ontvankelijk, subsidiair ongegrond.

De gemachtigde van verweerder reageert vervolgens op wat de gemachtigde van eiser naar voren heeft gebracht. Die is pas ter zitting met de namen van collega's gekomen die wel zijn herplaatst. Het is voor verweerder niet te beoordelen in hoeverre die gevallen al dan niet gelijk zijn aan die van eiser.

Verder zegt de gemachtigde dat de heer Aardema niet betrokken is geweest bij de herplaatsing.

(00.20) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Heeft verweerder na het rapport van het USZO direct geoordeeld dat er in de gemeente geen geschikte functies zijn voor eiser? Het is ongelukkig dat je mensen begeleidt naar een functie waar ze niet geschikt voor zijn.” [2]

De gemachtigde van verweerder verwijst naar een productie. Hij zegt dat ook is gekeken naar de periode van herplaatsing. Het was ongelukkig dat eiser niet geschikt was voor de functie waarin hij herplaatst zou worden.

De rechter: “Hoe kan het dat er in de gehele gemeente geen functie voor eiser zou zijn?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Wij blijven van mening dat we voldoende hebben gedaan om een functie voor eiser te zoeken.”

De rechter: “Heeft Rotterdam een systeem waarin de eigen functie en de belasting zijn opgenomen?” [4]

De gemachtigde: “Nee, er wordt per vacature gekeken naar de mogelijkheden van de functie. Is er onzekerheid, dan wordt de arbeidsdeskundige ingeschakeld.”

(00.24) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij zegt dat verweerder niet heeft betwist dat men eiser een jaar lang is vergeten. Verweerder had ruimer aandacht moeten besteden aan de herplaatsing. Eiser is ontvankelijk in zijn beroep, want hij heeft een belang. Fnuikend voor hem was dat hij niet in aanmerking kwam voor de functies voor langdurig werklozen. Eiser heeft niet het gevoel gekregen dat er echt goed is gezocht.

(00.29) De gemachtigde van verweerder: “De vacature bij stedenbouw, waarvan eiser zegt dat hij daar niets van wist, is uitvoerig met hem besproken. We kunnen ons niet voorstellen dat eiser echt een jaar lang is vergeten.”

Eiser, die als laatste het woord krijgt, zegt in reactie daarop: “U heeft dat eerder wel toegegeven.”

(00.33) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ter zitting is van de zijde van verweerder naar voren gebracht dat het beroep wegens ontbreken van processueel belang niet-ontvankelijk verklaard zou moeten worden.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond, omdat verweerder de aan het bestreden besluit ten grondslag gelegde feiten niet aannemelijk heeft gemaakt. De rechter herroept, zelf in de zaak voorzien, het primaire besluit.

36. Verweerder krijgt ruim de gelegenheid zijn zaak te bepleiten

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2853 NABW.

Beëindiging Abw-uitkering: A. Larrocha, eiser, tegen B&W R., verweerder.

Eiser is niet ter zitting aanwezig, maar zijn gemachtigde wel. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd. Tevens is ter zitting een tolk aanwezig.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 17 minuten te laat.

(00.00) De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Daarna zegt hij dat er tien dagen geleden een beroepschrift is ingediend. Tegen de gemachtigde van verweerder zegt hij: “Ik neem aan dat u daar kennis van heeft genomen.” [prc]

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij zegt dat verweerder niet een zelfstandige toetsing heeft verricht van de vraag of eiser al dan niet rechtmatig in Nederland verblijft. Indien deze toetsing wel zou hebben plaatsgevonden, dan zou dat een positieve uitkomst voor eiser hebben gehad.

(00.03) De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiser hoe deze de verhouding ziet tussen het Europees recht en de Algemene bijstandswet. [3]
De gemachtigde houdt een betoog met als strekking dat EU-recht van hogere orde is dan de Abw.

(00.04) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij schetst eerst de feiten. Daarna reageert hij op de standpunten die eiser heeft ingenomen.

(00.09) De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder hoe verweerder aan de data 2 november en 19 november komt. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de data zijn overgenomen van de verblijfskaart.

De rechter vraagt of verweerder deze data zelfstandig heeft onderzocht. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat dit niet het geval is.

De rechter vraagt de gemachtigde of het standpunt van verweerder anders was geweest als de datum 19 november was geweest. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het standpunt in dat geval inderdaad anders was geweest. Voor eiser is dit natuurlijk heel vervelend.

De rechter vraagt wat de code 30 precies betekent. [3]

De gemachtigde van verweerder geeft een uitleg over dat begrip.

(00.11) De gemachtigde van eiser krijgt opnieuw het woord. De gemachtigde zegt dat er een verschil is tussen de verblijfvergunning en de verblijfskaart.

De centrale vraag is of eiser rechtmatig verblijf heeft in Nederland op grond van het Gemeenschapsrecht. De gemachtigde van eiser geeft nog een argument voor de stelling dat eiser rechtmatig verblijf zou hebben.

De rechter vraagt de gemachtigde van eiser nog om een verduidelijking. [2]

De gemachtigde licht nader toe wat hij eerder heeft gezegd.

(00.16) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De essentiële vraag die de rechter stelt is waarom verweerder is uitgegaan van 2 november in plaats van 19 november als relevante datum. Uit het antwoord blijkt dat verweerder wel kan aangeven waarom hij van 2 november is uitgegaan, maar ook dat hij geen zelfstandig onderzoek heeft gedaan om er achter te komen of 2 november de juiste datum is.
- Het zal waarschijnlijk zo zijn dat uit het dossier niet is op te maken dat verweerder zelfstandig onderzoek heeft gedaan, maar nu weet de rechter zeker dat dit niet het geval is.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ondanks dat verweerder op deze wijze de motivering bij verweerschrift en ter zitting heeft aangevuld acht de rechtbank dit onvoldoende om het bestreden besluit te dragen."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft de voor het besluit relevante feiten onjuist gekwalificeerd ('Het standpunt van verweerder dat eiser daarvoor [voor een bijstandsuitkering] niet in aanmerking komt omdat hij de verlenging van zijn verblijfskaart twee weken te laat zou hebben aangevraagd, is naar het oordeel van de rechtbank onjuist. (...) Een en ander klemmt des te meer nu thans is gebleken dat de IND, namens de Staatssecretaris van Justitie, bij besluit van 25 maart 2002, is uitgegaan van een geldigheidsduur van de verblijfskaart tot 19 november 1998, hetgeen – indien deze datum klopt – zou inhouden dat eiser de verlenging van zijn verblijfskaart in het geheel niet te laat heeft aangevraagd.').

37. De rechter is alleen geïnteresseerd in de bevoegdheid van het bestuursorgaan

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2856 NABW.

Weigering wijziging bijstand naar norm van eenoudergezin: T. de Haan, eiser, tegen B&W C., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 40 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten eerder dan gepland.

Eiser is ter zitting aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. Hij vraagt aan de gemachtigde van eiser of die het beroepsschrift wil toelichten.

(00.01) De gemachtigde van eiser zegt dat hij geen punten heeft die hij naar voren wil brengen.

(00.01) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij noemt twee kleine feitelijke punten.

(00.02) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Is wel sprake van een bevoegd genomen besluit?" [3/ambtsh]

De rechter stelt de vraag onder verwijzing naar de stukken en de daarin te vinden parafen.

De gemachtigde van verweerder vertelt hoe de besluitvorming is georganiseerd, maar zegt dat ze er verder geen stukken over heeft.

De rechter: "Maar wij hebben u toch in een fax gevraagd aan te geven of u het bestreden besluit daadwerkelijk heeft genomen, en zo nee, of u het bestreden besluit alsnog wenst te bekrachtigen?" [prc]

De gemachtigde van verweerder zegt dat ze die nooit heeft gezien, maar dat ze zeker bereid is nog stukken toe te sturen.

De rechter zegt dat hij geen vragen heeft over de inhoud van het geschil.

De gemachtigde van eiser zegt dat hij zich voor wat betreft het formele punt refereert aan het oordeel van de rechter. Verder heeft hij nog een enkele opmerking over de voor het geschil relevante feiten.

De rechter vraagt aan eiser of eiser nog iets wil zeggen. Dat is niet het geval.

(00.08) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De behandeling van de zaak is in zeer korte tijd voorbij. De rechter heeft alleen maar vragen over de bevoegdheid van B&W om het besluit te nemen. De gemachtigde van eiser heeft geen enkele behoefte om wat dan ook maar naar voren te brengen. B&W zijn alleen maar gekomen om te kijken wat er gebeurt, maar hebben zelf verder geen enkele inbreng.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

38. Discussie over de vraag of de bestreden beslissing een besluit is

Rechtbank 4. 20 juni 2002, 02/56.

Buiten behandeling stellen van een aanvraag: M. Ajan, eiser, tegen B&W S., verweerder.

Onbekend is hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 20 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting verschenen, zijn gemachtigde is wel aanwezig. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waar de zaak over gaat. Hij vraagt de gemachtigde van verweerder of die beschikt over de nagekomen fax, van 13 juni 2002. [prc]

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij de fax heeft ontvangen.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Het gaat volgens de gemachtigde over ontbrekende stukken, namelijk de polis van een levensverzekering van het oudste kind van eiser. De gemachtigde zegt dat als de stukken er waren geweest, de uitkering wel was toegekend. Het aanvragen van de betreffende polis bij de verzekeringsmaatschappij kost meer tijd dan verweerder aan eiser gunde. De gemachtigde is gaan informeren bij de tussenpersoon van eiser, die had namelijk zorg moeten dragen voor de aanwezigheid van de polis.

(00.05) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat eiser geen bezwaar heeft gemaakt tegen het besluit tot het buiten behandeling stellen van zijn aanvraag.

(00.07) De rechter: "Is dat een 1:3-besluit?" [3/ambtsh]

De gemachtigde van verweerder antwoordt bevestigend.

De rechter: "Waarom stond er dan geen bezwaarclausule onder?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Volgens mij stond die er wel onder."

De rechter: "Niet op het exemplaar dat wij hebben."

De gemachtigde van eiser: "Het exemplaar dat ik heb, daar staat wel de clausule op."

De gemachtigde van verweerder: "Het bezwaar is gericht tegen de toekenningsbeslissing, niet tegen het buiten behandeling stellen."

De rechter: "Maar niet ook tegen het buiten behandeling stellen?" [3]

De gemachtigde van verweerder: “Dat kan ik er niet van maken.”

(00.11) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Een punt dat tijdens de zitting werd opgehelderd: onder de beslissing van verweerder om de aanvraag buiten behandeling te laten bleek wel een bezwaarclausule te staan; de rechtbank had een exemplaar waarvan de laatste bladzijde ontbrak.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “De duur die gemoeid is met het aanvragen van een afkoopwaarde van een levensverzekering kan naar het oordeel van de rechtbank niet als bijzondere omstandigheid worden aangemerkt. Te meer niet nu eiser verlenging had kunnen vragen van de termijn waarbinnen hij de door verweerder gevraagde informatie diende te overleggen, hetgeen hij heeft nagelaten. Door eiser zijn geen andere (bijzondere) omstandigheden gesteld, noch is de rechtbank daarvan gebleken.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

39. Voorziening voor handicap: rijp voor mediation

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 02/847 WVG.

In bruikleen toekennen van een rolstoel als voorziening in het kader van de WVG: A. Jansen-Verbeek, eiseres, tegen B&W S., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is drie kwartier uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Eiseres in ter zitting aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom. De rechter vertelt kort waarom beroep is ingesteld.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij memoreert dat de rechtbank de zaak naar voren heeft gehaald. Het gaat over de vraag wat een geschikte rolstoel is. Eiseres heeft een tegenadvies uitgebracht. De zithoogte is een belangrijk punt. Daar zijn allemaal normen voor, zelfs Europese regels. Het betoog van de gemachtigde gaat vooral over relevante feiten, over de vraag waarom eiseres deze bepaalde rolstoel (Balder) nodig heeft, en niet kan worden volstaan met een andere rolstoel (de Chairman).

De gemachtigde zegt dat verweerder het standpunt inneemt dat sprake is van een adequate rolstoel. Er zou uitgebreid onderzoek zijn verricht, maar daar is niets van terug te zien.

Er is geen zorgvuldige besluitvorming geweest. Verweerder hanteert oneigenlijke argumenten. Het lijkt erop dat de gemeente voor lief neemt dat eiseres uiteindelijk een inadequate rolstoel heeft. Eiseres heeft een adequaat alternatief aangedragen, maar verweerder is daar niet op ingegaan. Het besluit voldoet niet aan artikel 3:4 lid 2 Awb en moet daarom worden vernietigd.

De gemachtigde vraagt de rechtbank primair om toepassing van artikel 8:72 lid 4 Awb (zelf in de zaak voorzien), subsidiair om verweerder een termijn te stellen voor het nemen van een nieuw besluit.

(00.12) De rechter, zich richtend tot eiseres: “Mevrouw, heeft u daar nog wat aan toe te voegen?” [2]

Eiseres maakt in reactie op die vraag een paar opmerkingen over de feitelijke gang van zaken.

(00.14) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij vertelt hoe het besluit tot stand is gekomen. Vervolgens zegt hij dat een stuk dat in de B-map zit, ook in de A-map zit, maar dan zonder een bepaalde alinea. Naar aanleiding van een van de gedingstukken vertelt de gemachtigde waarom hij het niet eens is met een aantal observaties van mevrouw Van Delden. Verweerder heeft na twee eerdere vernietigingen de gehele situatie opnieuw beoordeeld. Het uitgangspunt daarbij was een adequate voorziening. Er zijn twee adequate voorzieningen, de Chairman en de Balder. Beide rolstoelen zijn na de aangegeven aanpassingen adequaat. Indien beide rolstoelen adequaat zijn, wordt voor de goedkoopste gekozen. Voor wat betreft de instaphoogte van de rolstoel verschillen de twee rolstoelen niet van elkaar.

(00.24) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Over de Bolderrolstoel heb ik gelezen dat het de vraag is of die zal voldoen, na het aanbrengen van de noodzakelijke voorziening.” [2]

De gemachtigde van verweerder geeft op die vraag niet een duidelijk antwoord.

De rechter: “Maar is er nu twijfel of de gekozen rolstoel wel zal voldoen?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Nee, die twijfel is er niet. Het is een verschil van duizenden guldens, en van 1 centimeter instaphoogte.”

De rechter: “Is er reden de hardheidsclausule toe te passen?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Daar is zeker aan gedacht, maar er is geen aanleiding gezien om de hardheidsclausule toe te passen, gelet op de criteria die daarvoor gelden.”

(00.31) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat verweerder doet alsof hij weet wat goed is voor eiseres. Er is aan de situatie van eiseres niets veranderd. Verweerder schippert wat betreft de noodzakelijke hoogte. Nu zou 43 centimeter genoeg zijn. Eiseres krijgt de rolstoel door de strot geduwd. Eiseres heeft nooit gezegd dat die andere rolstoelen wel geschikt zijn. De gemachtigde mist de onderbouwing in het verweerschrift.

(00.36) Eiseres krijgt het woord, maar ze laat haar echtgenoot het woord doen. Het verhaal van De Jong begint in 1997: “Toen is tegen mijn vrouw gezegd dat zij een rolstoel naar haar keuze mocht uitzoeken. Het is niet mijn bedoeling om er een persoonlijke

kwestie van te maken, maar mijn vrouw is gezond het ziekenhuis ingegaan, en is er met een rolstoel weer uitgekomen. Er is voortdurend een andere rolstoel afgeleverd dan was toegezegd. Er is toegezegd dat mijn vrouw lessen zou krijgen, maar die heeft ze nooit gekregen. Bij het passen is er een ongeluk gebeurd. Mijn vrouw heeft als gevolg daarvan een post-traumatische distrofie. In 1998 is de situatie verslechterd. Het been kon niet meer worden aangeraakt, niet meer worden gewassen. In de brief waarin wordt gezegd: 'U kunt kiezen wat u wilt, daar is geen bedrag genoemd.'"

(00.46) De gemachtigde van verweerder krijgt weer het woord. De gemachtigde zegt: "De advocaat van eiseres moet wel met argumenten komen. Het klopt dat er een ongeluk is gebeurd, dat sprake is van een wijziging van omstandigheden. Wij willen graag on speaking terms komen. Over de wisselende hoogte van de rolstoel, dat heeft ook te maken met de wisselende wensen van eiseres. Onze conclusie is dat er een helder advies ligt."

(00.50) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De rechter vindt dat onvoldoende is komen vast te staan dat verweerder de voor het besluit relevante feiten juist heeft vastgesteld.

40. Uitwisseling van standpunten met hulp van foto's en kaart, maar weinig vragen van de rechter

Rechtbank 5, 28 juni 2002, zaak 01/737 WRO.

Vrijstelling ten behoeve van de exploitatie van een landgoed: P. Grimbergen, eiser, tegen het college van B&W van de gemeente L., verweerder.

Onbekend is hoe veel tijd is uitgetrokken voor de behandeling van het beroep. De zitting begint vijf minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting aanwezig, vergezeld van zijn advocaat. Verweerder is bij gemachtigde verschenen. Ook de vergunninghouder, mevrouw Helderling, is aanwezig, samen met haar gemachtigde.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en legt uit waar de zaak over gaat en hoe de procedure ter zitting verloopt. Zij geeft de gemachtigde van eiser het woord.

(00.02) De gemachtigde van eiser vertelt dat de zaak gaat over de herinrichting van een landgoed. Eiser is het vooral niet eens met de bedrijfsruimte. Er zijn maximaal 3200 cursisten per jaar, met als gevolg 6400 verkeersbewegingen op een zandpad dat daar niet voor is berekend.

Wat betreft de verklaring van geen bezwaar: in de motivering daarvan wordt met geen woord gerept over de verhardingen. Ook over de bedrijfsruimte wordt niets gezegd. De verklaring van geen bezwaar is in strijd met het motiverings- en met het zorgvuldigheidsbeginsel. Het lijkt er ook op dat de provincie geen toestemming wil geven voor het bedrijfsgebouw, daarom is de vrijstelling voor de parkeerplaatsen nogal prematuur.

De realisatie van de plannen voor de parkeerplaatsen is heel onzeker. Er is onvoldoende rekening gehouden met de belangen van eiser.

(00.10) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota, waarin het hele gebeuren bij langs wordt gelopen. De gemachtigde zegt zich voornamelijk te zullen richten op het gedeelte van het besluit dat met name als probleem wordt gezien. Er zullen zich alleen problemen voordoen als er heel erg veel bezoekers komen. Maar het convenant beperkt het aantal bezoekers tot 3200 per jaar. Vraag is ook welk belang eigenlijk met het beroep wordt gediend. Het punt van de verharding wordt pas vandaag voor het eerst door de gemachtigde van eiser naar voren gebracht. De verklaring van geen bezwaar was er al tijdens de bezwaarfase. Toen had de verharding al aan de orde kunnen worden gesteld, of desnoods in het beroepschrift.

(00.16) De gemachtigde van mevrouw Helderling krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota en heeft ook foto's bij zich. Hij zegt dat het alleen maar gaat over de aanlegvergunning. De vergunning moest nu al worden aangevraagd, want de groei van de bomen heeft tijd nodig. Eiser gaat het alleen maar om het bedrijfsgebouw, het beroep is echter al wat achterhaald door de feiten. Mevrouw Helderling heeft haar plannen bijgesteld, ze zijn nu minder ambitieus, en passen in de provinciale plannen. Mevrouw Helderling kan er daarom ook vanuit gaan dat de provincie akkoord zal gaan met haar plannen. Het is niet terecht dat de bezwaren zich tegen allemaal toekomstige zaken richten. De bezwaren houden verband met een geschil dat in het verleden speelde. Het is niet te verwachten dat het landgoed veel bezoekers zal trekken. Er zijn drie uitvalswegen, dus slechts een derde deel van het verkeer komt bij eiser langs.

(00.28) De gemachtigde van mevrouw Helderling geeft vervolgens een toelichting op de foto's. Partijen lopen naar de rechter om de foto's te bekijken en er een toelichting op te geven, wat leidt tot een discussie over de vraag wat de meest logische manier is om het landgoed te bereiken en te verlaten. Mevrouw Helderling betoogt met verve dat het met de overlast voor eiser heel erg meevalt.

Vervolgens wordt ook de plankaart, behorend bij het bestemmingsplan, bekeken.

Dan ontstaat er een discussie over een brief van 12 juni 2001, die gaat over de afwijzing van een andere vergunning. De gemachtigde van verweerder zegt dat hij bereid is die nog toe te sturen. Vervolgens blijkt dat de brief toch in het dossier zit.

De rechter heeft een aantal vragen aan de gemachtigde van verweerder, die betrekking hebben op wat mevrouw Helderling allemaal met de vergunning kan, in het geval de bedrijfsruimte niet doorgaat. [4] Ook heeft de rechter een vraag aan de advocaat van eiser: "Heeft u ook bezwaar tegen de vrijstelling voor de 25 parkeerplaatsen, ook als de praktijkruimte niet doorgaat?" [2/ambtsh]

In reactie op het antwoord op die vraag zegt de rechter: "Ik stel vast dat er nog wel een belang is."

De rechter, zich richtend tot de advocaat van eiser, vraagt: “Maakt uw cliënt ook bezwaar tegen de bouw van het huis?” [ambtsh]

De advocaat van eiser: “Nee, dat is niet het geval.”

De rechter, zich richtend tot mevrouw Helderling: “Dat de praktijkruimte kleiner wordt, heeft dat ook tot gevolg dat er dan minder personen komen?” [4]

Mevrouw Helderling: “Dat denk ik niet.”

(00.49) De gemachtigde van eiser krijgt het woord voor de tweede ronde. Hij zegt dat hij de vraag naar het belang zou willen omdraaien. Waarom nu een vergunning verlenen, terwijl het vervolg van de plannen onzeker is? Bovendien, het gaat om een vrijstelling, dus is er beleidsvrijheid, en dus hebben B&W de mogelijkheid het geheel van de plannen in ogenschouw te nemen. Dat de provincie nu positiever over de bedrijfsruimte zou denken, daar zijn – voor zover bij de gemachtigde bekend – geen stukken over, en hij gaat er dan ook niet vanuit dat dit zo is. Er komen vast veel cursisten, omdat het geheel exploitabel moet zijn.

(00.53) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat hij niet meer heeft gezegd dan dat het onzeker is of toestemming voor de bedrijfsruimte zal worden gegeven.

(00.54) De gemachtigde van mevrouw Helderling krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat de behoefte aan parkeerplaatsen er sowieso is, omdat het landgoed wordt opengesteld. En voor zover de vraag wordt gesteld waarom parkeerplaatsen moeten worden aangelegd, als nog onduidelijk is of en zo ja, hoe het praktijkgebouw er komt, merkt hij op dat die zaken los van elkaar moeten worden gezien. Wat de reden is dat er parkeerplaatsen worden aangelegd, is dan niet relevant.

(00.56) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De zitting heeft voornamelijk het karakter van een uitwisseling van standpunten, maar daarnaast is in zeker zin ook sprake van een ‘descente in de zaal’: als surrogaat voor het zelf gaan kijken laat de rechter zich aan de hand van foto en kaart voorlichten over de situatie ter plekke.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

41. Legaliseringsperikelen; rijp voor mediation?

Rechtbank 5, 28 juni 2002, zaak 01/1566 WRO.

Weigering legalisering bouw paardenstal: de heer en mevrouw Mertens, eisers, tegen het college van B&W van de gemeente W., verweerder.

Eisers zijn ter zitting verschenen, samen met hun gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de behandeling van de zaak is 40 minuten uitgetrokken. De zitting begint 5 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. Zij vertelt wat voor zaak aan de orde is: de weigering de bouw van een paardenstal te legaliseren. Beide partijen leggen hun pleitnotities over.

(00.02) De gemachtigde van eisers krijgt het woord. Hij zegt dat wordt gesteld dat artikel 4:7 van toepassing is. Dat klopt echter niet. B&W zijn – in afwijking van gegevens die eisers hebben overgelegd – bij de beoordeling van andere gegevens uitgegaan. Bij de aankoop van de woning was de berging al in gebruik als badkamer. Dus er is geen sprake van een aan- of uitbouw. De inhoud van de berging mag dus niet worden meegerekend. De houtloods is aangepast, de wanden zijn verwijderd. Het is nu een vergunningvrij bouwwerk. Wat B&W hierover zeggen, klopt niet, dus bij de belangenafweging zijn zij van de verkeerde veronderstellingen uitgegaan.

(00.09) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij zegt dat in het verweerschrift al uitvoerig op de beroepsgronden is ingegaan. B&W blijven van mening dat artikel 4:7 hier niet kon worden toegepast. Op de bouwaanvraag staat dat de schuur 19,5 m2 bedraagt, en niet 18 m2, zoals nu wordt ‘erkend’. Hoe de bebouwing moet worden gekwalificeerd, en wat er allemaal voor bebouwing op het perceel is, daar kijken we anders tegenaan dan eisers.

Het perceel is bedoeld voor agrarische bestemming E. Duidelijk is dat er meer bebouwing is dan er is toegestaan. We hebben het dan ook opgevat als een vrijstellingsverzoek. Het bestemmingsplan zelf kent geen vrijstellingsmogelijkheden. We hebben ook getoetst aan het nieuwe bestemmingsplan, maar ook ten opzichte daarvan is sprake van een overschrijding. De vrijstelling is niet verleend: de overschrijding is te groot.

(00.16) De rechter zegt dat zij eerst de foto's en de kaart gaat bekijken, zodat ze weet waar partijen het over hebben. Alle aanwezigen lopen vervolgens naar de rechter, met kaart en foto's. Kaart en foto's worden besproken, en er worden opmerkingen gemaakt over wat wanneer is gebouwd. Ook de plankaart van het bestemmingsplan wordt bekeken.

(00.23) De rechter zegt dat het vraagpunt over de 18m2 uit de wereld is. Zij heeft nog een andere vraag: “De aanvraag is opgevat als een verzoek om vrijstelling ex artikel 19 WRO. Is daar in de besluitvorming iets van terug te vinden?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Met het nieuwe bestemmingsplan zijn we al heel ver. Tot mijn spijt, er is hier geen voorbereidingsbesluit.”

De rechter constateert dat dat het moeilijk maakt een vrijstelling te verlenen. De rechter vraagt eisers om een reactie. [2]

De gemachtigde van eisers zegt dat je met een kluitje in het riet wordt gestuurd, na een procedure waarin er vrijstellingsmogelijkheden waren. Maar hij zegt ook: misschien kunnen we er nog uit komen.

De gemachtigde van verweerder zegt dat de gemeente het aspect van het voorbereidingsbesluit over het hoofd heeft gezien.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Is de handhaving al gestart?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Die hebben we nu even stopgezet.”

(00.30) De gemachtigde van eisers: “Ik wil nog even terugkomen op artikel 4:7. Er is afgeweken van de gegevens die eisers hebben overgelegd.”

(00.31) Ook de gemachtigde van verweerder zegt nog iets over artikel 4:7. Dit punt kan in bezwaar worden hersteld. Voor wat betreft het voorbereidingsbesluit: bij een nieuwe heroverweging zal de uitkomst waarschijnlijk niet anders zijn.

(00.33) De rechter zegt dat zij binnen zes weken uitspraak zal doen en sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Betekenis van de zitting is in ieder geval dat eiser van de gelegenheid gebruik maakt om een van zijn beroepsgronden te laten vallen. Daarnaast is, net als in zaak 40 in zeker zin sprake van een ‘descente in de zaal’: als surrogaat voor het zelf gaan kijken laat de rechter zich aan de hand van foto en kaart voorlichten over de situatie ter plekke.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

42. Rechter stelt vragen over feiten en recht en geeft inzicht in haar overwegingen

Rechtbank 5, 28 juni 2002, zaak 01/1742 WW.

D. Stam, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar gemachtigde. Het UWV is bij gemachtigde verschenen. Beide partijen zijn opgeroepen.

Voor de behandeling van het beroep ter zitting is 45 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter inventariseert wie er ter zitting aanwezig zijn en vertelt waar het vanochtend over gaat.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij zegt dat hij niet zo veel aan het beroepschrift heeft toe te voegen. Vanaf 1996 is het afgekald. Eiseres zou vanaf 1998 WW hebben kunnen aanvragen, want ze had toen al urenverlies. Tot 2000 gold dat als er schommelingen waren, dat weer werd ingehaald. Maar in 2000 was dat niet meer zo. Als je kijkt naar het jaar voor augustus 2000, zie je dat het nog verder is afgekald. De gemachtigde zegt dat hij op de sancties verder niet ingaat.

(00.04) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt verbaasd te zijn dat eiseres een bepaald punt handhaaft, omdat zij daarover in het beroepschrift nog iets anders heeft gezegd.

De gemachtigde van eiseres: "U heeft gelijk, dat heb ik onjuist gezegd!"

De gemachtigde van verweerder zegt dat het besluit op bezwaar heel uitgebreid is gemotiveerd. Al zijn er in principe afwijkingen in de beoordeling mogelijk, dat gebeurt niet zo maar. De gemachtigde gaat vervolgens in op de voorwaarden om te kunnen voldoen aan de regeling cyclisch arbeidspatroon; echter, eiseres kan daar niet voor in aanmerking komen. Als er geen cyclus is aan te wijzen, dan kan de regeling ook niet worden toegepast. Conclusie is dat de berekening van het relevante aantal arbeidsuren correct is gebeurd.

Over de berekening van het dagloon zegt de gemachtigde dat artikel 6 de mogelijkheid biedt een langere periode in aanmerking te nemen. Niet duidelijk is waarom dat hier zou moeten gebeuren. Artikel 6 is bedoeld voor heel andere situaties dan die hier aan de orde zijn. De gemachtigde haalt daarbij een gedeelte van de losbladige editie tekst en commentaar socialezekerheidswetgeving aan.

De rechter: "Is dat een citaat, of de mening van de auteur?" [3]

De gemachtigde van verweerder: "Dat heb ik niet kunnen achterhalen." De gemachtigde vervolgt met een uitgebreid verhaal over artikel 10. Ingevolge dat artikel is het niet goed mogelijk rekening te houden met vakantie- en feestdagen. Gelijikstelling is alleen mogelijk als een vergoeding voor die dagen is betaald, en dat was hier niet het geval.

(00.16) De rechter: "Heeft u nog iets op papier?"

De gemachtigde van verweerder: "Alleen wat losse trefwoorden."

(00.17) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: "Wilt u nu al reageren? Ik heb namelijk ook nog wel een aantal vragen."

De gemachtigde van eiseres: "Het gaat om een 'kan'-bepaling, dus om beleid." Hij beargumenteert vervolgens waarom het loon over een heel jaar zou moeten worden bekeken.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Wat vindt het UWV daarvan?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Ik heb het idee dat wordt geprobeerd een regeling die voor iets anders is bedoeld, voor deze situatie van toepassing te laten zijn."

De rechter: "U zegt, hiervoor is de regeling niet bedoeld. Maar waarvoor of hoe dan wel? Kunt u voorbeelden geven van situaties die van toepassing zijn op die cyclische arbeidspatroonregeling?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Nee, die ken ik niet."

De rechter: "U weet niet wat de aanleiding voor de regeling was?" [3]

De gemachtigde van verweerder: “De regeling was oorspronkelijk bedoeld voor situaties die afwijken van het reguliere arbeidspatroon.

De rechter: “Maar dan kun je toch ook kijken of deze regeling er onder valt?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Ik vind dat hier veeleer sprake is van geleidelijke afname.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “U erkent dat er sprake is van geleidelijke afname. Er had eerder kunnen worden aangevraagd.” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Ik laat het graag aan de rechtbank over om over dit punt te oordelen.”

(00.27) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “De verzekeringsplicht, daar moet ik ambtshalve naar kijken.”

De gemachtigde van eiseres: “Daar gaan we het toch net over hebben?” Hij maakt vervolgens een opmerking over de uitkomst van een procedure bij de civiele rechter.

De rechter: “Dan wil ik graag weten wat het UWV hier van vindt.” [2]

De gemachtigde van eiseres: “In 2001 is een brief de deur uitgegaan over de status van betalingen die zijn gedaan.”

De rechter: “Ik ben wel geïnteresseerd in hoe de feitelijke situatie was op de datum in geding.” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Als er een besluit is waaruit blijkt dat er met terugwerkende kracht wijziging is gebracht in de uitkering, dan wil ik dat wel graag zien.”

De gemachtigde van eiseres: “Civielrechtelijk is niet vastgesteld dat sprake is van een arbeidsovereenkomst.”

De rechter: “Ik had kunnen laten weten dat ik ter zitting vragen zou gaan stellen over de verzekeringsplicht. Desnoods houden we de zaak nog even aan.” [prc]

De gemachtigde van verweerder: “Het besluit van 8 augustus 2001, daar wordt niet expliciet teruggekomen op een eerder besluit.”

De rechter: “Er wordt wel gezegd, ‘in aansluiting op’.” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Maar er is geen sprake van wijziging of intrekking van het besluit.”

De gemachtigde van eiseres: “De brieven zijn niet naar mij gestuurd, maar naar eiseres zelf.”

De rechter: “Ik kan niet goed overzien in hoeverre de brief van 8 augustus 2001 relevant is.”

(00.40) De rechter zegt dat zij nog een aantal feitelijke vragen heeft. Het gaat daarbij om de volgende vragen: Hoe zit het met de feitelijke vermindering vanaf 2000? Wat houdt het werk precies in? Wat is de relatie met de uitgever? Wat is de opleiding van eiseres? Hoe lang is de werkweek? Hoe sterk wisselt het werk? Hoe wordt het werk toebedeeld? [4]

Eiseres beantwoordt al deze vragen.

De gemachtigde van eiseres: “Alles staat heel goed vermeld in de dagvaarding van de bodemprocedure. Als u de zaak aanhoudt, kan ik u zo een kopietje sturen.”

Eiseres zegt dat zij thuis werkt.

De gemachtigde van eiseres: “Thuis zijn pc-plekken geïnstalleerd.”

De rechter stelt nog een aantal vragen die zijn gericht op de vaststelling of al dan niet sprake is van een gezagsverhouding. [4]

Eiseres zegt: “Aan het begin van het jaar gaf je aan, hoe veel je per jaar zou gaan doen of kon doen. We werden altijd heel streng gecontroleerd.”

De rechter: “Ik heb ongeveer een idee.”

De gemachtigde van eiseres: “Ik denk dat de bestuursrechter eerder een arbeidsovereenkomst aanneemt dan de civiele rechter.”

De rechter: “Hier ligt eigenlijk een premieplicht-zaak voor. Wat was de aanleiding om premie te gaan betalen?” [4]

De gemachtigde van eiseres zegt hoe dat volgens haar zit.

De rechter: “Hoe kijkt het UWV daar tegenaan?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Volgens mij is dit aspect niet in geding, en als u er iets over zegt, gaat u denk ik buiten de omvang van het geding.”

De rechter: “Maar hoe zit het met de brief van 8 augustus 2001?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Die brief ziet alleen op de periode daarna. Er zijn wel twijfels over het recht op uitkering, maar die staan los van de verzekeringsplicht en hebben alleen maar te maken met de civiele procedure en de loondoorbetaling. Voor wat betreft de vraag of er een arbeidsovereenkomst is, sluit ik me aan bij het civiele vonnis, waarin staat dat daarover te weinig gegevens voorhanden zijn.”

De rechter: “Ik heb een beeld van de zaak. Als ik binnen een week niet aanvullende gegevens krijg, sluit ik het vooronderzoek, komt er wel iets, dan kijgt het UWV gelegenheid tot reactie.”

(01.00) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Waarom zijn partijen opgeroepen? Reden zou kunnen zijn dat als de rechter vindt dat zij ambts-halve moet toetsen of sprake is van een arbeidsverhouding (blijkens haar optreden ter zitting is ze daar op dat moment nog niet geheel en al over uit), zij nadere informatie nodig heeft over een groot aantal feitelijke aspecten van het werk dat eiseres doet.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Hetgeen eiseres heeft aangevoerd over de informatie die zij eerder bij de uitkeringsinstantie heeft ontvangen, is onvoldoende concreet om tot een ander oordeel hieromtrent te komen. De rechtbank heeft verder in hetgeen door eiseres is aangevoerd omtrent haar vakantiedagen en de feestdagen onvoldoende grond kunnen vinden voor het oordeel dat verweerder ten onrechte de vakantie- en feestdagen niet direct bij de berekening heeft betrokken.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

43. Eiser: ‘Handhaving kwam totaal onverwacht!’

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/1491.

Weigering bouwvergunning en oplegging dwangsom: P. Veldhuis, eiser, tegen B&W B., verweerder.

Onbekend is hoeveel tijd voor de zitting is uitgetrokken. De zitting begint 23 minuten later dan gepland.

De heer Veldhuis is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. B&W zijn niet verschenen.

(00.00) De rechter begint met te zeggen waar de zaak over gaat: er is een bouwvergunning geweigerd en een dwangsom opgelegd.

(00.02) De gemachtigde van Veldhuis krijgt het woord. Hij zegt dat de zaak gaat over de verbouw van een schuur op het achtererf. Er is bijna wekelijks gecontroleerd door bouw- en woningtoezicht, op grond van zeer gedetailleerde bouwtekeningen, die een en andermaal zijn doorgesproken. Pas na vier manden vindt bouw- en woningtoezicht het nodig dat eisers een bouwaanvraag indienen.

De gemachtigde zegt dat hij getuigenverklaringen heeft, waaruit blijkt dat de gemeente wist van de bebouwing en wat men van plan was. De beslissing op de bouwaanvraag is aangehouden. De gemeente legt eiser geen strobreed in de weg. Dan, na vijf maanden: een desastreuze beslissing.

Eiser heeft al veel kosten gemaakt. Bij hem is het vertrouwen gewekt dat was toegestaan waar hij mee bezig was.

(00.12) De rechter zegt dat zij een aantal vragen aan B&W heeft, maar ook een paar vragen aan eiser.

Aan eiser vraagt zij hoe het zit met het gebruik als kantoor. [4]

De gemachtigde zegt dat het qua bestemming of het één of het ander was, maar in bezwaar is het én én geworden.

De rechter vraagt of dat in het besluit op bezwaar is neergelegd. [1/2]

De gemachtigde van eiser zegt dat in het besluit staat dat over het bestemmingsplan geen verschil van inzicht is. Van belang is met name de hoogte van de bouwkosten.

De rechter vraagt zich af of Veldhuis, “nu u blijkbaar in onderhandeling bent”, nog behoefte heeft aan een uitspraak die daar betrekking op heeft. [prc] “Ik ben geneigd me te beperken.”

De gemachtigde van Veldhuis zegt dat in de buurt vergelijkbare activiteiten hebben plaatsgevonden en dat eiser alles openlijk heeft gedaan.

De rechter vraagt waar het vertrouwen nu precies uit bestond. [2] De gemachtigde van Veldhuis zegt dat bouw- en woningtoezicht elke twee weken kwamen kijken. De rechter: “Maar het was toch niet meer dan een ambtenaar?” [2] Vervolgens vraagt ze of er na het indienen van de bouwaanvraag ook nog gesprekken waren. [4] De gemachtigde antwoordt bevestigend.

De rechter zegt dat zij zich moeilijk kan voorstellen dat eiser dacht dat er geen strijd was met het vigerende bestemmingsplan. [2]

De gemachtigde zegt dat in vergelijkbare gevallen ook een bouwvergunning was verleend, zo leek het.

De rechter zegt dat ze er over gaat denken wat ze met de vragen die ze voor B&W had, gaat doen, en dat ze overweegt de zaak aan te houden.

De rechter vraagt de gemachtigde van eiser of die nog opmerkingen heeft.

De gemachtigde zegt dat er vertrouwen is gewekt, en dat de gemeente volstrekt onverantwoordelijk is omgegaan met belangen van burgers.

(00.27) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Rechter neemt risico door B&W niet op te roepen, omdat – zo blijkt ter zitting – zij nog een aantal belangrijke vragen had die zij nu niet kan stellen. Doordat B&W niet ter zitting zijn vertegenwoordigd, loopt de afhandeling van de zaak vertraging op.
- Rechter geeft geen reactie op het aanbod om met een getuigenverklaring te komen; waarschijnlijk om die reden geeft zij aan dat zij de zaak wellicht gaat heropenen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb stukken opgevraagd.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Eiser heeft verder gesteld dat in zijn omgeving veel agrarische bebouwing is verbouwd, zonder dat daartegen is opgetreden. Nu hij echter geen concrete, met zijn geval vergelijkbare gevallen heeft genoemd, ziet de rechtbank in deze stelling geen aanleiding voor het oordeel dat verweerder de onderhavige verbouwing had moeten toestaan.”

Uitkomst:

- Vooronderzoek heropend: verweerder wordt gevraagd alsnog een met name omschreven stuk in te dienen en bepaalde vragen van de rechter te beantwoorden.
- Beroep ongegrond.

44. Welke feiten waren aanleiding voor ontslag?

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/1822 WW.

Weigering WW-uitkering vanwege verwijtbare werkloosheid: R. Beuling, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder is met kennisgeving vooraf niet verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt dat verweerder niet op de zitting zal verschijnen.

(00.01) De gemachtigde van eiser heeft een pleitnota. Hij zegt dat twee zaken door elkaar spelen, wat voor veel verwarring heeft gezorgd. De gemachtigde geeft een overzicht van de feiten. Het betreft het e-mail gebruik tijdens het werk door eiser. Eiser is op staande voet ontslagen. Eiser heeft vervolgens aangetoond dat het ontslag voet niet terecht was. Het resultaat is dat het ontslag op staande voet is ingetrokken. De verhoudingen waren echter verstoord. Daarom volgde toch een ontslag. Verweerder heeft de werkgever gevraagd wat de reden van het ontslag was. De werkgever heeft vervolgens de verkeerde informatie opgestuurd naar verweerder, waardoor ten onrechte een sanctie is opgelegd.

(00.07) De rechter: “Voor de duidelijkheid: als de kantonrechter het ontslag niet terecht vindt, heeft verweerder alsnog een zelfstandig afwegingskader.”

De rechter, zich richtend tot eiser: “Waarom worden er allerlei zaken van werk naar huis worden gestuurd? En was het ook nodig om bepaalde zaken die u thuis kreeg, ook naar uw werk doorgestuurd te krijgen?” [2/4]

Eiser zegt dat dit noodzakelijk was, omdat er ook zakelijke mails tussen zaten. Als voorbeeld noemt eiser een abonnement dat ook voor het werk relevant was. Hij legt alles uitgebreid uit en geeft veel feitelijke informatie.

De rechter: “U zegt dat u een essentiële brief niet heeft ontvangen. Maar heeft u ook niet op andere wijze daarvan kennis genomen?” [4]

Eiser: “Ja, maar dat ging alleen maar over zaken die algemeen wel duidelijk waren. Dat je wel privé-gebruik van de mail mag maken, maar niet teveel.”

Eiser noemt vervolgens namen van mensen die beter weten hoe de vork in de steel zit, maar waaraan niet is gevraagd hoe de feiten zich werkelijk hebben voorgedaan.

De rechter citeert uit de brief van 13 juli 2000. [2]

Eiser zegt in reactie daarop dat hij die brief niet heeft ontvangen en dat hij geen van zijn collega's over die brief heeft gehoord.

De rechter stelt een vraag over het aan elkaar koppelen van accounts. [4]

Eiser zegt dat hij dat zelf heeft gedaan. Eiser zegt voorts dat het feit dat zijn mailbox overvol was, wat hem betreft geen reden voor ontslag is.

De rechter, zich richtend tot eiser: “Ik heb geen vragen meer, heeft u nog wat?”

(00.21) De gemachtigde van eiser zegt te willen benadrukken dat het ontslag door de werkgever is ingetrokken.

Eiser vertelt vervolgens nog een heel verhaal over dat hij een andere functie zou krijgen en dat dat niet is doorgegaan, omdat hij ‘geoutsourced’ is.

(00.26) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter gebruikt de zitting om het beeld dat zij van de feiten heeft bij eiser te toetsen.
- Verweerder is niet aanwezig, wat in het voordeel van eiser kan werken, omdat tegenover zijn verhaal niet een verhaal van verweerder komt te staan.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Eisers stelling dat zijn direct leidinggevende op de hoogte was van het doorlinken en toestemming had verleend, is evenmin met nadere feiten en omstandigheden onderbouwd of anderszins aannemelijk geworden en past naar het oordeel van de rechtbank niet in de bedrijfsfilosofie van de werkgever zoals die blijkt uit de disclaimer en het memo.”
- “De door eiser genoemde omstandigheden dat zijn handelingen mede werden ingegeven door de verwachting dat hij in de toekomst als netwerkbeheerder zou worden aangesteld, hetgeen overigens niet concreet is aangetoond, is onvoldoende om het ongelimiteerd doorlinken van de ac-

counts te rechtvaardigen.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

45. Overlast door rondvaartboten: rijp voor mediation

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/1836 VEROR.

Ontheffing voor rondvaarten door de grachten binnenstad: F. van der Laan, eiser, tegen het college van B&W van de gemeente A., verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen. Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd. Voorts is ter zitting verschenen, de heer J. Wellink, namens de Stichting Waterlijn.

Voor de behandeling van de zaak 40 minuten uitgetrokken. De zitting begint 11 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter legt uit waar de zaak over gaat. Het betreft het bezwaar tegen de ontheffing aan de stichting Waterlijn om activiteiten in de grachten van A. te ontplooien.

(00.01) Eiser krijgt het woord. Eiser geeft een toelichting op de situatie in A. De situatie in A. is anders dan in Amsterdam of Utrecht. De grachten in A. zijn smaller. In A. liggen veel tuinen aan de gracht, het is een stil gebied.

Eiser geeft aan dat de boten van de stichting Waterlijn open ramen hebben. Er zijn veel vrijwilligers op de boot. De boten veroorzaken geluidsoverlast. De meeste rondvaarten vinden plaats op zaterdag en zondag. Soms komen per uur wel tien boten langs.

De rechter, zich richtend tot eiser: “Het verschil per schipper, zit dat in de manier van varen, of in het gebruik van de megafoon?” [4]

Eiser zegt dat het gaat om het gebruik van de megafoon. De gemeente heeft een zeer onzorgvuldig geluidsonderzoek gedaan. De schippers waren op de hoogte van het geluidsonderzoek. Daardoor wisten de schippers dat ze tijdens het onderzoek wat rustiger aan moesten doen. De meetpunten zijn tijdens het geluidsonderzoek niet goed gekozen. Het onderzoek meldt ten onrechte dat er geen andere klachten zijn. Eiser zegt dat het veel beter zou zijn als de schepen een andere route zouden gaan varen en de geluidsinstallatie niet zou worden gebruikt als er weinig passagiers op het schip zijn.

(00.12) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. De gemachtigde zegt dat in het beroepschrift geen nadere gronden naar voren zijn gebracht. Desondanks wil verweerder wel het een en ander naar voren brengen en toelichten. De gemachtigde gaat in op het geluidsonderzoek. Hij vertelt waarom er op bepaalde plekken is gemeten. De geluidshinder is niet heel groot. Bij een binnenstad hoort nu eenmaal geluid.

(00.16) De heer Wellink van de stichting Waterlijn krijgt het woord. Wellink zegt dat eiser stelt dat er meerdere klachten zijn, maar eiser baseert zich op een jaarverslag van

twee jaar geleden. Na die tijd heeft alleen eiser geklaagd. Op het moment dat eiser zijn huis kocht, waren de rondvaartboten al in A.

De rechter, zich richtend tot de heer Wellink: “Spreekt u iets af over het geluidsniveau?” [4]

Wellink zegt dat het geluid kan worden gereguleerd. Schippers met een luide stem wordt geadviseerd om zacht te spreken of zonder megafoon te spreken.

De rechter: “Bent u betrokken geweest bij het opstellen van het geluidsrapport?” [4]

Wellink zegt dat de stichting alleen wist dat er een rapport zou worden gemaakt.

(00.22) De rechter, zich richtend tot eiser: “Heeft u overwogen om zelf een geluidsrapport op te stellen?” [2]

Eiser: “Ja, maar het is van de gekke dat je dat zelf zou moeten doen, als het niet goed is gebeurd.”

De rechter: “Waaruit leidt u af dat het onderzoek niet goed was?” [2]

[Het antwoord van eiser is niet te verstaan]

De rechter: “Heeft u geprobeerd met elkaar te praten over een oplossing?” [1]

Eiser zegt dat men bij de stichting Waterlijn heeft gezegd dat er geen klachten zijn. Klagen bij de stichting heeft volgens hem geen zin, omdat er toch niets verandert. Daarbij komt dat bij de stichting bijna nooit iemand aanwezig is. Eiser begrijpt dat er in de binnenstad enig geluidsniveau is, maar de eerste jaren voer de stichting zonder geluidversterkers. Eiser vraagt zich af waarom op dit moment wel met geluidversterkers moet worden gewerkt.

(00.28) De rechter vraagt aan verweerder of er bij de gemeente nog andere klachten zijn binnengekomen. [1]

De gemachtigde van verweerder zegt dat er geen andere klachten zijn gemeld. De gemachtigde begrijpt niet waarom eiser aan verweerder heeft gevraagd het besluit op bezwaar uit te stellen in afwachting van een kort geding. Verweerder zegt over het rapport dat er zowel op drukke plekken als op stille plekken is gemeten. Daarbij is bewust gekozen om bij eiser een geluidsmeting te verrichten en ook om het op zondagmiddag te doen, omdat het referentieniveau dan heel laag is.

(00.32) De rechter vraagt de heer Wellink of die nog iets wil zeggen.

Dat blijkt niet het geval.

De rechter zegt: “Ik vind het jammer dat onderling overleg niet mogelijk is.”

Eiser zegt dat zonering wel een mogelijkheid zou zijn.

De heer Willink: “Dat denk ik niet; maar ik wil wel aan de schippers vragen niet te hard te praten.”

De gemachtigde van verweerder zegt dat in de bezwaarprocedure mogelijkheden voor overleg zijn geweest.

Eiser: “Er is wel gepraat, maar als je geen tegemoetkoming merkt, dan houdt het een keer op.”

De heer Willink: “Ik kan niet al mijn vrijwilligers in de hand houden.”

(00.36) De rechter sluit het onderzoek ter zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Zaak lijkt geschikt voor mediation; in het kader daarvan zouden partijen afspraken kunnen maken die de geluidsoverlast binnen de perken kunnen houden.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Nu eiser echter geen deskundig tegenadvies heeft ingebracht en de rechtbank ook overigens niet is gebleken dat het [geluids]onderzoek onjuist of onzorgvuldig is geweest, kon verweerder het bestreden besluit hierop baseren."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

46. Hadden B&W vrijstelling moeten verlenen voor de verhuur van sloepen?

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/1885 BESLU.

Weigering vrijstelling bestemmingsplan: M. Verbey, eiser, tegen het college van B&W L., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting aanwezig, evenals zijn gemachtigde. Ook verweerder is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter legt de gang van zaken ter zitting uit en memoreert kort waar de zaak over gaat: het geschil betreft de weigering van B&W om het verzoek van Verbey om sloepen te mogen verhuren, in te willigen.

(00.01) De gemachtigde van Verbey krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat hij nog een stuk aan de rechtbank heeft toegestuurd en vraagt de rechter of zij dat heeft gekregen. De rechter antwoordt bevestigend.

De gemachtigde zegt dat hij geen pleitnota heeft. In het besluit op bezwaar staat gemotiveerd waarom Verbey geen ligplaats kan krijgen voor de sloepen die hij wil verhuren. Verbey is echter van mening dat het afmeren van de sloepen geen schadelijke gevolgen voor de oever heeft.

De gemachtigde gaat vervolgens alle argumenten die in het besluit op bezwaar staan genoemd bij langs, en geeft daarop een reactie. Uit zijn betoog komt naar voren dat het geschil vooral de kwalificatie van de feiten betreft. Het voorontwerp van het nieuwe bestemmingsplan maakt meer mogelijk dan het huidige plan. Verbey heeft ook nog een verzoek gedaan een camping te beginnen. B&W zeggen dat daar nog te weinig informatie over is om er over te beslissen.

De rechter vraagt in hoeverre het beroep ook daarop is gericht. [prc]

De gemachtigde van Verbey zegt dat dit inderdaad niet uitgebreid aan de orde is geweest, maar dat hij het toch maar even noemt.

(00.08) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. De gemachtigde overlegt een pleitnota, die ze helemaal voorleest. In de pleitnota staat verwoord dat het bestemmingsplan de verhuur van sloepen niet toestaat, en tevens dat het ook volgens het nieuwe bestemmingsplan niet mogelijk is.

In het vervolg op de pleitnota ontspint zich een gesprek tussen de rechter en partijen. De rechter snijdt eerst de status van het voorontwerp aan. Uit de pleitnota heeft zij opgesteld dat de weigering moet worden opgevat als een weigering vrijstelling van het vigerende bestemmingsplan te verlenen. Maar was het college wel bevoegd te kijken naar de anticipatiemogelijkheid? [3] Want er is geen voorbereidingsbesluit.

De gemachtigde van B&W zegt dat dit klopt, en dat het ook meer ging om een service ten aanzien van de aanvrager.

De rechter zegt vervolgens dat een belangrijke vraag is wat het verschil is tussen een sloep en een kano. [2]

De gemachtigde van B&W legt in reactie daarop uit waarom kano's minder verstrekende gevolgen hebben bij het afmeren dan sloepen.

De rechter vraagt vervolgens aan Verbey of die iets kan zeggen over het verschil tussen sloepen en kano's, en of hij foto's bij zich heeft die hij kan laten zien. [2/4]

Verbey komt daarop met foto's die hij heeft meegenomen en die rechter en partijen gezamenlijk bekijken.

Tijdens het bekijken van de foto's plaatst de gemachtigde van B&W nog een opmerking over hoe de foto's moeten worden geïnterpreteerd.

Vervolgens wordt ook nog de bestemmingsplankaart bekeken.

De rechter stelt Verbey nog als vraag of hij niet aan kano's heeft gedacht in plaats van aan sloepen. [1] Verbey antwoordt dat hij meer de in de sloepen zit.

(00.26) Partijen krijgen de gelegenheid om in tweede termijn nog iets te zeggen.

De gemachtigde van Verbey zegt dat hij niets heeft voor de tweede termijn.

De gemachtigde van B&W zegt nog iets over de strijdigheid van de opslag van sloepen met het bestemmingsplan.

(00.27) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na zitting:

- Geschil gaat over de vraag of verweerder terecht heeft afgezien van gebruikmaking van zijn beleidsvrijheid. Daarvoor geldt: als de rechter over alle stukken beschikt, heeft zij de zitting niet nodig om vast te stellen of verweerder al dan niet artikel 19 WRO goed heeft toegepast.
- Voor wat betreft de vraag: 'Wat is een sloep', dat is een kwalificatievraag. Wat partijen daarover te vertellen hebben, kan voor de rechter niet doorslaggevend zijn voor haar oordeel. De rechter heeft partijen op dat punt niet nodig.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting heeft eiser aangegeven dat het zal gaan om kleinschalige verhuur en dat er geen vrees hoeft te bestaan voor precedentwerking."

- “Ter zitting heeft verweerder aangegeven dat eisers verzoek is aangemerkt als een verzoek om vrijstelling (...). Desgevraagd heeft verweerder meegedeeld dat er geen voorbereidingsbesluit was genomen.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

47. Bewijsaanbod?

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/1891 WW.

Hoogte dagloon WW-uitkering: de heer Leenders, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen. Verweerder is niet verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter legt uit waar de zaak over gaat. De zaak handelt over de hoogte van het dagloon van de uitkering van eiser.

(00.01) Eiser zegt dat de berekening van verweerder niet uitkomt op 70% van 100%, maar op 70% van 70%. Dat is het gevolg van de berekening van de werkgever, die pas op het laatste moment is aangepast. In bezwaar is dit nog wel aan de orde geweest, maar desondanks heeft verweerder vastgehouden aan eerdere berekeningen. In het besluit op bezwaar motiveert verweerder wel waarom van de oude berekening wordt uitgegaan.

(00.05) De rechter: “Mij is iets niet duidelijk met betrekking wat op de salarisstrook staat. Uit de stukken is voor mij niet duidelijk waar het bedrag van f 10.400,- toe te herleiden is.” [4]

Eiser legt uit hoe het volgens hem zit.

De rechter: “Maar waar blijkt het uit, dat het klopt wat u zegt?” [4]

Eiser: “Het is af te leiden uit bijlage 2 van mijn beroepschrift, en er is nog een stuk, dat zou ik nog kunnen overleggen.”

De rechter: “Wat u ‘bijlage 2’ van uw beroepschrift noemt, dat is bij ons ‘stuk A3’.”

Eiser: “Er is nog een stuk, dat ik nog zou kunnen overleggen.”

De rechter: “Het punt is, dat ik u wel wil geloven, maar dat een stuk ontbreekt waaruit ik het kan afleiden.” [2]

Eiser geeft aan op welke wijze aan de hand van de stukken zou moeten worden afgeleid hoeveel hij heeft verdiend. Hij zegt: “Wat verweerder heeft berekend, daarbij is helemaal niet gemotiveerd waarom de gegevens die hij heeft overgelegd, niet zijn meegenomen.”

De rechter geeft een samenvatting. De rechter geeft daarbij aan welke feiten duidelijk zijn.

De rechter vraagt of eiser nog iets wil zeggen.

Eiser: “Ja, ik heb dus nog stukken.”

De rechter: “Ik ga bekijken of ik voldoende heb om tot een oordeel te komen. Zo niet, dan laat ik weten dat u nog met stukken kunt komen, dan heropen ik het onderzoek en krijgt verweerder de gelegenheid te reageren.”

(00.16) de rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na afloop van de zitting :

- Rechter zegt dat een van de stellingen van eiser overtuigingskracht mist vanwege het ontbreken van onderliggende stukken, eiser laat weten dat hij nog stukken heeft, maar of die twee zaken met elkaar te maken hebben, is niet duidelijk, en de rechter vraagt niet door.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ook ter zitting heeft eiser diverse afwijkende bedragen genoemd en gewezen op de jaaropgaven over 1999 en 2000 die naar zijn zeggen een goede indicatie zouden geven van zijn inkomen.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

48. Weigering bouwvergunning: rijp voor mediation

Rechtbank 5, 12 juli 2002, 01/1948 WRO

Weigering bouwvergunning voor hooiberg naar klassiek model: de heer Bleeker, eiser, tegen het college B&W B., verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Onbekend hoeveel tijd voor de behandeling van het beroep is uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en legt uit waar de zaak over gaat. Het beroep betreft de weigering van een bouwvergunning.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde vertelt dat het geschil om een hooiberg gaat, het bouwwerk bestaat uit vier balken en een dak. Het is erg jammer dat de gemeente niet mee wil denken, zoals de bezwaarcommissie heeft gesuggereerd. De gemeente ziet geen vrijstellingsmogelijkheid.

De gemachtigde denkt dat die er wel is. Eiser is bereid wat aanpassingen aan te brengen, zodat artikel 19 lid 3 WRO kan worden toegepast. Er zijn dus wel mogelijkheden, maar verweerder wijst die in drie zinnen af. De gemachtigde zegt dat hij de redenering

van B&W zou willen omdraaien: B&W hadden niet in redelijkheid er toe kunnen komen om zonder meer te weigeren. Bovendien, niets past beter in het gebied dan een hooiberg. De gemachtigde zegt dat hij nog allerlei formele punten kan noemen, maar dat is niet de essentie. Wat verder opvalt, is dat in het nieuwe bestemmingsplan wordt gezegd: een agrarische bestemming ligt niet meer zo voor de hand, terwijl eiser daar wel paarden kan houden.

(00.11) De gemachtigde van verweerder heeft een pleitnota. De gemachtigde zegt dat uit de tekening blijkt dat het bouwwerk als gebouw moet worden beschouwd. Verweerder is bereid om over alternatieven te denken, als die maar binnen het bestemmingsplan passen. Verweerder ontkent niet dat eiser belang heeft bij een hooiberg, maar het is moeilijk om argumenten te vinden die een vrijstelling zouden rechtvaardigen. Met het aantal boerderijen in de omgeving valt het trouwens wel mee. Uitbreiding van de bestaande bebouwing zou een ongewenste precedentwerking opleveren.

(00.20) De rechter: “Ik kan alleen een oordeel geven over het besluit zoals dat er ligt. Wat de gemachtigde van eiser heeft gezegd, houdt in dat verweerder bij de voorbereiding van het besluit te weinig alternatieven heeft onderzocht. Daar ga ik over denken.”

De rechter heeft een aantal vragen voor de gemachtigde van verweerder: welk bestemmingsplan gold ten tijde van de aanvraag [3], was er een ontwerp-bestemmingsplan [4], was er een voorbereidingsbesluit? [1/4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat er voor het woonperceel wel een voorbereidingsbesluit was, maar voor het gebied bij de Kromme Rijn niet.

De gemachtigde van eiser zegt dat de mast er pas sinds kort staat, in strijd met het bestemmingsplan.

Eiser neemt vervolgens het woord, en trekt van leer tegen wat er allemaal de afgelopen achttien jaar in Bunnik heeft plaatsgevonden.

(00.29) De gemachtigde van eiser zegt dat hij zijn opmerking over dat er geen andere boerderijen met hooiberg zijn, wat ruimer bedoelde. Voorts zegt hij tegen de rechter: “Mocht u afwijzen, dan zou het mooi zijn als u wat handreikingen zou kunnen doen over wat wel zou kunnen.”

(00.31) De gemachtigde van verweerder zegt dat de elektriciteitskast gewoon goed is geplaatst. Hij licht dat uitgebreid toe. Vervolgens zegt hij: “Als wordt gezegd dat de hooiberg goed in de omgeving past, verplaatst de discussie zich naar het niveau van het bestemmingsplan.”

(00.34) Eiser reageert nog kort op de opmerkingen die zijn gemaakt door de gemachtigde van verweerder.

(00.36) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na afloop van de zitting:

- Advocaat heeft een sympathiek verhaal (“Kunnen we samen geen oplossing vinden?”), maar dat past beter bij bezwaar dan in beroep. Met andere woorden, hier kan de rechter het gevoel krijgen: “Was ik maar mediator!”
- Eiser is duidelijk zeer teleurgesteld in het bestuur.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst

- Beroep ongegrond.

49. Waarom willen B&W geen vrijstelling verlenen voor een uitbouw?

12 juli 2002 rechtbank 5, zaak 01/2066.

Weigering bouwvergunning: de familie Van Baaren, eisers, tegen B&W W., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken, de zitting begint 1 minuut later dan gepland.

Eisers zijn ter zitting aanwezig. In de zaal is ook een buurman aanwezig die eenzelfde soort geschil met de gemeente heeft als eisers, maar wiens bezwaar niet-ontvankelijk is verklaard. Ook verweerder is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. Partijen worden welkom geheten. De rechter zegt waar de zaak over gaat: de weigering van een bouwvergunning.

(00.02) De rechter geeft eiser het woord. Hij begint met te zeggen dat hij blij is dat de zaak naar voren is geschoven. Hij vertelt dat B&W aanvankelijk akkoord gingen met een uitbouw van drie meter. Nadat de bouwvergunning was ingediend, wijzigden B&W echter hun standpunt. In de bezwaarprocedure leek het er eerst op dat alles goed zou komen, maar dat bleek niet het geval.

Eiser vindt dat er genoeg overtuigende argumenten zijn om wel een bouwvergunning te verlenen. Een ambtenaar van de gemeente heeft B&W er op gewezen dat meegewerkt zou kunnen worden. B&W hebben dit advies naast zich neergelegd. De nieuwe wet (van 2000) geeft meer mogelijkheden tot uitbreiding. De gemeente is heel erg in gebreke gebleven, voor wat betreft de termijn, en ook zijn er in feite toezeggingen gedaan. Er is materiële en emotionele schade. "Als de gemeente zich aan de termijnen had gehouden, hadden we hier al veel sneller gestaan."

(00.13) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij geeft eerst een feitelijke weergave van wat er is gebeurd. Eiser heeft op tijd beroep ingesteld, dat van de buurman was te laat. Voor de bouw aanvraag is een vrijstellingsprocedure nodig. Daartoe is het college niet bereid. De schade van eiser dient niet helemaal voor zijn rekening te komen, deels niet, deels wel.

(00.21) Nadat partijen hun standpunten naar voren hebben gebracht, zegt de rechter tegen de buurman die in de zaal zit dat in het beroepschrift alleen de naam van eiser wordt genoemd. “Dat is wel een cruciale omissie. Ik weet nog niet of ik uw beroep ook zal kunnen afhandelen.”

De rechter zegt tegen eiser dat diens belangrijkste punt is dat hij niet wist dat de uitbouw maar twee meter diep mocht zijn. [2]

In reactie daarop vertelt eiser hoe het overleg met de gemeente is gelopen. De ambtenaar heeft gezegd dat het tot drie meter diep mocht.

De rechter stelt voor om naar de plankaart te gaan kijken. Alle aanwezigen komen naar voren.

De rechter zegt dat vastgesteld kan worden dat de uitbouw in strijd is met het geldende bestemmingsplan, en dat het de vraag is of desondanks de vergunningaanvraag gehonoreerd had moeten worden.

De gemachtigde van B&W zegt dat hij ook nog luchtfoto's heeft, waarop iedereen weer naar voren komt. Hij zegt dat het om hele specifieke beeldbepalende woningen gaat.

De rechter stelt een vraag over het stedenbouwkundige advies. Is daarin gezegd dat het stedenbouwkundig wel mogelijk was? [2]

De gemachtigde van verweerder kan het betreffende stuk niet vinden, hij krijgt het van de rechter. Vervolgens zegt hij: “Het verrast me dat ik hier iets over moet zeggen, ik zou dat moeten terugkoppelen.” Hij zegt dat hij het op korte termijn wel kan laten weten.

De rechter zegt dat zij er over zal nadenken of het nodig is dat verweerder nog met het stuk komt.

Vervolgens vraagt ze of er een voorbereidingsbesluit van kracht was. [1/4] De gemachtigde zegt dat dit niet het geval was. Vervolgens vraagt ze of er wel of niet een vrijstellingsafweging gemaakt is. [1/2/4] De gemachtigde komt met een onduidelijk antwoord op die vraag. In reactie op de vraag of er onder de nieuwe Woningwet meer mogelijk zou zijn, [3] zegt hij dat dat moeilijk is te zeggen, omdat daar steeds weer wat in verandert, waarop eiser zegt dat er tekstueel de afgelopen anderhalf jaar niets aan veranderd is. De gemachtigde van verweerder zegt daarop dat volgens zijn informatie het ministerie nog wijzigingen aan het doorvoeren is.

(00.36) Eiser krijgt het woord voor de tweede termijn. Hij zegt dat hij de toezegging wel van grote betekenis vindt. Het stedenbouwkundig ontwerp heeft hij nooit onder ogen gehad, en is er volgens hem ook niet. Er waren een aantal mogelijkheden voor openingen, maar die zijn uiteindelijk niet benut.

(00.39) De gemachtigde van B&W zegt dat hij geen opmerkingen meer heeft.

De aanwezige buurman zegt nog dat hij het argument dat het door de uitbouw te lang en te donker wordt, niet begrijpt. Hij moet er toch immers zelf wonen?

(00.40) De zitting wordt gesloten, maar vervolgens wordt er door partijen en de rechter nog wel een beetje heen en weer gepraat over de vraag of de buurman al dan niet ontvankelijk is in zijn beroep, nu de advocaat heeft verzuimd hem in het beroepschrift te noemen.

Commentaar observant na afloop van de zitting:

- Opvallend is dat de gemachtigde van verweerder niet in staat blijkt een adequate reactie te geven

op de door de rechter gestelde vragen.

- De rechter zegt ter zitting dat zij nog gaat nadenken over de vraag of verweerder nog met een stuk moet komen. Na de zitting worden echter geen stukken meer bij verweerder opgevraagd.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Uit hetgeen verweerder ter zitting naar voren heeft gebracht omtrent zijn bevoegdheid tot eventuele toepassing van artikel 19 WRO heeft de rechtbank begrepen dat verweerder heeft gezien of medewerking aan vrijstelling (...) in het algemeen wenselijk werd geacht. (...) De rechtbank heeft voorts uit hetgeen verweerder ter terechtzitting heeft aangevoerd opgemaakt dat verweerder, zo in een deugdelijk te achten stedenbouwkundig advies als dit was geconcludeerd dat medewerking aan vrijstelling op grond van artikel 19 WRO vanuit ruimtelijk oogpunt wél wenselijk was, verweerder besloten zou hebben om een dergelijke medewerking te verlenen.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De weigering medewerking te verlenen aan een vrijstelling is gebaseerd op een advies dat innerlijk tegenstrijdig is.

50. Zitting als routine

Rechtbank 5, 12 juli 2002, zaak 01/2067 VEROR.

Afwijzing verzoek gebruik recreatiewoning voor permanente bewoning: de heer Berghoef, eiser, tegen het college van B&W van de gemeente M., verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de behandeling van het beroep is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 33 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. De gemachtigde houdt een nogal losjes geformuleerd verhaal zonder veel lijn. Hij gaat daarbij in op de toverformule. Eiser vindt zelf dat de woning in zijn omgeving moet worden bekeken. Het landgoed moet permanent worden onderhouden en er moet vee grazen, dus permanente bewoning is noodzakelijk, aldus de gemachtigde.

(00.09) De gemachtigde van verweerder heeft ook een pleitnota, die hij integraal en tamelijk toonloos voorleest.

(00.10) De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder of die nog een stuk kan toesturen, namelijk een deel van het bestemmingsplan [prc], en zij vraagt aan de gemachtigde van eiser of eiser daar bezwaar tegen heeft. [prc]
De gemachtigde van eiser zegt geen bezwaren te hebben.

De rechter zegt nog een vraag te hebben over hoe je de toverformule zou moeten toepassen. [3]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de commissie bezwaar en beroep van oordeel is dat de bestemming 'recreatiewoning' is, conform de nieuwe tekst.

(00.17) De rechter sluit het onderzoek ter zitting; zij meldt nog dat verweerder de gelegenheid krijgt om een stuk toe te sturen.

Commentaar observant na de zitting:

- Zitting staat volledig in het teken van de juridische kwalificatie van feiten die duidelijk zijn
- Voor zover de rechter vragen heeft, lijkt het er vooral op dat zij haar gedachten over de juridische aspecten van de procedure deelt met partijen, zodat die daar ook hun mening over kunnen geven.
- Zitting wordt benut om verweerder te vragen nog een stuk in te zenden.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep is gegrond, vanwege een motiveringsgebrek, en het bestreden besluit wordt derhalve vernietigd, maar de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit worden in stand gelaten.

51. Informeel getuigenverhoor en een rechter die de gemachtigde van verweerder fileert

Rechtbank 2, 16 augustus 2002, zaak 01/36.

Kapvergunning voor een boom: Vereniging van eigenaren appartementencomplex, eisers, tegen B&W G., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint op precies op tijd.

Eisers zijn ter zitting aanwezig, vergezeld van hun gemachtigde (overigens ook een bewoner van de appartementen, maar dan een van de negende verdieping). Ook B&W is vertegenwoordigd. Een bij het beroep als partij betrokken belanghebbende, mevrouw Dieperink, is niet aanwezig.

(00.00) De rechter begint met een inventarisatie van wie er aanwezig zijn. Eisers hebben getuigen meegenomen, die net als eisers zelf bewoners van het appartementencomplex zijn. De rechter vraagt waar de getuigen iets over willen zeggen.

De gemachtigde van eisers zegt dat de getuigen iets kunnen vertellen over de feitelijke situatie. De rechter zegt dat hij er vanuit gaat dat dat in lijn is met waar het in het dos-

sier over gaat. Hij zegt dat de getuigen wat hem betreft gewoon in de zaal kunnen gaan zitten en dat, als de tijd daarvoor is aangebroken, ze hun verhaal kunnen doen.

De gemachtigde zegt dat hij daarmee akkoord is.

De getuigen (die zich nog op de gang bevinden) worden opgehaald en gaan naast de gemachtigde zitten.

(00.03) De gemachtigde van eisers krijgt het woord. Hij overlegt een pleitnota. In de pleitnota worden de feiten bij langs gelopen. Een punt waar onduidelijkheid over bestaat is hoe ver de takken van de bomen van het appartement verwijderd zijn.

De gemachtigde heeft foto's bij zich. Hij laat die aan de rechter zien. De gemachtigde van eisers en die van B&W kijken mee. De rechter zegt wat hij op de foto's meent te zien en hoe groot de afstand tussen de appartementen en de boom volgens hem is.

Eén van de bewoners zegt dat de bewoners direct last van de bomen hebben. De belangrijkste bezwaren betreffen licht en zon. Als de boom wordt gekapt, blijven er nog andere over. Voorts zegt hij expliciet tegen de rechter dat die van harte is uitgenodigd om te komen kijken. De rechter zegt: "Ik heb de foto's gezien."

Een andere bewoner zegt in reactie daarop dat het in werkelijkheid toch anders is dan op de foto's. "Ik woon er boven, maar voor mij geldt ook: geen licht en geen zon."

De rechter reageert met te zeggen dat dat vanaf het begin al zo moet zijn geweest. [2]

De tweede bewoner zegt dat het bij de bewoners nog niet duidelijk was. De rechter: "En toen u uw appartement betrok?" [4] "Toen was het winter."

De rechter zegt dat er in de stukken nog iets is genoemd over gevaarzetting. [2]

Nog weer een andere bewoner zegt dat dat wel meevalt, dat het niet zo'n groot probleem is.

De gemachtigde van de bewoners vervolgt na dit lange intermezzo zijn pleitnota. Hij laat nog een foto zien. De familie Dieperink heeft steeds de gordijnen dicht, dus dan is de vraag: wat is voor hen het belang om op te komen tegen de kapvergunning? De conclusie is dat de gemeente niet tot de conclusie had kunnen komen dat de vergunning moest worden geweigerd.

(00.21) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Maar eerst heeft de rechter nog een vraag voor hem: "Binnen welk juridisch kader heeft de belangenafweging plaatsgevonden? Wat is uiteindelijk de afwijzingsgrond?" [2]

De gemachtigde van B&W zegt dat er een aantal weigeringsgronden zijn, ze staan in de APV. "138 lid 1 APV?" [2] "Ja." "Maar welke van de daar genoemde gronden?" [2] "Het is een mix," aldus de gemachtigde van B&W. Hij zegt dat in 2001 de APV is gewijzigd, en dat er nu een wat ander systeem geldt.

De rechter vraagt hoe hij uit het besluit op bezwaar kan halen welke mix het precies is en wat precies de weigeringsgrond is. [2]

De gemachtigde van B&W zegt: "Ik zeg heel nadrukkelijk: de situatie voor 2001. Ik noem een aantal zaken die een rol hebben gespeeld, bijvoorbeeld de waarde voor de recreatie en de leefbaarheid." Het antwoord dat hij geeft, blinkt niet uit in helderheid.

De rechter vraagt hoe de boomwaarde onder het oude beleid wordt gehanteerd. [2] In reactie op deze vraag komt de gemachtigde met een vaag antwoord.

De rechter vraagt of het zo was dat vanaf een bepaald getal werd geweigerd. [4] De gemachtigde zegt dat in ieder geval is vastgesteld dat het een gezonde boom is.

De rechter is klaar met zijn vragen. Hij zegt tegen de gemachtigde van B&W: "Ik heb u overrompeld met een groot aantal vragen. U kan nu uw verhaal houden."

(00.31) De gemachtigde van B&W zegt dat hij nog een paar puntjes heeft. Ze komen niet allemaal even goed uit de verf. Zo zegt hij: “Waar B&W tegenaan lopen, dat is de directe bouwomgeving” en: “Voorts geldt dat de overlast seizoensgebonden is” en: “Aanvankelijk leek het er op dat de boom in de weg stond”.

Vier minuten later is de gemachtigde klaar met zijn verhaal.

De rechter zegt dat hij zich afvraagt of het rapport waar over gesproken is, bij de stukken zit. [prc]

De gemachtigde van eisers zegt dat het inderdaad bij de stukken zit.

(00.37) De gemachtigde van eisers krijgt nog een keer het woord. Hij zegt dat als de mix al een weigeringsgrond is, de belangen van de familie Dieperink te zwaar hebben meegewogen. Hij ziet overigens geen band met artikel 138. Ook al zou het rapport procedureel niet toepasbaar zijn, het heeft wel waarde, dus het zou wel een rol moeten spelen.

(00.40) Ook de gemachtigde van B&W krijgt nog een keer het woord. Hij zegt dat er ook een mogelijkheid is dat opnieuw een kapvergunning wordt aangevraagd, omdat de situatie nu misschien anders is.

(00.42) De rechter vraagt of de twee bewoners die als getuigen aanwezig waren nog iets willen zeggen. [2]

Een van de bewoners zegt dat alles wat zij zo net hebben gezegd, op papier is gezet en dat ze dat graag aan de rechter willen overleggen.

De rechter zegt dat hij op dat aanbod niet ingaat, omdat de griffier heeft meegeschreven en hij zelf alles heeft aangehoord, zodat dat voldoende moet zijn.

(00.44) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Het valt op dat de rechter nogal informeel met de meegebrachte getuigen omgaat. Enerzijds vindt hij het niet nodig ze als getuige te beëdigden, anderzijds is hij van harte bereid naar hun verhaal te luisteren. Het scheelt hem gedoe en voor het feitelijke effect maakt het niet uit.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Omdat de gezonde boom het vertrekpunt is van de belangenafweging, zou worden verwacht dat de boomwaarde (artikel 138, tweede lid, APV) de dragende weigeringsgrond is. Ter zitting is echter gebleken dat de weigeringsgrond artikel 138, eerste lid, APV is.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep is gegrond omdat verweerder onvoldoende heeft gemotiveerd dat er geen reden is de kapvergunning te weigeren.

52. Rechter onderzoekt ter zitting of verweerder het besluit van een overtuigende motivering kan voorzien

Rechtbank 2, 16 augustus 2002, zaak 01/336.

Toekenning van een huisnummer: D. de Lange, eiser, tegen B&W V., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 33 minuten te laat.

De heer De Lange is ter zitting aanwezig. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en zegt tegen eiser dat hij wel een rij naar voren kan komen. Hij memoreert kort waar de zaak over gaat en vraagt partijen vervolgens naar voren te komen, zodat aan de hand van een kaart kan worden bekeken waar alles precies is gelegen. De Lange heeft foto's meegenomen die ook worden bekeken.

Nadat zo'n vijf minuten naar aanleiding van een kaart en foto's heen en weer is gepraat, zegt de rechter dat hij er nu wat structuur in gaat brengen.

(00.07) De heer De Lange krijgt het woord. Hij zegt dat hij graag bereikbaar wil zijn aan de Wischluiweg. Hij ziet niet in waarom het een probleem zou zijn daar het huisnummer aan toe te kennen.

(00.11) Nadat De Lange zijn betoog heeft afgerond, is de gemachtigde van B&W aan de beurt. Ze heeft een pleitnota die zij voorleest. De gemachtigde geeft aan wat de ratio is van de nummering: als het nutsbedrijf iets aanlegt, is er een nummer nodig. Er is een verordening die heel duidelijke regels geeft. In de pleitnota wordt betoogd dat en waarom B&W geen huisnummers wil aan de Wischluiweg, maar alleen maar aan de Ter Achelerstraat. Eén van de redenen is dat een huisnummertoekenning meer activiteit tot gevolg heeft.

De rechter vraagt waarom dat zo is. [2]

De gemachtigde zegt dat men de heel rustige Wischluiweg graag zo wil houden. Want als iemand het perceel zoekt, doet hij dat in de betreffende straat. B&W willen koste wat het kost voorkomen dat in het betreffende gebied activiteiten gaan plaatsvinden.

De rechter zegt dat dit volgens hem een nieuw argument is. [prc/2]

De gemachtigde zegt dat het aan de orde is geweest in de bezwaarcommissie.

De rechter zegt dat uit de uitvoeringsvoorschriften lijkt op te maken dat de toegang en nummering consistent moeten zijn. Is dat hier wel het geval? [2]

De gemachtigde zegt dat het enige relevante aspect is dat er een nummer nodig is voor de nutsvoorzieningen.

De rechter blijft bij zijn vraag: kan eiser zo wel voldoen aan de verplichting dat het nummer in de nabijheid van de toegang wordt geplaatst? [2]

De gemachtigde zegt dat B&W het voldoende vinden dat er *ergens* een nummer zichtbaar is. Het nummer moet op het gebouw staan. Naar aanleiding van die opmerking ontpint zich een discussie over waar het nummer moet worden aangebracht. De gemachtigde zegt dat het geen huisnummer is, maar een nummer, en dat op dezelfde manier wel meer boerenschuren worden genummerd. In dat geval is het nummer nergens

zichtbaar, waar het ook op de schuur wordt aangebracht, domweg omdat het ver weg van de straat is.

(00.25) De Lange krijgt het woord voor de tweede ronde. Hij vraagt zich af of als er maar één nummer hoeft te worden omgewisseld, dat te veel moeite is. Bovendien, als hij daar ooit gaat wonen, dan moet het allemaal weer worden veranderd.

De Lange praat lang door zonder dat hij veel nieuws zegt, daarbij geholpen door de rechter die hem vraagt: “Zijn uw punten voldoende aan de orde geweest?” [2], waarna eiser weer precies hetzelfde vertelt.

(00.32) De gemachtigde van B&W krijgt voor de tweede keer het woord. Zij benadrukt nog eens dat het niet om een postadres gaat en dat er geen post kan worden bezorgd, dat het geen adres is waar je post kunt ontvangen.

De Lange wil ten slotte nog iets zeggen, maar de rechter staat hem dat niet toe.

(0.33) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na afloop van de zitting:

- Activiteit van de rechter is er op gericht te achterhalen of het besluit van B&W, waarvan hij impliciet laat merken dat hij vindt dat dit niet van een goede motivering is voorzien, alsnog van een voldoende motivering is te voorzien.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “De rechtbank ziet zich hierin gesterkt nu van de zijde van verweerders ter zitting is betoogd dat het nummer Ter Achelerstraat 45a aan de woning – dus aan de Wischluiweg – zou moeten worden bevestigd.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De afwijzing van de aanvraag een huisnummer aan een pand toe te kennen acht de rechter onvoldoende gemotiveerd.

53. Onthechte advocaat, meelevende rechter

Rechtbank 1, 19 augustus 2002, zaak 01/492.

Intrekking WAO-uitkering: T. van Bergeijk, eisers, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Mevrouw Van Bergeijk en haar gemachtigde zijn aanwezig. Het UWV is niet aanwezig.

(00.00) De rechter begint met te zeggen waar de zaak over gaat: de intrekking van een WAO-uitkering. Hij meldt dat het UWV ook nog een nader besluit – ex artikel 6:18

Awb – heeft genomen en vraagt aan de gemachtigde of die dat ook als zodanig heeft opgevat. De gemachtigde bevestigt dat.

(00.02) De gemachtigde van mevrouw Van Bergeijk krijgt het woord. Ze heeft een pleitnota. De gemachtigde zegt dat het 6:18-besluit is genomen nadat zij het beroepschrift had ingediend. Een probleem was dat zij toen niet alle onderliggende stukken heeft gekregen. Zij heeft die opgevraagd bij het GAK en wil ze nu als gedingstukken overleggen.

De rechter zegt dat hij de stukken accepteert omdat het UWV er niet is. Er volgt nog wat discussie over de stukken. De gemachtigde vraagt zich af of een bepaald stuk er wel is; zij heeft het nog niet gezien. De rechter zegt dat het stuk waar zij op doelt gewoon stuk 32 is. De gemachtigde neemt rustig de tijd om te kijken wat ze allemaal wel en niet aan stukken heeft.

(00.07) De gemachtigde van mevrouw Van Bergeijk gaat nu verder over de zaak. Ze heeft een pleitnotitie die ze voorleest. Ze heeft een paar formele bezwaren en een aantal materiële. Ze zijn al in het beroepschrift genoemd, maar de gemachtigde noemt ze nog maar eens. De feiten zijn niet juist vastgesteld: eiseres is zieker dan het UWV heeft aangenomen. Maar ook als wordt uitgegaan van de door het UWV vastgestelde beperkingen zijn niet alle functies passend.

De gemachtigde zegt dat eiseres bereid is de argumenten over haar gezondheidssituatie nader toe te lichten.

Een volgend argument van de gemachtigde is dat het maatmanloon niet juist is vastgesteld. Dat heeft gevolgen voor de arbeidsongeschiktheidsklasse waar ze in terecht komt.

De gemachtigde zoekt wat in haar stukken. De rechter doet een suggestie in welk stuk mogelijk staat waarover ze iets wil gaan zeggen. Nadat de gemachtigde het stuk wat ze zoekt heeft gevonden, loopt ze de functies langs en plaatst ze hier en daar een opmerking.

(00.17) De rechter gaat nu ook wat in de stukken kijken en vraagt de gemachtigde of zij het er mee eens is dat het nieuwe besluit in de beoordeling wordt meegenomen. De gemachtigde is akkoord.

Vervolgens legt de rechter aan mevrouw Van Bergeijk uit dat, hoewel het verhaal van haar gemachtigde heel technisch was, het toch werkelijk over haar ging.

Mevrouw Van Bergeijk zegt dat ze het gevoel heeft dat ze vanwege een technisch aspect geen uitkering heeft gekregen.

De rechter zegt tegen haar dat zowel het verzekeringsgeneeskundige aspect als het arbeidskundige aspect een rol bij de beoordeling spelen.

Mevrouw Van Bergeijk zegt dat ze nu een jaar werkt, voor 20 uur per week, en dat ze voelt dat ze het dan wel heeft gehad.

De rechter verifieert bij haar of zij op dit moment onder behandeling is bij twee artsen.

[1]

Mevrouw Van Bergeijk zegt dat ze onder behandeling was bij een cardioloog, maar dat ze, omdat die slecht Nederlands sprak, nu bij een ander is. Op een bepaald moment heeft ze in het ziekenhuis een operatie ondergaan. De rechter vraagt door wie ze is geopereerd [1] en schrijft de naam op van arts die eiseres noemt.

De rechter vraagt de gemachtigde of die nog wat heeft te vragen.

De gemachtigde maakt een opmerking over passende functies.

Tot slot vraagt de rechter mevrouw Van Bergeijk of die nog wat wil zeggen. Mevrouw Van Bergeijk zegt van niet, ze wist niet goed wat ze hier kon verwachten. De rechter zegt dat hij binnen zes weken een uitspraak zal doen, tenzij hij besluit om een deskundigenonderzoek in te stellen.

(00.27) De zitting is ten einde.

Commentaar observant na afloop van de zitting:

- Rechter stelt zich meelevend naar eiseres op en legt veel uit, op een heel rustige manier, wat enigszins een compensatie vormt voor haar nogal onthechte advocaat.
- Overigens stelt de rechter zich naar de gemachtigde ook heel coöperatief, bijna wat subassertief op, hij heeft haar alle tijd (al is goed mogelijk dat hij het heel bewust doet: hij gunt beide hun 'Day in Court'). Ondanks dat loopt de zitting niet meer dan 7 minuten uit.
- Maar welbeschouwd is de hele zitting eigenlijk pure symboliek. Vragen over feiten lijken vooral te worden gesteld om eiseres het gevoel te geven dat ze er niet voor niets zit. Het is onwaarschijnlijk dat de rechter iets hoort waar hij niet al van op de hoogte was en wat relevant is voor de zaak.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Bovendien heeft eiseres geen medische informatie overgelegd waaruit psychische beperkingen kunnen worden geobjectiveerd."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

54. Rechter zet voor zichzelf twee puntjes op de i

Rechtbank 1, 19 augustus 2002, zaak 02/924 WAO.

Herziening WAO-uitkering: P Kalle, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser noch diens gemachtigde zijn ter zitting aanwezig. Verweerder is wel vertegenwoordigd.

Voor de zitting is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 12 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter noemt de relevante feiten van de zaak.

(00.01) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij vertelt dat er een expertise is verricht. De verzekeringsarts heeft een belastbaarheidspatroon vastgesteld. Er zijn beperkingen in het gebruik van de nek. De gemachtigde gaat de feiten langs en reageert op datgene wat eiser in beroep heeft aangevoerd. Hij noemt een aantal argumenten waarom verweerder geen reden ziet om zijn standpunt te wijzigen naar aanleiding van het door eiser ingebrachte rapport.

(00.04) De rechter heeft een vraag aan verweerder over de wisselende diensten. “Als de diensten op een arbeidsmogelijkhedenlijst staan, wordt er dan een toeslag betaald die in het loon wordt ingecalculleerd, of valt daar niets in zijn algemeenheid over te zeggen?” [4]

De gemachtigde van verweerder beantwoordt de vraag.

De rechter zoekt vervolgens een bepaald stuk op, nummer 66.1, en stelt de gemachtigde van verweerder een vraag over dat stuk. De vraag heeft te maken met de feitenvaststelling. [4]

Nadat de gemachtigde van verweerder de vraag van de rechter heeft beantwoord, zegt de rechter dat hij geen vragen meer heeft.

(00.09) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

55. Zitting zonder enige duidelijke toegevoegde waarde

Rechtbank 1, 19 augustus 2002, zaak 02/962

Herziening WAO-uitkering: F. van Eijden, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Verweerder is met voorafgaande kennisgeving niet verschenen.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 17 minuten eerder dan gepland, omdat de voorafgaande zaak is uitgevallen.

(00.00) De rechter opent de zitting. Hij vertelt dat het GAK niet komt. De rechter vraagt aan eiser: “U was chauffeur binnenland. Werkte u 40 uur of 50 uur per week?” [4]

Eiser zegt minimaal 60 uur per week te hebben gewerkt.

De rechter geeft een samenvatting van de voorgeschiedenis van de zaak. De rechter zegt dat het primaire besluit de verlaging van de uitkering tot een percentage van 45-55% inhoudt. Voorts geeft de rechter een samenvatting van de bezwaren van eiser tegen

het besluit. Eiser is van mening dat hij meer beperkt is dan waar verweerder vanuit gaat. De psychiater en de psycholoog zijn het daarmee eens.

Eiser bevestigt het verhaal van de rechter.

(00.06) De gemachtigde van eiser zegt zich in hoofdzaak te willen concentreren op de psychische klachten. De gemachtigde zegt informatie boven water te hebben gekregen van een psycholoog over vermijdingsgedrag en een angststoornis. De gevolgen kunnen zijn dat men niet meer in staat is om te werken. De gemachtigde zegt primair te vorderen dat het besluit wordt vernietigd en subsidiair dat een deskundige wordt benoemd.

(00.09) De rechter: “Wie zou dat moeten doen? Een psychiater?” [2]

De gemachtigde van eiser antwoordt bevestigend en zegt dat eiser er zelf ook nog wel het een en ander over kan vertellen.

Eiser: “Het kost me ontzettend veel moeite om op de zitting aanwezig te zijn, soms gaat het goed, soms juist helemaal niet. Ik krijg medicatie: seroxat.”

De rechter: “Thuis gaat het goed: en tussen uw vrouw en u ook?” [1]

Eiser: “Dat eerste: ja; maar inmiddels ben ik gescheiden. Ik woon met mijn zoon van 14 bij mijn ouders. De woningbouwvereniging zegt: kom over een jaar nog maar eens terug.”

De gemachtigde zegt dat de scheiding al wel bekend was ten tijde van de hoorzitting in bezwaar.

(00.18) De rechter vraagt aan eiser en zijn gemachtigde of zij nog iets naar voren willen brengen.

De gemachtigde van eiser: “Nee. Overigens ga ik graag naar de zitting, want als je het verhaal in woorden vertelt, is dat altijd vollediger dan op papier.”

De rechter vraagt aan eiser of die nog iets wil zeggen.

Eiser antwoordt ontkennend.

De rechter zegt ten slotte dat hij binnen zes weken uitspraak zal doen.

(00.19) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na afloop van de zitting:

- In reactie op de opmerking van eiser dat de rechtbank een deskundige zou moeten benoemen vraagt de rechtbank de gemachtigde niet om een nadere toelichting. De gemachtigde wordt daardoor niet in de gelegenheid gesteld zijn verzoek te onderbouwen. Achteraf is dat verklaarbaar, omdat de rechtbank na de zitting inderdaad een deskundige heeft benoemd. Die benoeming kan echter niet worden toegerekend aan de behandeling van het beroep op de zitting.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “De rechtbank ziet in de reactie van de eiser geen grond om het medisch standpunt van de deskundige voor onjuist te houden. Hierbij merkt de rechtbank nog op dat eiser niet met medische gegevens heeft onderbouwd dat de deskundige een onjuist beeld van hem heeft geschetst.”

Uitkomst:

- Vooronderzoek heropend, deskundige (zenuwarts) benoemd. Partijen hebben vervolgens gereageerd op het rapport van de deskundige. De zaak is daarop opnieuw ter zitting geagendeerd. Partijen zijn daar niet verschenen.
- Beroep ongegrond.

56. Het bestuursorgaan is niet aanwezig: de zitting krijgt een informeel karakter, maar zonder enige toegevoegde waarde

Rechtbank 1, 19 augustus 2002, zaak 02/980.

Intrekking WAO-uitkering: A. Petersma, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar echtgenoot. Verweerder is niet aanwezig.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 7 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter verwelkomt eiseres en haar echtgenoot. De rechter leest iets voor uit de stukken. Vervolgens geeft hij een korte samenvatting van de voorgeschiedenis.

Eiseres krijgt het woord. Zij geeft aan dat verweerder de uitkering heeft ingetrokken op het moment dat haar gezondheidssituatie verslechterde.

Er ontstaat een gesprek tussen eiseres en de rechter, waarbij eiseres uitvoerig vertelt over haar klachten, over de medicijnen die ze gebruik en over wat de huisarts vindt van haar gezondheidssituatie. De rechter stelt af en toe een vraag [2/1], en vervolgens vertelt eiseres weer van alles. De rechter zegt bijvoorbeeld: "Ik heb iets van uw huisarts gezien", waarop eiseres reageert: "De huisarts vindt dat ik geen fabrieksarbeid kan verrichten."

Eiseres zegt dat ze graag had gewild dat hier een medische deskundige aanwezig was.

De rechter zegt dat indien hij twijfelt aan de medische onderbouwing, hij een medische deskundige zal benoemen "Met wat u heeft gezegd, zal ik nog eens kritisch naar de zaak kijken. Ik zal binnen zes weken uitspraak doen. Bedankt voor uw komst. Ik hoop dat het vandaag een beetje ging."

Eiseres: "Ik heb nooit voor een rechtbank gezeten, maar ik kan u zeggen, het valt mee."

(00.12) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter hoort eiseres wel empathisch aan, maar wellicht had hij beter kunnen vertellen op basis waarvan hij tot een oordeel gaat komen (en duidelijk maken dat de kans op honorering van een verzoek een deskundige te benoemen groter is als eiseres zelf een deskundigenrapport heeft ingebracht). De kans is klein dat de rechter op de zitting iets relevants hoort wat hij nog niet wist, of dat hij veel doet met wat hij hoort.

- De waarde van de zitting is derhalve ten hoogste therapeutisch. Een gevaar is echter dat eiseres denkt dat de rechter haar ter wille is, terwijl de kans groot is dat het beroep ongegrond zal worden verklaard.
- Als de rechter geen vragen voor de aanwezige partijen heeft, kan hij eigenlijk maar twee dingen doen: partijen uitleggen hoe de beoordeling door de bestuursrechter in z'n werk gaat; partijen de gelegenheid bieden een nadere onderbouwing van hun standpunten te geven.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

57. De gemachtigde verzoekt om het benoemen van een deskundige, de rechtbank stelt één symbolische vraag

Rechtbank 1, 19 augustus 2002, zaak 02/1006.

Herziening WAO-uitkering: H. de Groot, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 14 minuten te laat.

Eiser is ter zitting verschenen, vergezeld van zijn gemachtigde en zijn echtgenote.

Verweerder is niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter legt uit waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De functies die in het rapport van het UWV worden genoemd, vormen een probleem: allemaal lawaai, terwijl eiser gehoorproblemen heeft. Verweerder heeft nog nadere stukken gestuurd zoals een rapport van een arts. Verweerder heeft ook een brief ingebracht, "maar die zie ik niet als een versterking van de gronden van verweerder". De afchatting is op basis van een te mager dossier gebeurd. Uit de brief van dr. Laemers blijkt dat eiser voldoet aan de criteria 'geen benutbare mogelijkheden'. Dr. Plantinga wil zich niet uitlaten over de gezondheidssituatie, dat zou een deskundige moeten doen. De gemachtigde verzoekt de rechter om een deskundige te benoemen. Eiser geeft hier de voorkeur aan boven vernietiging van het besluit, want dan komt verweerder slechts met minimale veranderingen.

(00.09) De rechter zegt in reactie daarop: "Daar kan ik duidelijk over zijn: als ik twijfels heb over de medische beoordeling, dan ga ik niet direct vernietigen, maar benoem ik een deskundige."

De rechter vraagt aan eiser: "Uw ziektebeeld, is dat gelijk?" [1]

Eiser antwoordt bevestigend.

De rechter vraagt of eiser nog iets naar voren wil brengen.

Dat is niet het geval, en ook de gemachtigde heeft geen behoefte om nog iets te zeggen.

(00.06) De zitting is ten einde.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft geen vragen voor de gemachtigde van eiseres, en maar een vraag voor eiseres zelf, maar die lijkt vooral te worden gesteld om toch maar wat te vragen, en niet omdat de rechter verwacht een voor de beoordeling van de zaak relevant antwoord te krijgen.
- De rechter gaat niet met de gemachtigde in gesprek over zijn verzoek een deskundige te benoemen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Eiser heeft geen informatie overgelegd die aanleiding geeft tot twijfel aan de medische onderbouwing van het bestreden besluit."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

58. Rijp voor mediation

Rechtbank 5, 21 augustus 2002, zaak 01/2024.

Bouwzaak, weigering om bewoner aan te schrijven tot verrichten van onderhoud: D. Strategier, eiser, tegen B&W U., verweerder.

Onbekend is hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 8 minuten later dan gepland.

De heer Strategier is aanwezig, vergezeld van zijn advocaat. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

Daarnaast is ook de buurvrouw van de heer Strategier in de zittingszaal aanwezig.

(00.00) De rechter zegt waar de zaak over gaat. Het betreft de weigering om iemand aan te schrijven onderhoud te plegen aan haar pand.

Vervolgens kijkt de rechter wie er aanwezig zijn. Behalve de heer Strategier, diens advocaat en de gemachtigden van B&W is ook de buurvrouw van de heer Strategier in de zittingszaal aanwezig. Zij zegt echter dat zij anoniem wil blijven en wil niet dat haar aanwezigheid in het proces-verbaal wordt vermeld.

(00.03) De gemachtigde van de heer Strategier krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota bij zich die hij aan de rechter en de andere partij overhandigt.

Hij begint met te zeggen dat hij in het beroepsschrift wat kort door de bocht is geweest, en dat hij daarom nu wat uitvoeriger zal zijn.

Hij begint met de opsomming van de feiten. Cliënt heeft zijn pand aan een van de grachten van de binnenstad helemaal opgeknapt, maar het pand van de buurvrouw is een bouwval.

Cliënt heeft het voor elkaar gekregen dat het impregneerbedrijf ook bij de buurvrouw is geweest, en wat bleek: het was met de rotting en de schimmel nog veel erger dan het leek. Het impregneerbedrijf kon geen garantie afgeven over de duurzaamheid, omdat het buurpand zo'n chaos was.

De buurvrouw handelt in strijd met het Bouwbesluit. B&W stellen dat een inspecteur heeft geconstateerd dat er geen sprake is van direct gevaar. Echter, het bezoek vond plaats in 2000, en het is de vraag of het echt wel een inspecteur was die bij de buurvrouw is geweest. Het beeld dat werd gegeven, was te optimistisch.

De weigering om de buurvrouw aan te schrijven was dus ten onrechte gebaseerd op die informatie.

Dan is de uitleg van de wet van belang. 'Noodzaak' is geen vereiste om iemand te dwingen iets te gaan doen. De enige beoordelingsruimte die B&W hebben, is of al dan niet sprake is van strijd met het Bouwbesluit. Ter onderbouwing van die stelling citeert de advocaat uit een uitspraak van de Raad van State.

In het besluit op bezwaar wordt verwezen naar de mogelijkheid van een civiele actie. Strategier vindt echter dat dat niet afdoet aan de verplichting van B&W om ervoor te zorgen dat er iets aan het pand gebeurt.

Dan is er nog een procedurele verwikkeling, waardoor het civiele geding waarschijnlijk nog wel even voortduurt, en dat het belang bij een uitspraak in deze zaak alleen maar groter maakt.

De rechter vraagt of Strategier artikel 5:37 BW nog heeft opengehouden. [2]

De gemachtigde zegt dat dat klopt.

Hij verzoekt het beroep gegrond te verklaren, en tevens dat de rechter zelf in de zaak voorziet, omdat het bij de aanschrijving om een gebonden bevoegdheid gaat.

(00.19) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij citeert uit de memorie van toelichting op de Woningwet. Daaruit blijkt volgens hem dat voor ingrijpen nodig is: zowel strijd met het Bouwbesluit als direct gevaar. In dit geval is onvoldoende sprake van direct gevaar.

Strategier stelt dat sprake is van strijd met het Bouwbesluit, maar hij heeft dat niet met een deskundigenrapport onderbouwd. Overigens worden er erg veel van dit soort verzoeken gedaan; niet op elk verzoek kan worden gereageerd.

(00.23) De rechter heeft een aantal vragen. Een cruciale vraag is wat moet worden verstaan onder het begrip 'noodzakelijke voorzieningen'. De rechter vraagt de gemachtigde van Strategier of die vindt dat B&W enige beoordelingsruimte toekomt. [3]

De gemachtigde herhaalt wat hij eerder heeft gezegd.

De rechter vraagt de gemachtigde vervolgens wat hij vindt van het citaat uit de memorie van toelichting. [3]

De gemachtigde geeft zijn visie op de tekst, die anders is dan die van B&W.

De rechter: "Stel dat het B&W enigszins vrij staat te bepalen of sprake is van noodzakelijkheid, of vindt u dat de rechter dat moet bepalen?" [3]

De gemachtigde zegt dat als aan de criteria is voldaan, B&W geen keus hebben.

De rechter vraagt de gemachtigde van B&W hoe die daar tegenaan kijkt. [3]

De gemachtigde van B&W zegt dat er sprake is van beoordelingsvrijheid.

De rechter: “Maar er staat niet: naar het oordeel van.” [3]

De gemachtigde: “Desondanks vind ik dat sprake is van beoordelingsvrijheid.”

De rechter geeft vervolgens aan dat voor hem met name van belang is of B&W al dan niet beoordelingsvrijheid hebben. Hij legt ook uit waarom hij in deze procedure niet heel veel betekenis toekent aan het vonnis van de civiele rechter.

De rechter vraagt aan de gemachtigde van B&W wanneer er naar het oordeel van B&W sprake is van ‘noodzakelijke voorzieningen’. [3]

De gemachtigde zegt dat als Strategier met een deskundigenrapport was gekomen, B&W een onderzoek hadden kunnen uitvoeren.

De rechter vraagt de gemachtigde van B&W of die wil reageren op het standpunt van Strategier betreffende de rapportage van de inspecteur. [2]

De gemachtigde zegt dat B&W niet verplicht zijn om op eigen initiatief overal op onderzoek uit te gaan. Dus zelfs als de inspecteur niet langs was geweest, dan nog hoeft de gemeente niet steeds per definitie op te treden.

De rechter zegt dat hij voor dat laatste argument wel bevattelijk is.

De gemachtigde van Strategier zegt in reactie daarop dat hij het daar niet mee eens is. Want zelfs al hoeft een gemeente niet steeds in te grijpen, deze situatie is dermate bijzonder dat het hier anders ligt.

De rechter: “Ik stel vast dat er geen onderzoek heeft plaatsgevonden naar aanleiding van het verzoek van Strategier.”

De gemachtigde van B&W: “Dat klopt. Maar als de inspecteur alarmerend had gerapporteerd, dan was dat een reden geweest om op onderzoek uit te gaan.”

De rechter zegt tegen de gemachtigde van Strategier dat die hem heeft gevraagd zelf in de zaak te voorzien. Probleem daarbij is, aldus de rechter, dat in een aanschrijving moet staan wat er precies moet gebeuren. De rechter vraagt de gemachtigde hoe hij dat ziet. [2]

De gemachtigde van Strategier lijkt door de vraag verrast. Hij zegt dat als de rechter zich beperkt tot een vernietiging, de kans groot is dat B&W maar gedeeltelijk iets ondernemen, en dat Strategier dan drie jaar verder is zonder dat er daadwerkelijk iets is gebeurd.

De rechter vraagt Strategier of die nog iets wil zeggen.

Strategier komt in reactie daarop met een soort voorstel. Hij zou graag in overleg treden met de gemeente. Dat zou er toe moeten leiden dat een inspecteur echt op onderzoek uitgaat.

De gemachtigde van B&W zegt in reactie daarop dat hij zich daar wel voor wil inspannen. Echter, de gemachtigde zou ook heel graag een principiële uitspraak van de rechtbank willen hebben.

(00.51) De rechter vat ten slotte nog samen wat er aan de orde was en sluit dan de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Op zichzelf zijn partijen het er over eens waar het op de zitting over dient te gaan: alle drie stellen ze de vraag centraal of de relevante bepalingen van de Woningwet en het Bouwbesluit als consequentie hebben dat B&W iets moeten ondernemen tegen de bouwval.
- Maar daarnaast heeft eiser nog een ander belang: hij wil dat B&W zich bemoeien met het geschil

dat hij heeft met zijn buurvrouw, en dat B&W van hun bevoegdheden gebruik maken om de buurvrouw zo ver te krijgen dat ze iets aan haar huis doet.

- De functie van de zitting lijkt met name dat de rechter van partijen hoort hoe die tegen het juridische probleem aankijken. De vraag daarbij is echter wel: waarom is de rechter daar eigenlijk in geïnteresseerd? Waarom zou hij zich door partijen op ideeën willen laten brengen? Bovendien: de advocaat van Strategier is voor de rechter niet een erg waardevolle gesprekspartner.
- Een heel ander aspect betreft de wisselwerking tussen eiser en zijn advocaat. De advocaat gaat er vol in, schuwt de hyperbool niet en polemiseert er lustig op los (overigens: op het moment dat de advocaat het pand van de buurvrouw kwalificeerde als ‘absoluut krot’, zat die een beetje te lachen, alsof ze wilde zeggen, je kan zeggen wat je wilt, maar ik ga gewoon mijn eigen gang).
- Eiser zelf stelde zich echter opvallend hoffelijk op, had begrip voor de positie van B&W en leek er op uit de verhouding met de buurvrouw niet onnodig te beschadigen. Al met al leek de buurman een betere behartiger van zijn eigen zaak dan zijn advocaat (ook al omdat die er juridisch gezien niet erg veel van bakte).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ter verklaring van dit beleid is door verweerder ter zitting gewezen op het feit dat de gemeente U. jaarlijks wordt geconfronteerd met vele van dergelijke verzoeken.” [volgt een uitleg ter zitting van de inhoud van het beleid].

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft verzuimd ter plaatse een onderzoek in te stellen om te beoordelen of de woning van eisers buurvrouw voorzieningen behoeft. Aan de afwijzing van het verzoek van eiser de buurvrouw aan te schrijven ligt dan ook niet een voldoende zorgvuldig onderzoek ten grondslag.

59. Vermoorde onschuld

Rechtbank 5, 21 augustus 2002, 01/2110 GEMWT.

Aanschrijving om het gebruik van een pand, vanwege brandgevaar, te beëindigen: G. Bloem, eiser, tegen het college van B&W van U., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is drie kwartier uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en zegt waar de zaak over gaat. Het besluit betreft een last onder dwangsom.

(00.02) Eiser krijgt het woord. Eiser zegt dat hij kennelijk fouten heeft gemaakt, maar dat hij zich daarvan niet bewust was. In het verleden kon bij misverstanden altijd wel iets worden geregeld. Eiser vertelt vervolgens hoe alles is verlopen. Hij geeft aan steeds zijn best te hebben gedaan en alles geprobeerd te hebben om het goed te doen. Op een

bepaald moment breekt hij zijn verhaal af met een opmerking in de trant van ‘verder weet ik het ook niet zo goed meer’.

(00.11) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft geen pleitnota. Hij geeft kort de relevante feiten weer. De gemachtigde kan zich wel voorstellen dat er misverstanden waren. Inhoudelijk lijkt het besluit echter niet te worden bestreden.

De rechter, zich richtend tot eiser: “Klopt het dat er geen verschil van mening is over dat sprake was van brandonveiligheid?” [2]

Eiser geeft geen duidelijk antwoord, maar zegt wel dat hij ook niet wilde dat er een brandonveilige situatie zou ontstaan.

De rechtbank: “Het gaat nu alleen over het besluit van 8 maart 2001. U heeft bezwaar gemaakt. Het besluit op bezwaar is van 10 oktober 2001. Die brief heeft u bereikt, dat staat allemaal vast. Ik krijg de indruk dat u naar aanleiding van het eerste besluit heeft geprobeerd de situatie brandveilig te maken. Mijn vraag is: was u tussen 15 en 29 maart in Nederland aanwezig, en was u er, toen de brandweer lang kwam?” [4]

Eiser: “Tussen 15 en 29 maart was ik in Nederland aanwezig.”

De rechter: “Weet u waarom de gemeente minder dan vijf studenten wilde?” [2]

Eiser geeft op die vraag geen duidelijk antwoord.

De rechter: “Was u doordrongen van de datum van 29 maart?” [4]

Eiser: “Ja, en ik dacht dat alles nu in orde was.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Vindt er een voorcontrole plaats?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Ja.”

De rechter: “Is al overgegaan tot inning van de dwangsom?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Dat weet ik niet.”

Eiser zegt dat de dwangsom is geïnd, en vertelt voorts dat hij het pand heeft verkocht.

De rechter vraagt de gemachtigde van verweerder of die nog iets wil zeggen.

De gemachtigde maakt nog een opmerking over de inning van de dwangsom.

De rechter, zich richtend tot eiser: “Uit uw beroepschrift leid ik af dat u de hoogte van de dwangsom niet aanvecht.”

Eiser houdt in reactie op die vraag een enigszins geagiteerd en onsamenhangend verhaal.

(00.23) De rechter vraagt partijen of zij nog opmerkingen hebben.

De gemachtigde van verweerder heeft geen opmerkingen meer.

Eiser geeft nog een vervolg aan zijn geagiteerde verhaal.

(00.25) De rechter zegt dat hij binnen zes weken uitspraak zal doen.

(00.25) De zitting is ten einde.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter wekt de indruk wel het een en ander te willen vragen, maar niet zo goed te weten welke relevante vragen er te stellen zijn. Hij beperkt zich daarom tot feitelijke vragen (was u toen en toen in Nederland? is ook daadwerkelijk ingevorderd?) waarvan kan worden betwijfeld of kunnen bijdragen aan de beoordeling van de zaak.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

60. Weigering vrijstelling: rijp voor mediation?

Rechtbank 5, 21 augustus 2002, zaak 01/2197.

Bouwzaak, weigering vrijstelling en bouwvergunning: A. Porcelijn, eiser, tegen B&W Soest, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is drie kwartier uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

B&W zijn ter zitting opgeroepen. De heer Porcelijn is aanwezig, samen met zijn dochter. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(Voorafgaand aan de zitting raken partijen op de gang met elkaar in gesprek. Eiser: “Ik krijg geen vrijstelling, omdat ik P. heet.” De gemachtigde van verweerder: “Ja, dat u dat idee heeft, daar kunnen we niets aan doen.” Eiser heeft allemaal verhalen over dat de gemeente A zegt en B doet, dat hij een goed gesprek heeft gehad met de burgemeester, en dat hij drie weken daarna een brief krijgt waarin hij daar niets van terug ziet.)

(00.00) De rechter heet partijen welkom, zegt waar ze mogen gaan zitten, zegt waar het over gaat, welk besluit aan de orde is en legt uit hoe de procedure zal verlopen.

(00.01) Eiser krijgt het woord. Hij vraagt of hij een foto mag laten zien. Partijen komen naar voren. De foto blijkt van een afgebrand gebouwtje te zijn. Eiser heeft geen pleitnota, maar zegt – in een emotioneel getint betoog – dat verderop in de straat dezelfde situatie aan de orde is en dat daar wel een vrijstelling voor wordt verleend.

(00.05) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Het betoog van de gemachtigde komt er op neer dat B&W wel aan de plannen van eiser wilden meewerken, maar dat eiser niet bereid was een planschadeovereenkomst te tekenen.

(00.07) De rechter heeft een aantal vragen aan partijen. Tegen eiser zegt hij dat het in zijn bezwaarschrift er op lijkt dat hij akkoord is met de planschadeovereenkomst, maar in het beroepschrift niet meer. Hoe zit dat? [2]

Eiser antwoordt dat hij niet aan de planschadeovereenkomst wil meewerken.

Aan de gemachtigde van B&W vraagt de rechter hoe die de voorwaarde van de wethouder ziet in relatie tot de vrijstelling. [2]

De gemachtigde zegt dat de voorwaarden alleen ter verduidelijking zijn opgenomen. De enige echte voorwaarde is de planschadeovereenkomst. De rest is voorlichting. De rechter vraagt hoe dat dan zit. Enerzijds is er iets geweigerd, anderzijds is er een voorstel tot een overeenkomst? En als eiser bereid is de overeenkomst te sluiten, dan willen B&W meewerken? [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat dat klopt.

De rechter: "Dus u heeft niet geweigerd omdat eiser niet akkoord ging met de voorwaarden?" [2]

De gemachtigde: "Dat klopt"

De rechter vraagt aan eiser of het hem nog wat uitmaakt of het betreffende stuk grond als bestemming 'tuin' heeft, of 'agrarische bestemming'. [2]

Eiser zegt dat hem dat zeker wat uitmaakt. Als de bestemming 'tuin' is, dan kan hij helemaal niet bouwen.

(00.18) De rechter zegt tegen eiser dat hij de gelegenheid heeft nog zaken naar voren te brengen.

Eiser komt daarop met een verhaal dat de gemeente hem dwars zit.

In reactie op het verhaal van eiser zegt de gemachtigde van B&W dat de gemeente hetzelfde wil als eiser, namelijk medewerking verlenen voor een vrijstelling ten behoeven van een hooiberg. Maar iedereen die in Soest een vrijstelling wil, moet een planschadeovereenkomst tekenen.

De rechter zegt dat hij B&W in overweging geeft dat de jurisprudentie over planschadeovereenkomsten in beweging is. Tegen eiser zegt hij dat het wel handig is om juridische bijstand te zoeken.

(00.22) De zitting is ten einde.

Commentaar observant na de zitting:

- Uit wat er voorafgaand aan en tijdens de zitting aan de orde is blijkt duidelijk dat er de nodige communicatiestoornissen zijn tussen eiser en het gemeentebestuur. De zaak lijkt daarmee geschikt voor mediation.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "De rechtbank merkt daarbij nog op dat van schending van het gelijkheidsbeginsel geen sprake is, reeds omdat eiser het beroep op dit beginsel niet op concrete gegevens heeft doen steunen."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.
- In de uitspraak wordt gemeld dat van schending van het gelijkheidsbeginsel geen sprake is, omdat eiser het beroep op dit beginsel niet op concrete gegevens heeft doen steunen. Op de zitting heeft de rechter dit punt niet aan de orde gesteld.

61. Bijzondere bijstand om te procederen tot in Straatsburg

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/618 NABW.

Afwijzing aanvraag bijzondere bijstand ten behoeve van proceskosten: C. Grondman, eiser, tegen het college van B&W van de gemeente G., verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de behandeling van het beroep is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. Op dat moment is alleen nog de vertegenwoordiger van verweerder aanwezig. Terwijl de rechter kort de inhoud van het besluit weergeeft, komt ook eiser binnen.

(00.03) Eiser krijgt het woord. Eiser zegt dat verweerder weliswaar denkt dat de vorige aanvraag identiek was, maar dat is niet zo. De bedragen waren veel lager. Bij de vorige aanvraag is de zaak goed bekeken, maar niet volledig.

Op de hoorzitting in bezwaar is gezegd dat geen inhoudelijke zaken aan de orde zouden komen. Eiser zegt zich daaraan te hebben gehouden. Hij zegt voorts dat de commissie als argument aanvoert dat niet is komen vast te staan dat de voortzetting van de procedure noodzakelijk is.

De rechter vraagt aan eiser of hij zelf de procedure aanhangig heeft gemaakt.

Eiser zegt dat de heer Grabant voor hem procedeerde en dat die de procedure aanhangig heeft gemaakt. Eiser vertelt daar vervolgens het een en ander over. Grabant heeft tegen eiser gezegd dat hij hem aanraadde herziening aan te vragen van een uitspraak van het EHRM.

De rechter stelt een vraag aan eiser om te kijken of hij goed begrijpt wat eiser heeft gezegd. [2]

Eiser bevestigt wat de rechter zegt.

De rechter: “U studeert medicijnen, en u bent afgestudeerd is in de sociale psychologie. Kun je zeggen dat de kosten van de procedure vallen onder ‘de algemene noodzakelijke kosten voor het bestaan’? Verweerder heeft zich daar niet over uitgelaten, maar het criterium staat in de wet, ik moet er aan toetsen.” [3]

De gemachtigde van verweerder zegt dat voor verweerder van belang is of de opleiding bijdraagt tot inschakeling in de arbeidsmarkt. Verweerder denkt dat dit niet zo is.

Eiser zegt dat hij ook iets anders had kunnen doen, maar dat hij hiervoor heeft gekozen.

De rechter vraagt aan eiser: “Maar was die opleiding ook noodzakelijk in de zin van de Abw?” [2]

Eiser: “Ik heb nooit het beroep van sociaal-psycholoog uitgeoefend. Ik heb in het organisatie-advieswerk gezeten. Ik ben in 1973 met de studie medicijnen begonnen. De procedure is in 1991 begonnen. Ik financierde de opleiding door werk aan de lopende band. Het conflict over de ‘oude huisartsenplaats’ heeft ook drie jaar geduurd.

De rechter: “Hoe lang heeft u dat lopende band-werk gedaan?” [4]

Eiser: "Drie à vier maanden; daarna had ik weer een studiebeurs."

De rechter: "Van 1972 tot 1979 heeft u wel gewerkt?" [4]

Eiser: "Organisatie-advieswerk. Maar het klopt niet, want vanaf '73 ben ik aan het studeren."

De rechter: "Het de vraag is of u als huisarts aan het werk kunt." [1]

Eiser: "Dat is het mooie, vrije vestiging!"

De rechter: "Ik ben nu op de hoogte van uw arbeidsverleden, en ik weet nu waar de procedure op is gericht."

De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder: "U redeneert dat alleen sprake is van noodzakelijke kosten van het bestaan als eiser procedeert met rechtshulp?" [2]

De vertegenwoordiger van B&W: "Ja, en hij doet dat, uit eigen verkiezing, niet."

(00.27) De rechter: "Ik acht mij voldoende voorgelicht. Maar (zich tot eiser richtend) heeft u nog een opmerking?"

Eiser komt opnieuw met een uitvoerige uiteenzetting met als strekking dat hij zelf van alles heeft uitgezocht en dat *dat* er toe heeft geleid dat een advocaat kon overtuigen in Straatsburg te gaan procederen.

Voorts zegt eiser: "Als u in uw uitspraak nog iets gaat zeggen over de kosten, dan kan het zijn dat u daar nog informatie over nodig heeft."

De rechter zegt: "Dat is dan een opdracht aan de gemeente."

Eiser zegt tot slot: "Ik heb geen punten meer, ik ben er door."

(00.33) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Onbekend.

62. Gemachtigde terechtgewezen

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/704.

Bijstandszaak: N. Olthuis, eiser, tegen B&W G., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook B&W zijn ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter zegt waar de zaak over gaat (de herziening, terugvordering en invordering van de bijstandsuitkering van eiser) en informeert wie van de partijen aanwezig zijn.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat hij gevraagd heeft of een andere ambtenaar op de zitting aanwezig zou zijn, zodat die iets zou kunnen verklaren over het invullen van de briefjes, maar hij heeft begrepen dat de betreffende ambtenaar met zwangerschapsverlof is. Hij vindt dat jammer, want zij had daar iets over kunnen vertellen.

De rechter: “Deze beroepsgrond verrast mij.” [prc/2]

De gemachtigde van eiser: “In bezwaar heb ik het wel aangevoerd.”

De rechter: “Maar in het besluit op bezwaar hebben B&W het argument dat eiser de briefjes verkeerd zou hebben ingevuld, laten vallen.”

De discussie tussen rechter en gemachtigde wordt enigszins ijzig, de rechter maakt tegen de gemachtigde opmerkingen als: “Dat staat er niet, meneer Andriessen!” en “Dat is wel erg simpel geredeneerd, dat zou u toch ook moeten begrijpen, meneer Andriessen!”

Op een bepaald moment geeft de rechter het woord aan de gemachtigde van B&W zonder dat hij de gemachtigde van eiser heeft gevraagd of die wellicht nog meer argumenten heeft.

De gemachtigde van B&W beperkt zich tot het uitspreken van één onverstaanbare zin.

De gemachtigde van eiser licht vervolgens nog één punt van het beroep toe, waarop de rechter nog weer met de gemachtigde in discussie gaat.

(00.10) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Waar de meeste bestuursrechters ter zitting vooral een welwillende, soms bijna sub-assertieve houding aannemen, zit deze rechter er bovenop en laat hij de gemachtigde van eiser expliciet merken dat hij geen hoge pet op heeft van diens kwaliteiten.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

63. Ultra-kort

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/970 ABW.

Weigering van bijzondere bijstand voor de kosten van een cursus Jin Shin Jyutsu: G. Borstlap, eiseres, tegen B&W G., verweerder.

Voor de behandeling van het beroep is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Eiseres is aanwezig, vergezeld van haar advocaat. Ook verweerder is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter zegt waar de zaak over gaat en informeert wie van de partijen aanwezig zijn.

De gemachtigde van mevrouw Borstlap zegt dat hij geen gebruik zal maken van de mogelijkheid het beroep toe te lichten.

De rechter vraagt mevrouw Borstlap of zij ook nog andere cursussen heeft gevolgd, en of zij daarmee niet al als 'geregistreerd' kan worden aangemerkt. [2]

Mevrouw Borstlap antwoordt dat de maatschappij het niet accepteert, maar overigens dat het er bij registratie om gaat dat zij zich bij een beroepsgroep aansluit, en dat dat los staat van hoe veel cursussen zij heeft gevolgd.

(00.03) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft één vraag, maar wel een relevante, want het is voor de beoordeling van de zaak van belang of het hier ging om de laatste van een serie van opleidingen, die, indien voltooid, zou leiden tot de mogelijkheid van registratie, die er anders niet zou zijn. Dat bleek echter niet het geval.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

64. Directieve rechter: eiseres in tranen

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/974.

Aanvraag om bijstand is buiten behandeling gelaten: M. de Vlieger, eiseres, tegen B&W G., verweerder.

De behandeling van de zaak ter zitting is een half uur uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Eiseres is aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vermeldt kort welke zaak aan de orde is en inventariseert wie er verschenen zijn. Van eiseres wil hij de volledige voornaam weten en tevens informeert hij of zij nog steeds op hetzelfde adres woont.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij begint met te zeggen dat de reden van de vertraagde reactie op het verzoek om informatie was dat het verzoek van B&W verkeerd was geadresseerd. B&W heeft eiseres niet de gelegenheid gegeven de gegevens die zij wel had, te overleggen. Tenslotte gold voor sommige gegevens die B&W wilden hebben dat die in het geheel niet bestonden.

De gemachtigde zegt dat een ambtenaar tegen eiseres heeft gezegd, toen die met een hele stapel stukken was aangekomen, ‘neemt u die maar weer mee terug’. Ook vindt de gemachtigde het wat overdreven dat de gemeente denkt dat het onmogelijk is dat er in een bepaalde maand geen financiële transacties plaatsvinden.

(00.09) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij zegt dat de hersteltermijn cruciaal is, en dat eiseres niet tijdig heeft gereageerd. Het is aan haar te wijten dat B&W niet wisten dat zij was verhuisd.

(00.13) De rechter vraagt de gemachtigde van B&W of een cliënt altijd een checklist meekrijgt [4].

De gemachtigde antwoordt bevestigend.

Vervolgens vraagt de rechter eiseres of zij ook zo’n checklist heeft meegekregen [4]. Ook eiseres beantwoordt die vraag bevestigend.

Daarop wordt er wat heen en weer gepraat tussen de rechter en eiseres over de vraag of zij goed genoeg aan B&W heeft laten weten vanaf wanneer zij post naar het nieuwe adres heeft laten sturen. De rechter stelt zich daarbij opvallend directief op (“laten we even blijven bij de vraag die ik stelde”, “uw argumentatie klopt niet helemaal”, “is het nooit bij u opgekomen een verhuisbericht via de ptt te doen?” en, tegen de gemachtigde: “ik ben nu even met uw cliënt bezig”), waardoor eiseres op een bepaald moment in tranen is.

Eiseres zegt dat zij bij de balie is geweest met allerlei stukken, onder andere bankafschriften van februari tot en met april en een ontslagbewijs. “Maar over mei waren er geen afschriften, en toen zeiden ze bij de balie: ‘Neemt u het allemaal maar weer mee’.”

(00.28) De rechter vraagt partijen of die nog behoefte hebben aan een tweede ronde. De gemachtigde van eiseres zegt van niet. De gemachtigde van B&W heeft nog wel een

paar niet al te duidelijke opmerkingen, waarover de gemachtigde van eiseres zegt dat die niet relevant zijn voor deze zaak.

(00.30) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter houdt het heel strak en benadert partijen nogal onvriendelijk, waardoor die een afwach-
tende houding aannemen.
- De rechter heeft veel relevante vragen over de feiten, maar die laat hij nogal eens volgen door
minder relevante vragen over de beweegredenen om bepaalde dingen te doen of na te laten.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Het ontgaat de rechtbank waarom eiseres dacht – zoals zij ter zitting heeft gesteld – dat zij
nog een oproep zou krijgen.”

*Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoe-
ring?*

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

65. Waarom is de poging tot het opzetten van een onderneming vanuit de bijstand op niets uitgelopen?

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/1030 NABW.

Beëindiging voorbereidingsjaar op grond van artikel 8 lid 6 Abw: A. Xenakis, eiseres, tegen B&W G., verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten eerder dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waar de zaak over gaat. Verweerder verwacht niet dat eiseres met succes zelfstandig zal worden.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat hij de indruk heeft dat de beslissing is genomen omdat de ambtenaar *dacht* dat mevrouw er zelf mee wilde ophouden.

De rechter: “Maar in het besluit op bezwaar wordt dat niet meer aangevoerd.” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Maar de argumenten die daartegen zijn aangevoerd, overtuigen niet.”

(00.03) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij geeft weer hoe de feiten volgens hem liggen. "Uit hoe alles liep, moesten we de conclusie trekken dat er geen muziek meer in zat. Er zat te weinig schot is, er was te weinig geregeld.

De rechter: "Maar er waren toch ook dingen wel gebeurd?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Jawel, maar er moet wel op tijd een ondernemingsplan zijn."

De rechter: "Hoe lang voor de daadwerkelijke start moet het ondernemingsplan er zijn?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Precies weet ik het niet, maar toch wel een tijd van tevoren."

De rechter leest voor uit een rapportage, waarin staat dat wordt aangeraden de voorbereidingen te beëindigen vanwege psychische problemen. De rechter vraagt eiseres om een reactie. [2]

Eiseres: "Er waren inderdaad problemen. Ik moest me melden voor allerlei onderzoeken, brieven beantwoorden. Ik vroeg me af: waar ben ik nu mee bezig, met het opzetten van een onderneming, of met het in de slag zijn met de sociale dienst."

De rechter: "Maar de sociale dienst zegt: mevrouw heeft zelf besloten te stoppen." [2]

Desgevraagd bevestigt eiseres dat niet.

De gemachtigde van eiseres vraagt aan eiseres of klopt wat in de brief staat die de rechter voorleest.

Eiseres antwoordt ontkennend.

De gemachtigde van eiseres zegt dat er problemen waren met de samenloop van de ANW en de Abw.

Eiseres: "Met de sociale dienst is gesproken over ANW/Abw, maar niet over de vraag of ik al dan niet zou stoppen."

De rechter: "Dat is niet wat ik in het verslag lees." [2]

De gemachtigde van eiseres: "Dat hebben we ook aangevochten."

De rechter: "Zag u de financiering van het project in gevaar komen, omdat u een ANW-terugvordering boven het hoofd hing?" [4]

Eiseres vertelt vervolgens uitvoerig hoe zij in de financiële problemen is gekomen.

De rechter: "Dus klopt het verhaal van de heer Klein?" [2]

Eiseres bevestigt dat enigszins.

De rechter: "In januari zat u ook in een flinke dip?" [4]

Eiseres: "Dat weet ik niet meer precies." Ze begint weer een uitvoerig verhaal over contacten met instanties. Als de rechter haar onderbreekt, zegt eiseres: "Mag ik even uitpraten", iets waar de rechter verder niet op reageert.

De gemachtigde van eiseres: "Eiseres heeft wel aangegeven dat ze ongerust was, maar niet dat ze wilde stoppen. Daar heeft de sociale dienst zelf naar toe geschreven."

De gemachtigde van verweerder: "Ik blijft er bij dat eiseres zelf wilde stoppen, maar relevanter is dat de sociale dienst van mening was dat er geen uitzicht was op een succesvolle afronding."

(00.26) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Mooi voorbeeld van een zaak waarin de rechter heel gericht doorvraagt om meer duidelijkheid over de feiten te krijgen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

66. Gemachtigde ontdekt met hulp van rechter dat er geen procesbelang meer is

Rechtbank 2, 4 september 2002, zaak 01/1032 NABW.

Onbekend waar de zaak over gaat: R. Heeneman, eiser, tegen B&W G., verweerder.

Eiser is niet verschenen. De gemachtigde van eiser is wel verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 9 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Het betreft het beroep tegen een nieuw besluit op bezwaar, genomen na de gegrondverklaring van een hoger beroep. De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiser of er nog wel een procesbelang is. [prc]

(00.04) De gemachtigde van eiser begint met het maken van excuses, omdat de aangevoerde gronden niet helemaal kloppen. Het besluit op bezwaar komt helemaal aan de wensen van eiser tegemoet, behalve op een enkel punt, namelijk de wettelijke rente.

De rechter: "Maar wat is nu nog uw procesbelang?" [prc]

De gemachtigde van eiser: "Nou, eigenlijk is dat er niet."

De rechter: "Wilt u dan het beroep intrekken?" [prc]

De gemachtigde van eiser antwoordt bevestigend.

De rechter: "Dan maken we daar een aantekening van in het dossier."

(00.06) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Beroep ingetrokken.

67. Is ontvankelijk bezwaar gemaakt tegen brief zonder bezwaarclausule?

Rechtbank 3, 9 september 2002, zaken 01/ 607 & 608 & 610 AW

Niet-ontvankelijkverklaring bezwaar: de heren Jeuring, Wijtsma en Vervoort, eisers, tegen B&W L., verweerder.

Onbekend is hoe veel tijd voor de behandeling van de zaken is uitgetrokken. De zitting begint 43 minuten later dan gepland.

Eisers zijn ter zitting verschenen. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en heet partijen welkom.

(00.02) De heer Jeuring heeft een pleitnota. Hij vertelt dat het om drie personen gaat die enkele jaren geleden met de VUT zijn gegaan. De zaak speelt al een tijdje. De brief van 11 maart 1998 bevat geen bezwaarclausule. In 2000 hebben eisers bezwaar gemaakt. Daarop hebben zij een hele tijd niets gehoord. Uiteindelijk volgde er een brief waarin het bezwaar ongegrond werd verklaard. Tot slot van zijn verhaal maakt de heer Jeuring nog een enkele inhoudelijke opmerking over de zaak.

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij legt voor elk van de drie eisers uit waarom verweerder hen niet-ontvankelijk heeft verklaard in hun bezwaar. Verder gaat de gemachtigde nog inhoudelijk op een aantal zaken in.

(00.11) De rechter zegt dat hij het allereerst wil hebben over de ontvankelijkheid van eisers. Daarvoor zijn de enveloppen van de bij verweerder binnengekomen bezwaarschriften nodig. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de enveloppen er niet meer zijn.

De rechter: "Ik zal er over nadenken of eisers wat dat betreft het voordeel van de twijfel moeten krijgen."

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Heeft u overwogen of de bezwaren niet ook hadden kunnen worden opgevat als herhaalde aanvragen, mede gezien het feit dat eisers met een nieuw argument zijn gekomen, namelijk de uitspraak van de rechtbank Assen?" [3]

De gemachtigde van verweerder antwoordt ontkennend. Hij zegt dat verweerder wel vindt dat de brief waar bezwaar tegen is gemaakt, een besluit is.

De rechter: "Ik kon in het dossier niet een brief van de bezwaarcommissie vinden naar aanleiding van het bezwaar van Vervoort. Hoe zit dat?" [prc]

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij vermoedt dat er een foute naam in de stukken staat, dat er per ongeluk Giesen in plaats van Vervoort staat.

De heer Wijtsma: “Dat denk ik niet, want de heer Giesen heeft ook bezwaar gemaakt.”
(00.19) Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid nog iets naar voren te brengen.

De heer Wijtsma maakt nog een paar inhoudelijke opmerkingen.

(00.21) De gemachtigde van verweerder geeft een reactie op de opmerking van Wijtsma, Wijtsma geeft daar weer een reactie op. De rechter zegt daarop dat het de vraag is of hij aan een inhoudelijk oordeel toekomt.

(00.23) De rechter sluit de zitting.

Nadat de rechter de zitting heeft gesloten laat de heer Vervoort weten dat eisers nog allemaal stukken hebben die ze willen inbrengen.

De rechter: “Dat is nu te laat. Overigens, ik heb een heel dossier heeft, daar zitten die stukken vast bij.”

Commentaar observant na de zitting:

- Het meest opvallende is dat de rechter niet aan eisers duidelijk maakt dat alleen de vraag aan de orde is of verweerder de bezwaren terecht niet-ontvankelijk heeft verklaard (op het laatst hint hij er nog even aan, maar doet dan voorkomen alsof – mocht hij oordelen dat de bezwaren ten onrechte niet-ontvankelijk zijn verklaard – hij wellicht ook nog een inhoudelijk oordeel zal kunnen vellen, terwijl dat uitgesloten is).
- De rechter heeft een paar vragen, met name over ontbrekende stukken, die echter geschikter lijken voor het vooronderzoek, want hier leveren ze niets op (zouden de enveloppen nog ergens zijn? waarom ontbreekt een van de bezwaaradviezen?).
- Op het allerlaatst komt een van de eisers nog met een opmerking over stukken die hij nog heeft. De rechter heeft er duidelijk geen zin meer in (hij had er nog op door kunnen vragen).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroepen gegrond. Verweerder heeft de bezwaren van eisers ten onrecht niet-ontvankelijk verklaard.

68. Rechter heeft vooral vragen voor verweerder – maar die is er niet

Rechtbank 3, 9 september 2002, zaak 01/912 WRO.

Niet-ontvankelijkverklaring bezwaar: mevrouw Van Berkel, eiseres, tegen B&W Terschelling, verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 62 minuten later dan gepland.

Eiseres is verschenen samen met haar gemachtigde. Verweerder is niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting en leidt de zaak in. Het bezwaar van eiseres is door verweerder niet-ontvankelijk verklaard.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat hij geen pleitnota heeft. Het college van B&W wil geen vrijstelling verlenen. De materiële kant van de zaak betreft de producten waar het over gaat. Die maken niet meer dan één à twee procent van de omzet uit.

(00.04) De rechter, “Wat verbouwt u?” [1]

Eiseres: “Ik verbouw gewassen in de koude grond. We vinden het fijn dat we in de kas kunnen verbouwen. We verkopen onze gewassen aan de weg.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “Heeft u de vindplaatsen van de van de jurisprudentie die u noemt?”

De gemachtigde noemt een vindplaats.

De rechter, zich richtend tot eiseres: “Ik had vooral vragen voor de gemeente. Heeft u nog wat?”

Eiseres zegt dat het een principieel punt is, dat het haar gaat om het gelijkheidsbeginsel.

(00.07) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter laat expliciet merken dat ze het jammer vindt dat verweerder niet aanwezig is, omdat ze allemaal vragen voor verweerder had. Dat roept de vraag op waarom verweerder niet is opgeroepen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Onbekend.

69. Rechtsbijstandsvergoedingsperikelen

Rechtbank 3, 9 september 2002, zaak 01/1034 WRB.

Vergoeding kosten rechtsbijstand: M. Appiah, eiser, tegen de Raad voor de Rechtsbijstand, verweerder.

Voor de zaak is 10 minuten uitgetrokken. De zitting begint 43 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting verschenen, maar zijn gemachtigde wel. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en inventariseert wie aanwezig zijn. Hij legt uit waar de zaak over gaat.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat het verzoekschrift niet veel nieuws bevat. Eiser wordt verweten dat hij te weinig gegevens heeft overgelegd, maar dat is niet zo. De gemachtigde noemt een paar zaken die verband houden met de financiële situatie van eiser. Voorts zegt zij dat er allerlei werkzaamheden zijn verricht in de zaak, waarbij zij opsomt wat er is gedaan.

(00.07) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat hij er niet veel meer over wil zeggen, want alles staat al in de stukken. Een puntje is niet duidelijk. Voor verweerder is het van belang te weten wat de advocaat voor haar cliënt doet. Daar is steeds naar gevraagd, maar zonder dat dat een bevredigende reactie opleverde.

(00.09) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiser: “U heeft het over 75% korting die u kunt krijgen. Hoe zit dat?” [2]
De gemachtigde legt uit hoe dit zit.

De rechter vraagt de gemachtigde van verweerder of die voldoende heeft aan een verzoekschrift. [2]

De gemachtigde van verweerder: “Als we maar weten waar de procedure over gaat, waar verweer tegen wordt gevoerd. Wat de gemachtigde van eiser nu zegt, dat ze acht dagen voor de zitting iets heeft opgestuurd, dat hebben wij nooit gekregen.”

De gemachtigde van eiser reageert door te zeggen dat zij wel ergens heeft opgeschreven dat het over de verhaalsbijdrage gaat.

De rechter vraagt de gemachtigde van verweerder wat het beleid is van de Raad in soortgelijke gevallen. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de Raad te allen tijde stukken opvraagt. Partijen krijgen de gelegenheid in tweede termijn nog iets te zeggen.

(00.15) De gemachtigde van eiser benadrukt nog een keer dat er van alles is toegezonden.

(00.16) De gemachtigde van verweerder laat weten geen opmerkingen meer te hebben.

(00.16) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De meest inhoudelijke vraag die de rechter stelt, is: hoe zit het met het beleid? En dat is essentieel, want het is van belang hoe veel informatie een advocaat moet aanleveren om de Raad voor de rechtsbijstand adequaat te kunnen laten beoordelen of een toevoeging kan worden verstrekt. Echter, de vraag is ook wat ongericht, want je zou denken dat daar wel van alles over bekend is (hetzij uit de wettelijke bepalingen, hetzij uit op schrift gesteld beleid, hetzij uit de jurisprudentie). Het is dan ook moeilijk voorstelbaar dat wat de gemachtigde van verweerder op de vraag antwoordt, van enige invloed zal zijn op het oordeel van de rechter.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Onbekend.

70. Aangekondigde getuige blijft weg

Rechtbank 3, 9 september 2002, zaken 01/1079 ABW & 01/ 1080 ABW.

Hoe moet de beslissing van B&W over het recht op bijstand juridisch worden gekwalificeerd? F. Bakal en G. Bakal, eisers, tegen B&W L., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 42 minuten later dan gepland.

G. Bakal is ter zitting aanwezig, evenals zijn gemachtigde. Verweerder is eveneens vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. Hij zegt tegen de gemachtigde van eiser dat hij tenminste de aangekondigde getuige had verwacht. Hij geeft vervolgens de gemachtigde van eisers het woord.

(00.01) De gemachtigde van eisers geeft een overzicht van de feiten. Bij de eerste aanvraag om bijstand zijn eisers weggestuurd, omdat beiden toen nog niet over een geldig legitimatiebewijs beschikten. De gemachtigde vindt het onjuist dat eisers zijn weggestuurd; hij verwijst naar een uitspraak uit de JABW

Er wordt een korte pauze ingelast omdat G. Bakal de zittingszaal binnenkomt.

De gemachtigde van eisers gaat verder met zijn verhaal. Hij zegt dat het herzieningsverzoek ook moet worden gezien als een nieuwe aanvraag. Daar is nog niet op beslist. Verweerder vindt niet dat sprake is van een bijzonder geval, maar dat standpunt overtuigt de gemachtigde niet. Hij brengt tot slot van zijn verhaal nog een formeel punt naar voren: is het besluit wel bevoegd genomen? Hij heeft niets gezien van een mandaat van B&W aan de wethouder om die te laten beslissen.

(00.08) De rechter: "Ik laat de bevoegdheid maar even laat voor wat het is." Aan de gemachtigde van eisers vraagt hij vervolgens of deze de visie deelt dat het hier niet gaat om een besluit ex artikel 1:3 Awb. [3]

De gemachtigde zegt dat hij daar in het beroepschrift ook al iets over heeft gezegd, en dat hij die visie niet deelt.

De rechter: “Als ik uw brief interpreteer, gaat het om een herzieningsverzoek, niet om een nieuwe aanvraag.” [2]

De gemachtigde van eiser: “Maar dan is de reactie een besluit.”

De rechter: “Daarin kan ik met u meegaan.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Waarom is het bij de ene persoon wel goed gegaan en bij de andere niet?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Als iemand zonder document bij het loket komt, dan zegt de uitspraak uit de JABW dat als de aanvrager bij de balie zich niet kan legitimeren, het bestuursorgaan desondanks kan proberen een uitkering te verzorgen.”

De gemachtigde van eiser zegt nog een keer dat hij het jammer vindt dat de getuige niet is verschenen.

Eiser laat daarop een briefje zien waaruit blijkt dat de getuige niet aanwezig kon zijn vanwege een bezoek aan een arts.

(00.13) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De getuige is voor de gemachtigde van eiser cruciaal. Het feit dat hij niet is komen opdagen, brengt de gemachtigde er echter niet toe de rechter te vragen het vooronderzoek te hervatten en een nieuwe zitting uit te schrijven.
- De rechter heeft niet veel vragen voor partijen en het valt op dat de gemachtigde van B&W op een van de vragen reageert met te zeggen dat het antwoord daarop in het beroepschrift staat.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De bestreden besluiten zijn onbevoegd genomen.

71. Wat is de ‘goedkoopste adequate’ voorziening?

Rechtbank 3, 9 september 2002, zaak 02/303 WVG.

Vergoeding verhuis- en herinrichtingskosten: E. Wartena, eiser, tegen B&W B., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 51 minuten te laat.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn echtgenote en zijn gemachtigde. Verweerder is door twee personen vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting. Hij geeft vervolgens het woord aan een rechterlijke ambtenaar in opleiding (raio), die de zitting zal leiden. De raio vertelt in het kort waar de zaak over gaat.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij overlegt een pleitnota. De gemachtigde vertelt waar de zaak over gaat. Over de totstandkoming van het besluit zegt hij dat het besluit bestaat uit allemaal ongemotiveerde stellingen. Waarom verweerder tot deze uitkomst is gekomen, is niet duidelijk geworden. De conclusie van de gemachtigde is dat de motivering het besluit niet kan dragen, de motivering is ondeugdelijk. Verweerder vindt weliswaar dat sprake is geweest van een keuze, maar dat is niet het geval, aldus de gemachtigde van eiser.

(00.07) Vervolgens krijgt de gemachtigde van verweerder het woord. Hij begint met te zeggen dat het meeste al eerder aan de orde is geweest. Er is een punt dat hij nog wil noemen. In de WVG geldt de goedkoopste adequate voorziening. Eiser wil graag alles gelijkvloers. Verweerder vindt dat kan worden volstaan met een traplift. Verweerder heeft voorzien in een forfaitair bedrag voor een traplift.

(00.09) De raio: "Ik heb de rapportage van de ZVN gezien. Hoe is de feitelijke situatie nu in huis?" [4]

De echtgenote van eiser: "We hebben het gelijkvloers gerealiseerd."

De raio, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Hoe bent u met het advies omgegaan?" [2]

De gemachtigde van verweerder: "Wij hebben gekozen voor 'goedkoopst adequaat'."

De raio: "Kan uw zoon gebruik maken van de traplift?" [4]

De echtgenote van eiser antwoordt ontkennend.

De raio, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Hoe ziet u dat?" [2]

De gemachtigde van verweerder herhaalt, zij het nu wat uitvoeriger, wat al eerder is gezegd. Hij benadrukt dat naar allerlei aspecten is gekeken. Bijvoorbeeld naar de mogelijkheid om een traplift te plaatsen (een plateaulift) waar een elektrische rolstoel op kan.

De raio vraagt aan eiser en diens echtgenote hoe lang ze het kunnen doen met de oplossing die ze hebben gerealiseerd. [2]

De echtgenote zegt dat ze wel 10 à 15 jaar gebruik denkt te kunnen maken van de huidige oplossing. Als ze de gemeente hadden gevolgd, dan waren ze in de problemen gekomen als hun zoon snel permanent bedlegerig zou zijn worden, iets wat heel goed denkbaar is.

In reactie daarop weerspreekt de gemachtigde van verweerder dat die problemen zouden ontstaan.

De raio vraagt de gemachtigde van verweerder hoe het zit met het primaat in de WVG om te verhuizen. [2]

De gemachtigde zegt dat er te weinig in dat opzicht geschikte huizen zijn in de gemeente Bolsward.

Eiser zegt dat de gemeente daar verder niet op heeft aangedrongen.

De raio vraagt de gemachtigde van verweerder hoe verweerder daar mee is omgegaan. [2]

De gemachtigde zegt dat verzuimd is de eerste aanvraag van eiser door te sturen. Was die wel doorgestuurd, dan was het hele probleem bij een andere instantie afgehandeld.

De raio vraagt hoe het zit met het criterium dat ‘aansluiting wordt gezocht bij de sociale woningbouw’. [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat daar de criteria aan worden opgehangen.

Partijen krijgen in tweede instantie de gelegenheid hun standpunt naar voren te brengen.

(00.24) De gemachtigde van eiser zegt dat het standpunt van verweerder dat gelijkvloers niet nodig zou zijn, in strijd is met het advies van de ZVN. De gemeente geeft toe dat er geen woning aanwezig was. Eiser acht zich volledig ondersteund door het ZVN-advies.

(00.27) De gemachtigde van verweerder zegt dat de gemeente altijd bereid is om in te spelen op veranderende omstandigheden en dat ook in de toekomst steeds zorgvuldig zal worden gekeken wat er nodig is.

(00.28) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Onbekend.

72. Belanghebbende bij bouwvergunning?

Rechtbank 1, 10 september 2002, zaak 01/1654 WW44 en 01/1971 WW44.

Verlening bouwvergunning: P. Ingenhoven, eiser, tegen B&W M., verweerder.

Voor de zitting is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 12 minuten te laat.

Eiser is verschenen, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd. Tevens is verschenen, de heer Willemze, namens Zweers B.V. (vergunninghouder), die zich als partij in het geding heeft gevoegd, samen met diens gemachtigde.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat. Aan de orde is een bouwvergunning. Eiser heeft bezwaar ingediend tegen de bouwvergunning, maar dat bezwaar is door verweerder niet-ontvankelijk verklaard.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. De gemachtigde zegt dat verweerder van mening is dat eiser geen belanghebbende is. Het feit dat extra verkeer langs de woning van eiser komt doet daar niet aan af. Eiser woont 650 meter van het gebouwde, maar hij kan de kassen wel zien. Daarbij ervaart eiser last van de verlichting en van het verkeer. Eiser vindt dat hij daarmee een voldoende onderscheidend belang heeft.

(00.05) Eiser zelf krijgt het woord; hij wil nog iets zeggen over de verkeersaspecten. Eiser zegt dat het verkeer aanzienlijk is toegenomen. Hij heeft dit zelf ervaren.

(00.07) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij heeft het voornamelijk over het feit dat eiser een onvoldoende onderscheidend belang heeft en dat om die reden zijn bezwaar niet-ontvankelijk is verklaard.

(00.09) De gemachtigde van de vergunninghouder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij geeft aan dat het beroep van eiser niet-ontvankelijk is. De vergunninghouder wil hier nader op ingaan omdat eiser heeft betoogd dat hij wel ontvankelijk is. De vergunninghouder heeft een kaart van het gebied meegenomen. Hij laat de kaart zien. De andere partijen bekijken de kaart. De vergunninghouder geeft aan waar wordt gebouwd, waar het verkeer rijdt en waar eiser woont.

(00.27) De rechter heeft een vraag aan de vergunninghouder. De rechter vraagt of het gehele bedrijf van de vergunninghouder op de betreffende plek is gevestigd. [4]
De gemachtigde van de vergunninghouder zegt dat het bedrijf voor een groot deel op de betreffende plek wordt gerealiseerd.

De rechter memoreert dat een verkeerstelling zou plaatsvinden. De rechter vraagt of er daadwerkelijk een verkeerstelling heeft plaatsgevonden. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat er geen verkeerstelling heeft plaatsgevonden.

Eiser zegt over informatie te beschikken over het verkeer dat verband houdt met het bedrijf.

De rechter vraagt aan eiser of uit het verkeersonderzoek blijkt dat de wegen niet geschikt zijn voor het verkeer dat bestemd is voor de bouw. [2]

Eiser zegt dat dit inderdaad zo is.

De rechter zegt tegen verweerder dat denkbaar is dat een groep bewoners beroep had ingesteld. Hij vraagt verweerder of, als dat zou zijn gebeurd, verweerder ook ten aanzien van de bewoners zou vinden dat dan ook sprake is van onvoldoende belang. [2]

De reactie van verweerder is niet te verstaan.

Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid het woord te voeren.

(00.34) De gemachtigde van eiser zegt nog iets over de exacte plaats waar eiser woont. De gemachtigde zegt dat milieuaspecten iemand weliswaar geen belanghebbende kunnen maken voor wat betreft de ruimtelijk ordening, maar de verlichting van het bedrijfsgebouw vindt de gemachtigde toch wel een ruimtelijk ordening aspect.

Eiser toont vervolgens nog een kaart waarmee hij laat zien dat hij vanuit zijn woonkamer de kassen kan zien. Eiser vraagt zich af waarom het bedrijf allerlei voorzieningen zou hebben getroffen, als van een uitstralende werking geen sprake zou zijn.

(00.42) De gemachtigde van verweerder zegt nog iets over het assimilatiebeginsel en over de verkeersbewegingen.

(00.43) De gemachtigde van eiser zegt dat om te berekenen of er sprake is van een toename, men moet weten hoeveel verkeer er vroeger reed. De gemachtigde zegt dat het opvallend was dat de verkeerstellingen niet bij de woning plaatsvonden, maar in de buurt van de woning.

(00.47) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroepen ongegrond.

73. Ruim baan voor partijen; de rechtbank laat het bij luisteren

Rechtbank 1, 10 september 2002, zaak 01/1655 WW44 en 01/1972 WW44

Bouwvergunning onder vrijstelling, ten behoeve van de uitbreiding van een bedrijf: L. van Rossum, eiser, tegen B&W M., verweerder.

Onbekend hoe is veel tijd voor de zaak is uitgetrokken. De zitting begint een half uur later dan gepland.

Eiser is aanwezig, samen met zijn advocaat. Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd.

Tevens is de vergunninghouder, de heer Willemze, aanwezig, vergezeld door zijn gemachtigde.

(00.00) De rechter opent de zitting.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt het jammer te vinden dat allerlei aspecten niet reeds bij het verzoek om een voorlopige voorziening aan de orde zijn geweest. De gemachtigde plaatst een aantal kanttekeningen bij de besluitvorming. Het vrijstellingsverzoek is ingediend zonder dat sprake was van een bouwaanvraag. De facto is het laatste vrijstellingsverzoek later ingediend; dit had dus met toepassing van de WRO opnieuw moeten worden behandeld. Op het moment dat sprake was van een vervallen voorbereidingsbesluit had een ontwerpbestemmingsplan ter inzage moeten worden gelegd. De gemachtigde gaat in de op de verschillende fasen

van de besluitvormingsprocedure en stelt dat verweerder fouten heeft gemaakt. Zo zijn de publicatietermijnen ruim overschreden en paste het plan niet in de structuurvisie van de provincie. Het meest cruciale punt betreft de urgentie en het planologisch kader.

(00.12) De rechter vraagt of eiser zelf nog iets wil zeggen. Eiser zegt dat het grootste probleem de assimilatieverlichting betreft. Het is tegenwoordig een stuk lichter vergeleken met de situatie zoals die vroeger was.

(00.13) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde loopt de feiten nog een keer bij langs en gaat in op allerlei aspecten die bij de beslissing over het vrijstellingsverzoek een rol spelen.

(00.27) De gemachtigde van de vergunninghouder heeft een pleitnota. Tevens heeft hij een aantal stukken meegenomen, die hij graag nog in het geding zou brengen.

De rechter zegt dat hij eerst aan eiser zal vragen of die er mee akkoord is dat de stukken bij het geding worden betrokken. [prc]

De gemachtigde van de derde-partij zegt dat het gaat om brochures over het bedrijf.

De gemachtigde van eiser zegt de stukken thuis te willen lezen en voorts dat hij niet begrijpt wat de toegevoegde waarde is van deze stukken. De gemachtigde geeft er de voorkeur aan dat de stukken buiten de procedure blijven.

De rechter zegt: "Ik laat het hier even bij."

(00.28) De gemachtigde van de vergunninghouder krijgt het woord. De gemachtigde begint uitvoerig over het bedrijf te praten. Hij maakt een opmerking over door hem meegebrachte stukken.

De rechter zegt daarop dat de gemachtigde van eiser bezwaar heeft gemaakt tegen de stukken en dat de rechter de stukken niet accepteert.

De gemachtigde van de vergunninghouder zegt dat eiser sinds 2000 eigenaar is van de grond en dat op dat moment alles al in gang was gezet. Eiser wist dus wat er allemaal zou gebeuren. De gemachtigde zegt een uittreksel bij de stukken te hebben gevoegd. Eiser zal daar wel bezwaar tegen hebben, maar de gemachtigde wil het toch graag gezegd hebben. Eiser woont zodanig dat hij weinig hinder kan hebben. Eiser is waarschijnlijk wel belanghebbende, maar dat valt te relativeren. Er is een plan ontwikkeld, inhoudende dat het bedrijf aan het zicht wordt onttrokken. Daarbij zegt de gemachtigde dat er veel mogelijkheden zijn geweest voor eiser om schorsing aan te vragen.

De rechter zegt: "Er is toch een voorlopige voorzieningsprocedure is geweest?" [2]

De gemachtigde van de vergunninghouder zegt dat er inderdaad een voorlopige voorzieningsprocedure heeft plaatsgevonden, maar tegen allerlei andere besluiten niet. De gemachtigde geeft vervolgens een reactie op wat de gemachtigde van eiser in zijn pleitnota heeft gesteld. De gemachtigde gaat onder meer in op het vereiste dat er aansluitende voorbereidingsbesluiten moeten zijn. Daarnaast maakt hij een aantal opmerkingen die als strekking hebben dat eiser geen belanghebbende is.

(00.53) De rechter vraagt aan eiser of hij bezwaren heeft tegen het overleggen van het uittreksel. [prc]

De gemachtigde van eiser heeft geen bezwaren omdat het openbare gegevens betreft.

(00.54) De rechter vraagt aan de vertegenwoordigers van verweerder of die een bestemmingsplankkaart hebben meegenomen. [4] Dat blijkt het geval.

Alle partijen bekijken vervolgens de kaart.

De rechter vraagt aan verweerder in hoeverre het verzoek van 28 maart is geconcretiseerd. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het niet enkel een verzoek om vrijstelling was, maar dat er ook tekeningen bij het verzoek waren gevoegd.

De rechter vraagt of er ook tekeningen bij waren waaruit de te bebouwen oppervlakte bleek. [4]

De gemachtigde van verweerder antwoordt bevestigend.

De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiser in hoeverre eiser in zijn belang is geschaad door formele gebreken in de besluitvorming. [4/ambtshalve]

De gemachtigde van eiser zegt dat de wetgever niet voor niets dergelijke voorschriften heeft opgenomen. Hij gaat in op de vraag waarom niet al tegen de besluitvorming verzoeken om voorlopige voorziening zijn ingediend. De gemachtigde zegt dat niet te weten, omdat hij nog niet zo lang bij deze zaak is betrokken.

De rechter vraagt aan de griffier of hij nog vragen heeft.

De griffier heeft geen vragen.

Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid het woord te voeren.

(01.02) Eiser houdt, aan de hand van de kaart, een verhaal over de verplaatsing van het bedrijf. De gemachtigde van de vergunninghouder blijft als enige zitten en gaat niet naar de kaart kijken. Eiser zegt bij de gemeente informatie te hebben ingewonnen op het moment dat hij het huis kocht. De gemeente heeft op dat moment gezegd dat er een aantal kleine kassen zouden worden gebouwd. Later bleken er veel meer kassen geplaatst te worden. Eiser zegt nog iets over de landschappelijke inpassing en dat ter zake daarvan nog niets is ondernomen. Eiser zegt dat zijn woning voor tweederde deel boven de dijk ligt.

(01.08) De rechter vraagt of verweerder wil ingaan op de wijziging van de plannen [2] en vraagt waarom er sprake is geweest van verplaatsing. [4]

Verweerder zegt dat de betreffende stukken niet in het archief lagen en dat ze er niet zijn. Verweerder gaat in op de informatie die eiser heeft ingewonnen. Verweerder zegt dat de makelaar van eiser hem op de hoogte had moeten stellen, de makelaar heeft een onderzoeksplicht.

De gemachtigde van eiser zegt dat het zo zou kunnen zijn dat op het moment dat eiser naar de gemeente belde, de bouwvergunning al was aangevraagd.

Verweerder zegt in een vroeg stadium foto's te hebben gemaakt van de locaties van alle bezwaarmakers. Verweerder heeft geen aanleiding gezien eiser niet-ontvankelijk te verklaren.

(01.12) De gemachtigde van eiser zegt dat er gebreken in de besluitvorming zijn. Zo zijn de termijnen geschonden. De gemachtigde reageert op zaken die eerder al aan de orde zijn geweest.

(01.21) De vergunninghouder geeft nog wat informatie over hoe de contacten met de gemeente zijn verlopen en op welke wijze de vergunning tot stand is gekomen. De

vergunninghouder zegt dat bij een gebied van 60 hectare de plaatsing van de gebouwen wel van belang is: “Anders ben je heel veel aan het lopen.”

(01.26) De rechter zegt tegen eiser dat hij het laatste woord heeft.

Eiser zegt nog iets over de inpassing van de gebouwen in het landschap. Die blijft maar uit.

(01.27) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

74. Rechter heeft helemaal niets te vragen

Rechtbank 1, 10 september 2002, zaak 01/2036 en 01/2037

Intrekking, terugvordering en boete ter zake van een bijstandsuitkering: L. Petersma, eiser, en P. Post, eiseres, tegen de Bestuurscommissie Sociale Zaken van de gemeente E., verweerder.

Onbekend hoeveel tijd voor de zitting is uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten later dan gepland.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Eiseres is niet verschenen. Verweerder is evenmin verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter zegt dat de zaak het beroep van eiseres betreft. De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiser waartegen het beroep van eiser zich richt.

(00.02) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat eiseres en eiser elkaar al heel lang kennen. Eiser heeft eiseres willen helpen. Daarom is er een huurcontract tussen beiden gesloten. Alles is gebeurd in overleg met de gemeente. Op een bepaald moment heeft de ex-partner van eiseres verweerder getipt. Uit de waarneming in het rapport blijkt dat eiser en eiseres samen onder een dak verblijven. Indien alle feiten met elkaar worden verbonden blijkt dat ze slechts gedeeltelijk in elkaars verzorging voorzien. Eiser en eiseres doen bijvoorbeeld wel samen de was, maar financieel zijn ze onafhankelijk.

De gemachtigde van eiser gaat in op de verklaring van getuigen, die bij het besluit zijn betrokken. Een van de getuigen is de ex-vrouw van eiser, die dingen zegt die pertinent onjuist zijn. De tweede getuige zegt slechts iets over de caravan. Observaties hebben volgens de gemachtigde ook weinig opgeleverd. Al met al is er te weinig informatie. De gemachtigde zegt dat de boete te hoog is, gezien de omstandigheden waarin eiseres verkeert.

(00.11) De rechter vraagt waarom eiseres niet aanwezig is. [1]

De gemachtigde zegt dat eiseres naar het ziekenhuis moest met haar zoon.

De rechter vraagt aan eiser hoe het contact met de gemeente is verlopen. [2]

Eiser vertelt daar het een en ander over, maar het is weinig informatief wat hij meldt.

De rechter vraagt waar eiseres op dit moment woont. [1]

Eiser zegt dat eiseres bij haar moeder woont.

(00.15) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

75. Slechts één partij aanwezig; zitting als informeel gebeuren

Rechtbank 1, 10 september 2002, zaak 01/2150.

Wijziging van een achternaam: M. Ayres, eiser, tegen de Minister van Justitie, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is drie kwartier uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

De heer Ayres is niet verschenen. Mevrouw Steffaro, die als partij aan het geding deelneemt, is evenmin verschenen. De minister is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter begint met te zeggen waar de zaak over gaat. Hij vraagt aan de gemachtigde van de minister of die nog iets wil zeggen.

De gemachtigde zegt dat hij eigenlijk niet zo veel heeft toe te voegen aan wat hij in het verweerschrift heeft geschreven.

De rechter geeft vervolgens aan hoe hij tegen de zaak aankijkt, en vraagt aan de gemachtigde of er nog iets is gebleken over in hoeverre de vader het belang van de kinderen op het oog heeft. [4]

De gemachtigde antwoordt ontkennend. Hij zegt dat de kinderen overigens niet meer de Marokkaanse nationaliteit hebben. De gemachtigde vertelt voorts nog iets over de achtergrond van de regeling, en dat in de verhouding tussen gescheiden ouders de beslissing tot naamswijziging vaak de druppel is die de emmer doet overlopen.

(00.05) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- In de situatie als hier aan de orde – alleen verweerder is vertegenwoordigd – krijgt de zitting bijna het karakter van een onderonsje: de rechter geeft aan hoe hij ongeveer tegen de zaak aankijkt en toetst dat, half vragend, aan de gemachtigde van de staatssecretaris, die steeds bevestigt wat de rechter zegt.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Eiser heeft noch in bezwaar noch in beroep argumenten aangedragen op grond waarvan moet worden geoordeeld dat de belangen van de kinderen zich tegen naamswijziging verzetten.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

76. Concurrent wenst handhaving: rijp voor mediation?

Rechtbank 1, 10 september 2002, zaak 01/123 GEMWT.

Weigering handhavend op te treden: Christian Böhmer v.o.f., eiseres, tegen B&W L., verweerder

Voor de behandeling van de zaak is een uur uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Namens eiseres zijn de heer en mevrouw Hamel aanwezig, alsmede hun gemachtigde. Voorts zijn aanwezig, de heer en mevrouw Dresden, alsmede hun gemachtigde, voor de als partij aan het geding deelnemende Straesser buitenmeubelen B.V. Ook B&W zijn ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter zegt waar de zaak over gaat – een verzoek van eiseres om toepassing van bestuursdwang van eisers tegen Straesser buitenmeubelen in verband met vermeende detailhandel is afgewezen – en geeft de gemachtigde van Eiseres het woord.

De gemachtigde van eiseres heeft een pleitnota. Hij zegt dat er ter plaatse geen detailhandel is toegestaan en dat de gemeente een actief handhavingsbeleid voert. De gemachtigde zegt dat hij op voorhand foto's heeft toegezonden van het pand van Straesser buitenmeubelen, waaruit blijkt dat de detailhandel daar helemaal centraal staat. B&W zeggen ten onrechte dat de detailhandel van ondergeschikt belang is. B&W erkennen dat detailhandel niet is toegestaan, ze zeggen dat vrijstelling 'impliciet' is verleend maar dat kan uiteraard niet.

De opbouw van de pleitnota is dat alle argumenten van B&W bij langs worden gegaan, en dat daarnaast een reactie wordt gegeven op het argument dat de advocaat van Straesser buitenmeubelen (de 'overtreder') naar voren heeft gebracht.

(00.08) Nadat de gemachtigde van eiseres zijn verhaal heeft gehouden, zegt de rechter dat hij nog niet de namen voor het pv heeft geïnventariseerd en dat hij dat nu nog even doet.

(00.09) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Hij zegt dat tweederde van het gebouw uit opslagruimte bestaat en dat eenderde ruimte voor kantoren is en daar staan ook meubels. Het gaat om groothandelsactiviteiten, niet om detailhandel. Bij Straesser buitenmeubelen is de verwachting gewekt dat ze daar die activiteiten mochten verrichten. Daarom is er ook geen aanleiding om toepassing te geven aan vrijstelling ex artikel 19 lid 3 WRO. Gezien alles wat zich heeft afgespeeld, is er nu geen reden om op te treden.

(00.14) De advocaat van Straesser buitenmeubelen is aan de beurt. Deze onderschrijft het standpunt van B&W. Eiseres maakt op oneigenlijke wijze gebruik van de procedure om een concurrent dwars te zitten. De gemachtigde ziet niet in wat hun recht en belang is om deze procedure te volgen. De voorgeschiedenis is uitermate van belang. Er is in 1996 een overeenkomst gesloten.

De overgelegde foto's, die zeggen niet zo veel. De gemachtigde denkt dat er hier en daar mee is gemanipuleerd. Er is geen beginselplicht tot handhaving; en zo ja: dan speelt hier het vertrouwensbeginsel. Er is geen concurrentie door oneigenlijk rechtsgebruik.

(00.21) De rechter zegt dat hij er behoefte aan heeft om aan de hand van de plankaart te kijken waar alles precies is gelegen. Partijen komen naar voren en de rechter laat zich uitleggen waar alles precies ligt.

(00.23) De rechter heeft een aantal vragen aan partijen.

Aan B&W vraagt hij: "U zegt dat sprake is van een impliciete vrijstelling. Hoe zijn de onderhandelingen met Straesser buitenmeubelen gegaan, voordat het tot een bedrijfsvestiging is gekomen?" [4]

Straesser buitenmeubelen: "Mag ik daar iets over zeggen?"

De rechter: "Ja."

Straesser buitenmeubelen: "Het is een familiebedrijf, dat meubels maakt. De detailhandel is uit z'n voegen gegroeid. De gemeente heeft gezegd: zou het niet verstandig zijn om het bedrijf te verplaatsen? Gezien alle activiteiten van Straesser buitenmeubelen (productie, detailhandel) zeiden B&W: we hebben voor u een geschikte plek."

De rechter vat het verhaal van Straesser buitenmeubelen in zijn eigen woorden samen. De rechter stelt aan eiseres de vraag: "Wat is uw belang? Verkoopt u dezelfde soort meubels?" [2/ambtshalve]

Eiseres: “We zitten in de bovenlaag van de markt, tuinmeubels, we zitten heel dicht bij Straesser buitenmeubelen. Alles wat naar ons toekomt, komt langs de concurrent, Straesser buitenmeubelen. In 1990 hebben we ons in Sprangcapelle gevestigd. In de loop van de tijd zijn we helemaal overgegaan op tuinmeubels. Sinds de vestiging van Straesser buitenmeubelen is onze omzet teruggelopen.

De rechter vraagt Straesser buitenmeubelen hoe groot het aandeel van de productie is ten opzichte van het aandeel van de verkoop. [4]

Straesser buitenmeubelen: “De productie neemt een heel groot deel van de activiteiten in beslag. Ik wil ook iets zeggen over de concurrentie. Eiseres zat aanvankelijk helemaal niet in het hogere segment, maar de laatste jaren probeert zij in het hogere segment terecht te komen.

In reactie daarop zegt de gemachtigde van eiseres dat hij in het kader van deze procedure stukken heeft overgelegd waaruit blijkt dat eiseres weldegelijk in het hogere segment zit.

(00.38) Partijen krijgen de gelegenheid voor de tweede ronde.

De gemachtigde van eiseres zegt over de strafrechtelijke vervolging van eiser, waar Straesser buitenmeubelen het over heeft gehad, dat eiser op alle punten is vrijgesproken. Daarnaast is het zo dat, hoe je het ook wendt of keert, Straesser buitenmeubelen bij de kamer van koophandel staat ingeschreven als detailhandel. De gemachtigde vraagt zich voorts af waarom B&W, als het daar een bedrijf wilde vestigen, niet de geëigende procedure heeft gevolgd. In plaats daarvan heeft men zo veel toezeggingen gedaan, dat men nu niet meer terug kan. Overigens, zo zegt de gemachtigde, is nooit toegezegd dat daar volledige detailhandel is toegestaan.

(00.43) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat geen sprake is van detailhandel in de zin van de voorschriften.

(00.44) De gemachtigde van Straesser buitenmeubelen is aan de beurt: “De voorgeschiedenis, daar kan niet aan voorbij worden gegaan. Eiseres heeft zich in 1990 gevestigd, en wist van de activiteiten van Straesser buitenmeubelen. De inschrijving van de Kamer van koophandel van eiser meldt geen detailhandel, dus wat dat betreft is er ook helemaal geen sprake van zaken die elkaar bijten, nog afgezien van het feit dat ze zich in een ander marktsegment bevinden. Derhalve is de vraag wat eigenlijk het belang van eiser is.”

(00.48) De rechter zegt dat Straesser buitenmeubelen nog de gelegenheid krijgt iets te zeggen en dat het allerlaatste woord dan voor eiseres is.

Straesser buitenmeubelen geeft nog een meer dan tien minuten durende uiteenzetting over hoe de verhoudingen tussen de bedrijven liggen.

(00.59) Ook de heer Hamel, als vertegenwoordiger van eiseres, krijgt nog het woord. Die heeft minder tijd nodig. Hij zegt dat qua oppervlakte meer dan de helft van het pand detailhandel is. Hij voelt zich gediscrimineerd. Want af en toe komt het bouw- en woningtoezicht en milieutoezicht voor controle, en die zeggen dan; wij komen vanwege een melding van Straesser buitenmeubelen.

(01.00) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Ter zitting komt overduidelijk naar voren dat de verhouding tussen de beide meubelbedrijven

verre van ideaal is.

- De rechter benut de zitting vooral om voor zichzelf een duidelijk beeld te krijgen van de feitelijke situatie en van de voorgeschiedenis.
- De gemachtigde van Straesser buitenmeubelen hamert nogal op de slechte bedoelingen van de andere partij, maar het is de vraag of dat een handige strategie is, want voor de beoordeling door de rechter lijkt dat verder niet zo relevant. Overigens wordt de advocaat nogal overklast door Straesser zelf, met name omdat die veel beter op de hoogte is van de feitelijke situatie en voorgeschiedenis (die relevanter zijn dan de eventuele achterliggende bedoelingen van de concurrent) en hij zijn visie daarop heel helder, gedetailleerd en behoorlijk overtuigend naar voren weet te brengen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ter zitting is voorts duidelijk geworden dat eiseres een detailhandel exploiteert in dezelfde soort producten als de producten die Straesser verkoopt, en op slechts korte afstand van het perceel van Straesser.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Uit het bestreden besluit blijkt niet dat verweerder het belang van eiser bij handhaving in zijn afweging heeft betrokken.

77. Gemachtigde erkent volmondig dat zijn cliënt geen zaak heeft

Rechtbank 2, 11 september 2002, zaak 01/1049 NABW.

Afwijzing bijstanduitkering: mevrouw Korthuis, eisers, tegen B&W H., verweerder.

Eiseres heeft zich laten vertegenwoordigen door haar advocaat. Verweerder is bij gemachtigde aanwezig.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 9 minuten eerder dan gepland.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en vertelt in het kort waar de zaak over gaat. De aanvraag om een bijstandsuitkering is afgewezen, omdat eiseres niet de daartoe benodigde inlichtingen heeft verstrekt (ze was niet aanwezig bij een door verweerder aangekondigd huisbezoek).

(00.02) De gemachtigde van eiseres: “Ik heb verder niet zoveel meer aan te voeren dan wat in het beroepschrift is aangegeven.”

De rechter: “Maar het beroepschrift was ook al heel summier.” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Ik begreep het ook al niet helemaal.”

De rechter: “Hoe ziet u dat, waar ligt het bewijsrisico?” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Het klopt dat zij dat aannemelijk moet maken.”

De rechter: “En over de tweede zaak?” [2]

Uit het betoog dat de gemachtigde van eiseres in reactie op die vraag van de rechter houdt, komt naar voren dat eiseres haar standpunt handhaaft, maar dat ze daar eigenlijk geen argumenten voor heeft en dat de gemachtigde dat ook min of meer toegeeft.

(00.06) De gemachtigde van verweerder zegt dat hij verder niets meer heeft aan te voeren, maar licht nog wel kort toe waarom het besluit is genomen.

(00.08) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Het meest opvallende aan de zitting is dat de advocaat met zo veel woorden zegt dat zijn cliënt geen been heeft om op te staan. In zekere zin helpt de rechter de advocaat nog een beetje, door te zeggen dat eiseres mogelijk nog bewijs kan leveren ter zake van het feit dat ze wel een poging heeft gedaan om aanwezig te zijn bij het huisbezoek, door nog telefonisch contact op te nemen met verweerder om te melden dat ze verlaat was.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

78. Gemachtigde van eiser mag getuige laten horen, gemachtigde van verweerder blijft op bijna elke vraag het antwoord schuldig

Rechtbank 2, 11 september 2002, zaak 01/1114 NABW.

Herziening en terugvordering van een bijstandsuitkering: J. Ketting, eiser, tegen B&W S., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

De heer Ketting is aanwezig, vergezeld van zijn gemachtigde. Ook B&W zijn vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter inventariseert wie er aanwezig zijn. Tegen de advocaat van eiser zegt ze: “U heeft mevrouw Valk als getuige meegenomen, waarom?”

De advocaat zegt dat mevrouw Valk een verklaring heeft afgelegd, maar dat het allemaal heel anders blijkt te zijn dan in die verklaring staat. Mevrouw Valk is ook mee geweest naar de strafzaak, en omdat de eerste verklaring helemaal niet klopt, wil de advocaat haar laten horen.

De rechter vraagt de advocaat of zij bekend is met de jurisprudentie dat de eerste verklaring het uitgangspunt is.

De advocaat zegt dat de situatie waaronder de verklaring is afgelegd, heel bijzonder was. Mevrouw Valk had extra medicijnen vanwege haar dochter, ze was verward. De strafrechter zal mevrouw Valk nog een keer laten horen door de rechter-commissaris.

De rechter zegt dat nu de advocaat zo veel waarde blijkt te hechten aan het horen, dit kan plaatsvinden, maar kort, omdat de getuige kort voor de zitting pas is aangekondigd, en andere zaken ook nog tijd vergen.

(00.04) Mevrouw Valk wordt de zittingszaak binnengelaten. De benodigde gegevens worden opgenomen. De rechter vraagt of ze de eed of de belofte wil afleggen. De rechter zegt wat de consequenties zijn van het afleggen van de eed of de belofte. De getuige legt de eed af. De rechter zegt dat de advocaat haar vragen kan stellen.

(00.07) De advocaat stelt allerlei vragen aan mevrouw Valk, over feitelijke zaken, over hoe dingen in huis gingen, over hoe vaak ze elkaar zagen, over wie de post verdeelde, of zij de heer Ketting wel eens samen met een vrouw heeft gezien, of zij de heer Seinen wel eens in het pand heeft gezien, of zij met de heer Seinen wel eens heeft gepraat over de verdeling van de post. De advocaat vraagt mevrouw Valk ook waarom zij nu iets anders vertelt dan tegen de verbalisanten, waarom zij de verklaring destijds heeft ondertekend terwijl zij nu zegt dat niet klopte wat er in stond, of er iets met haar dochter was, of zij destijds medicijnen gebruikte.

(00.17) De rechter heeft ook nog enkele vragen aan mevrouw Valk.

De rechter: "U heeft getekend; wat precies?" [4]

Mevrouw Valk: "Uitgeschreven aantekeningen, niet iets wat getypt was."

De rechter: "Als u vond dat het niet klopte, waarom heeft u dan niets ondernomen?" [4]

Mevrouw Valk: "Ik heb wel gedacht, waar heb ik mijn handtekening onder gezet? Maar ik heb verder niets ondernomen."

(00.20) De advocaat van eiser krijgt het woord. Zij zegt dat ze verder niet veel meer heeft toe te voegen aan het beroepschrift. Over de reactie van B&W op het beroepschrift zegt ze dat de strafrechter de getuigen ook nog laat horen, dus dat die er ook niet van overtuigd is.

De rechter zegt in reactie hierop dat de verklaring van mevrouw Valk een van de zaken is die zij zal meenemen, en dat er nog allerlei andere zaken zijn, maar dat de gemachtigde zich blijkbaar heel erg op de verklaring van mevrouw Valk concentreert.

De advocaat zegt dat de rest in het beroepschrift staat.

De rechter vraagt vervolgens aan de gemachtigde van B&W of die nog iets wil zeggen. De gemachtigde zegt van niet.

(00.22) De rechter heeft nog een aantal vragen aan de gemachtigde van B&W.

De rechter: "De commissie besluit tot een forse wijziging ten opzichte van het besluit van 19 maart. Hoe moet ik die lezen? Waar zie ik in het besluit van 7 november de wijzigingen terug?" [2]

De gemachtigde komt er aanvankelijk niet uit, er komt geen antwoord op de vraag.

De rechter, tegen de advocaat van eiser: "Hoe heeft u het gelezen?" [2]

De advocaat van eiser: "Ik lees het als dat het advies van de commissie is genegeerd."

De volgende vraag van de rechter is voor de gemachtigde van B&W: “Het verweerschrift van 24 juni, hoe moet ik dat plaatsen?” [2]

De gemachtigde van B&W: “Het gaat om het verweerschrift in het kader van de bezwaarprocedure. Dat in het besluit op bezwaar staat dat het primaire besluit ongewijzigd blijft, dat klopt niet. In het besluit op bezwaar zit een verschrijving. Er had gesplitst moeten worden in twee periodes.”

De rechter zegt dat zij denkt dat – als ze de gemachtigde van B&W zo hoort – er sprake is van twee verschrijvingen. Ze geeft aan hoe zij denkt dat B&W beoogd hebben te beslissen. Terwijl ze dat zegt kijkt ze eiser aan. Die knikt bevestigend.

De rechter vraagt de gemachtigde van B&W per welke datum de uitkering is beëindigd. [4]

De gemachtigde noemt een datum.

De advocaat van eiser zegt dat zij een andere datum ziet staan: 28 februari 2001.

De rechter vraagt vervolgens aan de gemachtigde van B&W of het 28 februari moet zijn. [4]

De gemachtigde kijkt daarop een hele tijd in zijn papieren, zonder dat er een antwoord komt.

De rechter zegt hoe zij denkt dat het zit. De gemachtigde van verweerder bevestigt wat de rechter zegt. De rechter heeft nog een vraag: “Waarom is er toegekend terwijl er al een vermoeden van fraude was en er een onderzoek liep?” [2]

De gemachtigde van B&W: “Daar moet ik het antwoord schuldig op blijven.”

De rechter: “Moet dat geen gevolgen hebben voor de mogelijkheden van terugvordering of herziening?” [2]

De gemachtigde van verweerder geeft geen antwoord.

De rechter zegt dat deze vraag ook in de schriftelijke procedure al aan de orde was. Toen hebben B&W daar niets over gezegd. [2]

De gemachtigde van B&W zegt opnieuw dat hij het antwoord daarop schuldig moet blijven.

(00.36) De advocaat van eiser krijgt het woord. Die heeft nog een korte opmerking over een klein puntje.

Ook eiser zelf wil nog iets zeggen, namelijk dat de sociale recherche alles heel strikt interpreteert.

(00.39) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter biedt heel duidelijk inzicht in haar beslissingen en afwegingen. Zo geeft ze de gemachtigde van eiseres de gelegenheid een getuige te horen, maar niet te lang, wat ze motiveert door te zeggen dat de getuige pas laat is aangekondigd en er dus bij de tijdsplanning van de zitting met diens aanwezigheid geen rekening kon worden gehouden. Daarnaast neemt ze het feit dat de getuige aanwezig is te baat om zelf nog meer zekerheid te krijgen over de feiten.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Verweerder heeft ter zitting aangegeven dat het bestreden besluit zo gelezen dient te worden dat het besluit van 19 maart 2001 tot herziening (...) en terugvordering van bijstandsuitkering over alle drie periodes materieel in stand blijft, maar dat de daaraan ten grondslag gelegde wetsartikelen worden gewijzigd conform het advies van de commissie, waar ook naar wordt verwezen

in het bestreden besluit.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

79. Nieuwe beroepsgronden ter zitting?

Rechtbank 2, 11 september 2002, zaak 01/14 WAZ.

Weigering herziening arbeidsongeschiktheidsuitkering: A. Hermsen, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Verweerder is niet verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

(00.00) De rechter opent de zitting en heet partijen welkom. De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat: de weigering de arbeidsongeschiktheidsuitkering van eiser te verhogen, omdat de toename van de arbeidsongeschiktheid een gevolg is van een andere ziekteoorzaak.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij richt zich daarin met name op de vraag wat eiser allemaal heeft gedaan. Eiser beroept zich op artikel 13 lid 3 WAZ. De gemachtigde van eiser refereert aan het beroepschrift en reageert op dat wat verweerder in het verweerschrift in reactie op het beroepschrift naar voren heeft gebracht. In het beroepschrift is gesteld dat er geen andere ziekteoorzaak was, de reactie van de verzekeringsarts was dat rugklachten wel een andere ziekteoorzaak zijn, andere ziekteorzaken worden niet genoemd. De gemachtigde van eiser erkent dat dit zo is, maar beroept zich nu op artikel 13 lid 3 WAZ.

(00.07) De rechter merkt op dat iets naar voren wordt gebracht wat in het beroepschrift nog niet zo duidelijk is gesteld. [2]

De gemachtigde van eiser zegt dat hij in het beroepschrift artikel 13 lid 2 Waz wel heeft gesteld, maar artikel 13 lid 3 nog niet.

De rechter: “Waarom nu pas?” [prc]

De gemachtigde: “Maar verweerder heeft er een reactie op gegeven!”

De rechter: “Ja, maar nu komt u met iets nieuws.” [prc]

De gemachtigde: “Maar artikel 13 is toch steeds aan de orde?”

De rechter: “Maar die bepaling heeft wel verschillende leden.” [prc]

De gemachtigde: “Uit gedingstuk 27-2 blijkt duidelijk dat eiser het meewerken meerdere keren heeft aangegeven.”

De rechter: “Ik lees in 27-2 niets over meewerken.” [prc]

De gemachtigde: “Stuk 28 is ook niet zo duidelijk. Er is een brief van eiser zelf.”

De rechter: “U zegt, het UWV had moeten weten dat eiser een hartstilstand had gehad en had daar onderzoek naar moeten doen.” [2]

De gemachtigde: “Eiser heeft het in 1999 heel duidelijk aangegeven.”

De rechter: “Maar er zijn niet meer stukken waar het uit op te maken valt.” [2]

De gemachtigde: “Het bezoek van de buitendienstmedewerker van verweerder had aanleiding moeten zijn voor nader onderzoek.”

Eiser krijgt het woord. Hij zegt dat hij dacht dat verweerder wel op de hoogte was van het feit dat hij in de kampeerboerderij werkte. Eiser zegt dat hij in zijn brief heeft aangegeven dat hij twee hartinfarcten heeft gehad.

De rechter: “Ik vat uw standpunt samen. U vindt het besluit onzorgvuldig voorbereid, omdat er geen nader onderzoek is gedaan. En laat u vallen, het punt dat wel van een zelfde ziekteoorzaak sprake is?” [prc]

De gemachtigde van eiser: “Ja, dat laat ik vallen.”

(00.21) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter denkt heel duidelijk met de gemachtigde van eiser mee, en steeds als het haar niet geheel en al duidelijk is wat hij bedoelt, checkt ze bij hem of ze hem goed begrepen heeft.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: [verweerder hoefde geen onderzoek te doen naar de eventuele werkzaamheden als zelfstandige] “Het had, gezien de door hem ingevulde vragenformulieren die het tegendeel veronderstellen, veeleer op de weg van eiser gelegen om een begin van een bewijs te leveren van zijn stelling dat hij daadwerkelijk als zelfstandige heeft gewerkt in die periode.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

80. Rechter biedt duidelijkheid over haar overwegingen

Rechtbank 2, 11 september 2002, zaak 02/22 WW.

Terugvordering ten onrechte verstrekte WW-uitkering: S. Kingma, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 5 minuten later dan gepland.

Eiser is niet verschenen. Verweerder is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort waar de zaak over gaat.

De rechter zegt dat zij van gedachten wil wisselen over het geschilpunt waar het eigenlijk over gaat: is zowel herziening als terugvordering van teveel betaalde WW-uitkering aan de orde?

De gemachtigde van verweerder legt uit hoe het bestreden besluit tot stand is gekomen.

De rechter vraagt of het klopt dat het bezwaar tegen het primaire besluit ongegrond is verklaard, en of het in beroep alleen om de terugvordering van teveel betaalde WW-uitkering gaat, of ook om herziening van de WW-uitkering. [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het recht (op uitkering) op zich niet verandert.

De rechter: “De vaststelling klopte wel, de uitbetaling niet?” [4]

De gemachtigde: “Dat klopt.”

De rechter stelt een vraag over de term ‘redelijkerwijs duidelijk’: “Die speelt alleen bij de herziening, en toch toetst u daaraan?” [2]

De gemachtigde zegt dat het recht correct is vastgesteld, maar dat de daadwerkelijke uitvoering niet in orde is.

De rechter: “Bent u ingevolge de Wet boeten niet zonder meer verplicht om terug te vorderen?” [2]

De gemachtigde reageert door te zeggen dat er ook omstandigheden zijn waarin het verschil miniem is.

De rechter: “Maar de wetgever heeft met de invoering van de Wet boeten een keuze gemaakt, en u moet toch gewoon de wet uitvoeren?” De rechter vervolgt: “Ik ben op zoek naar een basis om desondanks in het voordeel van betrokkene te beslissen, maar die kunt u mij ook niet echt noemen.” De rechter sluit af met te zeggen dat zij geen vragen meer heeft.

De gemachtigde van verweerder zegt nog dat hij voornamelijk naar de zitting is gekomen om ragen van de rechter te beantwoorden.

(00.12) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter reconstrueert in feite met hulp van de gemachtigde van verweerder de voor de beoordeling van de zaak relevante feiten. De hulp van gemachtigde van verweerder is daarvoor nodig, omdat er over meerdere aspecten van de besluitvorming nog onduidelijkheid bestaat.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

81. Geschikt voor eigen werk?

Rechtbank 2, 11 september 2002, zaak 02/67 WAO.

Weigering toekenning uitkering: de heer G. Mehrtens, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 2 minuten eerder dan gepland.

Verweerder is ter zitting opgeroepen. Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter inventariseert wie aanwezig is. Omdat de zaak handelt over de medische gesteldheid van eiseres, stelt de rechter aan de orde dat er een belangstellende aanwezig is. Eiseres heeft geen bezwaar tegen de aanwezigheid van de belangstellende. De rechter vertelt vervolgens kort waar de zaak over gaat.

(00.03) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. In reactie op het verweerschrift meldt hij het volgende. Verweerder wil eiseres geen WAO toekennen omdat eiseres niet geschikt zou zijn om haar eigen werk te verrichten. Volgens de gemachtigde van eiseres is dit vreemd, want verweerder heeft helemaal geen contact gehad met de bedrijfsarts, terwijl deze tot een heel andere conclusie komt. De bedrijfsarts, verbonden aan ARBO Noord, is van mening dat eiseres beperkingen heeft ten aanzien van arbeid voor stress, tijdsdruk, duurbelasting, piekbelasting en beperkingen op het sociale vlak. Een tweede opmerking is dat de verzekeringsarts zegt dat er sprake is van energetische beperkingen. De verzekeringsarts zegt dat eiseres psychische klachten heeft en daarom is uitgevallen voor haar werkzaamheden, terwijl hij de lichamelijke klachten geheel buiten beschouwing laat. Ten slotte gaat de gemachtigde van eiseres in op de verwijzing die verweerder in het verweerschrift maakt naar een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in een zaak waarin sprake was van een apart toilet. Volgens de gemachtigde is die uitspraak voor dit geval niet van betekenis, omdat er geen apart toilet voor eiseres aanwezig is.

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat de verzekeringsarts van mening was dat informatie van de bedrijfsarts niet nodig was, omdat hij al voldoende gedetailleerde informatie had.

De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder: “Hoe ziet u die vergelijking, nu mevrouw geschikt is geacht voor haar eigen werk? Hoe verhouden zich bedrijfsarts en verzekeringsarts tot elkaar?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Ook als het gaat om geschiktheid voor eigen werk, kan er verschil bestaan tussen de verzekeringsarts en de bedrijfsarts.”

De rechter: “Kan er een verschil zijn tussen geschiktheid voor eigen werk, waar de verzekeringsarts over oordeelt, en de mogelijkheid om te hervatten, waar de bedrijfsarts over gaat?” [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat dit regelmatig voorkomt. Het zijn verschillende soorten beoordelingen. Over het aparte toilet zegt de gemachtigde dat het er vooral om gaat dat er een toilet is in de omgeving van de werkplek.

(00.14) De rechter vraagt aan de gemachtigde van verweerder: “In verband met de verwerking- en defaecatieproblematiek, heeft de arbeidsdeskundige wel voldoende onderzocht of eiseres haar eigen werk weer kan verrichten?” [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat hij geen werkplekonderzoek heeft gezien.

De rechter: “Hoe komt de defaecatieproblematiek terug in het onderzoek van de verzekeringsarts?” [4]

De gemachtigde van verweerder zegt dat dit inderdaad niet is terug te vinden in het rapport van de arbeidsdeskundige.

De rechter: “Ik heb de defaecatieproblematiek nergens afgezet gezien tegen de eigen werkplek.” [2]

De gemachtigde van verweerder bevestigt dit.

De rechter: “Er was geen bezwaararbeidsdeskundige bij de procedure betrokken?” [4]

Ook dit bevestigt de gemachtigde van verweerder.

(00.18) De gemachtigde van eiser zegt dat er nu zo’n duidelijke contra-expertise ligt, dat het op de weg van verweerder ligt om nader onderzoek te doen. Verder is van belang, de brief van de arts waarin wordt gezegd dat de defaecatieproblematiek bijzonder invaliderend is.

(00.20) Eiseres krijgt het woord. Ze zegt dat ze soms heel snel naar het toilet moet. Verder zegt ze dat je tegen een arts van alles kunt vertellen, ze hadden niet eens haar medische gegevens. Eiseres had niet de indruk dat ze serieus werd genomen. Ze wordt emotioneel als ze vertelt hoe het er bij het GAK aan toe ging, en zegt dan: “Sorry hoor, ik was niet van plan dat te vertellen.”

(00.23) De gemachtigde van verweerder maakt nog een opmerking over de medische gegevens, waarop eiseres zegt dat verweerder de medische gegevens pas heeft opgevraagd toen het besluit al genomen was.

(00.23) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. De sociaal invaliderende werking van de frequente defaecatie en incontinentie van eiseres is onvoldoende meegenomen in de vaststelling van de belastbaarheid van eiseres.

82. De rechter geeft meer voorlichting dan dat hij informatie inwint

Rechtbank 1, 16 september 2002, zaak 01/1490 WAO.

Hoogte dagloon WAO-uitkering: de heer Lichtveld, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Verweerder is met kennisgeving afwezig.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De behandeling ter zitting begint 3 minuten te laat.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat. Het gaat in beroep om het geschil betreffende het in aanmerking genomen maatmaninkomen.

(00.01) De advocaat van eiser krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. Het gaat om de vaststelling van de hoogte van het dagloon. Het besluit op bezwaar is niet volledig, want er is niet ingegaan op de argumenten die zijn aangevoerd met betrekking tot het dagloon. Verweerder had de berekening inzichtelijk moeten maken in diens reactie op wat in bezwaar is aangevoerd. Daarom is er strijd met artikel 7:12 Awb. De advocaat van eiser zegt verder dat verweerder het dagloon op 92 gulden heeft vastgesteld. Eiser had een overwerkvergoeding en die is niet meegenomen in de berekening. Naast de pleitnota wil de advocaat nog een mondelinge reactie geven op het verweerschrift, waarin de vaststelling van het dagloon is toegelicht. Destijds heeft eiser geen bezwaar gemaakt tegen de wijziging van het dagloon, omdat de uitkering op dat moment 25-35% was en de wijziging voor hem geen grote gevolgen had. Op het moment dat de uitkering werd verhoogd naar 80-100% was dat voor eiser uiteraard wel van belang. Verweerder heeft gezegd dat het dagloon in 2000 helemaal niet opnieuw hoefde te worden vastgesteld. Immers, eerder was het al gebeurd en toen is er geen bezwaar tegen gemaakt.

(00.11) De rechter zegt dat verweerder van mening is dat artikel 40 aan de orde is. De rechter vraagt of eiser het hiermee eens is. [2]

Eiser bevestigt dit.

De rechter zegt voorts dat hij heeft begrepen dat eiser ook bij de sociale werkvoorziening heeft gewerkt.

Eiser vertelt hoe de feitelijke gang van zaken is geweest en wat zijn ziektegeschiedenis is geweest.

De rechter vraagt aan eiser wat voor werk hij heeft gedaan toen hij een uitkering van 25-35% had. [4]

Eiser zegt dat hij toezichthouder was bij het streekgewest.

De rechter zegt dat hij niet denkt dat er een relatie is tussen het dagloon en het werk dat eiser eind 1999 begin 2000 heeft gedaan.

De rechter vraagt waarom eiser denkt dat die relatie er wel is. [2]

Eiser zegt dat de advocaat heeft gezegd dat er een relatie is met het werk bij het uitzendbureau.

De advocaat zegt dat cruciaal is dat verweerder een fout heeft gemaakt, door de overwerktoeslag buiten beschouwing te laten.

De rechter zegt dat eiser een herziening vraagt van het primaire besluit. De rechter geeft aan dat verweerder daar doorgaans niet zoveel trek in heeft, want die vindt dat eiser destijds bezwaar had moeten maken.

De advocaat zegt dat bij een lage uitkering als de onderhavige niet van de burger kan worden verwacht dat hij in de gaten heeft dat het dagloon verkeerd is vastgesteld.

De rechter legt uit hoe verweerder doorgaans met de herzieningsprocedure omgaat.

(00.23) De rechter zegt dat hij geen vragen meer heeft. De rechter vraagt of eiser nog iets wil zeggen.

Eiser zegt nog iets, maar dat is niet te verstaan.

De rechter geeft ten slotte aan welke criteria bij zijn beslissing een rol spelen.

(00.24) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Rechter benut de zitting om zeker te stellen welke punten wel en niet in geschil zijn tussen partijen.
- Mooi voorbeeld van een zaak waarin de rechter partijen veel informatie geeft over zijn overwegingen en over de vraag hoe het de zaak volgens hem juridisch in elkaar steekt, waardoor de kans wordt vergroot dat de uitspraak voor partijen (en met name voor eiser) niet als een verrassing zal komen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting is van de zijde van eiser ook erkend dat de omstandigheden van dit geval niet meebrachten dat het dagloon krachtens artikel 40 van de WAO kon worden herzien".

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

83. Rechter zinspeelt op heropening vooronderzoek

Rechtbank 1, 16 september 2002, zaak 01/1851 WAO.

Herziening WAO-uitkering: mw Schipper-Verlaan, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres heeft zich laten vertegenwoordigen door haar gemachtigde; zelf is zij niet aanwezig.

Verweerder is evenmin verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat. Het beroep betreft de herziening van de WAO-uitkering van eiseres.

(00.02) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord.

De gemachtigde geeft een toelichting bij het beroep. Eiseres heeft een lang verleden van psychische klachten. De gemachtigde geeft een opsomming van de klachten en het verloop van de behandeling. Volgens hem is onvoldoende rekening gehouden met de langdurige en diepgewortelde psychiatrische problemen van eiseres.

De gemachtigde vraagt zich af wat het rapport van de heer De Groot precies inhoudt. Dit rapport lijkt nogal zwaarwegend. De conclusie van de gemachtigde is dat eiseres structureel niet in staat is om te werken.

(00.08) De rechter zegt dat de bezwaarverzekeringsarts een viertal beperkingen heeft geconstateerd op het psychiatrische vlak. Volgens de bezwaarverzekeringsarts moet eiseres lichte functies kunnen uitoefenen. De rechter constateert een tegenstelling tussen het UWV en de verzekeringsarts. De rechter zegt dat dit voor de rechtbank aanleiding kan zijn om een deskundige in te schakelen. De rechter vraagt wat de gemachtigde van eiseres daarvan vindt. [2]

De gemachtigde van eiseres zegt dat hij dat een goed idee vindt. Hij benadrukt nogmaals dat eiseres psychiatrische klachten heeft en dat op korte termijn geen verbetering is te verwachten. Daarbij is hij van mening dat de conclusies van de verzekeringsarts uit de lucht komen vallen.

De rechter zegt dat eiseres in eerste instantie heeft gesteld dat het maatmanloon verkeerd is berekend. De rechter vraagt of eiseres deze grond laat vallen. [prc]

De gemachtigde zegt dit aspect te laten vallen.

De rechter zegt het vooronderzoek waarschijnlijk te heropenen.

(00.17) Einde van de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter laat ter zitting weten dat hij overweegt het vooronderzoek te heropenen en een deskundige te benoemen. Hij vraagt de gemachtigde van eiser wat die daar van vindt. Zo'n vraag kan voor de gemachtigde van eiser voor een dilemma zorgen. Is het voldoende als hij zegt dat hij dat een goed idee vindt, of moet hij de vraag van de rechter opvatten als een uitnodiging hem (de rechter) ervan te overtuigen een deskundige te benoemen? Of is veeleer sprake van de omgekeerde situatie, en is het antwoord van de gemachtigde op de vraag van de rechter in feite irrelevant, omdat de rechter, ongeacht het antwoord van de gemachtigde, toch zal besluiten tot benoeming?

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:47 Awb een deskundige benoemd voor het doen van een onderzoek.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Na de zitting is het vooronderzoek heropend en heeft de rechter een deskundige benoemd. Verder heeft daarop het bestreden besluit gewijzigd. De rechter heeft partijen laten weten dat het

beroep mede wordt geacht te zijn gericht tegen het nieuwe besluit. Partijen hebben desgevraagd toestemming gegeven de zaak verder zonder zitting af te doen.

- Beroep gegrond. Verweerder heeft het arbeidsongeschiktheidspercentage van eiser onjuist vastgesteld. De rechtbank voorziet zelf in de zaak door een gewijzigd arbeidsongeschiktheidspercentage vast te stellen.

84. Hoe veel uur per week heeft eiseres destijds gewerkt?

Rechtbank 1, 16 september 2002, zaak 02/1138 WAO.

Hoogte WAO-uitkering: Mevrouw Havelaar, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres is niet ter zitting verschenen; haar gemachtigde is wel aanwezig. Verweerder is bij gemachtigde aanwezig.

Voor de zitting is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 8 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting.

De rechter vertelt waar de zaak over gaat. De zaak betreft een weigering van een WAO-uitkering aan eiseres. De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiseres: "Is uw cliënt er niet?" [1]

De gemachtigde van eiseres zegt dat eiseres hem zou berichten, maar dat zij dat heeft nagelaten.

(00.01) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij geeft een toelichting op het beroep van eiseres. Het betreft twee punten. In de eerste plaats een medisch punt. De beperkingen van eiseres zijn onderschat. De gemachtigde verzoekt de rechter om een reumatoloog te benoemen. De gemachtigde zegt dat de arbeidsdeskundige inconsequent is geweest. De geduide functies komen namelijk niet overeen met de beperkingen van eiseres.

(00.03) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat de beperkingen van eiseres correct zijn vastgesteld. Met de beperking van eiseres is rekening gehouden bij het opstellen van het belastbaarheidspatroon. Na de kennisgeving zijn er nog argumenten van de gemachtigde van eiseres binnen gekomen. Daar is nog niet op gereageerd. De gemachtigde van verweerder geeft een korte reactie op de argumenten van de gemachtigde van eiseres. Verder maakt hij opmerkingen over het hand- en vingergebruik van eiseres en over het opleidingsniveau van eiseres.

(00.05) De rechter vraagt aan de gemachtigde van eiseres in hoeverre die de conclusies van de verzekeringarts en de reumatoloog tegengesteld acht. [2]

De gemachtigde zegt dat niet als zodanig te kunnen aangeven. Hij kan wel zeggen dat de mening van de reumatoloog onvoldoende tot uiting komt in het belastbaarheidspatroon.

De gemachtigde van verweerder zegt dat de verzekeringsarts de functies uit ervaring heeft geduid. Verweerder is er daarom van uitgegaan dat de functie, gezien de beperkingen, te verrichten was.

Er volgt een discussie over de overschrijdingen en de toelichting daarop.

De rechter vraagt nog iets over de vaststelling van het maatmaninkomen: “Is in deze procedure 28,8 uur aangehouden?” De rechter zegt dat als wordt gekeken naar de gedeelde functies, het de vraag is of het er binnen de bandbreedte wel voldoende zijn. De rechter vraagt aan verweerder of is uitgegaan van 28,8 uur of van 32 uur. [4]

Verweerder zegt dat is uitgegaan van 28,8 uur.

De rechter: “Bij 13.1 zie ik iets staan. De arbeidsdeskundige heeft blijkbaar 13.1 als uitgangspunt genomen. Vindt u er nog iets van?” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Nee.”

De rechter: “Welke het is, 32 of 28,8, dan is de bandbreedte anders, sommige functies kunnen dan afvallen.” [4]

De gemachtigde van verweerder zegt nog even naar stuk 42 te kijken.

De gemachtigde van eiseres zegt ook te zijn uitgegaan 28,8 uur.

(00.17) De rechter zegt geen vragen meer te hebben. De rechter vraagt of partijen in tweede termijn nog iets willen zeggen.

De gemachtigden van verweerder en eiseres zeggen niets te willen zeggen.

De rechter zegt dat hij nog een beslissing zal nemen of hij een deskundige zal benoemen.

(00.18) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Ter zitting vindt een voortgezette discussie plaats tussen partijen, min of meer op instigatie van de rechter, die opent met de vraag aan de gemachtigde van eiser of die vindt dat de visies van reumatoloog en verzekeringsarts tegenstrijdig zijn. Door de antwoorden en reacties wordt partijen de kans geboden hun standpunten te expliciteren en nader te onderbouwen.
- Er is daarnaast één punt waarop de rechter zelf meer duidelijkheid wil: de omvang van de maatman. Bedraagt die 28,8 of 32 uur?
- De rechter gaat niet met de gemachtigde van eiser in gesprek over diens verzoek een reumatoloog te benoemen. Voor de gemachtigde blijft het daardoor onduidelijk of het zin had gehad dat verzoek nader toe te lichten en te onderbouwen. De rechter laat namelijk niet weten of hij op voorhand wel of juist niet overtuigd is van de noodzaak een deskundige te benoemen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Het besluit berust niet op een juiste arbeidskundige grondslag; er zijn te weinig functies voorhanden die eiser, gezien zijn medische beperkingen, nog kan verrichten.

85. Gemachtigde probeert rechtbank te bewegen beroep toch nog ontvankelijk te verklaren

Rechtbank 1, 16 september 2002, zaak 02/1224.

Weigering toekenning WAO-uitkering: mevrouw Esser, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Mevrouw Esser is niet aanwezig, maar haar gemachtigde wel. Het UWV is niet ter zitting aanwezig.

(00.00) De rechter begint met te zeggen welk besluit ter discussie staat en vraagt daarop de gemachtigde van mevrouw Esser: “Uw cliënte is er niet?” [1]
De gemachtigde: “Ik heb haar geadviseerd niet te komen.”

(00.02) De gemachtigde krijgt de gelegenheid het standpunt van zijn cliënte toe te lichten. De gemachtigde zegt dat hij weet dat de jurisprudentie over ontvankelijkheid heel streng is, maar dat hij toch een poging gaat doen, ook omdat de overschrijding gering is, en het belang van cliënte heel erg groot.

De gemachtigde schetst een beeld van zijn cliënte en haar man. Het was heel moeilijk om met hen contact te krijgen. De termijn was overigens te kort. Alles in een periode met veel vakantie. Cruciaal, gezien de complexiteit van de situatie, was de te korte hersteltermijn.

De gemachtigde zegt ook nog iets over de gevolgen van de niet-ontvankelijk-verklaring: eiseres mist nu een volledige vervangende uitkering, het belang van het GUO dat daar tegenover staat, weegt daar niet tegenop.

Voor wat betreft de inhoudelijke kant van de zaak zegt hij dat de klachten lijken te verergeren.

(00.15) De rechter stelt een aantal vragen aan de gemachtigde van mevrouw Esser. Hij begint met te zeggen dat de jurisprudentie nogal is verhard. Voor verweerder speelt een rol dat het dossier op 14 april al in het bezit van de advocaat was en dat de tijd tot 15 mei dan voldoende had moeten zijn.

De gemachtigde: “Nou, het was toch echt te kort.”

De rechter: “Heel weinig was al voldoende geweest, voor wat betreft de gronden. Voor het GUO weegt ook zwaar dat binnen de termijn geen bericht is ontvangen dat de termijn niet gehaald zou kunnen worden.”

De gemachtigde: “Ik heb nog wel gebeld, maar dat leverde niets op, en toen heb ik nog gefaxt.”

De rechter: “Heeft u overwogen een verzoek om herziening te doen?” [1]

De gemachtigde: “Nee.”

De rechter: “Soms is dat in een situatie als deze een escape.

In deze procedure zullen we ons tot de niet-ontvankelijkheid moeten beperken. Ik heb verder geen vragen. Heeft u nog iets?”

De gemachtigde: “Nee.”

(00.24) De rechter: “Dan sluit ik de zitting.”

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “De rechtbank acht in ieder geval niet aannemelijk gemaakt dat de door eiseres geschetste omstandigheden – wat daarvan verder ook zij – het verhinderen dat een inhoudelijke onderbouwing van het bezwaar op hoofdpunten werd gegeven, welke hoofdpunten zo nodig tijdens de hoorzitting hadden kunnen worden toegelicht.”

Uitskomst:

- Beroep ongegrond.

86. Vergoeding kosten aanpassing werkplek

Rechtbank 4, 24 september 2002, zaak 02/235 REA.

Subsidie ten behoeve van de aanpassing van een werkplek: tandartsenpraktijk Benschop, gevestigd te V., eiser, tegen raad het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Eiser is aanwezig ter zitting. Verweerder is niet aanwezig.

(00.00) De rechter vertelt waar de zaak over gaat: het betreft de afwijzing van een verzoek om subsidie voor de aanpassing van de werkplek van een werkneemster van de tandartspraktijk.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat het erg lang heeft geduurd, twee jaar, voordat Cadans een reactie gaf op de aanvraag. Cadans heeft de subsidie afgewezen op grond van de uitkomst van de kosten-batenanalyse. Volgens de gemachtigde van eiser zegt de wet daar niets over. De wet zegt enkel iets over disproportionaliteit. Cadans heeft niet goed onderzocht of het reëel was dat de werkneemster voor wie subsidie was aangevraagd, inderdaad zo vaak haar handen moest wassen als de tandarts (eiser) had gezegd.

(00.04) De rechter: “Wanneer zijn de aanpassingen in de praktijk gedaan, de kranen en de wasbakken?” [4]

De gemachtigde van eiser: “Ik heb twee facturen, een van 1999 en een van 2000.”

De rechter: “Als u ze kunt overleggen, kan de bode er kopieën van maken.”

De rechter: “Waarom is in eerste instantie subsidie voor iets anders aangevraagd, en pas later voor de kranen?” [4]

De gemachtigde van eiser: “Dat is giswerk.”

De rechter: "In 1998 krijgt mevrouw het ongeval. Wanneer werd het de tandarts duidelijk dat mevrouw voor 80 tot 100% arbeidsongeschikt was?" [4]

De gemachtigde van eiser: "Dat was al in een vroeg stadium het geval."

De rechter: "Als ik het goed begrijp, ging het met mevrouw steeds slechter, nadat zij weer was begonnen met werken." [1]

De gemachtigde van eiser geeft daar niet een duidelijk antwoord op.

De rechter: "Lag het niet op de weg van de tandarts om overleg te plegen over de op handen zijnde aanpassingen?" [2]

De gemachtigde van eiser: "Dat heeft de tandarts diverse malen geprobeerd, maar er viel bij Cadans nauwelijks doorheen te komen."

De rechter: "Als u geen opmerkingen meer heeft, heb ik verder geen vragen meer.

De stukken die u heeft overgelegd, zullen we doorsturen."

(00.10) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft een aantal vragen over de feiten, waarvan het moeilijk voorstelbaar is dat het antwoord daarop niet ook gewoon uit de gedingstukken de distilleren is.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

87. Onbegrip over hoogte terugvordering

Rechtbank 4, 24 september 2002, zaak 01/2862 WAO.

Terugvordering WAO-uitkering: mevrouw Geesink, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 25 minuten uitgetrokken. De zitting begint 28 minuten te laat.

Eiseres is ter zitting verschenen. Verweerder is met kennisgeving niet verschenen.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat. De zaak gaat over het besluit om een deel van de WAO-uitkering terug te vorderen. De rechter: "U kunt nogmaals aangeven waarom u het er niet mee eens bent."

(00.01) Eiseres: “In 1998 is aangekondigd dat er een herkeuring zou zijn. Ik heb niets meer gehoord. Ik ben gaan solliciteren, maar steeds liep het spaak op dat de werkgever wilde weten of ik al wel aan het werk mocht. Ik heb met Cadans gebeld, maar dat liep steeds op niets uit. Op een bepaald moment heeft iemand van P&O van het ziekenhuis het geprobeerd, en dat lukte direct. Op het werk ging het allemaal heel goed, ik kon een opleiding gaan volgen. Ik bleek in aanmerking te kunnen komen voor een WW reïntegratie-uitkering. Dat duurde allemaal heel erg lang.”

(00.05) De rechter: “We moeten wel onderscheiden, alles wat er in het verleden is gebeurd, en nu de terugvordering.” [2]

Eiseres: “Wat ik vreemd vind, is dat er veel meer wordt teruggevorderd dan het bedrag dat ik teveel had verdiend.” Eiseres vertelt verder over haar werk (“Ik was godsgruwelijk blij dat ik was aangenomen”) en blijkt vol onbegrip over het hele bureaucratische gebeuren.

De rechter: “Uw bezwaar is niet gericht tegen de terugvordering, maar tegen de hoogte ervan?” [2/ambtshalve]

Eiseres: “Dat klopt, ik had zelfs geld gereserveerd om de terugvordering te kunnen voldoen.”

De rechter: “Ik heb zelf verder geen vragen meer, als u geen opmerkingen meer heeft, dan dank ik u voor uw komst.”

(00.11) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Desgevraagd heeft eiseres ter zitting verklaard dat zij op het moment dat zij is gaan werken (1 maart 2000) begreep dat zij het “dubbele” inkomen genoot. Zij geeft aan op zichzelf dan ook geen bezwaar te hebben tegen de terugvordering en geeft aan hiervoor ook te hebben gereserveerd, maar stelt zich op het standpunt dat de hoogte van de terugvordering niet klopt.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Naar het oordeel van de rechtbank is in hetgeen door eiseres is aangevoerd geen dringende reden in bovengenoemde zin gelegen, noch is hiervan de rechtbank op enige andere wijze gebleken.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

88. De rechter probeert in de zittingszaal een beeld te krijgen van de situatie ter plaatse

Rechtbank 4, 24 september 2002, zaak 02/287 BESLU.

Invoering van eenrichtingsverkeer in straat in een nieuwbouwwijk: mevrouw Keuris-Van Otterloo, eiseres, tegen B&W B., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is drie kwartier uitgetrokken. De zitting begint 6 minuten later dan gepland.

Mevrouw Keuris is aanwezig, evenals haar gemachtigde. Ook B&W Berkel en Rodenrijs zijn ter zitting aanwezig.

(00.00) De rechter zegt waar de zaak over gaat en geeft het woord aan de gemachtigde van mevrouw Keuris.

De gemachtigde heeft een pleitnota.

Hij begint met te zeggen dat hij het erg jammer vindt dat hij het verweerschrift pas afgelopen vrijdag heeft ontvangen (het is nu dinsdag).

De bijeenkomst van 28 maart 2001 was vooral een informatieavond, verweerder doet wel alsof het een inspraakavond was, maar het had nauwelijks dat karakter.

Verweerder zegt dat naar aanleiding van de inspraakreactie de rijrichting weer is omgedraaid. De gemachtigde kan zich niet voorstellen dat de omkering daar het gevolg van is, want er waren maar twee insprekers die dat vonden.

Dan de kern van de bezwaren. B&W zeggen dat er slecht zicht zou zijn als zou zijn vastgehouden aan de oorspronkelijke rijrichting. Echter, aanvankelijk leek het er op dat er een doorgaande fietsroute zou komen, maar dat is uiteindelijk niet doorgegaan. Uit een rapport van de TU Delft blijkt dat verkeersremmende maatregelen en spiegels er voor kunnen zorgen dat de veiligheid wordt gegarandeerd zonder dat de rijrichting wordt gewijzigd.

Bovendien is bij de Assersingel weinig verkeer, er wordt langzaam gereden. Op dit moment is sprake van een ronduit verwarrende situatie. Vuilniswagens kunnen de weg in de wijk niet vinden, grote auto's kunnen de bocht wellicht niet maken.

Wat betreft de parkeervlakken op de Irislaan, B&W vinden dat als zij de familie Keuris tegemoet komen, dat ten koste gaat van de bewoners van de Irislaan. Maar het inparkeren daar is veel gemakkelijker dan het inparkeren bij de garage van de familie Keuris. Een volgend verwijt is dat verweerder in het geheel niet heeft gekeken naar de alternatieven.

Tenslotte meldt de gemachtigde dat hij nog foto's heeft van de situatie ter plekke. Hij laat de foto's zien aan de rechter, de andere partijen kijken mee.

(00.16) De rechter heeft een aantal vragen.

Aan mevrouw Keuris vraagt hij: "U zegt: als de rijrichting niet gewijzigd was, dan ging het een stuk gemakkelijker. Wat is dan precies uw belang?" [2]

Mevrouw Keuris: "Het is niet alleen dat het minder makkelijk is, maar ook dat het bijna onmogelijk is de auto goed in te parkeren."

De rechter: "Maar je moet, hoe dan ook, toch achteruit parkeren?" [2]

Mevrouw Keuris: "Ja, maar vanaf deze plaats is het moeilijker."

De gemachtigde van mevrouw Keuris: "Nog één punt: B&W bagatelliseren het punt van de inschijnende lichten, ten onrechte. De kern is: de belangenafweging heeft niet

goed plaatsgevonden. Je beperkt de vrijheid van het gebruik van de weg. Met de belangen van de familie Keuris is onvoldoende rekening gehouden.”

De rechter: “Nog een vraag over de inschijnende lichten: het is toch geen doorgaande route?” [4]

De gemachtigde van mevrouw Keuris: “Nee, maar het gebeurt wel dertien keer per uur. Maar het is niet het hoofdargument.”

(00.21) De gemachtigde van B&W krijgt het woord. Zij overlegt een machtiging. De gemachtigde heeft een pleitnota. Zij zegt niet veel toe te voegen te hebben aan het verweerschrift. Ze leest vervolgens de pleitnota voor. De belangrijkste overweging was de verkeersveiligheid. De gemachtigde zegt dat zij dacht dat de bezwaren vooral waren gericht op de vraag of er twee of drie noord-zuid assen zouden moeten zijn. Ter verduidelijking van het standpunt van B&W heeft zij foto's meegenomen. Ze zegt dat ze gisteren nog even is wezen kijken en dat ze, anders dan vroeger, nu in een keer goed reed.

In reactie op de pleitnota van eiser zegt de gemachtigde van B&W dat B&W in woonwijken zo min mogelijk hulpmiddelen willen, dus geen spiegels etcetera.

De rechter vraagt of er ten opzichte van het concept-besluit dat op de inspraakavond aan de orde was, nog iets is veranderd. [4]

De gemachtigde zegt dat dat niet het geval is.

(00.27) Partijen komen naar voren om aan de hand van een kaart te kijken hoe de situatie ter plekke precies is.

De gemachtigde van B&W legt uitvoerig uit wat de achtergrond is van de verkeersmaatregelen. De slechte planning van de wijk noopte B&W om ter zake van het verkeer zaken te wijzigen.

Het bekijken van de kaart geeft nu en dan aanleiding tot discussie tussen partijen. Zo spreekt mevrouw Keuris de gemachtigde van B&W tegen: “Op die plek is het geen fietspad, terwijl u zegt van wel”, waarop de gemachtigde van B&W toelicht: “Nee, maar er zijn twee bewoners met een ontheffing, die met hun auto op het fietspad kunnen.”

Als de eerste kaart is bekeken, wordt overgestapt naar de tweede kaart. De gemachtigde van B&W geeft ook bij die kaart een toelichting.

Tijdens het bekijken van de kaart stelt de rechter ook nog vragen, of wat de gemachtigde van B&W zegt over de veiligheid, ook in het besluit staat, en of wat zij zegt over het zicht, eveneens in het besluit staat.

De gemachtigde van B&W geeft nog een aantal andere argumenten voor het besluit. Zo wordt het eenrichtingsverkeer in het algemeen goed nageleefd. Ook het ‘twee-assen-beleid’ en de situatie in de Irislaan wordt toegelicht.

De rechter vraagt nog hoe de belangen aan de noordkant zich verhouden tot de belangen aan de zuidkant. [2]

In reactie daarop legt de gemachtigde van B&W uit waarom er voor gekozen is om niet de hele weg dezelfde richting te laten hebben: het verkeer dat de wijk inkomt, wordt gesplitst. Over het achteruitrijden zegt ze: “We hebben boogstralen, en aan de kant daarvan kan je kijken of het mogelijk is om in te draaien. En of dat nu van links of van rechts is, dat is om het even.”

(00.49) De gemachtigde van mevrouw Keuris krijgt voor de tweede keer het woord.

Hij zegt dat het kernpunt is dat in het besluit niet goed is gemotiveerd waarom de rijrichting is omgedraaid. Hij herhaalt nog eens dat het besluit niet goed is gemotiveerd, omdat er niet uit blijkt waarom het alternatief niet had gekund.

(00.53) Het is voor de tweede keer de beurt aan de gemachtigde van B&W. Zij maakt nog één opmerking over de fietsers; die hebben voorrang, en dan moet je zorgen dat de auto's de fietsers zien.

De rechter vraagt: "De overwegingen die u nu noemt, die waren er nog niet in het bestreden besluit?" [prc]

De gemachtigde van B&W: "Ja, dat was zeker al aan de orde."

In reactie op wat de gemachtigde van B&W zegt, benadrukt mevrouw Keuris nog eens dat zij het belang van de fietsers zeker ook ziet.

(00.56) De rechter beëindigt de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Dat van de zijde van verweerder ter zitting is aangegeven op welke wijze de omgedraaide rijrichting bijdraagt aan de veilige oversteek van fietsers ter hoogte van de Bonfut aan de hand van een plattegrond en overgelegde foto's kan niet afdoen aan het ontbreken van enige motivering op dit punt in het bestreden besluit."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Uit het besluit blijkt niet op welke wijze het omkeren van de rijrichting bijdraagt aan het verhogen van de veiligheid van de fietsers ter plaatse. Weliswaar heeft verweerder daarover ter zitting een nadere toelichting gegeven, maar dat doet niet af aan het ontbreken van enige motivering op dat punt in het bestreden besluit.

89. Omslachtig pratende, nauwelijks ter zake komende gemachtigden

Rechtbank 4, 24 september 2002, zaak 01/879 HOREC.

Weigering vergunning voor een coffeeshop: de heer Geersink, eiser, tegen de burgemeester van R. eiser.

Eiser is ter zitting vertegenwoordigd door zijn advocaat. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Onbekend is hoeveel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 16 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter vertelt waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij gaat eerst in op de uitspraak van de Afdeling. Tijdens de zitting bij de Afdeling kwam naar voren dat eiser niet stond ingeschreven in het handelsregister. Toch hecht eiser waarde aan toetsing, gezien zijn financiële belangen. Eiser gaat ook niet meer door met het koffiehuis. De Afdeling heeft de zaak teruggestuurd naar de rechtbank, omdat de rechtbank zich nog niet heeft uitgesproken over inhoudelijke aspecten.

(00.10) De rechter: “Met alle respect voor uw betoog: ik verzoek u zich te beperken tot de gronden van uw beroep.” [prc]

De gemachtigde van eiser zegt dat er bepaalde verwachtingen zijn gewekt, die niet zijn waargemaakt. Eiser dacht dat er geen belemmeringen zouden zijn om hem een exploitatievergunning te geven.

De rechter vraagt de gemachtigde van eiser opnieuw om zijn verhaal toe te spitsen. [prc]

De gemachtigde van eiser leest nog een aantal zaken uit de pleitnota voor. Hij wijst op het gedoogbeleid in Nederland en zegt dat eiser ervan uit mocht gaan dat de burgmeester niet ineens ander plannen zou gaan maken. De gemeente heeft eiser op het verkeerde been gezet.

(00.21) De gemachtigde van verweerder heeft ook een pleitnota. De gemachtigde begint met het nomen van alle gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan.

De rechter vraagt de gemachtigde van verweerder of hij verderop wil beginnen, bij het materiële geschil. [prc]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de coffeeshop is gelegen in B. Er is daar veel overlast. In de omgeving van het Hplein zijn veel incidenten. De deelgemeente D. hanteert een stringent beleid. Dat staat haaks op het voornemen om hier een coffeeshop te openen.

Verweerder gaat nog op een paar punten van de tegenpartij in. Voor wat betreft het belang van investeringen die zijn gedaan: eiser heeft het pand verkocht, dus als eiser iets heeft geïnvesteerd, dan heeft hij dat inmiddels al weer terugverdiend. Als eiser zich al benadeeld voelt, dan allen voor zover hij drugs wil verkopen, maar dat mag helemaal niet. De vergunning is persoonsgebonden, en niet zaaksgebonden. In reactie op de stelling van eiser dat de belangen niet goed zouden zijn afgewogen: dat is wel degelijk gebeurd.

De rechter, de gemachtigde van verweerder – die al bijna een kwartier aan het woord is – onderbrekend: “Het gaat weer een kant op die ik niet wil.” [prc]

De gemachtigde van verweerder: “Ik laat het hierbij.”

(00.34) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij zegt dat het niet om horeca gaat waar alcohol wordt geschonken, maar om de zogenaamde droge horeca. Er is geen sprake van illegale praktijken. Eiser wil gewoon legaal dingen doen, hij had daar toestemming voor moeten krijgen. Voor wat betreft de overlast: bij het afwegen van belangen had rekening moeten worden gehouden met dat eiser hier al zit.

(00.38) De gemachtigde verweerder krijgt het woord. Hij zegt nog dat een collega van eiser wel in staat is om een coffeeshop te runnen zonder dat daar drugs wordt verkocht.

(00.03) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Zowel de gemachtigde van eiser als verweerder zijn oeverloos in hun beschouwingen; vandaar dat de rechter voortdurend genoodzaakt is ze bij de les te houden. Voor het overige stelt de rechter zich echter passief op.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “De enkele stelling van eiser dat ten onrechte is geoordeeld dat zijn belang geringer is dan het publiek belang en dat verweerder naar zijn mening geen prioriteit had mogen geven aan de wijziging van de woonomgeving acht de rechtbank onvoldoende onderbouwd en bovendien niet zodanig zwaarwegend dat verweerder op grond hiervan een andere afweging had dienen te maken.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

90. Rechter drukt schikking door

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 01/154 AKW.

Intrekking en terugvordering kinderbijslag: de heer Van Vlijmen, eiser, tegen het bestuur van Sociale Verzekeringsbank (SVB), verweerder.

Voor de behandeling van het beroep is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

De heer Van Vlijmen is aanwezig. Zijn ex-echtgenote, als partij bij de procedure betrokken, is niet aanwezig. De SVB is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter geeft de heer Van Vlijmen het woord (“Nou vertel, wat het nog even samen”). Van Vlijmen zegt dat de kinderen onderdeel waren van zijn huishouden, en niet van de tegenpartij.

In reactie op het verweerschrift zegt hij dat pas achteraf is vastgesteld dat sprake was van tijdelijkheid; maar dat kan geen reden zijn om achteraf te bepalen dat hij voor die periode geen recht had op kinderbijslag. Van Vlijmen zegt dat hij in de beginperiode financieel heel moeilijk zat. Hij moest alimentatie betalen en kreeg geen kinderbijslag. En er was wel (anders dan de SVB zegt) sprake van ‘ziekte en gebreken’ bij de moeder.

(00.06) De gemachtigde van de SVB krijgt het woord. Hij zegt dat twee vragen van belang zijn: in welk huishouden waren de kinderen op de peildatum; en: kan de SVB terugkomen op zijn beslissing? De SVB ontkent niet dat de kinderen op de peildatum bij eiser verbleven. Als de overgang van de vader naar de moeder definitief is, dan is de peildatum van belang.

De gemachtigde zegt dat de SVB te weinig onderzoek heeft gedaan naar de afspraken die zijn gemaakt. Dat is te laat onderkend. Dat onderzoek is van belang, omdat, als er onduidelijkheid is, de SVB terugvalt op de afspraken die er bij de scheiding zijn gemaakt.

Dan nog iets over het terugkomen op de eerdere beslissing. Uitgangspunt is dat er een verplichting is om te herzien. Daar zijn uitzonderingen op.

De rechter: "Komt u nu op het besluit terug?" [prc]

De gemachtigde van de SVB: "Nee, dan heeft u mij verkeerd begrepen. De uitwerking van het beleid op deze casus is dat terecht niet is teruggekomen op het besluit."

De rechter: "Dat zei u toch, of heb ik u daar ook verkeerd begrepen? Volgens mij is het zo: meneer een fout, u een fout." [2]

De gemachtigde van de SVB zegt dat de SVB op het verkeerde been is gezet, doordat eiser direct de kinderen op zijn naam heeft gezet. In reactie op wat eiser heeft gezegd zegt hij dat de ziekte van de moeder niet relevant is en dat de financiële situatie ook niet relevant is.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van de SVB: "Als ik nu ook even mag! U heeft ook boter op uw hoofd. Is het fair om meneer de volle mep te laten terugbetalen?" [2]

De gemachtigde van de SVB: "Die afweging hebben we gemaakt."

De rechter: "Ik geef toe dat het een gepasseerd station is, die terugvordering staat vast, daar valt niets meer aan te doen. Wat ik niet begrijp is... als je zelf ook boter op je hoofd hebt... u bent een grote uitvoeringsorganisatie, dat kan je niet van meneer Van Vlijmen zeggen. Ik zeg dit, omdat ik er van overtuigd ben dat meneer Van Vlijmen over het eerste kwartaal geen recht op kinderbijslag had. Kunnen we daar nog iets aan doen, meneer de gemachtigde?" [prc]

De rechter, zich richtend tot Van Vlijmen: "Hoeveel heeft u terugbetaald?"

Van Vlijmen: "f 1400,-."

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van de SVB: "Zou er iets te regelen zijn?" [prc]

De gemachtigde van de SVB: "Bij de herziening kan het geen rol spelen. Wellicht bij de terugvordering, maar daar moet ik dan wel overleg over plegen met collega's."

De rechter legt aan eiser uit wat zij de gemachtigde van de SVB heeft gevraagd. "Hoe zullen we verder gaan? Ik heb het idee dat als ik de zaak uit handen geef... dan heb ik het gevoel dat er niets gebeurt... Maar ik kan het niet bij deze zaak betrekken, omdat die er niet over gaat. Hoe gaan we het nu verder doen?" [prc]

De gemachtigde van de SVB: "Ik moet daar over overleggen. Kijken of we het onder het beleid kunnen schuiven."

De rechter: "Hoe lang denkt u er voor nodig te hebben?" [prc]

De gemachtigde van de SVB: "Twee weken."

De rechter: "Zo lang?" [prc]

De gemachtigde van de SVB: "Ja, over twee weken kan ik uitsluitel geven."

De rechter: "Meneer Van Vlijmen, bent u bereid het beroep in te trekken als de SVB over de brug komt?" [prc]

Van Vlijmen: “Als ze de helft teruggeven, dan wil ik het intrekken.”

De rechter “Ik moet er dan wel van op aan kunnen dat de SVB dat doet. Ik houd de zaak aan, met toepassing van artikel 8:68 Awb.

De griffier: “Artikel 8:64!”

De rechter: “U krijgt van mij nog een briefje.”

De gemachtigde van de SVB: “Ik zal kijken wat ik kan doen.”

De rechter, tegen Van Vlijmen: “U kijkt een beetje moeilijk, kunt u het nog volgen?”

Van Vlijmen: “Het is zo veel gedoe!”

(00.29) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Rechter stelt zich qua houding informeel op, maar inhoudelijk juist heel directief. Het lijkt zeer de vraag of de SVB wel voelt voor een schikking. De rechter gebruikt al het formele gezag van haar positie om de gemachtigde van het SVB voor het blok te zetten, wat er in resulteert dat die instemt met een schikking.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Beroep ingetrokken.

91. Getuige wordt wel gehoord, maar niet als getuige

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 01/443 WAO.

Arbeidsongeschiktheidsuitkering werknemer: Terpstra Bouwonderneming, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Namens eiseres is de heer Bos als gemachtigde verschenen, samen met de arts-gemachtigde Stam.

Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd. De derde-partij (de werknemer, de heer Van Heerde) is niet verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “U heeft de heeft Van der Wal als getuige meegenomen? Vertelt u eens, wat is de bedoeling?” [prc]

De gemachtigde van eiseres: “De getuige kan vertellen hoe de onderhandelingen zijn verlopen.”

De rechter: "Ik vind het een beetje zwaar aangezet. Kan hij niet gewoon als mede-gemachtigde worden aangemerkt?"

De gemachtigde van eiseres is daarmee akkoord.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: "U maakt geen bezwaar tegen de hoogte? Ik geef u even mee dat ik niet zeker weet hoe het met de andere bezwaren gaat. U kunt nu uw gang gaan. Heeft u een pleitnota?"

De gemachtigde van eiseres: "Nee."

(00.03) De gemachtigde van eiseres: "Ik wil aan de heer Stam, medisch adviseur, een paar vragen stellen over de gang van zaken."

De heer Stam krijgt het woord. Hij vertelt dat hij gesprekken heeft gevoerd met de werknemer Van Heerde. De inzet van deze gesprekken was het vinden van passend werk. Stam vertelt dat de werknemer aan een studie is begonnen. De werknemer heeft stage gelopen, maar die heeft hij afgebroken omdat de klachten waren verergerd.

De rechter: "Wat beoogt u met de verklaring van de heer Stam?" [2]

De gemachtigde van eiseres: "We hebben Van Heerde passend werk aangeboden. Hij heeft dat geweigerd. Wij waren wel bereid verder te zoeken, maar we vonden dat hij ondertussen gewoon dat werk moest doen."

De rechter: "Heeft u nog vragen aan de getuige, de heer Van der Wal?"

De gemachtigde van eiseres: "Kunt u beamen dat aan de Van Heerde werk is aangeboden?"

De heer Van der Wal: "Van Heerde is een prima kerel. Daarom hebben we gekeken wat we konden doen. Hij wilde niet in de WAO. Wij hebben aangeboden de kosten van de opleiding te betalen, maar dat was niet nodig, hoorden we van het SFB. De inzet was dat Van Heerde niet in de WAO zou komen, maar een opleidingstraject voor iets anders zou volgen."

De rechter: "Is er ook contact geweest met de arbeidsdeskundige?" [4]

De gemachtigde van eiseres: "Ja, met de heer Hirs."

De heer Van der Wal: "We hebben hem aangeboden dat hij iets bij de inspectie bouw zou kunnen doen, maar dat wilde hij niet, hij wilde persé geen binnenfunctie. Toen is gezocht naar ander werk, met de bereidheid de opleiding te betalen."

De gemachtigde van eiseres: "Als Van Heerde een van de aangeboden functies had geaccepteerd, was hij niet in de WAO terecht gekomen."

(00.14) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat er eigenlijk geen inhoudelijke gronden zijn aangevoerd. De arbeidsdeskundige heeft geconstateerd dat de aangeboden functies niet passend waren. De arbeidsdeskundige heeft zich gericht op de lange-termijnmogelijkheden. Verweerder verwijt de onderneming niet dat ze te weinig hebben gedaan, daar mag geen misverstand over bestaan. Alles wat is aangevoerd kan niet afdoen aan de beslissing die is genomen.

(00.17) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: "Wilt u hierop reageren, en met name op het eerste punt van de gemachtigde van verweerder?" [2]

De gemachtigde van eiseres: "Ik vraag me af waarom de arbeidsdeskundige van mening is dat de functies niet passend zijn."

De rechter: "En zegt u nu ook nog eens iets over het procedurele punt, namelijk dat het besluit hier niet over gaat." [2]

De gemachtigde van eiseres: "Daar kan ik niets over zeggen."

De gemachtigde van verweerder: “Het scholingstraject is afgerond na het einde van de wachttijd. De beperkingen waren nog aanwezig. Dan staat ons niets anders te doen dan kijken of de uitkering behoort te worden toegekend.”

(00.21) De rechter: Is er nog één van de heren die iets wil zeggen?”

De arts-gemachtigde, de heer Stam: “Door de starre regelgeving worden allerlei mogelijkheden gefrustreerd.”

De gemachtigde van eiseres: “Ik begrijp niet dat ik een boete krijg, terwijl ik alles voor de heer Van Heerde heb gedaan.”

De gemachtigde van verweerder: “Ik blijf erbij dat de arbeidsdeskundige naar eer en geweten heeft gehandeld.”

(00.24) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De door eiser meegenomen getuige wordt niet als getuige gehoord, maar de gemachtigde van eiseres wordt wel de gelegenheid geboden een aantal vragen aan de getuige te stellen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

92. Eiseres is niet aanwezig, verwerende bestuursorgaan UWV wel

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 01/849 WAO.

Intrekking WAO-uitkering: mevrouw Reneman, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Mevrouw Reneman is niet aanwezig, haar gemachtigde evenmin. Het UWV is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter zegt dat mevrouw Reneman en haar gemachtigde niet komen.

Over de zaak meldt ze dat het gaat over de intrekking van een WAO-uitkering per maart 2000. De door het UWV ingeschakelde deskundige heeft geconstateerd dat sprake is van een persoonlijkheidstoornis.

De gemachtigde van het UWV zegt dat hij zich wil refereren aan het oordeel van de verzekeringsarts en van de deskundige

De rechter: "Maar eiseres is ook met een rapport gekomen." [2]

De gemachtigde van het UWV: "Daar is op gereageerd."

De rechter: "Is er wel een uitlooptermijn van twee maanden gehanteerd?" [4/1]

In reactie op deze vraag wordt door de aanwezigen in de stukken gezocht.

De gemachtigde van het UWV zegt vervolgens dat zij denkt dat het allemaal volgens de regels is gebeurd. Na even nadenken zegt ze dat er wel een twee-maandetermijn moet worden gehanteerd, en dat het niet is gebeurd.

De rechter: "U weet dat het besluit dan wel de vernietiging in gaat."

(05.00) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- (...).

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft weliswaar terecht geconcludeerd dat eiseres niet langer voor een uitkering in aanmerking komt, maar heeft bij het bepalen van de datum van intrekking ten onrechte geen uitlooptermijn in acht genomen.

93. De gemachtigde van eiseres krijgt de mogelijkheid tot nadere onderbouwing van zijn standpunt

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 01/1064 WAO.

Herziening WAO-uitkering: mevrouw Van Leeuwen, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, vergezeld door haar gemachtigde. Verweerder is niet verschenen.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt kort over de zaak die aan de orde is. Het geschil betreft de verlaging van een WAO-uitkering.

(00.01) De gemachtigde van eiseres heeft een pleitnotitie. De gemachtigde geeft, aan de hand van het rapport van 13 september 2000 van de verzekeringsarts Van Oven, een overzicht van de klachten van eiseres. Eiseres heeft fibromyalgie. In het rapport komt naar voren dat eiseres beperkingen heeft ten aanzien van arbeid als gevolg van ziekte of gebrek, waardoor zij maximaal 20 uur per week kan werken. Deze beperkingen zijn in

het belastbaarheidpatroon tot uitdrukking gebracht in het formulier Functie Informatie Systeem.

De gemachtigde zegt dat het opvallend is dat er nauwelijks overleg is geweest tussen de verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige.

De rechter: “Er staat toch wel bij dat de arbeidsdeskundige in het overleg is betrokken?” [2]

De gemachtigde zegt dat de betrokkenheid van de arbeidsdeskundige verder uit niets blijkt. Als er overschrijdingen zijn, wat hier het geval is, is er overleg tussen verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige nodig, aldus de gemachtigde. Er is strijd met het motiveringsvereiste. Sommige overschrijdingen zijn wel besproken, maar daar is de motivering onvoldoende. De handgeschreven opmerkingen zijn niet voldoende om te onderbouwen dat er inderdaad sprake is van 65% computergebruik.

Volgens gemachtigde had verweerder op grond van de gegevens zoals die blijken uit het dossier niet tot dit oordeel kunnen komen.

(00.12) De rechter: “Misschien is het handig als we de functies kort bij langs gaan. Bij gedingstuk 35.8 staat onderaan de naam van de verzekeringsarts en van de arbeidsdeskundige, maar u zegt dat er geen overleg is geweest?” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Er zijn functies waarbij wel overschrijdingen zijn, maar waar toch niet blijkt van overleg. Als er alleen maar staat ‘akkoord’, dat vind ik niet voldoende.” De gemachtigde geeft vervolgens voorbeelden van functies waarvan ze de toelichting wel en niet voldoende vindt: stenen tillen, dat kun je ook in kleine hoeveelheden doen, maar een telefooncentrale met 2000 lijnen bedienen, dat is – hoe je het ook wendt of keert – een functie met veel stress. Bij tal van functies blijkt uit de toelichting helemaal niet of dat wat de verzekeringsarts of de arbeidsdeskundige geen probleem vindt, überhaupt wel kan.

De rechter: “Ik begrijp uw bezwaren op dit punt. Uw grieven zijn vooral op de arbeidsdeskundige component gericht?” [2]

De gemachtigde van eiseres bevestigt dat.

(00.19) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Doordat verweerder niet ter zitting is vertegenwoordigd, heeft de gemachtigde van eiseres in zekere zin vrij spel: hij kan zijn twijfel over de juistheid van het besluit breed uitmeten, zonder tegenspraak van verweerder.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Bij functies waarvoor eiseres geschikt is geacht, is sprake van overschrijding van de voor haar vastgestelde belastbaarheid, zonder dat verweerder heeft gemotiveerd waarom dat voor de betreffende functies geen probleem is.

94. De gemachtigde van eiser is rationeel, eiser zelf emotioneel

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 02/156 WAO.

Wijziging WAO-uitkering: de heer Jama, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Verweerder is niet ter zitting aanwezig.

Voor de behandeling van de zaak is een kwartier uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting.

(00.01) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij zegt twee punten naar voren te willen brengen. Het GAK houdt als maatmaninkomen aan, dat van een langdurig werkloze banenpooler. Dat is in afwijking van de wet. Er worden volgens de gemachtigde wel eens uitzonderingen op de hoofdregel gemaakt. Hij verwijst naar jurisprudentie.

De rechter: "Heeft u die uitspraken?" [2]

De gemachtigde van eiser zegt dat de uitspraken zijn gedaan in 1995 of 1996, maar dat hij ze niet paraat heeft. De gemachtigde heeft nog een ander punt. De redenering van de arbeidsdeskundige is dat je niet van één van de functies mag uitgaan, omdat die functie er niet meer is. Eiser heeft bij het archief gewerkt en als conciërge. Eiser heeft ook bij de belastingdienst gewerkt, maar daar is hij weggereorganiseerd. Er zijn echter wel allemaal vergelijkbare functies.

(00.04) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiser: "U heeft twee rapporten van de internist overgelegd. U spreekt van een nadere rapportage. Heeft u het dan over nog een rapportage, van na die laatste rapportage die in het dossier zit?" [2]

De gemachtigde van eiser antwoordt ontkennend.

De rechter vraagt aan eiser of hij op de eerste arbeidsongeschiktheidsdag een WW-uitkering ontving. [4]

Eiser zegt dat hij toen inderdaad een WW-uitkering ontving.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiser: "Ik heb verder geen vragen meer. Heeft u nog wat?"

(00.06) De gemachtigde van eiser zegt dat de afdelingen WW en WAO erg slecht samenwerken.

De rechter, zich richtend tot eiser: "Wilt u nog wat zeggen, meneer Jama?"

Eiser vertelt een algemeen verhaal over zijn gezondheid. Hij zegt dat hij van binnen helemaal kapot is, hij vraagt zich af waarom hij geen rust kan krijgen. Over de keuring is hij uiterst negatief: "De arts schreef al op dat ik gezond was, toen ik nog niet eens binnen was."

(00.10) De rechter sluit de zitting

Commentaar observant na de zitting:

- Belangrijkste functie van de zitting lijkt te zijn dat eiser een podium heeft om tot uiting te brengen

dat hij het medisch onderzoek door verweerder zeer onder de maat vond.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Onbekend.

95. Juridische hersenkraker

Rechtbank 2, 26 september 2002, zaak 99/735 WAO.

Niet uitbetaling uitkering in verband met neveninkomsten: mevrouw Röttgering, eisers, tegen het UWV, verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, samen met haar gemachtigde. Tevens is als deskundige verschenen dr. Balk, bedrijfsarts.

Verweerder heeft zich doen vertegenwoordigen door zijn gemachtigde.

Onbekend is hoeveel tijd voor de behandeling van het beroep is uitgetrokken. De zitting begint vier minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en vraagt aan gemachtigde van eisers wie de meneer is die eiseres heeft meegenomen naar de zitting.

De gemachtigde zegt dat het dr. Balk is, die hij wil horen als deskundige.

De rechter: "Dan hoeft ik hem niet te beëdigden als deskundige, u zit hier gewoon als deskundige." De rechter vertelt waar de zaak over gaat. De zaak betreft het besluit van het UWV de uitkering niet uit te betalen omdat eiseres nevenwerkzaamheden verricht.

(00.01) De gemachtigde van eiseres noemt een aantal uitspraken die hij heeft opgezocht bij het opstellen van de pleitnota. USZO heeft de feiten niet goed vastgesteld en heeft te weinig onderzoek verricht.

De rechter: "Maar het arbeidsverleden van eiseres is toch wel duidelijk?" [2]

De gemachtigde van eisers: "Ja, maar de interpretatie verschilt."

De rechter: "Het deel dat verzekerd was bij het GAK is door het ABP/USZO helemaal buiten beschouwing gelaten?" [2]

De gemachtigde van eiseres: "Ja, en dat vind ik niet terecht."

De rechter: "Heeft u vragen aan de heer Balk?"

De gemachtigde van eiseres vraagt de heer Balk een exposé te geven van de ziektegeschiedenis.

(00.09) De heer Balk zegt dat hem is opgevallen dat bij de keuring de vraag aan de orde was in hoeverre eiseres ongeschikt was voor haar werk. In het overleg tussen het GMO

en het ABP zijn een aantal aspecten van de werkzaamheid van eiseres over het hoofd gezien. De vraag is hoe dat moet worden opgelost.

Er is te beperkt gekeken. 18 uur van de werkzaamheden, daar is helemaal niet naar gekeken. Overigens, iedereen is het er over eens dat de maximale belastbaarheid voor eiseres 28 uur per week is.

(00.12) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Door het GAK en het ABP is gezegd dat mevrouw voor 28 uur per week geschikt is om werkzaamheden te verrichten. Het is niet is te traceren hoe de twee verzekerde delen ten opzichte van elkaar zijn gewogen. Het USZO moet zich op enigerlei wijze afvragen of ze het andere deel wil meenemen. Eind 1996 was al sprake van een ernstige verslechtering. 1 februari is absoluut een ongemotiveerde datum. Als iemand die ziek is weer gaat werken (met verschillende werkgevers), dan moet dat pro rato worden berekend, aldus gemachtigde van eiseres. Daar is een recente uitspraak over, die nog niet is gepubliceerd. De gemachtigde legt een afschrift van de uitspraak over.

(00.17) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “U heeft de laatste brief van eiseres gekregen?”

De gemachtigde van verweerder zegt de brief te hebben ontvangen. De gemachtigde zegt dat het vroeger strikt gescheiden wegen waren. Op een bepaald moment is mevrouw volledig afgeschat door het ABP. Dit was in 1995, maar pas in 1998 is dat geëffectueerd. Bovendien is het ABP geprivatiseerd en dat levert allerlei bevoegdheidsproblemen op. De gemachtigde verwijst naar een uitspraak van de rechtbank Utrecht.

De rechter: “Wat staat daar in?” [3]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het in deze uitspraak gaat over de beëindiging van de uitkering voor 1 januari 1996. Mevrouw voldoet niet aan artikel 32 WPA.

De rechter: “De gemachtigde van eiseres had het over zijn gevoel... Als u nu eens uw gevoel hier op loslaat, wat vindt u dan?” [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het voor hen formeel gezien een eenvoudige zaak is, want er is geen verzekerde arbeid meer.

(00.21) De rechter last een leespauze in voor het lezen van de uitspraak van de rechtbank Utrecht.

(00.28) De gemachtigde van eiseres zegt dat tijdens de vorige zitting de vraag aan de orde was wie de bevoegdheid van het GAK moet uitoefenen.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “Maar wat vindt u van de uitspraak?” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Dit lijkt me een politiek onjuiste beslissing. Je moet terug naar het begin. De maatvrouw is 38 uur, en met deze escape kom je er niet uit.

Vanuit het GAK zou alleen worden gezegd: de 5 jaar is met één dag overschreden, maar dat doen ze niet, ze zeggen, u bent niet verzekerd.”

De gemachtigde van verweerder: “De datum 1 januari 1996 is cruciaal. We hebben erkend dat we bevoegd zijn. In ‘32’ is de samenloop onvoldoende voorzien. Als de uitkering na 1 januari 1996 was beëindigd, was er een ander verhaal. Wij doen het op deze manier en dat wordt geaccepteerd, zoals blijkt uit de uitspraak van de rechtbank Utrecht.”

De rechter: “U zegt dat eiseres niet door ‘32’ heen komt en dus ook niet aan ‘43’ toekomt.” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Dat klopt. Misschien zou het GAK Amber wel toepassen.”

(00.33) De rechter: “Dat zou helemaal belachelijk zijn. We kunnen hier nog uren over praten, maar dat heeft geen enkele zin. Er zal een knoop moeten worden doorgehakt, en dat zal ik helaas moeten doen. Wil iemand nog iets zeggen?”

Dr. Balk maakt nog een – niet goed te volgen – opmerking.

De gemachtigde van verweerder zegt dat de private arbeid nooit is meegenomen.

De rechter vraagt aan eiseres: “Wat vindt u er eigenlijk van, mevrouw? Kunt u het nog een beetje volgen?” [1]

Eiseres: “Ik kan het prima volgen, edelachtbare.” Eiseres legt vervolgens uit wat voor haar ‘emotioneel’ gezien de reden was om in beroep te komen.

(00.41) De rechter: “Binnen zes weken zal ik uitspraak doen.”

Commentaar observant na de zitting:

- Het mooiste moment van de zitting doet zich vlak voor het einde voor. De rechter, kennelijk in de veronderstelling dat de juridische discussie aan eiseres voorbij is gegaan, betreft haar nog even in het gesprek. Dan blijkt niet alleen dat eiseres goed op de hoogte is van de ins en outs van haar zaak, maar dat zij bovendien helder en overtuigend weet te verwoorden waarom zij in beroep is gekomen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Het beroep wordt gegrond verklaard, maar de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit blijven in stand.

96. Emotionele verklaring van de echtgenote van eiser

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2153 WOB.

Aanvraag om legalisatie van een geboortebewijs: de heer Ovsepyan, eiser, tegen de Minister van Buitenlandse Zaken, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 26 minuten later dan gepland.

De heer Ovsepyan is niet ter zitting aanwezig, maar zijn echtgenote wel, evenals zijn gemachtigde. Ook de minister van Buitenlandse Zaken is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en zegt waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van de heer Ovsepyan krijgt het woord. Hij zegt dat uit gegevens van de Nigeriaanse universiteit blijkt wat de geboortedatum van eiser is. Daarover is onenigheid. De geboortedatum is aanvankelijk verkeerd opgegeven.

Pas in een later stadium is informatie ingewonnen over de juiste geboortedatum. Met die latere verklaring is in het verificatieonderzoek helemaal geen rekening gehouden. Er was twijfel.

(00.07) De gemachtigde van de minister krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. Het beleid van de Minister is: in beginsel vertrouwen we het niet, tenzij duidelijk blijkt dat het klopt. De Raad van State vindt dat in orde, zoals blijkt uit de uitspraak van 11 mei 2000, een stelling die de gemachtigde nog toelicht.

Voorts is een probleem dat voor de geboortedatum geen bevestiging is gevonden in een objectieve bron. Daartoe verwijst hij naar een uitspraak van 22 augustus 2001, ook van de Afdeling bestuursrechtspraak.

(00.11) De rechter zegt dat hij geen vragen heeft.

Ten slotte komt de echtgenote van Ovsepyan nog aan het woord. Zij vraagt zich af waarom, als Frankrijk akkoord gaat met deze documenten, Nederland niet akkoord gaat. Dan loopt ze naar voren met een ingelijste foto, en zegt: "Ik kan me geen leven voorstellen zonder deze man."

De gemachtigde van de Minister zegt dat hij verder geen punten meer heeft.

(00.13) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De echtgenote van eiser is heel betrokken, maar heeft geen juridische argumenten die hout snijden, de gemachtigde van eiser brengt er niet zo veel van terecht, de gemachtigde verweerder is kort maar adequaat, aan de rechter valt op dat die geen enkele vraag stelt.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Eiser heeft verweerder geen stukken ter beschikking gesteld die inhoudelijke verificatie van het geboortebewijs mogelijk maken. Verweerder heeft dan ook terecht geweigerd het geboortebewijs te legaliseren."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

97. Adequate eigen verdediging en een rechter die iets van het achterste van zijn tong laat zien

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2366 WAO.

Terugbetaling van een WAO-premie: Van Ligtenberg metaal BV, eiseres, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 10 minuten later dan gepland.

Namens Van Ligtenberg metaal BV is aanwezig, de heer Van Ligtenberg. Ook het UWV is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter inventariseert wie er allemaal zijn, legt uit hoe de zitting verloopt en zegt waar de zaak over gaat: een WAO-premie die terugbetaald moet worden.

(00.02) Van Ligtenberg krijgt het woord. Hij zegt dat het in de zaak gaat om een premiekorting, waar sprake van is als je werk uitbesteedt.

Het UWV kent een maximumbedrag toe. Er wordt niet meer uitgekeerd dan de verschuldigde WAO-premie.

Het systeem leidt tot rechtsongelijkheid tussen kleine en iets grotere werkgevers. Het staat nergens in de wet. In artikel 77 lid 2 staat niets over een maximum-basispremie van een werkgever. Nergens is iets te vinden over een maximum, althans, Van Ligtenberg kan het niet vinden.

Over een brief van 7 november 2001 zegt Van Ligtenberg dat op bladzijde 3 staat waar hij voor in aanmerking komt. Daar zit de verwarring. De korting wordt ten onrechte niet berekend over de loonsom van je eigen personeel.

(00.10) De rechter heeft een aantal vragen voor Van Ligtenberg.

De rechter: "De kern van uw betoog is dat in de wet geen maximum staat?" [2]

Van Ligtenberg: "Ja, dat klopt."

De rechter: "U zegt nog iets anders. Wanneer is de kogel door de kerk gegaan, in welk jaar?" [4]

Van Ligtenberg: "In 1998. Dat is het besluit van 10 april 2000."

De rechter: "Dat was het eerste signaal dat u daarover kreeg?" [4]

Van Ligtenberg: "Ja."

De rechter: "Heeft u verder nog wat ter toelichting van het beroep?" [2]

Van Ligtenberg: "Nee."

(00.12) De gemachtigde van het UWV krijgt het woord. De rechter vraagt haar ook in te gaan op de punten die Van Ligtenberg naar voren heeft gebracht.

De gemachtigde heeft een pleitnota en leest een aantal feiten voor. Als je artikel 77 leest, over de korting op de verschuldigde basispremie, dan is de basispremie het maximum. Meer korting is een cadeau dat niet door de basispremie wordt gedekt. Er is geen sprake van rechtsongelijkheid, want een grote werkgever betaalt ook meer basispremie. Voor wat betreft 1998 verwijst de gemachtigde naar het verweerschrift. Ze geeft toe dat dat een systeemfout bevat. Uit praktische overwegingen is echter besloten die niet te herstellen.

De rechter heeft geen vragen aan de gemachtigde van het UWV.

(00.16) Het woord is weer aan Van Ligtenberg. Die heeft nog een opmerking over de grote werkgever. In de categorie van 0 tot 15 krijg je verschillen. Of je nu een, tien of vijftien man in dienst hebt, dat maakt niet uit.

De systematiek geeft aan dat je een hoger bedrag kunt krijgen dan je hebt betaald.

De rechter zegt dat een sterk punt in het verhaal van het UWV is dat je bij korting niet je extra geld terug krijgt.

De gemachtigde van het UWV zegt nog een keer dat zij geen rechtsongelijkheid ziet, en licht dat standpunt nog toe.

(00.19) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter laat op een bepaald moment enigszins weten wat zij van de zaak denkt. Er is één punt dat de rechter heel graag wil weten: wanneer kreeg eiser het eerste signaal dat hij niet meer kon terugontvangen dan de door het bedrijf ontvangen basispremie?
- Eisers hebben geen gemachtigde maar lijken het prima af te kunnen zonder.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

98. Louter symbolische vragen

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2427 WAO

Weigering WAO-uitkering: de heer Ten Holt, eiser, tegen het UWV, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 25 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

De heer Ten Holt is aanwezig, evenals zijn gemachtigde. Het UWV is niet aanwezig.

(00.00) De rechter: “Welkom in de rechtbank, ik open de zitting.” De rechter stelt eerst het besloten karakter van de zitting aan de orde. Daarna zegt hij waar de zaak over gaat: de weigering een WAO-uitkering te verstrekken. Ten slotte meldt hij dat het UWV heeft laten weten niet te komen.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota.

De gemachtigde zegt dat in bezwaar de weigering ex artikel 18 is omgezet in een weigering ex artikel 30 juncto artikel 18 lid 2 WAO.

De omslag is voor eiser niet te volgen, doet zich voor hem voor als willekeur. De gemachtigde zegt tot de conclusie te zijn gekomen dat eiser reeds bij de aanvang van de verzekering arbeidsongeschikt was.

Het UWV heeft ten onrechte reformatio in peius toegepast.

De verzekeringsarts en de arbeidsdeskundige zeggen niet dat sprake is van een situatie van 'geen benutbare mogelijkheden'. Eiser wordt het slachtoffer van het door het UWV gehanteerde Functie-informatiesysteem. Dat werkt nogal willekeurig, want was er een half jaar later gekeken, dan waren er wellicht wel functies geweest die geduid hadden kunnen worden.

(00.11) De rechter heeft een aantal vragen.

De rechter: "Voordat het besluit is genomen, is toch aan eiser duidelijk gemaakt dat een wijziging van de grondslag plaats zou vinden?" [2]

De gemachtigde van eiser: "Maar dat was heel kort voor de zitting, en hij begreep het niet goed. Overigens kreeg hij ook een brief van de Sociale Dienst dat hij weer aan het werk moest."

De rechter, tegen eiser: "Wanneer was dat?" [4]

Eiser: "Toen ik weer naar Nederland kwam."

De rechter: "Is sprake van nieuwe klachten, of waren het dezelfde klachten als eerder?" [4]

Eiser (nadat diens gemachtigde de vraag van de rechter in eenvoudige bewoordingen nog een keer aan hem heeft gesteld): "Het zijn nieuwe en andere klachten."

De gemachtigde van eiser: "Eiser heeft voordat hij naar Nederland kwam, een aantal jaren gewerkt."

De rechter: "Ik heb verder geen vragen."

De gemachtigde van eiser: "Eiser zegt dat hij nog een werkboekje uit Curaçao heeft dat van belang is."

De rechter, tegen eiser: "Het gaat nu om de vraag hoe uw gezinssituatie was op 29 november 1999, dus dat werkboekje is voor deze zaak niet van belang. Wilt u nog wat opmerken?"

De gemachtigde van eiser: "Nee, op dit moment niet meer."

(00.17) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft eigenlijk geen vragen. Hij stelt één vraag over de feiten, maar dat is alleen in reactie op iets wat de gemachtigde van eiser stelt, en het lijkt meer symbolisch dan dat het van belang is voor de behandeling van de zaak.
- Eiser wil nog een stuk overleggen, wat de rechter afhoudt door te zeggen dat het niet relevant is voor de zaak (derhalve: formeel verbedt hij niet dat het stuk wordt overgelegd, maar feitelijk wel zo'n beetje, met als gevolg dat eiser het er bij laat en de rechter niet hoeft te beslissen of hij al dan niet zal accepteren dat het stuk wordt overgelegd.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

99. Niemand die iets te zeggen of te vragen heeft

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2428 AKW.

Weigering kinderbijslag: de heer Brozak, eiser, tegen het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank (SVB), verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

De heer Brozak is aanwezig, evenals zijn gemachtigde. Ook de SVB is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom. Hij zegt dat het geschil gaat over het besluit betreffende de weigering van kinderbijslag voor kinderen over wie eiser de voogdij heeft.

(00.01) De gemachtigde van Brozak krijgt het woord. Hij zegt dat hij kort kan zijn. Hij heeft niets toe te voegen aan wat al in het beroepschrift stond.

(00.02) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat hij niets heeft toe te voegen aan wat hij eerder heeft gezegd, maar dat hij graag bereid is vragen te beantwoorden.

(00.03) De rechter neemt weer het woord. Hij zegt dat hij geen vragen heeft, en hij de standpunten van partijen duidelijk vindt.

(00.04) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Partijen zijn overduidelijk alleen maar voor de zekerheid naar de zitting gekomen ('Zou de rechter nog wat gaan vragen?', 'Zou de andere partij nog met iets komen waar ik op moet reageren?' etc.), maar niemand van de aanwezigen is nog iets van plan, dus is het binnen vijf minuten afgelopen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

100. Passieve partijen

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2447 WET.

Vaststelling huursubsidie: mevrouw Simons, eiseres, tegen de Staatssecretaris van VROM, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint precies op tijd.

Mevrouw Simons is aanwezig. Ook de Staatssecretaris is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter zegt welke zaak aan de orde is: een ongegrond bezwaar tegen de vaststelling van een huursubsidie. Voorts vertelt hij hoe de procedure loopt, wie wanneer het woord krijgt.

(00.02) Eiseres krijgt het woord. Ze heeft iets op papier gezet. Ze zegt: “Waar ik bezwaar tegen heb, is dat ik vier jaar na dato te horen krijg dat ik f 2500,- moet betalen. Verweerder had meer naar de geest dan naar de letter van de wet moeten kijken.”

(00.03) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Die zegt dat verweerder bij zijn standpunt blijft.

(00.04) De rechter vraagt eiseres of die nog wil reageren.

Eiseres zegt dat zij haar standpunt voldoende heeft toegelicht.

(00.05) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Partijen zijn zeer kort van stof en de rechter lijkt bijna een beetje verbaasd dat ze niet meer naar voren brengen dan ze doen. Echter, de rechter zelf heeft evenmin een vraag voor partijen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

101. Personeelsbeoordeling: rijp voor mediation

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 02/113 AW

Personeelsbeoordeling wijkagent: de heer Laman, eiser, tegen de Korpsbeheerder van een politieregio, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

De heer Laman is aanwezig. Ook de Korpsbeheerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom, zegt waar het over gaat en legt uit hoe het er op de zitting aan toe gaat. Hij zegt ook welk besluit aan de orde is: het besluit om de vaststelling van een beoordeling om te zetten in een verslag van een functioneringsgesprek.

Voordat hij de heer Laman het woord geeft, zegt de rechter: “De korpsbeheerder heeft de beoordeling vervallen verklaard. Wilt u in uw verhaal laten weten wat nu nog uw belang is?” [ambtshalve/2]

(00.03) Eiser krijgt het woord. Eiser zegt dat de manier waarop het procedureel is verlopen, niet volgens de regels was. Eiser: “Een gesprek hoort wederkerig te zijn, maar dit gesprek was een dictee, mij werd steeds het zwijgen opgelegd. Daar heb ik een probleem.”

Eiser leest voor uit het verslag, hij zou geen horecacontroles hebben gedaan, terwijl dat wel het geval is; het verslag klopt feitelijk dus niet.

Eiser, zijn verhaal vervolgend: “Er zijn nog meer zaken die volledig uit hun verband zijn gerukt. Zo kan ik wel doorgaan, maar u vraagt mij kort te zijn.”

Ondanks dat eiser zegt dat hij het kort zal houden, praat hij door en door, en geeft nog meer voorbeelden van situaties waarin onterechte verwijten zijn gemaakt. De laatste opmerking van eiser is dat hij geen verslag van het functioneringsgesprek wil.

(00.12) De rechter signaleert een probleem, namelijk dat aan een functioneringsgesprek geen rechtsgevolg is verbonden. Hij vraagt de gemachtigde van verweerder of die dat aspect bij zijn verhaal wil betrekken. [ambtshalve/2]

(00.13) De gemachtigde van verweerder begint aan zijn pleidooi. Hij zegt dat eiser geen enkel procesbelang heeft, omdat de beoordeling is ingetrokken. Derhalve is het beroep wat hem betreft niet-ontvankelijk. In eerste instantie heeft eiser gezegd, toen hij hoorde hoe er over zijn functioneren werd gedacht: nu wil ik een beoordeling. Eiser heeft blemmerd dat op basis van het functioneringsgesprek afspraken werden gemaakt. Na het gesprek is opnieuw geprobeerd tot een wederkerig gesprek te komen. Er zijn inspanningen verricht om tot een verbetering te komen. De beoordeling is uitgesteld. Derhalve is het weinig zinvol om iets te zeggen over het functioneringsverslag.

(00.18) De rechter heeft een aantal vragen aan de gemachtigde van verweerder.

De rechter: “Heeft eiser ook de mogelijkheid iets te zeggen over de inhoud van het verslag?” [1]

De gemachtigde van verweerder: “Uiteraard.”

De rechter: “Kunnen de opmerkingen die eiser nu maakt bijvoorbeeld worden toegevoegd aan het verslag?” [1]

De gemachtigde van verweerder: “Zeker, want verschillen in beleving kunnen aan de orde zijn in zo’n verslag.”

De rechter, tegen eiser: “U heeft gehoord dat u uw opmerkingen kunt inbrengen.”

Eiser: “Ja, maar wat heb ik daar aan? Blijkbaar kan het bevoegde gezag over je opschrijven wat ze willen. Het is een slimme actie om ineens van een beoordelingsverslag een functioneringsverslag te maken.”

De rechter: “Uw bezwaar over het verslag moet u bij degene die het heeft opgemaakt neerleggen.”

De gemachtigde van verweerder geeft nog informatie over hoe het vervolg procedureel kan lopen en dat eiser nog alle mogelijkheden heeft om zijn visie kenbaar te maken.

(00.27) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Overduidelijk dat appellant totaal op de verkeerde plaats is om te bereiken wat hij wil, namelijk dat zijn visie op zijn functioneren formeel wordt vastgelegd. Daar staat de procedure van vastlegging van functioneringsgesprekken garant voor, en een procedure bij de bestuursrechter is voor het bereiken van dat doel ongeschikt en overbodig.
- Je zou dus denken: heel geschikt voor mediation, maar het is niet uitgesloten dat allerlei mensen appellant al aan het verstand hebben proberen te brengen dat procederen geen zin heeft.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep niet-ontvankelijk.

102. Eiser is afwezig: verplicht nummer voor verweerder en rechter

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2403 ZFW.

Afwijzing verzoek vergoeding kosten schouder-rompprothese: de heer Verlaan, eiser, tegen OWM Anova Zorgverzekeringen U.A., verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Eiser is niet ter zitting aanwezig, verweerder is wel ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom, noteert de namen van de aanwezigen en zegt kort waar de zaak over gaat.

(00.01) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij overlegt een machtiging. Hij zegt dat als in het verleden een prothese zou zijn verstrekt, dit is gebeurd uit coulance van de rechtsvoorganger van Anova.

(00.03) De rechter: “De rechtsvoorganger, dat was de Amersfoortse?” [1]

De gemachtigde van verweerder: “Dat klopt.”

De rechter: “Wordt er nog wel eens met coulance beslist?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Eigenlijk niet.”

De rechter: “Ik heb verder geen vragen meer.”

(00.04) De rechter sluit de zitting

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter stelt een vraag naar het beleid, maar lijkt niet echt geïnteresseerd in het antwoord. De vraag lijkt meer gesteld om te voorkomen dat de zitting verloopt zonder dat er ook maar een enkele vraag aan de gemachtigden van verweerder is gesteld.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Ter zitting heeft verweerdere gemachtigde aangegeven dat verweerdere zogeheten coulancecommissie geen aanleiding heeft gezien uit coulance de gevraagde kapvergunning te verstrekken.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep wordt gegrond verklaard, maar de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit blijven in stand.

103. Is er een toezegging gedaan? En zo ja, is die bevoegd gedaan?

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/118 AW.

Vaststelling van de beschrijving van de door eiseres vervulde functie van zweminstructeur: mevrouw Van der Schaaf, eiseres, tegen B&W V., verweerder.

Onbekend is hoe veel tijd voor de behandeling van de zaak is uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Eiseres is ter zitting aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom en vertelt waar de zaak over gaat. Hij zegt dat hij van de bode heeft gehoord dat er een getuige mee zou komen.

De gemachtigde van verweerder: “De heer Veninga is geen getuige, maar een collega mede-gemachtigde.”

De rechter: “Dan kan de heer Veninga binnenkomen.”

(00.04) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. De gemachtigde heeft geen pleitnota. Hij zegt kort te zullen schetsen wat het probleem is. Cliënte is wel structureel aan

het leidinggeven, en dat dient in de beschrijving te worden meegenomen. Het is zelfs meer geworden. B&W zeggen dat het wel leuk is wat cliënte doet, maar dat het geen leidinggeven is. De gemachtigde noemt een aantal zaken waaruit moet blijken dat eiseres daadwerkelijk leiding geeft.

Tijdens de bezwaarprocedure was er een interim-manager aanwezig die de toezegging heeft gedaan dat er een onderzoek zou plaatsvinden. Cliënte dacht dat dat zou gebeuren, maar in het verweerschrift is daar niets van terug te vinden. In overleg met het bureauhoofd, de heer Veninga, is gezegd: ik vind dat jij leiding geeft. Pas op het laatst heeft hij gezegd dat hij het blijkbaar allemaal verkeerd heeft gezien.

Dan is er nog een brief van iemand van het zwembad, daaruit blijkt dat de procedure onzorgvuldig is geweest.

(00.10) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota die hij voorleest. Klopt de waardering van de functie? Eiseres vindt: ik doe feitelijk meer dan in de omschrijving staat. Als de feitelijke situatie niet helemaal overeenkomt met de beschrijving, wil dat niet zeggen dat zij daar dan direct op beloond moet worden. De functie is duidelijk geen leidinggevende functie, gezien de functieomschrijving. Op z'n hoogst zou sprake kunnen zijn van waarneming. Eiseres kan zich er niet op beroepen dat de oude en de nieuw situatie gelijk zijn ten opzichte van elkaar, want er is van alles veranderd.

Wat betreft de interim-directeur, het is zeer de vraag of die bevoegd is om toezeggingen te doen. Mocht verweerder al steken hebben laten vallen, dan heeft eiseres in bezwaar voldoende gelegenheid gehad daar iets over naar voren te brengen.

(00.18) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Nog even over de toezegging dat in bezwaar een onderzoek zou plaatsvinden naar de leidinggevende aspecten van het werk van eiseres. Heeft zo'n onderzoek überhaupt plaatsgevonden?" [4]

De gemachtigde van verweerder: "Nee."

De rechter: "Kunt u iets zeggen over de verschillen tussen de beoordeling in het oude en het nieuwe systeem?" [4]

De gemachtigde van verweerder: "Vroeger werd met vervanging rekening gehouden."

De rechter: "Ik heb nog een vraag over de conversietabel. Kunt u die uitleggen?" [4]

De gemachtigde van verweerder licht de tabel kort toe.

(00.21) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: "De toezegging, wat hield die in?" [4]

De gemachtigde van eiseres: "De beschrijving zou overeind blijven staan, maar als zou blijken dat de feitelijke situatie anders was, zou daar rekening mee worden gehouden."

De rechter: "Ik heb begrepen dat actie is ondernomen, maar dat B&W hebben gezegd: wij hebben geen behoefte aan veranderingen." [2]

De gemachtigde van eiseres: "Voor ons is van belang dat ook als de functie niet wordt herschreven, er mogelijk toch aanleiding is voor een waarnemingstoeslag."

Voorts zegt de gemachtigde van eiseres dat uit recente jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep blijkt dat wat je feitelijk doet ook van belang is, en niet alleen wat in de functieomschrijving staat."

De rechter: "Ik kan er alleen wat mee als sprake is van een rechtens te honoreren toezegging."

Eiseres: “De interim-manager zei: met de incidentele vervanging kunnen we niets, maar mijn vervanging was structureel, toen 20 uur per week, nu 12 uur per week.”

De gemachtigde van eiseres: “Het gaat om inhoudelijk leidinggevende activiteiten.”

(00.31) De gemachtigde van verweerder: “Uit het advies van de bezwaarcommissie kan worden afgeleid dat die geen problemen had met de functie-omschrijving.”

(00.33) De rechter: “Ik heb verder geen vragen.”

Partijen krijgen de gelegenheid hun standpunten in een tweede ronde naar voren te brengen.

(00.34) De gemachtigde van eiseres citeert uit een brief van de chef-zwembaden. De gemachtigde van verweerder zegt dat hij die niet heeft gekregen. De gemachtigde van eiseres zegt dat hij niet begrijpt dat verweerder die brief niet heeft.

De rechter: “Ik heb die brief niet, hij zit niet in het dossier.”

(00.36) De gemachtigde van verweerder zegt dat voor wat eiseres wil, zij een andere weg moet kiezen. Ze moet een nieuwe procedure entameren.

(00.38) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter laat eiser expliciet weten dat een toezegging alleen van invloed kan zijn op zijn beoordeling, als die bevoegd is gedaan, waarmee hij impliciet duidelijk maakt dat het aan eiseres is om haar stelling, dat van een relevante toezegging sprake is, te onderbouwen, door duidelijk te maken dat de toezegging door een bevoegde functionaris is gedaan.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

104. Efficiënte, diepgravende rechter

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2463 ZFW.

Weigering vergoeding kosten medische behandeling in Duitsland: mevrouw Tiemens, eiseres, tegen het dagelijks bestuur IZR, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint een kwartier later dan gepland.

Eiseres is ter zitting aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom. Zij vertelt dat zij een rechterlijke ambtenaar in opleiding is, en dat zij de zaak zal behandelen in plaats van de eigenlijke rechter, die naast haar zit.

Vervolgens stelt ze aan de orde dat er de week voor de zitting nog stukken zijn verzonden. De rechter vraagt of alle stukken door partijen zijn ontvangen, en of ze er bezwaar tegen hebben dat de stukken bij de gedingstukken worden gevoegd.

Partijen blijken daar geen bezwaar tegen te hebben.

Vervolgens memoreert ze waar het bestreden besluit over gaat en vraagt ze partijen het in de eerste ronde kort te houden, zodat er daarna genoeg tijd is voor de echte knelpunten.

Tot slot zegt ze: “De door verweerder meegebrachte getuige/deskundige is korter dan tien dagen voor de zitting aangekondigd. Mijn voorstel is dat u als mede-gemachtigde optreedt.”

De gemachtigde van verweerder is daarmee akkoord.

(00.06) De gemachtigde van eiseres schetst de feitelijke gang van zaken. Relevant is een uitspraak van het Hof van Justitie van de EU, waaruit blijkt dat je moet kijken naar wat internationaal gangbaar is. Er zijn allerlei indicaties om het heel vanzelfsprekend te vinden dat de ingreep vergoed wordt.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “U noemt dr. Zijlemaker?” [4]

Eiseres bevestigt dat en zegt in welk ziekenhuis de betreffende arts werkt.

De gemachtigde van eiseres: “Het advies vind ik behoorlijk kort door de bocht. Je zou in dit soort zaken iets verder moeten kijken dan je neus lang is. Ik mis het maatwerk dat van IZR verwacht zou mogen worden.” Voorts noemt de gemachtigde een artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde van 31 augustus.

De rechter: “Misschien dat we later nog op dat artikel terug kunnen komen.”

(00.15) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat er ten aanzien van de discusprothese nog niet een bekend resultaat is. Dat er over is gepubliceerd, geldt als voorwaarde om het als medisch gangbaar te beschouwen.

(00.17) De rechter zegt dat zij het artikel van 31 augustus ook heeft gelezen en vertelt wat er volgens haar in wordt geconcludeerd. Aan de gemachtigde van verweerder vraagt zij vervolgens: “Klopt dat?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Ik leid er het volgende uit af: voor de huidige methode geldt dat er op termijn de kans is op negatieve gevolgen, van de nieuwe methode is nog onbekend wat voor effecten die heeft. In 2004 zullen de eerste korte termijn-resultaten bekend zijn van een grootschalig onderzoek.”

De rechter: “Kunt u zeggen of een spondylodese ook pas wordt vergoed nadat daar deugdelijk onderzoek naar is gedaan?” [4]

De gemachtigde van verweerder geeft een niet helemaal duidelijk antwoord op die vraag, maar de strekking van zijn antwoord is: ja.

De rechter: “Is voor alle behandelingen deugdelijk onderzoek gedaan?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Vergoeding vindt pas plaats na goedkeuring van het CTG, en dat gebeurt pas als sprake van gangbare geneeskunde.”

De gemachtigde van eiseres: “De centrale vraag moet zijn: is het gangbare geneeskunde, en niet: past het binnen een of ander beleid?”

De rechter: Als wordt vergoed, gebeurt dat dan op basis van de Nederlandse tarieven?” [4]

De gemachtigde van verweerder: "Ja."

De rechter: "De datum op het advies, klopt die?" [4]

De gemachtigde van verweerder: "Ik zou dat eerlijk gezegd niet meer weten."

De rechter: "De rechtbank heeft u ook verzocht om een reactie op de stukken die eiseres in het geding heeft gebracht." [2]

De gemachtigde van verweerder: "Zoals ik het lees, betreft het een behandeling die hoopvol is, maar nog wel in een erg vroeg stadium verkeert."

De rechter, zich richtend tot eiseres: "U bent weer aan het werk; wat doet u?" [1]

Eiseres: "Ik werk bij de provincie."

De rechter: "Was spondylodese een alternatief geweest?" [2]

Eiseres legt uit waarom ze denkt dat dat niet het geval was geweest.

De gemachtigde van eiseres licht dat punt verder toe.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Eiseres heeft de nadruk gelegd op persoonlijke omstandigheden, maar verweerder heeft daar niet op gereageerd. U heeft gezegd dat de hardheidsclausule niet aan de orde is. Maar als ik het lees, is die juist voor gevallen als deze geschreven." [2]

De gemachtigde van verweerder zegt dat de hardheidsclausule heel beperkt moet worden uitgelegd. Hij licht toe waarom hij dat vindt.

De rechter: "Waar is te vinden wat u zegt?" [4]

De gemachtigde van verweerder zegt waar het te vinden is.

Partijen krijgen de mogelijkheid hun standpunten in een tweede ronde naar voren te brengen.

(00.45) De gemachtigde van eiseres zegt dat het jammer te vinden dat de discussie zich beperkt tot het artikel van 31 augustus.

Eiseres leest voor uit een brief waarin IZR zegt dat het feit dat eiseres de behandeling in München gaat laten plaatsvinden, geen negatieve invloed zal hebben op de uitkomst van de bezwaarprocedure.

(00.47) De gemachtigde van verweerder: "Verweerder baseert zich niet alleen op het artikel van 31 augustus. Eerder vonden we het ook al, alleen, in dit artikel staat de stand van zaken heel goed samengevat."

(00.50) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Iets wat weinig gebeurt, maar in deze zitting heel goed werkt, is dat de rechter partijen vraagt het naar voren brengen van hun standpunten kort te houden, zodat er ruim de tijd is voor het stellen van en reageren op vragen. Het resultaat is dat het overgrote deel van de zitting in het teken staat van het verduidelijken van de standpunten door partijen, ten behoeve van de oordeelsvorming door de rechter.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting heeft verweerder verklaard dat kosten die samenhangen met een behandeling, zoals onderzoekskosten, apart moeten worden beoordeeld indien het gangbare kostenposten zijn, worden de kosten vergoed tot maximaal het Nederlandse tarief."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft onvoldoende inzichtelijk gemaakt waarom het beroep op de hardheidsclausule niet kan slagen, zeker nu dit beroep uitvoerig is gemotiveerd en met stukken is onderbouwd.

105. Lijdelijkheid bij legalisatie

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2252 BELEI.

Weigering een document te legaliseren: mevrouw Okonkwo, eiseres, tegen de minister van buitenlandse zaken, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 13 minuten later dan gepland.

Eiseres is ter zitting aanwezig, samen met haar gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter heet partijen welkom. Hij vraagt aan de tolk of die staat ingeschreven. Dat is niet het geval. Vervolgens vraagt hij de tolk een aantal gegevens: zijn naam, voorletters en waar hij werkt.

(00.02) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Zij zegt dat zij het verweerschrift niet heeft ontvangen.

De rechter: "Blijkens stuk A15 hebben we u dat op 7 februari toegezonden. Heeft u het niet bij de eerste zending van de stukken ontvangen?" [prc]

De gemachtigde van eiseres: "Nee."

De rechter: heeft u er niet over gebeld?" [prc]

De gemachtigde van eiseres: "Nee."

De rechter: "Zal ik de bode vragen er een kopie van te maken?"

De gemachtigde van eiseres: "Dat is goed."

(00.04) De gemachtigde van eiseres heeft een pleitnota. Ze zegt dat het gaat om de vraag wanneer eiseres is geboren. Haar moeder zegt iets anders dan een tante. Verweerder heeft haar onderzoeksresultaten niet schriftelijk onderbouwd. Eiseres is niet in de gelegenheid geweest zich een eigen oordeel te vormen. Informatie uit het oude register heeft aan de basis gestaan van het nieuwe register. Eiseres kan niet met zekerheid haar geboortedatum bepalen. Gezien de aard van het document dat is aangeleverd, had verweerder gebruik moeten maken van de inherente afwijkingsbevoegdheid.

(00.10) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij gaat kort een aantal aspecten van de zaak bij langs en zegt dat er onvoldoende reden is om er vanuit te gaan dat de aangeleverde gegevens kloppen. Er zijn weinig situaties waarin van het beleid wordt afgeweken. Hier ook niet.

(00.13) De rechter: "Ik heb verder geen vragen."

(00.13) Partijen krijgen de gelegenheid hun standpunten in een tweede ronde naar voren te brengen.

Geen van beide partijen maakt van die gelegenheid gebruik.

(00.14) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Het valt op dat in de twee zaken over legalisatie van buitenlandse documenten (behalve deze ook nr. 96) de rechter zich uiterst lijdelijk opstelt.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

106. Advocaat van verweerder gaat voluit; eiseres in de kreukels

Rechtbank 3, 25 oktober 2002, zaak 01/308 AW.

Verlaging bovenwettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering: A. Vellinga, eiseres, tegen het college van Gedeputeerde Staten van de provincie X., verweerder.

Eiseres is ter zitting verschenen, bijgestaan door haar gemachtigde. Verweerder is eveneens ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint een half uur later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat. Hij vraagt partijen of die alle stukken van elkaar hebben ontvangen.

De gemachtigde van eiseres zegt dat hij niet helemaal voor de geest heeft welke stukken de rechtbank wel en niet heeft. Voorts zegt hij dat hij niet helemaal weet hoe het met het bezoldigingbesluit zit.

De rechter: "U wist niet dat dat vandaag aan de orde zou komen?" [prc]

De gemachtigde van eiseres: "Nee, maar ik vind het geen bezwaar als ze beide worden behandeld."

(00.05) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij zegt in hoofdzaak dat eiseres begin 2000 weer volledig arbeidsgeschikt was. Voor het overige verwijst hij naar eerdere producties.

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij vraagt de rechter of hij eerst met het recht moet beginnen, of eerst met de feiten.

De rechter: “Dat is mij om het even. Er zijn rechters die zeggen: ‘Geef mij de feiten, dan geef ik u het recht’ maar zo arrogant ben ik niet.”

De gemachtigde van verweerder, met nogal wat omhaal van woorden: “Dan begin ik maar met het recht.” De gemachtigde zegt dat de overgangsbepalingen moeten worden toegepast. Over de feiten zegt hij dat eiseres al ziek was vanaf 1996. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen verschillende ziekteperiodes. De stelling dat eiseres beter was, maar niet tot het werk werd toegelaten, klopt niet. Tegen de conclusie van de bezwaararts dat ze ziek was, heeft eiseres geen bezwaar gemaakt, die staat in rechte vast.

(00.17) De rechter: “Is het overgangsrecht hier wel toepasselijk?” [3]

De gemachtigde van verweerder: “Als je het niet toepast, dan zou mevrouw helemaal niets krijgen. Dan val je terug op artikel 1.6 lid 2. Het overgangsrecht is toegepast omdat eiseres anders niets had ontvangen.”

De rechter: “Kent u de achtergrond van het overgangsrecht?” [3]

De gemachtigde: “Ter reparatie van dat je in een inkomensgat zou vallen is de overgangsbepaling er gekomen. Mevrouw is in geen geval tekort is gedaan.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “Wilt u reageren?” [2]

De gemachtigde van eiseres: “Het wil er bij mij niet in dat bij opnieuw uitvallen vanwege een andere oorzaak er helemaal geen recht zou zijn. De vraag is: hoe leg je het uit. Mij lijkt, bij twijfel in het voordeel van eisers.”

De gemachtigde van verweerder zegt het een en ander over de achtergrond van de regeling.

Eiseres zegt dat in tegenstelling tot afspraken die er lagen, de provincie is overgegaan tot voorbereiding van het ontslag.

De rechter: “Daar gaan we zo meteen uitgebreid over praten.”

(00.28) De rechter: “Zullen we overstappen op het ontslag?”

(00.28) De gemachtigde van eiseres krijgt het woord. Hij heeft een pleitnota. De gemachtigde geeft aan dat hij het jammer vindt dat het allemaal zo lang heeft geduurd. Hij heeft drie keer is gevraagd om een versnelde behandeling, maar heeft steeds alleen een ongemotiveerd briefje terug gekregen.

De rechter zegt dat het altijd een afweging is van deze ene zaak en een groot aantal andere zaken.

De gemachtigde van eiseres zegt dat het herplaatsingonderzoek moet zijn afgerond voordat tot ontslag kan worden overgegaan. Als toevoeging aan de pleitnota vertelt de gemachtigde over de gang van zaken bij de drie deskundigen. Eiseres heeft het gevoel gekregen dat haar verhaal er helemaal niet meer toe deed, omdat tegen haar was gezegd dat er een of ander juridische regeltje was dat daaraan in de weg stond.

(00.47) De rechter, zich richtend tot eiseres: “Heeft u nog wat toe te voegen?” [2]

Eiseres: “Ik heb eerder al iets gezegd. Daarnaast is het zo dat de heer Haandrikman volgens mij buiten zijn boekje is gegaan door artsen te raadplegen, terwijl ik steeds heb geprobeerd hem steeds goed te informeren. Ik heb me door hem vernederd gevoeld.”

(00.49) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat ten onrechte de indruk wordt gewekt dat de provincie eiseres als een baksteen zou hebben laten vallen. Eiseres heeft elf jaar bij de provincie gewerkt, eigenlijk alleen het eerste jaar zonder ziekte.

De rechter intervenueert. De strekking van zijn opmerking is dat het niet nodig is om in deze emotionele setting bepaalde zaken nog eens extra aan te zetten. [prc]

De gemachtigde van verweerder vervolgt zijn betoog. De eerste vraag is of eiseres ongeschikt was wegens ziekte. Dat was na acht jaar wel duidelijk. De tweede vraag is of ze herplaatsbaar is. De bedrijfsarts vond van niet, maar er is toch nog voor gekozen een commissie van drie te benoemen. Dat was nergens voor nodig, maar nu het is gebeurd, moet je er naar luisteren. De commissie was unaniem: eiseres was niet herplaatsbaar. Met nogal wat nadruk zegt de gemachtigde dat eiseres uitdrukkelijk heeft geweigerd inzage te geven in de medische gegevens.

De rechter: "Dat is haar goed recht."

De gemachtigde van verweerder: "Maar dan kun je de provincie ook niet tegenwerpen dat ze daar geen rekening mee heeft gehouden." Het vervolg van zijn betoog komt er op neer dat verweerder zich voldoende voor eiseres heeft ingespannen. Tot slot zegt de gemachtigde dat de heer Bals nog iets kan vertellen over de betrokkenheid van de heer Haandrikman.

De heer Bals krijgt het woord: "Ik wil eerst even zeggen dat het niet zo is, dat we steeds heel veel strijd hebben geleverd. Dat is niet zo. Eiseres wilde terug naar 100%. Wij hebben gezegd: probeer 50%. In de contacten met de specialist kwam niet naar voren dat de reden van uitval bloedarmoede was. Dat eiseres toen geen bezwaar heeft gemaakt, verklaar ik uit het feit dat eiseres *toen* de overtuiging had dat het voor haar niet verder meer ging. Daarom vind ik het ook niet terecht dat nu wordt gezegd dat verweerder eiseres als een baksteen heeft laten vallen."

(01.08) De rechter: "De gemachtigde van eiseres stelt dat het gebrek, dat er geen herplaatsingsonderzoek is gehouden, niet in bezwaar is te repareren. Wilt u daar op reageren?" [2]

De heer Bals gaat in op het verwijt dat de heer Haandrikman buiten eiseres om contact heeft opgenomen met de specialist. Wat daar uitkwam, leidde tot de conclusie dat herplaatsing geen zin had. Voorts zegt hij: "De plaatsing van eiseres per 1996 op mijn afdeling, dat kan worden gezien als een herplaatsing. Dus toen was er al sprake van een nieuwe start."

Partijen krijgen de gelegenheid voor een tweede ronde.

(01.17) De gemachtigde van eiseres zegt onder meer dat eiseres na 1996 langdurig ziek is geweest. Bij het vragen van advies over de functiegeschiktheid is het wel heel belangrijk wat er allemaal wordt meegewogen. Verweerder erkent dat geen sprake is geweest herplaatsingsonderzoek. Het verhaal over de commissie van drie is heel ongemotiveerd. Het gesprek op 18 oktober kwam voor eiseres als een volkomen verrassing. Ineens werd het ontslag aangekondigd. Een herplaatsingsonderzoek vindt altijd plaats voor een eventueel ontslag, andersom kan niet.

(01.28) De gemachtigde van verweerder zegt dat hij het iets korter zal houden. Hij maakt een opmerking over de commissie van drie en de bloedarmoede. De commissie heeft nog contact opgenomen met de internist. Over de heer Haandrikman, daar heeft de heer Bals het uitvoerig over gehad.

(01.31) De rechter: "Dan geef ik als laatste eiseres het woord."

Eiseres zegt dat het feit dat ze in 1996 bij de heer Bals op de afdeling kwam, niet het gevolg was van de reïntegratie, maar omdat de heer Bals haar had gevraagd bij hem op de afdeling te komen werken. Voorts maakt eiseres nog enkele opmerkingen over de relatie met de heer Haandrikman.

(01.34) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Opstelling van de advocaat van verweerder lijkt onnodig confronterend jegens eiseres, en leidt er zelfs toe dat de rechter ingrijpt, iets wat zelden gebeurt. Haar voormalig leidinggevende, ook ter zitting, laat zien hoe het ook kan: betrokken maar zakelijk.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: “Naar verweerders gemachtigde ter zitting heeft toegelicht, is deze interpretatie in overeenstemming met de ontstaansgeschiedenis en de bedoeling van dit overgangsrecht.”

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: “Volgens eiser heeft verweerder haar toestemming onthouden om haar werkzaamheden te hervatten en heeft hij ten onrechte gesteld dat eiseres slechts 80% van haar bezoldiging toekomt. Een en ander is evenwel onvoldoende hard gemaakt.”

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

107. Rekenen over vergoeding voor basisschool

Rechtbank 3, 25 oktober 2002, zaak 01/811 WET.

Vaststelling vergoeding voor huisvestigingsvoorzieningen: Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Achtkarspelen, eiser, tegen B&W A., verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 27 minuten later dan gepland.

Eiser en verweerder zijn beiden vertegenwoordigd ter zitting.

(00.00) De rechter opent de zitting en heet partijen welkom. De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Heeft u een vaste machtiging?” [prc] De gemachtigde van verweerder zegt dat hij er een heeft meegenomen. De rechter legt vervolgens uit waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van eiseres heeft een pleitnota. De gemachtigde zegt dat de hoogte van de vergoeding is gekoppeld aan het jaar van uitvoering. Hij geeft aan hoe de feiten liggen. B&W willen niet uitkeren, omdat de vertraging te wijten zou zijn aan het schoolbestuur, maar dat klopt niet. Ondanks alles is de bezwaarcommissie met de gemeente van mening dat vertraging hoofdzakelijk te wijten is aan eiseres.

(00.08) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij verwijst in eerste instantie naar het verweerschrift en de relevante stukken. Vervolgens houdt hij een niet gemakkelijk te volgen, nogal technisch verhaal, waarin hij slechts enigszins ingaat op wat de gemachtigde van eiser heeft gezegd, te weten dat er vertraging is en aan wie dat ligt. Later in zijn betoog reageert de gemachtigde van verweerder nog wel op enkele punten uit het verhaal van de gemachtigde van eiser.

(00.13) De rechter citeert artikel 18 lid 1 VVHO, waarin is bepaald dat de aanspraak op vergoeding van een voorziening vervalt, indien de aanvrager niet voor 1 oktober van het jaar volgend op de vaststelling van het programma een bouwopdracht heeft verleend. De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Kon u wel een verlenging verlenen?” [2]

De gemachtigde van verweerder: “Wij hebben gekeken naar de zwaarwegende belangen van het schoolbestuur. We hadden ook kunnen zeggen: we kappen ermee.”

De rechter: In artikel 18 VVHO staat de einddatum van 1 oktober. Wat is de ratio daarvan?” [3]

De gemachtigde: “Het heeft te maken met wanneer het moet gebeuren.”

De rechter: “Zou het ook te maken kunnen hebben met het moment waarop de rekening of begroting van de gemeente moet worden opgemaakt?” [3]

De gemachtigde: “Het is wel zo dat je moet weten wat in welk jaar wordt uitgevoerd.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van eiseres: “Wat is volgens u de ratio?” [3]

De gemachtigde van eiseres zegt dat het met de begrotingssystematiek te maken heeft.

De rechter, zich richtend tot beide partijen: “Hoe zit het met het belang, gaat het slechts om f 6000?” [proc/ambtsh]

De gemachtigde van eiseres: “Volgens mij gaat het om 6,6%, dus om ongeveer f 40.000.”

De rechter: “U heeft gelijk. Het gaat om veel meer.”

Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid hun standpunt naar voren te brengen.

(00.20) De gemachtigde van eiseres zegt niet beweerd te hebben dat het de schuld van de gemeente is. Het zijn de omstandigheden. Hij wil wel benadrukken dat het niet aan het schoolbestuur te wijten is. In het verweerschrift dat bij de rechtbank is ingediend staan andere dingen dan in het verweerschrift dat bij de bezwaarcommissie is ingediend. Nu wordt gezegd dat er geen vertraging is opgelopen. Als de gemeente vindt dat ze content moeten zijn, dan moet dat ook met betrekking tot het vormbedrag.

(00.25) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij zegt dat de gemachtigde van eiseres voorbij gaat aan artikel 42. De intentie was om tot consensus te komen. Wanneer er een bouwplan had gelegen dat in overeenstemming was met de goedgekeurde voorziening, dan was de verlenging van de termijn niet aan de orde geweest. Daarnaast noemt hij nog een aantal technische punten.

(00.29) De rechter zegt binnen zes weken uitspraak te doen, en sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Niet van toepassing.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Niet van toepassing.

Uitkomst:

- Beroep ingetrokken.

108. Verweerder is teleurgesteld dat eiser niet ter zitting aanwezig is

Rechtbank 3, 25 oktober 2002, zaak 01/1061 ABW.

Verplichting om aan een trajectplan in het kader van de Abw mee te werken: de heer Saleeh, eiser, tegen het dagelijks bestuur van de Dienst Sociale Zaken N., verweerder.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten eerder dan gepland.

Eiser noch diens gemachtigde zijn verschenen. Verweerder is wel vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter vertelt kort waar de zaak over gaat. Het betreft het opleggen van de verplichting om als werkzoekende ingeschreven te staan. Eiser heeft laten weten dat hij dit niet kan.

(00.02) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde begint met te zeggen dat hij altijd een beetje teleurgesteld is als de andere partij niet ter zitting aanwezig is.

De rechter: "We kregen daarover bericht op 23 oktober, en we hebben het op dezelfde dag doorgestuurd."

De rechter: "Wat wilt u nog zeggen?"

De gemachtigde: "Ik heb verder niet te zeggen. Wellicht was het een communicatieprobleem. We betreuren dat het zover is gekomen."

De rechter: "Het gaat er toch om dat eiser niet hoeft te werken, maar dat hij er wel aan moet meewerken om te proberen werk te krijgen, op termijn?" [1]

In reactie daarop legt de gemachtigde uit hoe de situatie van eiser is en wat het bestuur probeert te doen.

(00.06) De rechter: "Het projectplan, is dat stuk B8?" [4]

De gemachtigde: "Ja, dat klopt. Eiser zal verplicht worden een behandeling te gaan doen."

De rechter: "Als ik het zo doorlees, komt eiser over als iemand waar veel in zit. Het verbaast mij dat hij beroep heeft ingesteld. Heeft u daarover met hem gesproken? Weet u waarom eiser beroep heeft ingesteld?" [1]

De gemachtigde van verweerder antwoordt dat hij dat niet weet.

De rechter: "Tegen een eerder besluit om een arbeidsverplichting op te leggen is geen beroep ingesteld." [1]

De gemachtigde: "Misschien was de reden dat daar geen verplichtingen aan vast zaten."

De rechter: "Zijn er nog verdere medische onderzoeken gepland?" [1]

De gemachtigde: "Er is vastgesteld dat eiser in staat is gesprekken met een psycholoog aan te gaan."

(00.11) De rechter: "Ik acht mij voldoende voorgelicht. De uitspraak volgt binnen zes weken."

(00.12) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Zaak lijkt geschikt voor mediation.
- Rechter noch gemachtigde begrijpen waarom eiser eigenlijk beroep heeft ingesteld. Want waar gaat het nu om: de overheid wil eiser toch alleen maar helpen weer geschikt te worden voor de arbeidsmarkt?
- De rechter vraagt of de vertegenwoordiger van het bestuur contact heeft gehad met eiser en weet waarom hij beroep heeft ingesteld. Dat is niet het geval.
- Ook hier ontstaat, zoals wel vaker als rechter en bestuursorgaan met z'n tweeën zijn, een wat informeel gesprek, zij het dat het niet goed voorstelbaar is dat daar voor de rechter veel nuttige informatie uit naar voren komt.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Ja: "Eiser heeft naar het oordeel van de rechtbank ook niet aannemelijk kunnen maken dat zijn belangen op enigerlei wijze zijn geschaad als gevolg van het bestreden besluit."

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

109. Wanneer en waarom is de gemeente F. verlaten?

Rechtbank 3, 25 oktober 2002, 02/92 WGZ .

Vaststelling vergoeding voor huisvestingvoorzieningen: de heer Kadim, eiser, tegen het dagelijks betuur van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid N. te F., verweerder.

Eiser is ter zitting verschenen, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

Voor de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

(00.00) De rechter opent de zitting. De rechter kijkt wie er allemaal zijn en vertelt in het kort waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van eiser laat weten dat geprobeerd is een tolk te regelen, maar dat is niet gelukt. De gemachtigde zegt dat het gaat om de vraag of het bezwaar van eiser terecht niet-ontvankelijk is verklaard. Daarnaast gaat zij inhoudelijk op de zaak in. Er is sprake van een onvoldoende zorgvuldige voorbereiding, omdat niet is gekeken naar alternatieve voorzieningen.

Op 9 april 2002 is door het kabinet voor centraal Irak een vertrekmoratorium afgekondigd. Er is sprake van gewijzigde omstandigheden, waar niemand invloed op kan uitoefenen, maar die voor eiser wel van groot belang zijn. Door het moratorium herleeft het recht op opvang. De vraag is wie die moet bieden. Eiser wil graag naar Franeker. Hij heeft het ook al elders geprobeerd, maar iedereen verwijst weer terug naar Franeker, de eerste plaats van opvang.

(00.12) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. Hij gaat allereerst in op de vraag naar de ontvankelijkheid. In de Overgangswet Vreemdelingenwet 2000 is bepaald dat voorzieningen van rechtswege worden beëindigd.

In reactie op het verhaal van de gemachtigde van eiser zegt hij dat hij de uitspraak niet kent waaruit zou blijken dat eiser recht heeft op opvang.

(00.14) De rechter: "Los van alle juridische punten komt alles steeds terug op het punt dat eiser de gemeente F. heeft verlaten. Wanneer was dat?" [4]

De gemachtigde van eiser: "In januari 2001."

De rechter: "Waarom is hij weggegaan?"

De gemachtigde: Hij had geen sociale contacten in F., wel in Utrecht. Het is nooit de bedoeling geweest om voorgoed weg te gaan.

De rechter: "Is eiser ingetrokken bij een vriend in Utrecht?" [4]

De gemachtigde: "Eiser was eerst alleen in de weekenden in Utrecht. Op dit moment, nu de opvang in F. is beëindigd, is hij permanent bij die vriend."

De rechter: "Is eiser ooit teruggeweest in F.?" [4]

Uit het antwoord van de gemachtigde wordt niet helemaal duidelijk hoe dat zit.

De rechter: "Waarom is er na het verlaten van de gemeente F. nog een rol voor die gemeente?"

De gemachtigde: "Een goeie vraag. Het niet gebruik maken van de woning wil niet zeggen dat je het recht daarop volledig zou verliezen."

De rechter: "In het rapport van 20 september 2001 staat dat eiser heeft gezegd dat hij niet meer in F. woonde en dat hij vroeg zijn post naar Utrecht te sturen."

De gemachtigde: "Eiser kon niet meer in zijn woning en moest dus wel vragen om het doorzenden van de post."

De rechter: "Wat valt er te melden over de procedures in G.?" [2]

De gemachtigde: "Eiser mag alle procedures in Nederland afwachten. Vorige week is er een zitting geweest, over zes weken komt de uitspraak."

De rechter: "De negatieve beslissing van de minister van justitie van 11 juni 2001, wat was dat precies? Een VTVV? Betrof de brief van 11 juni een besluit van september 2000? Dat was mij niet duidelijk uit de stukken." [3]

De gemachtigde: "Ja, dat klopt."

De rechter: "U heeft het over een stappenplan, maar verweerder weet niet welk stappenplan u bedoelt, en ik begrijp het ook niet. Kunt u het uitleggen?" [2]

De gemachtigde legt uit dat het om het stappenplan uit 1999 gaat.

De rechter: "Ik had ook nog als vraag welk beleid u bedoelt. Maar ik geloof dat ik het al weet, het vertrekmoratorium voor centraal Irak."

De gemachtigde: "Dat klopt."

De rechter: "Ik kan het wellicht op internet vinden."

De gemachtigde: "Ik heb wel een afschrift."

De rechter: "Het probleem is dat het pas op de zitting is, en dat het nogal veel is, dat kan een probleem zijn voor verweerder. Maar we zoeken het zelf wel op."

Partijen krijgen in tweede termijn de gelegenheid het woord te voeren.

(00.39) De gemachtigde van eiser: "Ik laat het aan uw oordeel over."

(00.40) De gemachtigde van verweerder zegt dat de zorgplicht eindigt als betrokkene de gemeente verlaat.

(00.41) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Ja: "Ter zitting heeft eiser desgevraagd ook bevestigd dat hij sinds juni 2001 nog maar één keer per maand een bezoek aan Franeker bracht voor het ophalen van zijn uitkering."

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

110. De rechter onderzoekt of sprake is van samenwonen of van burenhulp

Rechtbank 3, 25 oktober 2002, zaak 02/902 ABW.

Weigering bijstandsuitkering: mevrouw Venema, eiseres, tegen B&W S., verweerder.

Voor de zaak is een half uur uitgetrokken. De zitting begint 3 minuten later dan gepland.

Mevrouw Venema is aanwezig, vergezeld door zijn raadsman. Verweerder is niet verschenen.

(00.00) Om te beginnen vraagt de rechter of eiseres naar genoeg is geïnstalleerd. De rechter vertelt vervolgens waar de zaak over gaat en legt uit wat eiseres ter zitting kan doen.

(00.02) Eiseres zegt direct dat zij op Kleinzand nummer 29 woont en niet op Kleinzand nummer 25, waar de heer Kleefstra woont.

De rechter: “Het is duidelijk dat dat uw standpunt is. Zullen we eerste naar de heer Rolfs luisteren?”

Rolfs, de gemachtigde van eiseres, heeft een pleitnota. Hij begint met het rechtzetten van een foutje. Vorige week heeft hij de heer Kleefstra als getuige aangekondigd, maar Kleefstra is uiteraard geen getuige.

Vervolgens gaat de gemachtigde verder met de pleitnota. Veel is al eerder aan de orde geweest. De gemachtigde schetst een aantal feiten, en gaat daarbij in op de manier van leven van eiseres. Eiseres kan slecht alleen zijn. De leefomstandigheden bij haar thuis zijn niet zo goed. Het is er vuil en er is veel kapot. Van samenwonen is echter geen sprake. Sinds de stopzetting van de uitkering zit eiseres in een vicieuze cirkel. Ze heeft geen geld meer om de huur te betalen.

Trouwens, eiseres en de heer Kleefstra willen helemaal niet samenwonen. Ze zijn goede buren en komen veel bij elkaar over de vloer, maar er is te weinig bewijs voor de stelling van verweerder dat zij samenwonen.

(00.10) De rechter, zich wendend tot eiseres en de heer Kleefstra: “Wie van u beiden kan ik het woord geven?”

Kleefstra zegt dat hij het eens is met wat de gemachtigde heeft verteld.

(00.11) De rechter, zich wendend tot eiseres: “Waar koopt u uw bier? [4]

Eiseres: “De kratjes staan bij de heer Kleefstra.”

De rechter: “De koelkast, doet die het?”

Eiseres antwoordt bevestigend.

De rechter: “Waar doet u de was, waar doucht u zich?” [4]

Eiseres: “Thuis.”

De rechter: “De sociale recherche heeft geconstateerd dat de bovenverdieping niet in gebruik is?” [4]

Eiseres zegt dat dat niet klopt.

De gemachtigde van eiseres laat weten dat beiden heel ongelukkig zijn met de situatie.

De rechter, zich richtend tot de heer Kleefstra: “Kunt u iets nog iets meer zeggen over dat u niet kunt samenwonen?” [2]

De heer Kleefstra: “Omdat ik dat niet wil. Ik wil financieel onafhankelijk blijven, ik ben al drie keer getrouwd geweest, ik heb het wel gehad.”

De rechter, zich richtend tot eiseres: “Heeft u ook insuline bij de heer Kleefstra staan?” [4]

Eiseres: “Soms wel en soms niet.”

De rechter licht vervolgens een tipje van de sluier op over wat zijn overwegingen zijn, en wat hij moeilijk vindt aan de zaak B&W vinden de haveloze toestand in het huis van eiseres een indicatie dat ze er feitelijk niet woont, maar evengoed kan dat het gevolg zijn van het feit dat ze niet goed in staat is voor zichzelf te zorgen.

De rechter, zich richtend tot de griffier: “Heeft u nog een vraag?”

De griffier: “Nee.”

De gemachtigde van eiseres krijgt nog een keer het woord. De gemachtigde benadrukt dat het gaat om burenhulp en niet om samenwonen.

De rechter zegt dat hij binnen zes weken uitspraak zal doen.

De gemachtigde van eiseres: “Zou het ook eerder kunnen?”

De rechter laat in zijn reactie in het midden of dat zal kunnen.

(00.19) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- De rechter heeft een aantal vragen, naar het lijkt, in het verlengde van het rapport van de sociale recherche, heel concreet over de feiten, maar het is de vraag of hij daar wijzer van wordt, omdat de antwoorden allemaal nogal vaag zijn – eiseres en de vermeende samenwoner zijn niet mensen van veel woorden (eiseres zegt überhaupt bijna helemaal niets).
- De rechter laat merken wat hij het moeilijke aspect van de zaak vindt: B&W vinden de haveloze toestand in het huis van eiseres een indicatie dat ze er feitelijk niet woont, maar evengoed kan dat het gevolg zijn van het feit dat ze niet goed in staat is voor zichzelf te zorgen.
- Overigens zegt de heer K., met wie eiseres samen zou wonen, iets waardoor de rechter kan gaan denken: ‘Ze wonen toch samen’, namelijk dat het niets tussen hem en mevrouw V. kan worden, omdat hij financieel onafhankelijk wil blijven.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitskomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft onvoldoende aannemelijk weten te maken dat sprake is van samenwonen.

111. Verwarring over brieven van en aan eiseres

Rechtbank 4, 20 juni 2002, zaak 01/2694

Afwijzing aanvraag om semi-orthopedisch schoeisel: mevrouw Nasher, eiseres, tegen de Onderlinge waarborgmaatschappij Zilveren Kruis Ziekenfonds, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 10 minuten uitgetrokken. De zitting begint 4 minuten later dan gepland.

Eiseres is ter zitting aanwezig. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en inventariseert wie er aanwezig zijn. Vervolgens geeft hij het woord aan een rechterlijke ambtenaar in opleiding (raio), die de zitting zal leiden.

(00.01) Eiseres krijgt het woord. Eiseres zegt dat ze de orthopedische schoenen nodig heeft om te lopen. Haar verzoeken om orthopedische schoenen zijn steeds afgewezen. Afgelopen zaterdag is het verzoek toch toegewezen. Dus twee jaar heeft ze alles voor niets gedaan.

De raio: “Gaaf de brief die u zaterdag kreeg over de oude of over de nieuwe schoenen. Heeft u de brief bij zich?” [prc]

Eiseres laat de brief aan de rechter en de raio zien. Ze kunnen er niets uit afleiden. De raio laat gemachtigde van verweerder de brief bekijken.

De raio vraagt eiseres nog naar een andere brief. [prc]

De gemachtigde van verweerder zegt dat het wellicht gaat om een reactie op een andere aanvraag.

De raio vraagt aan gemachtigde van verweerder of hij de brief waar hij het over heeft, bij zich heeft. [prc]

Gemachtigde van verweerder laat de brief zien.

De raio zegt dat hij uit de brief niet kan opmaken of het dezelfde of een andere aanvraag betreft. Hij vraagt eiseres of die weet of het om dezelfde aanvraag of om een nieuwe aanvraag gaat. [prc]

Eiseres zegt dat ze dat niet weet.

De raio: “Het is van belang of u nog wel een belang heeft bij het beroep heeft.” [2]

Eiseres zegt dat ze het beroep wel wil doorzetten.

De gemachtigde van verweerder licht nog het een en ander over het besluit toe.

De raio, zich richtend tot eiseres: “Er zijn drie brieven van het Zilveren Kruis. Pas tegen de laatste heeft u bezwaar gemaakt. Waarom?” [2]

Eiseres zegt tegen alle drie de brieven bezwaar te hebben gemaakt.

De raio: “Ik zie dat niet in het dossier.”

Eiseres zoekt in de papieren die zij bij zich heeft.

De gemachtigde van verweerder zegt dat verweerder niet bekend is met een bezwaar tegen het besluit van 3 april.

Eiseres heeft een brief gevonden: “Is het deze dan niet?” [prc]

De raio: “Nee, dit is een bezwaar tegen de brief van 20 november. Ik stel in ieder geval vast: het Zilveren Kruis heeft geen brief van u gekregen.”

Eiseres: “Maar ik heb er wel een gestuurd.”

De raio gaat niet op die opmerking in. Hij vraagt eiseres of die verder nog iets naar voren wil brengen. Dat is niet het geval.

(00.19) De zitting wordt gesloten.

Commentaar observant na de zitting:

- Geen.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep gegrond. Verweerder heeft het bezwaar van eiseres ten onrechte ontvankelijk geacht. De rechtbank voorziet zelf in de zaak door de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit in stand te laten.

112. Beleid en gelijkheidsbeginsel

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2164 BESLUI.

Weigering Jachtakte: P. Elling, eiser, tegen de minister van justitie.

Voor de behandeling van de zaak is 30 minuten uitgetrokken. De zitting begint 12 minuten later dan gepland.

Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter opent de zitting en vertelt waar de zaak over gaat.

Er is even verwarring over wie de tweede man in een blauwe blazer is, maar dat blijkt de heer Brandts te zijn, een vriend van eiser die zegt zich de situatie van eiser aan te trekken en daarom is meegekomen naar de rechtbank.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde vraagt zich af of het intrekken van de akte zo lang moet duren. Hij zegt dat dit in strijd is met het proportionaliteitsbeginsel. In 1998 is de jachtakte ingetrokken. De politie heeft tegen eiser gezegd dat sprake was van een generaal pardon. Eiser heeft laten weten dat er bij hem niets mis was en dat hij dus geen gebruik hoefde te maken van het generaal pardon. Volgens eiser hebben er administratieve verschrijvingen plaatsgevonden die in gesprekken tussen eiser en het ministerie in de aanvraag terecht zijn gekomen. Dat kan eiser niet maar een beetje worden aangerekend. Is er nu nog een redelijke verhouding is tussen wat is gebeurd en de opgelegde sanctie? Bij de strafrechter kan aan de orde zijn dat een veroordeling wordt uitgesproken zonder strafoplegging. De intrekking is al van ruim twee jaar geleden. De intrekking is derhalve disproportioneel.

De gemachtigde zegt dat de heer Brandts misschien nog wat wil toevoegen.

(00.09) De heer Brandts zegt: "Wat is er nou krom? Zo'n advies van een opsporingsambtenaar, dat lijkt mij ook niet objectief. De administratieve onvoorzichtigheid, die is ook te verklaren. In 1972 is de vader van eiser overleden, er waren meer geweren, waarvan er maar een door eiser wordt gebruikt. En verder: in Nederland kan je toch niet twee keer voor hetzelfde delict veroordeeld worden?"

(00.13) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde heeft een pleitnota. Hij zegt dat sprake is van misbruik van bevoegdheid om te jagen. Dat is een strafbaar feit. Het beroep op het gelijkheidsbeginsel gaat niet op. Het betreden besluit staat los van het strafrecht.

(00.14) De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Is dit beleid al eens door de Afdeling bestuursrechtspraak getoetst?" [3]

De gemachtigde van verweerder: "Ja, ook recent, en met succes."

De rechter: Eiser zegt dat hier een uitzondering zou moeten gelden." [2]

De gemachtigde van verweerder: "Daar zien wij geen reden toe. Eiser wist dat hij het geweer niet mocht gebruiken. Er was het vermoeden dat er ook 's nachts werd gejaagd."

Partijen krijgen in tweede termijn de mogelijkheid hun standpunt naar voren te brengen.

(00.17) De gemachtigde van eiser zegt dat het gelijkheidsbeginsel ook over de politie-regio's heen zou moeten gelden. Hij zegt dat hij stukken heeft overgelegd over Kennemerland. Daar is de situatie ernstiger dan hier. Het kan niet zo zijn dat, omdat eiser in deze gemeente woont, hij strenger wordt gestraft.

(00.20) De gemachtigde van verweerder zegt dat als er wordt gesproken over 'spelletjes in de tuin', dat dat gaat over iets wat helemaal buiten de orde is.

Eiser zegt in reactie daarop dat dit verkeerd is opgevat. Hij heeft de laserpointer los voor spelletjes in de tuin gebruikt.

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: "Wilt u nog reageren op het punt van de gelijkheid?" [2]

De gemachtigde zegt dat de korpschef de bevoegdheid heeft. De bevoegdheid kan door verschillende chefs verschillend worden ingevuld. Derhalve is een vergelijking buiten de regio niet aan de orde.

(00.23) De rechter sluit de zitting.

Commentaar observant na de zitting:

- Ook in deze zaak komt naar voren dat als beleid aan de orde is, de rechter daarover altijd wel iets aan verweerder heeft te vragen. Ook al lijkt het er vaak op dat de rechter het bestuur al het voordeel van de twijfel heeft gegeven, toch wordt ter zitting nog gevraagd: "Is dit vast beleid?", of, zoals hier: "Is dit al getoetst door de Afdeling?"

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Ja: ex art. 8:45 Awb vragen gesteld.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitkomst:

- Beroep ongegrond.

113. Wist eiser dat er personen op zijn adres stonden ingeschreven die daar niet woonden?

Rechtbank 5, 30 september 2002, zaak 01/2393 HUISV

Afwijzing aanvraag huursubsidie omdat de inschrijving op het adres niet overeenkomt met de samenstelling van het huishouden: A. Steffens, eiser, tegen de staatssecretaris van VROM, verweerder.

Voor de behandeling van de zaak is 20 minuten uitgetrokken. De zitting begint 1 minuut later dan gepland.

Eiser is aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Ook verweerder is ter zitting vertegenwoordigd.

(00.00) De rechter begint de zitting met te zeggen: “Welkom in de rechtbank,” en vertelt vervolgens kort waar de zaak over gaat.

(00.02) De gemachtigde van eiser krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat het voor eiser moeilijk is te controleren wie zich op zijn adres inschrijven. Hij heeft dat niet in de hand. Als hij het te weten wil komen, moet hij een schriftelijk verzoek bij de gemaakte indienen, wat omslachtig is en lang duurt. Er is daarom reden de hardheidsclausule toe te passen. Het gaat hier niet om een foutieve inschrijving

(00.06) De gemachtigde van verweerder krijgt het woord. De gemachtigde zegt dat als de rechtbank hier in mee wil gaan, artikel 9 helemaal aan de kant moet worden gezet. De hardheidsclausule kan alleen worden toegepast als de inschrijving in de basis administratie niet klopt, en dat is hier niet het geval.

(00.07) De rechter parafraseert wat er in artikel 9 staat, en vraagt vervolgens aan de gemachtigde van verweerder: “Dat legt u strikt uit?” [3]

De gemachtigde van verweerder zegt op welke manier verweerder artikel 9 toepast.

De rechter citeert uit de handleiding over de toepassing van huursubsidie en vraagt aan de gemachtigde van verweerder om een reactie.

De gemachtigde van verweerder zegt dat het gedeelte dat de rechter voorlas, in dit geval niet van toepassing was, gezien de feiten.

De rechter, zich richtend tot eiser: “U heeft uw zus toestemming gegeven om op uw adres ingeschreven te staan, maar u wist niet dat – toen ze trouwde – ze zich niet heeft uitgeschreven?” [4]

Eiser vertelt hoe de feiten op dat punt wat hem betreft liggen.

De rechter: “Uw neef heeft in de woning gewoond?” [4]

Eiser: “Nee, nooit. Hij dacht misschien dat hij er gebruik van kon maken; hij heeft zich ingeschreven zonder dat ik er van wist.

De rechter: “Maar u heeft hem toch wel de gelegenheid gegeven in de woning te wonen?”

Eiser: “Nee, hij heeft er nooit gewoond.”

De rechter, zich richtend tot de gemachtigde van verweerder: “Kun je in de GBA ingeschreven staan zonder dat je in een woning woont? [3] Controleert de gemeente dat?” [4]

De gemachtigde van verweerder: “Het komt voor dat mensen zich inschrijven zonder dat ze daar wonen.”

Partijen krijgen in tweede termijn de mogelijkheid hun standpunt naar voren te brengen.

(00.11) De gemachtigde van eiser: “Inschrijvingen hebben plaatsgevonden zonder medeweten van eiser. Nogmaals: het is heel omslachtig te weten te komen of er iemand op het adres van eiser staat ingeschreven.”

(00.15) De gemachtigde van verweerder: “Eiser had bij zijn zus heel gemakkelijk kunnen controleren of zij, toen ze trouwde, nog stond ingeschreven.”

(00.17) De rechter sluit de zitting

Commentaar observant na de zitting:

- Het valt op dat de gemachtigde verweerder zeer efficiënt optreedt. Voor het naar voren brengen van zijn standpunt heeft hij niet meer dan een minuut nodig, waardoor de rechter kan doen wat op deze zitting het meest voor de hand ligt: eiser nadere vragen stellen over de feiten. En verweerder over de toepassing van de hardheidsclausule.

Heeft de rechter van zijn bevoegdheden in het kader van het vooronderzoek gebruik gemaakt?

- Nee.

Wordt in de uitspraak aan de zitting gerefereerd?

- Nee.

Wordt in de uitspraak iets opgemerkt over tekortschieten appellant ter zake van diens bewijsvoering?

- Nee.

Uitskomst:

- Beroep gegrond. De rechtbank vindt dat verweerder onvoldoende heeft onderbouwd waarom in dit geval de onjuiste inschrijving aan de huurder kan worden toegerekend.

